ဖျိၩ့ရှိအလံေခၩ့ထံၭ
ဖျိၩ့ထၩ့ခိၩ့ဖိၫလၫဖၫအဂး

Write, Read and Speak
Pwo Karen language

ဆၢချဲၩလၢယၢ

လံၤဖိၢလဘံၩယီၫ ဘၢဆၢက္ဝၩ်ဝ့ၢ လၢဖျိၩထၩခီၢ့ဖိၢလဖၢ အဂၤလီၢ.
ဆၢမၫလိၢဒဲ ဆၢဖီလဖၢ အီၢဝ့ၢ(၃၁)ဒဲ ဆၢမိမၫလိၢဂီၩခွံၤဝ့ၢ လၢလၫလဘံၩ အထးဖၢၩနီၢလီၢ.
လံၤဖျိၩလဖၢအခီၢပယီၢနီၢ ဘၢဆၢထုၩ်ထၩထဲၩဝ့ၢ လၢပယၩဒဲ လၢခိၢလၫဘွၫလခီၢလီၢ.
ပှမၫလိၢဆၢလဖၢ မိၣ့ၢထၩ အဖျဲၢအဂၤနီၢ ဘၢဖီဒံၩ်, **Companion Reader** နီၢလီၢ.
ဘဲၢ၀ိၩ် လံၤလဘံၩယီၫ မိကဲၢထၩအဂၤနီၢ လံၤလၢဘၢဆၢဒိၩ်နဲၩလဖၢနီၢ မွဲလံၤယဲဘံၩယီၫလီၢ.

၁. လံၤဆံၢ့ပံၢ **(Dr. Brayton)**
၂. **Pwo-English Dictionary (Phu Tun Ag, Dr. Purser)**
၃. **U Tun Nyein's (Eng-Bur Dictionary)**
၄. **Judson's (Bur-Eng Dictionary)**
၅. **Pwo Karen Spelling Bk (Dr. Brayton)**

လံၤဖျိၩအခီၢပယီၢ လၢခိၢလၫဘွၫလခီၢနီၢ ဘၢဆၢမၫန့ဝ့ၢ လၢလံၤ **Pwo-Eng Dictionary**
အဖၢၩနီၢလီၢ. ပဆိၢ့လၢပှမၫလိၢဆၢလဖၢ ကမၫလိၢတ၍ – ကဖီလူၩ်သၩ်ဒဲ ကက္ဝၩ်လူၤထွၩ်နီၢလီၢ.

ကၠၢလဲၢ့

Lesson 1, This, That, Yes, No, Is it?, From/To, Its, My
ဆၢယီၤ ဆၢနီၣ် မ့ၢ် မ့ၢ်အဝဲ မ့ၢ်ဧါ လီၢ် လၢ အ ယဆၢ
Lesson 2, Who, Here, There, Me, You, Where, Have/Are
ပလၢ ထီးယီၤ ထီးနီၣ် ယၤ နၤ ထလဲၣ် ခီၢခီၢလဲၣ် အီၣ
Lesson 3, What, When, Why, How, Likethis, Will/Shall, Don't
နီၢလဲၣ် ဆံၢ်လဲၣ် မ့ၢ်ဘၣနီၣ် ဘဲၣ်ဒ့ၣ်လဲၣ် ဘဲၢယီၤ မိ လဂ့ၤ
Lesson 4, He, How Much, While, Afterwards, Future, Now, Which, Like
အဝ့ၢ ဆံၢ်အၢလဲၣ် အဘိၣ်ဘၢ် အထးဖၤ့ လၢခဲၢ့ လၢယၢ ဘိၤ့ယီၤ ထဒုၤဒုၤ အဲၣ်ဒိၢ်

Lesson 5, Than, Before, Sometimes, Because, If, Whoever, Thus
နဲၣ့ လချုၢ် လဘျုၤ့ဘျုၤ့ အကိၤ့ အ့ၣ ထီးဒၣ်ပှလၢ ဘဲၢယီၤဒိၢ်
Lesson 6, Everytime, Therefore, Also, Everywhere, Wherever, Though, Everyone, Anywhere, Some
ကိၢ်ဘျုၤ့ဒ့ၢ် မ့ၢ်ဘဲၢနီၣ်တၢ် ဆ့ ဖံၤ့လ့ၤ လစီၤ့လါလါ လါနၢ့ ကိၢ်ဂၤ ထီးဒၣ်လး လနၤ့
Lesson 7, Henceforth, Then, Lest, And, Yes, Not at all, About, Perhaps, Before
ထီးယီၤလၢယၢ ထီးနီၣ်လက့ၣ ဘၣခိၤ ဒဲ မ့ၢ် နးဆံၢ်အ့ၤ ဖိၢ်ဘိၢ် ဘၣလဘၣ လချုၢ်
Lesson 8, Even, Always, Forever, Ever since, Same time, Hereafter, Never, God, In old time, Can, Cannot
ဒၣလ့ၤ လထံၣ်ဖး အဆိၤဆိၤအက့ၣက့ၣ လံၤလံၤ လက့ၣဖး လၢခဲၢ့လၢယၢ နးဆိၢ် ယွၤ လၢဖျိၤ့ ဒ့ၣ ဒ့ၣအ့ၤ

Lesson 9, Get, Don't get, Finish, Ought, If not, Since, Whoever, Little, Between
နှ့ နှ့အ့ၤ ဂိၤ့ ကြၢံၢ် အ့ၣလမ့ၢ်ဘၣ ခီၢဒၣ်လၢ ထီးဒၣ်ပှလၢ ကဆံၢ်ဆံၢ် အဘိၤ့ဆၤ့
Lesson 10, Let it be, Able/Unable, Too, Several, Greatly, Much, In order that, Scarcely, Here/there
ဒၣခလူၤ ကဲၣ ကဲၣအ့ၤ လၢံ တဘျုၢ် ဒိၣ်ဒိၣ်လ့ၤ အၣအၣလ့ၤ ဘဲၢဒိၢ် ဝါ ဝါအ့ၤ လၢအံၤလၢအိၤ ထီးအံၤထီးအိၤ
Lesson 11, Quickly, Very much, Straight, Little by Little, Softly/Gently, Slowly/Weakly, Speedily/Quickly, Moderately, Go, Speak
တၢ်တၢ် ဖျဲၣဖျဲၣ နၢ်နၢ်လ့ၤ တီၤတီၤ ထူထူ စီၤစီၤ ရှီၣရှီၣ ချုံ့ချုံ့ ဘၣဘၣ လဲ့ၤ ချုံၤ့
Lesson 12, Any, Simultaneously, Gently/Softly, Often, Each/One-by-One, Valueless, Work in company, Hurriedly in eating, Clapping together, Hard
လါလါ ကူၢ့ကူၢ့ ကိၤကိၤ ကျုၤကျုၤ ဆုၤဆုၤ ပျီၤပျီၤ ပြုၢ်ပြုၢ် ပူၢ်ပူၢ် ပြၢ်ပြၢ် စူၣ

Lesson 13, Difficulty, Absent-minded, Clearly, Greatly, Spacious, Poorly, Prettily, Pleasantly, Justly, Inside
ကၣကၣဂဲၤဂဲၤ ခံၢခံၢထံၢ်ထံၢ် ထံၢထံၢဆၢ်ဆၢ် အၣအၣဂီဂီ ပျုၤ့ပျုၤ့လဲလဲ ရှၤ့ရှၤ့ယၤယၤ ဖံၢဖံၢလၤလၤ မုၤမုၤရှုၣရှုၣ တီၤတီၤလီၤ့လီၤ့ အဖၤ့
Lesson 14, Very Dark, No more, Very Straight, Light, Very Smooth, Very White, Entirely gone, Very Thin, One Round Piece
ခံၢ်ပံၢ်ကလၤ,ခံၢ်ဘၢ့ခံၢ်လၢ လၤ့အ့ၤ လီၤ့ထီၤ့ ဖွံၢလဲၣ့ကဲၣ့ ဖျှၢလံၤကံၢ် ဘွၤကူၤ,ဘွၤရှုၣဒူၣ လူၤချုၤနၤ,လူၤလံၤ့တံၤ့ ဖွံ့ဆိၤဖွံ့ဘၤ့,ဖွံ့လၤ့ဆံၢ် ဖျိၣ့
Lesson 15, Very Thin, Very Thick, Very Far, Very Red, Very Hard, Very Tense/Taut, Very Old,
Very Few, Very Young, Very Small, To Thrown Away, Words/Talk
ဘၤ့ဖျၣဒၣ ဒၤ့ထံၢ် ယဲၤ့ယိၤ ဝီၤကိၢ နိၤ့ချံၤ ဆၢ့တံၤ့လ့ၤ ရှါက့ၢ် ရှၤခိၤ ဘၣ့ဖျံၢ်ဒံၢ် ဆံၢ်ခိၢ်,ပြံၤကဒံၤ,ပ့ၢတိၢ်တ့ၤ ခွံၤရှိၢ် ဆၢချံၤ့
Lesson 16, Heaping Full, Not quite full, Very Persistent, At least, Very Soft, All around, Bending, Very Loose,
Slowly, Wriggle, Early Morning, Very Level, Amidst
ဖွံ့စီၤ့နီၤ့ ဖွံ့ၤအိၢ့အိၢ့ နၤ့ထၢ့ ရှၤထုၤ ဖျှၤစွ့ၢ်,ဖျဲၤစွဲၢ် ဝၤဆွ့ၤ ကူၢ်ကွံၤ ချုၢ့ချုၢ် ခွဲၤခွဲၤ ဂဲၤမှၣမှၣ,ဂဲၤမွၣမွၣ ဂီၤနၣခုၤ ဖၤ့ပဲး အကျုၤ

Lesson 17, Unused/Wasted, Borrow, Eat/Drink in company, Anxious, Rob, Dignity/Glory/Power, Look about, Quiet/Lonely, Rain
အီၣဂိၤ့အီၣစၢ အ့ၣလီးအ့ၣဒွ့ၢ အ့ၣရဲၤ့အီၤရဲၤ့ အ့ၣယိၣအ့ၣဒၣ အ့ၣဂူၤအ့ၣဂဲၢ့ အဒူၢ်အဒဲၢ့ ယိဆၢလံၢလံၢ ယူယံၤ့ဘျုၢ့ယံၤ့ ဆၢဆၤ့
Lesson 18, Bones, Now and then, Very small, Fatigue, Sweetness, Interval of Time, Once Again, Somewhere, Same/Equal
ဆၢဖွံၣဆၢနၤ့ ခုးဆိၢ်ခုးဆိၢ် ဆံၢ်ခိၢ် ဆၢပွံၢ်ဆၢထၤ့ ဆၢအွံၣဆၢဆၢ့ နးဆိဖိၣ နးဖၢ့ဒီၢ်,နးဘျုၤ့ဒီၢ် နးစီၤ့ နှၢဂိၤ့
Lesson 19, Intervals, Indistinct, Dimly, Partially Concealed, Be Wounded, Be Sleepy, To Smile, Peaceably/Quietly
ခးထံၣခးထံၣ ကျုံၢ်ကျုၢ်ကျုံၢ်ကျုၢ် ဒုၣဒုၣ ဘံၢ်ဘၤ့ဘံၢ်ဘၤ့ ဘၣထံၢ်ဘၣထီး,ဘၣဒိၣဘၣထံၢ် မံၢဆိၤမံၢခံၢ့ မိၤလံၤမိၤလံၤ ယၤ့ယၤ့
Lesson 20, Glimmering/Shine, Days of Ancestors, Kindred, Very near/Close by, Gently/Slowly, Exclamatory
Particle, How good it is, A short time/little while
ဖံၢ်ဖံၢ်လ့ၢလ့ၢ ဖံၢဆိၤဖှူၢဆိၤ ဖံၢ်ဘူၢ်ယၣထံး ဘူၢ်ခိၢ် ဘုၤဘုၤ မၤလဲၣ ဂ့ၤမၤလဲၣ မီခိၤ,မိခိၤ

Lesson 21, Pull down, Tear down, Accustomed to, Throb, Stubborn, Below the mark, Flow Gently, Drag along,
Just the Same, Wind Blows
ရိလၤ့ ယၤလၤ့ ယုၢယါ ယူၤယူၤ နါကဲၣ့နါယွါ လၤ့ယွါ ရ့ၤရ့ၤ ရူၢ်ရူၢ်,ကျုၢ်လ့ၤရူၢ်ရူၢ် လးလး ရှုၣရှုၣ
Lesson 22, Talk about bad behavior, Off /On, Open eye, In Doubt, Severely, All Night,
Accidental, Dead in great number, Black, Dark
လီၤဆိၤဖွံ့ၤလ့ၤ ဝးထုၤဝးလၤ့ ဝဲၤခဲၤ ဘၢ်ဒံၤ့ဒၤ့ လၤ့ဂူၤ ဘ့နၤချိၤ့ ဘံၢဆီၣ့ဘံၢနီၤ့ ဘံၢထုအုၣလံၤ့ ဘၢ့ဘံၤ ဘၢ့ဘၢ့

ဖျိၣ်ၡိအလံေခၢ့ထံၢ်

ဖျိၣ်ထၢ့ခီၢ့ဖိၢလဖၢအဂး

မၤလိၢ – ဖီ – ကွၢ်

မ, ဖ, က အဂး

ထုတ်ဝေသူ၊ မန်းအောင်ညွန့်တင်
ရေး၊ဘတ်၊ပြော (ပိုးကရင်ဘာသာ) ယဉ်ကျေးမှုစာပေ
ကင်းလွတ်ခွင့်ပြုချက်အမှတ် (၀၂၅၃၆)
ပိုးကရင်သာသနာ၀င်း၊ မအူပင်မြို့

ပုံနှိပ်သူ၊ မန်းဘဲနီချို၊ မှတ်ပုံတင်အမှတ် ၀၁၂၇၆ (မြ)
မွန်ကရင်ပုံနှိပ်တိုက် ၁၂၁ မစ်ရှင်လမ်း အလုံ၊ ရန်ကုန်မြို့
ပထမအကြိမ် ၁၉၇၅ခု၊ စက်တင်ဘာလထုတ်

The uncertainties are marked with @ (Feb 24, 2022)

a	b	c	d	e	f	g	h	i	j	k	l	m	n	o	p	q	r	s	t	u	v	w	x	y	z
ႇ	ဘ	ခ	ိ	န	ု	ါ	့	င	ြ	ု	ူ	ှ	ျ	၁	စ	ဆ	မ	ျ	အ	က	လ	တ	ထ	ပ	ဖ

A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	S	T	U	V	W	X	Y	Z
ရှ	လဖျ	ပ	ီ	နှ	ု	ွ	ံ	.	`	ု	ူ	နှ့	ည	ၭ	နိုလီ	ျ	ၔ	ု	ဥ့	ွ	ျ	ု	ွ	ပှ	၎

1	2	3	4	5	6	7	8	9	0	-	[	]	\	,	.	/	;	'
၁	၂	၃	၄	၅	၆	၇	၈	၉	၀	ြ	ဟ	=	ြ	ယ	၊	”	း	ဒ

!	@	#	$	%	^	&	*	(	)	_	+	{	}	|	<	>	?	:	"
ည	@	\	/	ရ	လီ၊	ရ	ဂ	(	)	ြ	+	ဧ	ြ	ြ	,	၊	“	း	နိုျ

CONSONANTS

ဖျိုးရှိအလံမေ့ဖျိုး

ဗျည်းအက္ခရာ

က	ခ	ဂ	ဃ	င
စ	ဆ	ဇ	ည	ရှ
တ	ထ	ဒ	န	ပ
ဖ	ဘ	မ	ယ	ရ
လ	ဝ	သ	ဟ	အ
	ဧ	ပှ		

လံၤဖျိၢ့လနၪ့အဘီၣ်

ဂ	**Uvula R**
ရ	**Thrilled R**
၁	**Burmese သ**
ဧ	**Is Voiced H**
ပ္	**Pronounce as ပ**

လံၤဖျိၢ့အီၢဒံၪ့လိၤဝၭအဘီၣ်
(Combination of consonants)

က + ယ	ကျ
က + ရ	ကြ
က + လ	ကၠ
က + ဝ	ကွ

(Vowels) သရ

–	–ါ	–ံ	–့	–ဲ	–ၢ	–ၢံ	–ု	–ူ	–ိ	–ီ
အ	အါ	အံ	အ့	အဲ	အၢ	အၢံ	အု	အူ	အိ	အီ

Inflections
ဆၢအဘီၣ်အထၢ့, အလၪ့, အဆီၢ့, အဆါ ဆၢနဲၢ့လဖၢ

ၢ	ၣ	ၪ	း	ၢ့	ၣ့	ၪ့	ၤ	ၭ
ကၢ	ကၣ	ကၪ	ကး	ကၢ့	ကၣ့	ကၪ့	ကၤ	ကၭ

ဖိၢ်သၢ်ဆံၣ်အဂး

ဆရါဘၢ်ဒီၢ့်လိၢ်လၤနိၣ်လခီါ

က	ကွဲၢ်ဖျါဒဲၢဘၣ် ကွဲၤဘၢ်သၣ်
ခ	ချိၢ်ကူၢမုၤမါ့ ဒုၣ်အၢ့်ဆါ့
ဂ	ဂံၢ့်ဒိၢ်ချီၢ့်ထီါ ဘုၢ့်လယီါ
ဃ	ဃၤၢ့ဒုၣ်လၢ့်ထုၤ ဆါ့ကလုၤ
င	ငါငီၢငါစၢ် ဘၢ်ဒီၢ့်ကၢ်
စ	စ့ၢ, ထီၢ့်အၢ်ထၢ့် ပသၣ်ရှ့ၢ်
ဆ	ဆၤဒိၣ်ဆၤလၢ် အၢ့်အၢ်အၢ်
ၡ	ၡံၢၡူါဒၢ့်ထီါ (ၡံၢၡူါဒၢ့်ခိၢ်) ပထၢ့်ယီါ (ဇီးဖြူတောင်ထိပ်)
ည	ညၢ်အဖျိၢ့်အၢ် ဝံလဘၢ်
တ	တရၤၢ့်လၢ့်ယွၢ ထံါဆ့ၣ်ကျါ
ထ	ထၣ်ဂ့ၢတဒ့ၢ် နါ့ၦၤ, ဖျဲၢ့
ဒ	ဒီၢ့်ထ့ၤယံါလၢ ဒုၣ်နဲၢ်ကျါ
န	နါဒံၢ့်, ခဲၢ်, ပံၢ ဒံၢ့်, အူၢ်ယံၢ
ပ	ပ့ွၢ်ခိၢ့်ပ့ွၢ်နါ ခိတၡါ
ဖ	ဖိၢ်ဆံၣ်ဆူၣ်ဆါ ဘၢ်ယိကၢ်
ဘ	ဘံၢ့်မ့ၤထ့ၤနါ မၢတၡါ
မ	မၤတိၢ့်မၤထး ကဲၢ်ယံၢ့်လး
ယ	ယၤဘုၣ်သၢ်ဖံၣ် ဂ့ၢဂူၣ်ဝံၣ်
ရ	ရီနဲၢ့်လဖၢ် ထဲါ့လၢ်ဝၢ်
လ	လၢသၢ်ထံါယံၢ် မၢထူၤဘွံၢ်
ဝ	ဝၢ်ကဲၢ့်ဝၢ်ချဲး ထဲါ့သနဲး
သ	သံၢ့်လလၢ့်ယံၣ် ရှၣ်နဲၢ့်ထံၣ်
ဟ	ဟိါ့ပိၢ့်ဒိၣ်ဘၢ့် ပှထိၣ်အၢ့် (ဟိါ့ပိၢ့် – နံနံပင်)
ဧ	ဧ့မိ, ဂဲါထၢ့် ဖိၢ်သၢ်ဂၢ့်
ၦ	ၦမၢဆံၤဖိၢ် မိကဲၢ်ဒိၢ်
အ	အီၢသံၣ်အီၢဂၤ ကလၢ့်ရၤ

ဆၣမဧလိၢ
ဍဲ
ဆၣဖိလဖၢ

ဆၣမဧလိၢ – ၁

–ၣ	–ါ	–ၤ	–း
က+ၣ	က+ါ	က+ၤ	က+း
ကၣ	ကါ	ကၤ	ကး

ဆၣဖိ – ၁

ကးထၤ	တးတး	ဖါယါ	ဆရၤ
ပနါ	ဝၤဝၤ	လယၤ	
ဆးထၤ	ဒးဆး	မငါ	ဖါကဆါ
အဆၣ	ပထါ	တၡါ	ဖးထယး
ဂးဖး	ထမၤ	ဒးဝး	ယဒးကး
လၣထး	ဒဝး	နးမၤ	ကးစခၤ
ဒးကး	ဆၣဟၤ	ထနါ	
နးနး	ခရး	ကခါ	မငါတၡါ
ယးထၤ	လါလါ	ခရါ	ကးထၤပနါ
ဒးၡါ	ဆါဆါ	ဝါထၤ	ယးထၤဒးၡါ
		ကလၤ	ဆးထၤဝၤဝၤ

ဆ၂မ၃လိ၂ – ၂

–	–၂	–၃	–ါ
	က+၂	က+၃	က+ါ
က	က၂	က၃	ကါ

ဆ၂ဖိ – ၂

ထယꩻ	ဒꩻရှါအမါ	မ၃ခါ
က၂မ၊	ပနါအဖါ	လ၃အတ၃
ကခါ	ဆရါလဂ၃	ထါအက၂
ခ၂လ၊	ပှရှ၃အဆ၂	ဍ၃လ၂ဝ၂
ဃ၂ထ၊	ပှရှ၃အဃꩻ	ဘ၂လဘ၂
ပမါ	မ၃က၃တရှါ	ရှ၂လဖ၂
ဘ၂ဂ၊	ပကမ၃က၃	ဆ၂ဘ၂မ၂
ဝꩻရှါ	လဂ၃လါလါ	န၃ရ၃ဒ၂
ပစ၂	ဒꩻရှါလဂ၃	မ၃က၂အဒꩻ
နါဂါ	ဍ၂ဆ၂လ၂ယါ	ထမါထမါ
လ၂ဖꩻ	ပꩻက၃နဖါ	ယ၂နꩻလဖ၂
ထꩻန၂	လဂ၃ဘ၂လဂ၃	လဂ၃လါလါ
ဆ၂န၂	အဍ၃	
ကထါ	မ၃က၃	
လ၂ယါ	ရှ၃ဂ၃	
ဆရါ	လယ၃	
ဆ၂ဆါ	တရ၃	
အဖါ	ဖ၃ဖ၃	
ထꩻထ၂	လ၃ဒ၂	
ရ၂ရ၂	ဆ၂မ၃	
ယ၂က၂	မ၃ဝꩻ	

ဆၧမၨလိၬ – ၃

–း	–ၩ	–ၪ	–ၫ
က+း	က+ၩ	က+ၪ	က+ၫ
ကး	ကၩ	ကၪ	ကၫ

ဆၧဖိ – ၃

ကဆၫ	ဆၩခါ	ဖၪထၩ
ခၩလး	ဆၩထၩ	ယၪထၩ
ထၫဒၨ	အၪထၩ	
နၫဆါ	နၥထၩ	ဆးထၩယါ
ထၩဘၥ	လၪဖၥ	ဆၧထၩထၥ
လဖး	လၪမါ	နၩထၩသၥ
အၩၦၤ	ကၪကၨ	
အၩစၥ	လၪဆၪ	ဆရၩပထး
ခၫဂၤ	ဆၧဂၪ	လၪမါလနၪ
ခၫဖၤ	လၪဂၤ	ထၩရှါလၪဖၥ
အၩစၩ	ရှၪထၤ	မၨသၥဝၪဒၪ
သၫခၢ	လၪဒၥ	လၪဂၤနၫဆါ
အၩကၬ	ဖၪနါ	ထၩဘၥလတၩ
ယၫသၥ	လၪရှၬ	ကဆၫခၩလး
ဖၫလၤ	ဝၪဒၪ	ကယးကဖး
ယၪသၬ	သၩဝၪ	သၥဘၩလဖၬ
ဆၫဖၢ	ၦၪသၬ	ဝၪမၨဆၧမၨ
ဂၩအၥ	လၪဘၪ	သၥလလၪဖၥ
ဆၫၦါ	ဘၪဘၬ	အၩဘၬတရှါ
အၪထၪ	ကၪထၩ	
သမၫ		
ထၫဒၨလၪဖၥ		
လနၩထၩသၥ		
လၪလၧဖၫလၤ		
ရှၩရှၩယၤယၤ		

ဆၧမၪလိၩ – ၄

◌ံ	◌ံၩ	◌ံၪ	◌ံၫ	◌ံၬ	◌ံၭ
ကံ	ကံၩ	ကံၪ	ကံၫ	ကံၬ	ကံၭ

ဆၧဖီ – ၄

ကံၩပၩ	ထၭထံၫ	လံၪၥဝံၭ
စံၩစၩ	မံၪၥၩ	ယၪ့ယါဒံၭ
ပံလၪ့	လးလံၪ	မၪ့ကနံၭ
ယံၩလၩ	မံၫဆၧ	ရံၭဝၫဝၫ
ထံၬခံၬ	ဝံၫဝံၭ	မၬဆမံၭ
ပံၬလၪ	ဝံၭလၪ့	လံထၩ့အၥၭ
ပံၥၩ	လၪ့လံၭ	ဝံထၩ့နၫထၩ့
ကဆံ		ခံၭပံၭကလၫ
ထံၩၿး	ဖံၬၥၭရှါ	ဆၧခံၭဆၧနၪ
ထံၬဂ့ၬ	ဝံအၩထၩ့	မၪယံၫမၪနး
ထံၬၿါ	ဆၬ့ဒံၩယၪ့	ပှရှၪအဖံၫ
ဒံၩလၪ့	ခံၫပနါ	ထံၬထံၬဆၭဆၭ
နံၬဆံၬ	စံၭလၪ့ၥၭ	ဆၧပံၬဆၧလၪ
မံၬမး	လၪ့မါပံၭ	လၪဝံၬအနံၪ
နံဘၩ	ဒံၭနါဒံၭ	ပှလမၪကၪနးဂၪ
အထံ	အၩ့နးဆံၭ	ပှအၩဂၪမးဝံၬ
ထံၬထၩ	ဘံၭဝံၭထၫ	မၪအၩပၪရမံၬ
ထံၬလၩ	ဆၧဖယံၫ	ဆံၫဝံၩနၪဝံၩ
ဖံထၩ့	ထံၬလၪ့ဝံၭ	မၪလထံၩၿး
နံၬဂၪ	လံၫဆၧဖံၭ	ဆၧအၩ့အၩထၩ့
ရှၪထံၩ	ဝံၫပကံၭ	ဆၧၥၭဝံလၪ့မါ

ဆၧမၬလိၧ – ၅

-ံး	-ံၩ	-ံၪ	-ံၫ
ကံး	ကံၩ	ကံၪ	ကံၫ

ဆၧဖိ – ၅

လၪထံး	လၪလံၪ	လံၤဆံၫပံၧ
မံၫသၭ	ဂံၪဂၪ	မၬလၪထံး
ဝံၫအၩ	အၩဖံး	ဂံၩလးလလး
ပံၪလး	ဘံၩစၩ	ဒံၩသံၭလဖး
ထံးလၪ	ဝံၫဝၫ	အခံးအဂၪ
ခံၫသၧ	မံၪရှါ	ထံးလၪနးနၪ
ဂံၩလး	ဒံၩသံၭ	သံၩပၧလဘံၩ
ဒံၪခံၫ	စံၪစံၪ	လမံၪလါလါ
လံၤသံၫ	ဝံၪဝၪ	နံၩထၩအသၫ
ခံးဂၪ	ဆၫနံၫ	သၭဘၩသၭရှါနၩထၩ
သံၩထါ		လမၬဝံၪလမၬဝၪ
သံၩခၧ	ထံၤစံၪစံၪ	မၬယံၬယံၬပံၪအလး
သံၩဖံၭ	ဒံၪလံၪသၧ	
အံၪထံ	သံၫသံၫနံၬ	
ဆၫထံး	နံၩထၩသၫ	

ဆၩမၪလိၩ – ၆

ဲ	ဲၩ	ဲၪ	ဲၫ	ဲၬ	ဲၭ
ကဲ	ကဲၩ	ကဲၪ	ကဲၫ	ကဲၬ	ကဲၭ

ဆၩဖိ – ၆

ကဲဂၩ	ၦဲၬလၪ့	မၪကဲၩထၩ့	နဲၪလၪ့အဝၭ
ခဲဘၪ့	ပဒဲၪ	ဝၭခဲၪထၩ့	အဝံဆဲၪလၪ့
လၪ့မဲၪ	လၪ့ဆဲၪ	ဆဲၪလၪ့ခၩ့	ဒဲၪလၪ့ဝၭနၬ
ဆဲၪထံၬ	မၪနဲၪ	ဘံၪ့ကဲၪဝၩ	ဝံးဒဲတဝၬ့
လဲထၩ့	ရဲဝံၬ	ဆဲၬအလး	ဝရဲဝခၭ
မဲၩခၬ့	ဝၭၦဲၬ	ဆၩစံၭဝဲၪ	ဝံထံၭၦဲၪလၬ
ယဲဆံၬ	အၩ့ၦဲၪ	ဒဲၪယၫကၭ	အၩ့လံၪ့အၩ့လဲၬ
လဲၪလၪ့	ကဲၩကၪ	ဆၩအဲၩတၪ့	မၪဂဲၪအဝၭ
မဲၩထၩ့	အၩ့ဝဲ	လၬ့ဝဲဒံၭ	ဆရၬနဲၩလံၫ
ယဲယဲ	ခံၬနဲၪ	ဝဲဝၭရှၬ	အဆၩအဲၩအၩ
ဝဲၪခဲၪ	ပၩပဲၩ	ဆၩဝၭမဲၩ	လံၫဝံၩလဲဝံၩ
လၪ့ဘဲၪ	စဲၪထၫ	ဖဲဝၬခၩ့	ဆၩအၩ့လဲၪထၩ့
ဝၬ့ဝဲၬ	ဘဲၪတလိၭ	ခဒဲၭ	ဂဲၬမၪဝၬ့နဝၭ@
ကၭဝဲ	ဆၬ့ကအဲၪ	ရှၭလဲၫ	
ခးဝဲၬ	ဆၩဂဲၩဝၩ	လၪ့လဲၫ	

ဆၢမၤလိၢ – ၇

ဲး	ဲၢ်	ဲၣ်	ဲာ်
ကဲး	ကဲၢ်	ကဲၣ်	ကဲာ်

ဆၢဖိ – ၇

အပဲၣ်	နံဝဲၢ်	အၢ်ဝဲၣ်	ခၢ်ယဲးလး
ဝၢခဲၣ်	ဒၣ်လဲး	ၡၣ်ထဲၣ်	ဆၢ်ထဲးလၣ်
ဖၤဘဲၣ်	ပဲာ်ထဉ်	အၢ်ရဲၣ်	ခရဲးခာ
တဒဲၣ်	ပနဲာ်	ဝံၤစဲၣ်	နၢ်ဘဲၤဆဲၢ်
လၣ်စဲၣ်	ခဲးထၤ	ထဲၣ်ထဲၣ်	စဲၢ်တလဲး
ယၢဖဲၣ်	ယဲးလၣ်	နါကဲၣ်ထံဉ်	ထဉ်ဒဲာ်ဒီၣ်
ခဲၣ်ခၢ်	အဂဲၢ်	ၡနဲၣ်ၡၢ	တဲၣ်ဝဲၤနၡဉ်
ထဲၣ်ဖာ်	ထဲာ်ဒၣ်	ဆၢကဲၣ်ယၤ	ပှရှၤအဒဲၣ်
မဲၣ်ပဲာ်	နဲာ်ဆၢ	မၤစဲၣ်ထၤ	ဖနဲၢ်အၡဉ်
လၣ်ထဲၣ်	ဘဲၢ်လၣ်	ယးဒံၣ်ဆဲၣ်	ဆၢခၢအဲၢ်ထံဉ်
ယၢဆဲၣ်	လဲၢ်ပၢ	ဆံဉ်ယဲၣ်လဲၢ	ဆဲၢ်ဘၣ်လထံဉ်
ဘၢထဲး	ဝဲာ်စၣ်	ပဲၣ်တရာ်	ဆဲၢ်ဘိဉ်ဆဲၢ်ဘၣ်
ခဲာ်ဒဉ်	ၡဲာ်ခး	ဖဲးဖၤဘဲၣ်	
ပဲးလၣ်	ဝံၤကဲၣ်	ဆဲာ်ပှၤထိ	
ဆဲးလၣ်	အဲၢ်ဂံၤ	လံၤလၣ်ထဲၣ်	

ဆၧမၪလိၩ – ၈

◌ိ	◌ိၩ	◌ိၪ	◌ိၫ	◌ိၬ	◌ိၭ
ကိ	ကိၩ	ကိၪ	ကိၫ	ကိၬ	ကိၭ

ဆၧဖီ – ၈

ခိဘၪ့	နိၩဝၫ	ဆံထိၫ	ဘိၭအၪ့ထၩ့
စၪ့ဒိၩ	ခိၩခဲၬ့	ကိၭခိၩ	ဒံၬတထိၫ
ဆၬ့ဖိၩ	ထၩ့ဖိၩ	ခၭရှိၭ	ဝၩအဖိၫ
ဆၧခိ	ဖိၬဖိၬ	အိၭရှါ	ထိၭခဲၬ့ဒိၩ
မိထံၭ	ယိဖၫ	ဖိၫဍိၪ့	နိၭပၪထံၭ
ခိၭနုၩ	တဆိ	မိရှါ	မိလးဖါစၪ
ဍိၩထၩ့	ဒိၩဖိၩ	ဖိၫလိၫ	ထိထိခံၭခံၭ
ခိၩထံၩ	ရိလၪ့	ကဆိၪရှၪ	ခိၭယိလါဆၧ
အၩ့ပိၩ	ခိၫခဲၬ့	ရှိပနံၫ	ဆိၩလၪ့အၥၭ
နးဆိၭ	ရှိၩထၩ့	ဆၧဒံၬဍိၩ	ထိၬလၪ့ထံၪဖါ
ဆိဆိ	ဂိၫလၪ့	ဆၧယိလါ	ဖိၩဍံၪဖိၩၥၩ
ခိၩဖံၭ	ဆၬဖိၭ	ဝံခိၩထံၭ	ဘိၭထၩ့ဘိၭလၪ့
ထၭခိၩ	ဂဲးလိၫ	ဘၩၥၭလိၩ	ရှိၫစံၩရှိၫလၪ
မိဂါ	ခိၩမိၫ	ဂၩ့ကိၭရှၭ	
ထိထၩ့	ခိၭဆိၭ	ယိအခိၫ	

ဆၧမၨလိၧ – ၉

ိး	ိၩ	ိၪ	ိၫ
ကိး	ကိၩ	ကိၪ	ကိၫ

ဆၧဖီ – ၉

ကိၫၥၧ	ဆိၫၡ	ဒိၫစိၨ	ဆၧကိၩဆၧတဲၪ
ဂိးဘံၧ	ဒံၩဆိး	လံၤဒိၪ	ဖိးထံၫဖိးခး
ၡိၪနိၫ	လၪၡိး	အခိၫ	ဘိၩဆဲၫဘိၩၡၫ
ၥၭကိၪ	ပိၪထၩ	ဘိၩထၩ	ဆၧဘိၩဆၧထး
ပိၩလိၩ	လိၪတိၪ	ကိၪၥၧ	လိးအိၨလဲၫအိၨ
အၩဂိၫ	လိၩလၪ	ဝံၤဖိး	ထိးၡၩထိးနၭ
ဘၧလိး	ဝါပိၪ	ဖိၪၡါၥၧ	ဆံၫပိၪလပိၪ
ဆံၧဒိၪ	မၤတိၪ	ၡိၪၡိၤနိၭ	လိးဒံၧလဲၫဒံၧ
ထံၪထိၪ	ဒဲၭနိး	ထိၭဖအိၪ	ဒံၩနိၪဒံၩထဲၪ
ဒိၪကိၪ	ခၪဒိၪ	မၨနိၫမၨနၭ	
ဘိၪဘၭ	လိၪခိၧ	ဆၧခိးဆၧတၨ	

ဆၢ့မၣ်လိၢ် – ၁၀

◌ီ	◌ီၢ်	◌ီၣ်	◌ီၤ	◌ီၢ	◌ီဉ်
ကီ	ကီၢ်	ကီၣ်	ကီၤ	ကီၢ	ကီဉ်

ဆၢ့ဖီ – ၁၀

ဒံဉ်ဖီၢ	ခိပီၣ်	ထိၢ်ဝီၣ်ခဲၢ့	ယၢ်ဘၣ့ဘီၢ်
နီၢလဲၢ်	စဉ်ခီၢ	နီၢလိၤဝဉ်	ဖီၢဆၢ့ယဲၣ်
မဲၣ်ထီၢ်	ဒီၢ်ထ့	ကီၢ်အဝဉ်	ဘၢ်အထီ
လပီၣ်	လၢ့နီၢ်	တဲၢ့တီၣ်ဝၢ်	ဆၢ့ကတိဉ်
ထံၢဖီၢ	မိခိၤ	ဒဲၣ်ခီၢဒဲၣ်	ကဲတဂီၣ်ခိၤ
ဘၢ်စီၢ်	လဲၣ်လီ	ခီၢပယီၢ	လါခီၢလါခီၢ
အီၢ်ထီ	လဲၢလီၢ	ဂဲၢဂီၣ်ဂီၣ်	အီၣ်ဝံဉ်အီၣ်ဂၤ
ဘဲၢယီၣ်	ဒီၣ်ထိ	ဆၢ့ပီၣ်မိ	ဆၢ့ဘီၢ်ဆၢ့ယီၢ
ဝဲစီၣ်	လါခီၢ	တခီၢလဲၢ်	ခံးဒီၢ်ဂၣ့ထီၢ
ဝီၣ်ဘံၢ့	ထ့ဖီၢ	မၣ်ထီၢထ့	ထီၢမံၢထီၢမၢ်
ကၢ်တီၣ်	တနီၢ	ယီၢကၢ်ကံဉ်	အၢ့ရဲၣ့အီၣ်ရဲၣ့
ဖီလံၤ	ဘၢ်မီၤ	လီခၢ့ပိၣ့	လီၣ်ဆိၣ်လၤဆိၣ်
ထီးယီၣ်	မၣ်ဘီၢ	ဝဉ်ထ့ထီၢ	မၣ်ခိမၣ်ဝီၣ်
ဒဲၣ်ဘီၢ	မၣ်တီၣ်တီၣ်	ဘီၢ်ကဘၣ့	အီၢ်လၢ့ယဝိဉ်
စီၣ်စီၣ်	တကီၣ်ဖီၢ	ရှုးဝီၣ်ထ့	လယံၤလမီ
ရှီၢ်ရှီၢ်	ထံၢကထီ	ဝၢ်လၣ့ဘီၢ	

ဆၢမၤလိၢ – ၁၁

ီး	ီၩ	ီၪ	ီၫ
ကီး	ကီၩ	ကီၪ	ကီၫ

ဆၢဖီ – ၁၁

ခနီး	ထီးနီၢ	ဆီၫကဲၪ	ဝၤဖီၪ
ကထီၫ	တီၩလး	ဂဲးဆီၩ	အီၪလၪ
ကီၩထၩ	တဆီး	မရီး	လီၪဆီး
ခံၢစီၩ	တခီး	ဖီးဖၣ	ၥၣဘီၪ
ကီၪရှၫ	တယီၫ	လၪပီး	အီၢအီၪ
ခၩကီၪ	ခီၢဘီၩ	အဝီၫ	ဘၢခီၪ
ခီၢလီၪ	ၥၫထီး	ထီးဝီၤ	ထံၢထီၪ
ဂၫစီၪ	မၤဆီၩ	ဖီးပီၤ	ၥၣရှီၪ
ဂဲၢထီၪ	လၪထီၫ	မီးပၢ	အဒီၪ
ရှီၪရှါ	ၥၣခီၫ	ယၤမီၪ	ဒံၢဆီၪ
ပီၩၥၢ	ၥီၩအီၤ	ထီၪစီၤ	ဂီၪဖၩ
နဲၪပီၪ	နးခီၫ	ဘၢဒီၪ	ဘီၪၥံၣ
စံၤပီၩ	ဖဲၢထီၫ	မီၩပီၪ	ရှၢမ့ကီၪ
ဆၢဘီၩ	ဂၩမီး	ပအီၪ	ကီၪယါထဲၪ
ဆီၫမီၩ	ပနီၫ	ထီၪလီၪ	ရှီၫလၪခီၢ
ဆီးလၪ	ဂံၩဒီၩ	လီၪခီ	

ဆၢမၣ်လိၢ – ၁၂

–့	–့ ၢ်	–့ ၣ်	–့ ၤ	–့ ၢ	–့ ဉ်
က့	က့ၢ်	က့ၣ်	က့ၤ	က့ၢ	က့ဉ်

ဆၢဖီ – ၁၂

ဒ့ၣ်ဘီၣ့်	ဝ့ၤထံၢ်	ပံၣ့်လ့ၤ	စ့ၣ်ရ့ၢ်စ့ၢ
ဆိၢဂ့ၣ်	ဘ့ဉ်ဘၢ	ဘရ့ၢ်	မ့ၣ်ခိဘၣ့်
န့ကၣ်	အ့ဉ်ထ့ၢ	ဒ့ဉ်ကံၢ	န့ၢ်အဒ့ၣ်
အစ့ၣ်	မ့ၢခဲ့ၢ်	ထ့ၤဖဉ်	ဆ့ၢ်ကလ့ၤ
ဆ့ၢ်နၣ့်/ဆၢၢ့်နၣ့်	မ့ၤခံဉ်	ဆ့ဉ်ယီး	ကဘ့ၢယီၣ့်
ဒ့ၢမါ	မ့ၤရှၣ်	ဖ့ၤခါလၣ့်	တ့ဉ်လိၤဘဉ်
မ့ၣ်ထံၣ့်	ဖ့ၢဝံ	ဂ့ၣ်ဘၢစဲၢ	လီၣ့်ထ့ၤဒ့ဉ်
ရ့ၤရ့ၤ	န့ၢ်ယီၣ်	ဘဉ်ခ့ၤနၢၣ်	မ့ၤထံၢ်လၣ်
ယ့ၤထ့ၢ	ဘံ့ၢ်ဆ့ၤ	ဂ့လဘီၣ့်	မ့ၤဘံ့ၢခ့ၢခၢ်
လ့ၣ်ပဲ့ၢ	လၣ့်ထ့ၤ	ခ့ၢ်စံၢ်ဖီး	အစ့ၢလခီၢ်
လ့ၢ်ဒ့ၢ	ထ့ဉ်ထ့ၢ	ဘန့ၢ်ဝံၤ	ထိးခ့ဉ်အဘဉ်
လ့ၢ်ဖၣ့်	ဆ့ဉ်က့ဉ်	ပုၤအလံၣ်	ဖ့ၢလ့ၢ်န့ၢ်နီၢ
လ့ၤလိၤ	ပ့ၤထိ	မ့ၤထံၢ်နီၣ့်	ဆ့ဉ်ဘံၢထံၢ်
နဝ့ၢ်	ဂဉ်ပ့ဉ်	န့ၢ်ခိၢထံၢ်	ဆ့ၢ်ဆ့ၢ်ဖိၢ

ဆၢ်မၣ်လိၢ် – ၁၃

◌	◌ၢ်	◌ၣ်	◌ၤ	◌ာ်	◌ၫ
ကု	ကုၢ်	ကုၣ်	ကုၤ	ကုာ်	ကုၫ

ဆၢ်ဖိ – ၁၃

စၫခုၢ်	ထ့ၢ်အုၫ	မုဖၣ်	ဆ့ၢ်ဖုဒၣ်
ဝၢ်ကုၫ	ဒ့ၢ်ဘုၫ	မုၢ်ရှ	ထၫပုၫက့ၫ
ခု့ၣ်ထ့ၢ်	ဖံၫထုၫ	ထံာ်ဒုၢ်	ဒုၢ်ဆၢ်အ့ၢ်
လ့ၣ်ပုၤ	ဖုခၢ်	ထီ့ၣ်ဒုၢ်	ဆၢ်မုၤဆၢ်မ့ာ်
ရှုၫဆ့ၢ်	ဖုၤထၤ	ဖ့ၤပုၫ	ဒုၫအ့ၢ်ဒုၫအိၣ်
ခုၣ်ဆီး	ဒုၫနုၤ	ဖုာ်ဒၣ်	ဆၢ်လုဆၢ်ဖၤ
အီၢ်ပုၤ	ဘုၢ်ဖီး	မုာ်ဂံ	ထ့ၢ်လုၫထ့ၢ်လာ်
ဂုၢ်လ့ၣ်	ဘီၢ်မု	ယၤဖ့ာ်	ဝးထုၫဝးလ့ၣ်
ကကုၫ	ထ့ၢ်လုၫ	လုအ့ၢ်	ဉုၫနံၣ်ဉုၫဝ့ာ်
ဖံၤမုၤ	ထုၤထုၣ်	ဖုာ်ထ့ၢ်	စုၫထံၫလ့ၣ်ခ့ၢ်
ဘၢ်ခုၣ်	ယဲဒုၣ်	လဲၣ်ပုၤ	လ့ၣ်ပုၤအီၢ်ပုၤ
ဂုၤဖၣ်	ဒုၫစိၣ်	ဆုၤဆုၤ	ဖုထံးဝဲထံး
လုၫဖုၫ	ဖ့ၢ်ယု	ဉုၫပဲၣ်	လုအ့ၢ်လုအိၣ်
ထိၫဘုၫ	ဖူာ်ရှ	အုၫပုၫ	ဉုၫထ့ၢ်ဉုၫလ့ၣ်
တိ့ၢ်ဘုၢ်	ဘုၫမ့ၢ်	ဘီ့ၢ်ကုၫလုၫ	ဂံၣ်ဂုလ့ၣ်ထဲ့ၣ်

ဆၢမၣ်လိၢ – ၁၄

ုး	ုၢ်	ုၣ်	ုၤ
ကုး	ကုၢ်	ကုၣ်	ကုၤ

ဆၢဖိ – ၁၄

ဂံၢ်ထုၢ်	ဝုၢ်ဒံၢ	ပုၤနၢအၢ်	ထုးဒုၣ်မဲၣ်ပဲၤ
ခိၢဆုၢ်	ဆၢအုၢ်	ခုးမၣ်ဝံၢ	ဝုၢ်ခံဝၥ်လဲၢ
ဂုးဖုး	ယုၣ်ဘၢ	ခိၤဆုၢ်ထံၥ်	ဝုၢ်ဆၥ်ဝၥ်ဆၥ်
ဆုးထၢ်	ဘၣ်မုး	လှၣ်ဆုးလီၣ်	အုၣ်လၣ်အီၢလၣ်
တဖုး	ဖုးထၢ်	ဘၢဆုးမှၤ	ဝုၢ်မံၤဝၥ်မံၤ
ခိၢခုၢ်	ဒုၢ်ထံၢ	ဘုၢ်ထၢ်ပၤ	
ထုၢ်ထိၥ်	ဒုၢ်ဝၢ	ဖုၢ်ခိၢဖုၢ်	
ဘုၢ်ဖိး	အၢ်ထုၤ	ထုၢ်လၣ်ဝၥ်	
မၣ်ထုၢ်	ထုးထိၥ်	အၢ်ဒုၢ်ထံၢ	
ဘုၢ်အိၣ	မၣ်တုၣ်	ခုၢ်ဘိၢ်ထၢ်	
လုးယိ	ခုးမီၤ	ယုၣ်ဘၢနိၥ်	
ယုၣ်ယဲ	ဆုၢ်ထီး	ခုးထံၢခုးထံၢ	
လုးခဲၢ	ဆုးလီၣ်	ဝုၢ်ထၢ်ဝၥ်ဂဲၤ	
ဆုၢ်မီး	မၣ်ဂုး	ဆၢအုၢ်ဆၢခံၥ်	
ခုၢ်ထၢ်	ခုးထး	တုၣ်ထၢ်တုၣ်လၣ်	

ဆၢမၣ်လိာ် – ၁၅

ꧠူ	ꧠူာ်	ꧠူၣ်	ꧠူၤ	ꧠူၢ်	ꧠူဟ်
ကူ	ကူာ်	ကူၣ်	ကူၤ	ကူၢ်	ကူဟ်

ဆၢဖိ – ၁၅

ဂူၢ်ဆၢ်	စူာ်ယၢ်	ယဲၣ့လူာ်	ၡူဟ်ၡၢ်
ခူာ်ထာ့	ဆးလူာ်	ယူယံာ့	တၣ့ကူဟ်
ခိာ်စူၣ်	ၡယူၣ်	ခဲးထူၤ	ဒံဟ်ဒူဟ်
ဂူဝၢ့	စူာ်မံၣ့	ခိာ်လူၤ	ပလူဟ်
ခိာ်ဝူာ်	စူာ်ၡၢ်	ဂူဟ်ၦၢ်	ဘာ်ပူၤ
ဗူာ်ထံ	ဒံာ်ကူၣ်	ပူဟ်တၣ်	မူဟ်ထံဟ်
ခီၢ့ဆူာ်	နံဂူာ်	လၣ့ကူဟ်	ဖူၤဘူာ်
ဂူၢ်ဂၣ်	နိၤဒူာ်	ဂူၤဘူာ်	လၣ့ထူၤ
ယာ်လူ	ဘံာ်ဘူာ်	ဂူဟ်ဖိၢ့	လူၤဘံဟ်
ခိၤယူ	လူာ်ခူာ်	စူၤခါ	ပဒူဟ်
ဗူၢ်ထီၢ့	ဝဟ်ဆူ	ဘာ်ၡူဟ်	ဘာ်ထူၤ
ဂူၢ်နံဟ်	ဖံၢ်ဖူၢ်	ဂူဟ်ဂ့	ဖူဟ်ဆၢ
စူာ်ကၣ့	လၣ့စူၣ်	ဆၢ့ဝူဟ်	ဒူၣ်ယာ့
အူာ်ၡိၢ်	ၡူာ်ၡူာ်	ၡူဟ်လၣ့	ဘူဟ်ခိဟ်
ဆူၢ်လၣ့	လူၢ်ဖိး	ထူဟ်ယဲ	ယဲယူၤ
ထူထူ	လိးဝူၢ်	ထံၤထူၤ	ဘာ်ယူဟ်
နိာ်ထူ	ဝူၢ်ဝဟ်	ဆၢအူဟ်	ယူၤစိၣ်
ယူၤယူၤ	ၡထူဂာ်	ထူၤကဝ့ာ်	အ့ဗူၢ်အ့ၦၤ
လမူဟ်	စူာ်ဖံဟ်ခုာ်	နိာ်ဖူၤၡူာ်	ဝရဖူၢ်ထီၢ့
ပူဟ်ပူဟ်	ထီၣ့ဒူာ်စူာ်	ဆူဟ်ဆူဟ်မ့ာ်	လူၤထူၤဆံၢ့ဘၣ့
ဖူၤလူဟ်	ပူဟ်တလူဟ်	ထူဟ်ယိစိၣ်	အီာ်စူဟ်အီာ်ရိၣ့
ယါဝူဟ်	ကူဟ်တရံဟ်	ဂူထာ့အာ်ထာ့	ဆၢအ့ာ်ဂူၤန့
လၣ်ခူဟ်	ဂူၤဝၢ့ထီး	ဆၢအူာ်ဆၢပိၣ်	ကထံၤကထူၤ
ခီၢ့ဝူၢ်ခိာ်	ဆၢမာ်လူၤ	ထာ့ဂူာ်ထာ့ဂီၣ်	ဆၢယူဟ်ဆၢယာ့
ပၤဂူၢ်ဆၢ်	ၡိၢ့ကူဟ်လၣ့	ဆၢယူဆၢယီၢ့	ဖံဟ်ဘူဟ်ယာ်ထံး
ဆၢ့မိဂူာ်	ထဲၢ့ခူၤဒိာ်	ဖူၢ်ဝံာ်ဖီၢ်ဝံာ်	

ဆꩻမႆလိꩻ – ၁၆

ွါ	ွꩻ	ွႆ	ွꩼ	ွၢ	ွꩭ
ၵွါ	ၵွꩻ	ၵွႆ	ၵွꩼ	ၵွၢ	ၵွꩭ

ဆꩻၽီ – ၁၆

ၵွႆ	ၼၢၵွꩼ	ဢွꩻၼူꩼ	လႇႆၸွႆဝႇၢ
ဘွႆခိꩻ	ခွၢꩫါ	ၽၢႇခွꩼ	ယွႆဒိꩭမုꩼ
ယွႆလꩻႇ	ၸပွႆ	ဢယွႇ	ၼဲꩻၸပွႆ
ဝွၢခၢႇ	ꩡၢႇဝွၢ	ထွꩻၸူꩻ	ၽိေခၢႇဝွၢ
ယꩻႇမွႆ	ခွꩼဝီႆ	ဘွႆထꩻႇ	ၽိꩻ၁ꩻခွၢ
ခိဝွၢ	တခွၢ	ဢမွႆ	ဆီႇမီꩻႇခွါ
ယိခွါ	မိလွါ	ယွႆၼုꩼ	ဆꩻဢၸွꩻ
မႆခွါ	ဝွꩻထီး	ဝွၢဆၢ	ဆꩻယိထဲꩻႇခွါထဲꩻႇ
ခွꩼထုႇ	လꩻႇယွါ	ခိေဝွꩭ	ဆꩻဆိꩻဂုႆဆိꩻဘွႆ
ၽုႇေဆွႆ	၁ၵွꩻ	တွꩭခၼီး	ဆꩻဢူꩭဆꩻဝွꩻႇ
တွꩭဆꩻ	ဘꩻၵွꩭ	ခံၼဲႆခွၢ	ဆꩻထိꩻဆꩻတွꩭ
ၽါယွႆ	ဒံꩻခွၢ	ၵွꩭလꩻႇဆဲႆ	
ဝွꩻခိꩻ	ၽိေဝွၢ	ပမၢဝွၢ	
ဘံꩭဝွꩭ	ဝွၢပံꩻႇ	ထွꩻဢၸူꩻ	

ဆၢမၸလိၢ – ၁၇

◌ွး	◌ွါ့	◌ွႈ	◌ွၢ့
ကွး	ကွါ့	ကွႈ	ကွၢ့

ဆၢဖီ – ၁၇

ခွး	မ့ၤခွႈ	ဥွါ့နၢ့	ခွႈထ့ၤထၤ
ကꩬကွႈ	ခွါ့လူၢ	ကွၢ့	ယၢကꩬကွႈ
ဥံၢ့ဆွႈ	ကွႈထ့ၤ	အခွႈ	ခဲါ့ခွး
ခၢ့ခွါ့	ခွႈခွႈ	ဆၢဥွၢ့	
ဆိႈခွႈ	ခွႈဒႈ	ထိၢကွႈခိၤ	

ဆၢမၸလိၢ – ၁၈

◌ွံ	◌ွံၢ	◌ွံၸ	◌ွံၤ	◌ွံါ	◌ွံꩬ
ကွံ	ကွံၢ	ကွံၸ	ကွံၤ	ကွံါ	ကွံꩬ

ဆၢဖီ – ၁၈

ကꩬထွံၸ	ထံါဆွံ	အွံၢဥိၢ	ဆၢဝꩬပွံၢ
ကံꩬခွံၤ	အီၢပွံꩬ	လႈဥွံꩬ	ထွံၢမႈစဲၸ
ခိၢနွံါ	အနွံါ	လိးဥွံၢ	ခိၢပွံၢလဲါ
ခွံၢယဲ	အီၢမွံၸ	ဘီႈပွံၢ	ထွံါလူၢ
ဂါခွံၤ	ဂꩬခွံၸ	ဒံၸခွံၤ	ဥွံၢခိလီါ့
အပွံၤ	ထွံထၢ့	ထွံၢဖါ	ဥွံၤလံၢဘႈ
ခွံၤရှိꩬ	ထွံၸလႈ	နံမွံါ	ထွံၸလႈဘၸ
အၢ့ပွံ	ဒွံꩬ	ရှွံနု့	အွံၸထုꩬအွံၸလႈ
ထုꩬခွံၤ	နွံါ	ခိအွံၸ	ထွံၢပါ
ထိၢလွံ	ပှုမွံၸ	ဆွံၢဘံꩬထၤ	ထွံၢအိႈယိႈ
ပွံၢဆၢ	ထိၢပွံꩬ	စူၢပွံၢကဲႈ	
မ့ၸဆွံၢ	လွံၸပွံၢ	ထိၢထွံၸလႈ	
ဂိꩬပွံၢ	မွံါမွံါ	ထိꩬဖါဆွံၢ	
ကံၢ့ခွံၤ	ဝꩬဥွံါ	ခွံၢဥ့ꩬနၢ	

ဆႇမႂလိႇ – ၁၉

◌ွံး	◌ွံႈ	◌ွံႉ	◌ွံႊ
ကွံး	ကွံႈ	ကွံႉ	ကွံႊ

ဆႇဖိ – ၁၉

ပွံႉ	ပွံႉဘႇ	လႊပွံႉ	ပွံႉဘႇအမံႉ

ဆႇမႂလိႇ – ၂၀

◌ွ့	◌ွ့ၢ	◌ွ့ႂ	◌ွ့ႃ	◌ွ့ႇ	◌ွ့ၼ
ကွ့	ကွ့ၢ	ကွ့ႂ	ကွ့ႃ	ကွ့ႇ	ကွ့ၼ

ဆႇဖိ – ၂၀

ကွ့ၼဆဲၢ	မႂပွ့ႂ	ထွ့ၢမ့ႂ	ဆႇအႈလွ့ၢ
ဂူပွ့ႂ	အႈလွ့ၢ	အယွ့	ခွ့ႂကဆၢ့မဲႇ
ဆွ့ႇဆါ	နိႉခွ့ၢ	ပွ့ႇထံၢ	ပွ့လႉဆံၼယူၼ
ပွ့ႂပီႉ	ခွ့ၼခွ့ၼ	ခွ့ၢဘိႉ	ဒွ့ႇထႈမ့ႇဒိႉ
နွ့ၢဂႂ	ပွ့လႉ	လႂပွ့ႂ	ဘိႈခံႇပွ့ႂခံႇ
ဖ့ၢဘွ့ၼ	ထွ့ၢခႈ	ဆႇကွ့ႂလး	ပွ့ႇခိႇပွ့ႇနါ
ကရွ့ႂ	ဒွ့ႇဘုႇ	ခွ့ၢတပုႃ	ထၼခိႇလယွ့
ဘွ့ၢထၼ	ဘုႈကွ့ႂ	ပွ့ဂႂလဲႇ	ကွ့ၼဆဲၢ
ခွ့ၢခဲႉ	ရွ့ႂလႉ	ပွ့ႂစိႉနိႉ	ဆႇဒုႇဒွ့ႇ
ဆွ့ၢထိႈ	ဝႃဆွံ့ႃ	ဒွ့ႇဖႉထႈ	ခွ့ၼလႉမ့ႂ
တွ့ႂဘိႉ	ဘွ့ၼခ့ႃ	ခွ့ၼထႈခွံႃ	ခိဘွ့ၢထႈ
နွ့ဘႇ	ခွ့ၼထ့	ပွ့ႂအိႊအိႊ	

ဆၩမၪလိၩ – ၂၁

ွဲ	ွဲၩ	ွဲၪ	ွဲး	ွဲၩ့	ွဲၫ	ွဲၫ့	ွဲၪ့	ွဲၬ	ွဲၭ
ကွဲ	ကွဲၩ	ကွဲၪ	ကွဲး	ကွဲၩ့	ကွဲၫ	ကွဲၫ့	ကွဲၪ့	ကွဲၬ	ကွဲၭ

ဆၩဖီ – ၂၁

ဘွဲၪထံ	ဆွဲၫ့နၭ	နၭခိၩဆွဲၫ့	ထီးလဘွဲၪ
ဒံၩပွဲး	ကွဲၩလၪ့	ခွဲၪ့အၥၭ	ထံၭဘၪ့ဆွဲၩ
ဘီၩပွဲၪ့	ကွဲၩဖျါ	ပွဲၪနးဆံၭ	မဲၪပွဲၪမုၩ
ဒံၭဆွဲၫ့	ခွဲၪခွဲၪ	ဘွဲၪတလိၭ	ပွဲဆိၭပွဲဘၪ့
နွဲ့ၥၩ	ၥံၫ့ပွဲၫ့	မွဲလါနၫ့	ဂၭဖၭခွဲၪခွဲၪ
လၪ့ကွဲၩ	မွဲအ့ၬ	ခုၩ့ဘွဲၩထၩ့	

ဆၢမၩလိၣ – ၂၂

–ၢ	–ၢၣ	–ၢၩ	–ၢၤ	–ၢး	–ၢၣ့	–ၢၩ့	–ၢါ	–ၢဉ	–ၢါ့
ကၢ	ကၢၣ	ကၢၩ	ကၢၤ	ကၢး	ကၢၣ့	ကၢၩ့	ကၢါ	ကၢဉ	ကၢါ့

ဆၢဖီ – ၂၂

ခၢါ့အုၤ	ၦၢၩ့ဆါ	စၢၩ့ထၤ	ဆၢမၢါ့
ထိးဆၢါ့	ဒၢၩ့ထၢ့	ဒိၩ့ယၢၩ့	ခၢၩ့ယး
ၦၢၩ့ၦီ	စံဉဆၢါ့	ဆၢါ့ကိဉ	ဆၢါ့ထုၢ့
ဆၢဆၢၩ့	ဆၢါ့ဝီၩ	ဒၢၩ့ဘၢၩ့	ဂူဉခၢါ့
နၢါ့အုၣ	ဆၢါ့လူ	ၦၢၩ့အဲၩ့	ဆၢါ့တံၩ့
မၩဆၢၩ့	ဒံၢ့ၥၢါ့	နါဖၢၩ့	နၢါ့ဖဲါ့
နဲၣၥၢါ့	နၢါ့ၦံၣ	ဖၢၩ့မူဉ	မၩအၢၩ့
ကမၢါ့	လၩ့ဘၢၩ့	ၥဉဖၢး	ပၢးထၢ့
နၢၩ့ထၢါ့	ဖၢၩ့ဂိါ့	မဲၣၥၢါ့	ဖိၣထၢါ့
ယၢၩ့ထၢ့	ရၢၤထုၢ့	ရၢါ့ရၢါ့	လါဖၢၩ့
ဖၢါ့ဆဲၢ့	ဘုၣဒၢၩ့	ရၢးစၢး	လၢးဖၢၩ့
အၢ့ဘၢၩ့	ဖဘၢဉ	ခဝၢၤ	ထူဉလၢါ့
တရၢါ့	ထၢၩ့ထၢ့	ဘုၣလၢါ့	
ဂူမ့ၣအၢၩ့	ဆၤလၥၢါ့	ထၢါ့ခံါနဲၩ	ၦၢၩ့ဆါ့ဖူါ
ကဉကပၢၩ့	နၢါ့ခိၣဂဲါ့	ၦၢၩ့ထိၣၦွံဉ	ထၢါ့မၢၩ့လၤ
နူကၢၩ့ထၢ့	ဖၢၩ့ၥဉဆူဉ	အလယၢး	နၢါ့ဆဲၢ့ဘၩ့
မဲၣလၩ့ထံဉ	ၥွါထၢ့ခၢၩ့	လၩ့တရၢၩ့	မၤဆံၥၢါ့
ဖီတမၢါ့	ဆၢကယၢါ့	စံဖယၢး	ခိလၢၩ့လၢၩ့
ဆၢနၢါ့မၢါ့	ဆၢါ့အလး	ထၢါ့ခးယါ	ဒ့ၩဆၢါ့ထၢ့
နါဖၢၩ့ကဉ			
စ့ၩကလၢါ့မု	ထၢါ့ဘူဉထၢါ့ထံး	ထၢ့ၥၢါ့ထၢ့ယဲ	ၥံါၦုၤမၢါ့ၦုၤ
စံဉအၢၩ့စံဉၥါ့	ဂၢ့ဆၢယၢၩ့ဆၢ	ခံဉၥၢါ့ခံဉလါ	ဂုးဂုးခၢါ့ခၢါ့
မဲၣၥၢါ့မဲၣဝီၩ	ဆၢမၢါ့ကဆါ	ၥုၢ့ဆၢၩ့ၥဉဆၢၩ့	ထၢါ့ထံၩထၢါ့ၥိဉ
ပှထူဉပှယၢၩ့	ဒုၣၥွၣစံဉအၢၩ့	ပၢၩ့ထၤဝၩ့ထၤ	ဖၢါ့လ့ဉဖၢါ့ၥူဉ
ဖၢၩ့ၥုၢ့ဖၢၩ့ၥဉ	ဂၢါ့ထၢ့ၥၩလၩ့	မၩလၢါ့မၩၦွၩ	

ဆၢမၤလိၢ – ၂၃

–ၣ်	–ၣ်ၢ	–ၣ်ၤ	–ၣ်ၬ	–ၣ်ၫ	–ၣ်ၥ
ကၣ်	ကၣ်ၢ	ကၣ်ၤ	ကၣ်ၬ	ကၣ်ၫ	ကၣ်ၥ

ဆၢဖိ – ၂၃

မၤကၣ်	ဂၥခၣ်	ဂၤ့ဖၣ်ၢ	အၣ်ၢနဲၢ
ခၣ်ထၢ့	တငၣ်ၥ	ဖၣ်ၢထီၫ	ဖၣ်ၢခၢ့
ထၣ်ၢနၣ်	လၤ့ဖၣ်ၢ	ဖၣ်ၢနဲၢ့	အၢလၣ်ၢ
ဆၣ်ၤဆၬ	ဖဒၣ်ၥ		
တၣ်ၥလဖှိၢ့	ပရၣ်ၥဆၢၫ့	ကၢးတငၣ်ၥ	ဒဲၥကတၣ်ၤ
ပဂၣ်ၢထၢ့	ဝံၢခၣ်လၤ့	ပရၣ်ၥဝၢ	လၣ်ၢခၫ့ဖၬ
နၥမၤကၣ်	ဝၥခတၣ်ၤ	လၣ်လဖၢ	ဖိၢဒၢဘၣ်ၤ
မိဆၣ်ၤဖါဆၣ်ၤ			

ဆၬမၣလိၪ – ၂၄

ျါ	ျၪ	ျၣ	ျၤ	ျး	ျၬ	ျၣ့	ျၢ	ျၭ	ျၢ့
ကျါ	ကျၪ	ကျၣ	ကျၤ	ကျး	ကျၬ	ကျၣ့	ကျၢ	ကျၭ	ကျၢ့

ဆၬဖိ – ၂၄

ကျၭထၤ	ချၤချၤ	ဆၭကျၭ	ဒဲၭတျး
ဖံၢ့ချၢ	ဖျါစုၪ	ဖျၣထၬ	ခၬဖျၤ
ဝၪဖျၢ့	ၥံၪကျၭ	ကျၭပီး	ချၣခိၪ
ချၢထံၢ	နိၪဖျၭ	ဖျၣဖိး	ဘၪဖျၤ
ဘျၪရှၢ	ၥံၬကျၣ	ချၣနၣ	အၬဖျါ
ခၬဖျၬ	လၣ့ချၣ	ချၣ့ထၬ	လၣ့ချၢ့
ဝၭဖျၣ့	စူၪဖျါ	ထီးချၤ	ဖျါခွၢ
ဘၪဘျၭ	ဘျၪထဲၣ့	ယၪမျၣ့	လၣ့ဖျၤ
တမျၢ့	ပူၭဖျါ	ယၪကျၭ	လၣ့ဖျၬ
ကျၣပှရှၣ	လူၤချၣနၣ	ဖျၭဆုၭမ့ၤ	ဘျၭလ့ၤလၣ့
လၢ့ဖျၭဆၬ	မီၪအဘျၪ	ယူခဲၢ့ကျၭ	ကျၭမ့ၣဆွံၢ
ချၤအထၢ	ဖျါမုၪထံၢ	ဖျၪခါနၢ	ဆၬဖျၬခဲၢ့
ဆၬဖျၢ့လိၤ	ဆံၢ့ဆၢ့ပျၣ့	ဆၢ့ဒံၪချံၢ	
ယူၣဖျး	ဖျါမ့ခဲၢ့	မံၣ့လၤကျၣ	မံၢမးဖျးဘၢ့
ၥုၬဆၬဖျၭဆၬ	ဖျၭခိၪဖျၭနါ	ဖျါဆၬဒဲၣဘၭ	

ဆၩမၣလိၩ – ၂၅

ျံ	ျံၩ	ျံၪ	ျံၬ	ျံး	ျံၫ	ျံၭ	ျံၢ	ျံၥ	ျံၢ့
ကျံ	ကျံၩ	ကျံၪ	ကျံၬ	ကျံး	ကျံၫ	ကျံၭ	ကျံၢ	ကျံၥ	ကျံၢ့

ဆၩဖိ – ၂၅

ကျံၭနံၭ	ခၥချံၬ	ချံၩဖျံၪ	ချံၥကူၪ
ဆၩချံၫ	ချံၥလိး	ထူၬချံၢ	နီၭချံး
ဖိၭဖျံၪ	ဘုၫချံၢ	ဘျံၥဒၩ	ချံၩဘီၭ
ချံၢခိၩ	ထၥဖျံၬ	ထွံၢချံၢ	နါဖျံၪ
လၭချံး	ပျံၭထၫ	ချံၥရှၭ	ချံၥရှၥ
ပျံၭဒံၭ	ဖျံၬဖိး	ချံၩမိ	ထၥဖျံၪ
ချံၥထံၬ	ထီၩချံၢ	နိၥဖျံၪ	ထံၢပျံၫ
ခၥချံၢ	ဘျံၥခိၩ	လဘျံၥ	ဖဲချံၢ
ချံၢမဲၬဝဲၪ	ပွံၩဆၩချံၢ	တဲၪချံၢဝါ	ထိၩဖျံၥထံၢ
ချံၥလၭထဲၭ	ဆဲၪလၭဖျံၪ	ခါချံၥထၬ	ချံၢကနၢ့
ချံးအၥဒၥ	ဆၢ့ဒံၩဘျံၥ	ထိၩဘျံၫဘျံၫ	နိၥဖျံၪဆဲၪ
အီၩနီၭချံး	အဆၩၢ့ပျံၭ		
ဆၩချံၫဆၩဂီး	ချံၥလၭအခၫ		

ဆၩမၣလိၩ – ၂၆

ျှ	ျှၩ	ျှၪ	ျှၬ	ျှၢ	ျှၥ
ကျှ	ကျှၩ	ကျှၪ	ကျှၬ	ကျှၢ	ကျှၥ

ဆၩဖိ – ၂၆

ဖျိဖျှၪ	ဖျှၬစွၥ	ဖျှၥထၫ	လၭဘျှၥ
ဂၥဖျှၥ	စိၥဘျှၥ	နိၩဖျှၩ	ထၫဖျှၥ
ဖိၭဖျှၥ	ဖျှၪဖိၩ	ပူၥဖျှၢ	ရှူၥဖျှၢ
မၪလၭဘျှၥ	ပှပျိၪဖျှၥ	ဖျှၢလံၬကံၥ	ဂူဒၢ့ဖျှၪ
ဒံၩဒၩၢ့ဖျှၪ	ဖျှၬလဘီၭ	ဖျှၪခၫထံၥ	ဖျှၪလၭထုၫ
လၭမုလၭဘျှၥ	လၭဘျှၥလၭနူၬ	ဂံၬလၭဘျှၥ	

ဆꩻမငလိႇ – ၂၇

ႝ	ႝႇ	ႝင	ႝႈ	ႝး	ႝႇ့	ႝင့	ႝႉ	ႝၼ	ႝႉ့
ကႝ	ကႝႇ	ကႝင	ကႝႈ	ကႝး	ကႝႇ့	ကႝင့	ကႝႉ	ကႝၼ	ကႝႉ့

ဆꩻဖိ – ၂၇

ယိကႝႇ့	ခႝင့ခေႇ	ဖႝႇလုႈ	ကႝင့တံၼ
ဖႝင့ဘီင့	ကႝင့စူင	ခႝင့ဒုႇ့	ခႝင့ကြင့
ဘႝငအႇ့	လင့ဘႝင့	လိးကႝင့	လင့ဘႝႇ
ဖႝခိႇ	ခႝႉ့လင့	ဘႝငစီႇ	ကႝင့အေႇ့
ကခႝႉ့	ဖႝႈစွေၼ	ခႝင့ဆꩻႉ့	ဘႝင့ခွံႈ
ဖႝႇဖႝႇ	လူႇဖႝႉ့	၁ၼဖႝႇ	ခႝငဘꩻင့
ဖႝႉ့ကေင့	အီႇဖႝႇ	ခႝင့ဒီင့	ခႝင့လႂံႇ
မငဖႝႇ			
ခႝင့လိႇကွင	ခႝင့ဘံႇဝွံႉ	ဖႝးနွခွံႈ	ကႝင့ဖစီင့
ဖႝးနုဆုႈ	ခႝင့ဘုၼထႈ	မငခႝႉ့ခႝႉ့	ခႝင့ခူဝူႇ
ခႝင့ရှီႉရှီႉ			
ခႝင့ပိငအနိုၼ	ခႝင့ဒုႇ့လိႈ၁ၼ	ခႝင့မွံႉအနိုၼ	ခႝင့မွံငခႝင့ရှ
ခႝင့ဘႇအလင	ဖႝငဒႇခလူႈ	ဆꩻယူႈဆꩻဖႝင့	ကႝင့မငအ၁ၼ
ကႝႇ့ထႇ့အမ့ႈ	အဘႝႇအဆေ		

ဆၢ့မၣ်လိၢ် – ၂၈

ို	ိုၢ်	ိုၣ်	ိုၤ	ိုး	ိုၢ့်	ိုၣ့်	ိုာ်	ိုၥ်	ိုာ့်
ကို	ကိုၢ်	ကိုၣ်	ကိုၤ	ကိုး	ကိုၢ့်	ကိုၣ့်	ကိုာ်	ကိုၥ်	ကိုာ့်

ဆၢ့ဖိ – ၂၈

ထံာ်ချိုၤ	ဒိၥ်ချိုာ့်	ထိၢ်ချိုၣ့်	ဘိုၢ်ဆိ
ချိုၢ့်ဆဲၢ့်	စ့ၣ်ကိုၢ့်	ဂၥ်ဖိုၥ်	ဆံကိုၣ်
ဖိုၤဝၢ်	ထၢ့်ဖိုၥ်	ဖိုၢ့်ဒိၢ့်	မ့ၥ်ဖိုၢ့်
လၣ့်ကိုၥ်	ဝးဖိုၥ်	အဲၢ့်ကိုၣ်	မိုၤဝၢ်
ချိုၢ့်ဒိၣ့်	ဖိုၤမ့ၤ	ထိၥ်ချိုၥ်	ချိုာ့်ခိၢ်
ဖိုၣ့်ဖိၢ်	ဝၥ်ဖို	ဖိုၤခိၢ်	
ဘိုၤအခိၤ	ဝိာ့်ဖိုၥ်ခွံၤ	ချိုာ့်ဆဲၢ်ခိၢ်	ဝံၢ့်မုချိုး
ဘုၢ်ဖိုၤထၢ့်	ထံာ်ချိုၢ့်ဝၥ်	ဖိုၤအမံၣ့်	ထိၢ်ပွၣ်ချိုၢ့်
အၢ့်ကိုၣ်လၣ့်	ယၢ်ချိုၢ့်လၢ်	စၢ့ၣ့်ဒိၢ်ချိုၢ်	ဆံာ်ဖိၤကိုၥ်
ထၢ့ာ့်ဖိုၢ့်ယာ်	ဖိုၢ့်ဒိၢ့်ခိၢ်	ချိုၢ်လဖၢ်	ချိုၢ့်ဝှ့
ဖိုးဒိၢ်ခိၢ်	ချိုၥ်လၣ့်	ထၢ့်ဖိုၥ်	
ကိုၣ့်ဖိၢ်လဂၣ်	ဘိုၥ်ယၢ်လံၢ်ခိၤ	လၢ့်ဖိုၣ့်လၢ့်ဝာ့်	လၣ့်ဘိုၥ်လၣ့်ဘုၥ်
ကိုၥ်လၣ့်ဝံၢ့်ဖံၥ်	ကိုၢ်ဝံၢ်စ့ၣ်ဝံၢ်		

ဆ႑မ၁လိ၂ – ၂၉

ျီ	ျီ၂	ျီ၁	ျီ႞	ျီး	ျီႇ	ျီ႖	ျီ႟	ျီ၆	ျီ႞
ကျီ	ကျီ၂	ကျီ၁	ကျီ႞	ကျီး	ကျီႇ	ကျီ႖	ကျီ႟	ကျီ၆	ကျီ႞

ဆ႑ဖိ – ၂၉

ချီမိ	က၆ကျီ၁	စီ႟ချီ၁	ဖိ႟ဖျီ႞
ဖျီ၁ဘ၂	မှဘျီ၂	မ႖ချီး	ယူချီ
ခ၆ကျီ႖	က၆ချီ၂	မှဖျီး	ဖျီးထုႇ
ယုချီး	လဲႇဖျီ႖	လ႖ချီ၁	ဆှ၆ဖျီ႞
ထဲ႞ချီ၂	ဆိ၁ချီ၁	ဒံ၂ဘျီ႖	ပျီ၁ပျီ၁
ဖျီ၁မိ	ဖျီ႞ထႇ	ဖျီးကူ၁	ခုးကျီႇ
ဖျီးပွံ၂	ဖျီးထုႇ	ကမျီ႞	လ႖ဖျီ႞
မိကျီ၁	အွ၂ဖျီ႞	မျိမျီ	
ဂူ႟ဆ႟ချီ႞	၀ံ႞နံ၁ချီ႖	ချီ႖ထထွံ၂	ထု၆ဖျီ၂ထႇ
ထူ႟ထႇချီ၂	ဖျီ႖လ႖ထဲ႖	အလူချီ႞	မ႖ချံးချီ႞
လံကျီ႞ကျီ႞	ပှအ၀၆ဖျီ႟	ပှအမှဘျီ၂	ပှပျီ၁ဖှျ၆ဖိ၂
ဖျီ၂ပံ႟ဖျီ၂လ၁	ဆ႑ဒူ၂ဆ႑ဖျီး	ဖျီ႖ထႇဒ၆ထႇ	အီ၂ပျီ၁အီ၂ခီ႟
ကဆ႞အမျီ႖	ဘျီ႖ဘျိ၂အ၀၆	ဖျီ၂ခ႑းထံ၂ခ႑းထံ၂	ဖျီ၂ကျံ၆ကျ၆ကျံ၆ကျ၆

ဆ႑မ၁လိ၂ – ၃၀

ျ႕	ျ႕႟	ျ႕၁	ျ႕႞	ျ႕း	ျ႕႞	ျ႕႖	ျ႕၂	ျ႕၆	ျ႕ႇ
ကျ႕	ကျ႕႟	ကျ႕၁	ကျ႕႞	ကျ႕း	ကျ႕႞	ကျ႕႖	ကျ႕၂	ကျ႕၆	ကျ႕ႇ
ျl	ျl၂	ျl၁	ျl႞	ျl႞	ျl႖	ျlး	ျl႟	ျl၆	ျlႇ
ကျl	ကျl၂	ကျl၁	ကျl႞	ကျl႞	ကျl႖	ကျlး	ကျl႟	ကျl၆	ကျlႇ
ျll	ျll႟	ျll၁	ျll႞	ျll၂	ျll၆				
ကျll	ကျll႟	ကျll၁	ကျll႞	ကျll၂	ကျll၆				
ျံ	ျံ၂	ျံ၁	ျံ႞	ျံႇ	ျံ႖	ျံး	ျံ႟	ျံ၆	ျံ႞
ကျံ	ကျံ၂	ကျံ၁	ကျံ႞	ကျံႇ	ကျံ႖	ကျံး	ကျံ႟	ကျံ၆	ကျံ႞

ဆၢဖိ – ၃၀

ဖျဉ်လၣ်	ချုၤလၣ်	တဘျဉ်	ဖျုဖၢၣ်
ချဉ်န့	ဘျုၢ်ထံၫ	လၣ်ချုၤ	ချုၤဘံဉ်
ဘျဉ်လၣ်	လၣ်ဖျုဉ်	ဖျုထိဉ်	ဘျံၤ်ထၢ်
ချဉ်ခီၫ	ဝၢကျုၢ်	ခမျၢး	ပၢၣ်ဘျုဉ်
ကျၢၥ်ကျၢၥ်	ချံၤထၢ်	ဖျုခၢ	ချုၤထၤ
ပျၢၣ်ဘုၢ	စံဉ်ဖျု	ဖျုဉ်ဝံၢ်	
ပျၢၣ်လၣ်ဝဉ်	ကျံၤ်ထၢ်မ့ၤ	ပနါပျၢၣ်	ဘိဉ်ချုၤလၣ်
ကျံၤ်လၣ်မ့ၤ	ချုၤခိၢ်လူၤ	ဘျုဉ်အဖံဉ်	ဘျုၢ်ထၢ်ခွံၤ
မံၫချုၤလၣ်	ဖျၢၫ်ကွၣ်ယၤ	ဖၣ်ကျံၫ်ကျၢၫ်	ကျ့ဉ်စၢ်ဉ်မၥ
လီၣ်ချုန့			
မၥချဉ်အဝဉ်	ချဉ်နံ့လၢၣ်အ့ၤ	ဖျုဝံၢ်ပၢၣ်ဝံၢ	ဂဲၥ်ဖျုဂဲၥ်လိၤ

ဆၢမၣ်လိၢ် – ၃၁

ြါ	ြၢ်	ြာ်	ြၣ်	ြၤ	ြၥ်	ြး	ြၢ့်	ြာ့်	ြၣ့်
ကြါ									
ြံ	ြံၢ်	ြံာ်	ြံၣ်	ြံၤ	ြံၥ်	ြံး	ြံၢ့်	ြံာ့်	ြံၣ့်
ကြံ									
ြ့	ြ့ၢ်	ြ့ာ်	ြ့ၣ်	ြ့ၤ	ြ့ၥ်				
ကြ့									
ြဲ	ြဲၢ်	ြဲာ်	ြဲၣ်	ြဲၤ	ြဲၥ်	ြဲး	ြဲၢ့်	ြဲာ့်	ြဲၣ့်
ကြဲ									
ြၢ	ြၢၢ်	ြၢာ်	ြၢၣ်	ြၢၤ	ြၢၥ်	ြၢး	ြၢၢ့်	ြၢာ့်	ြၢၣ့်
ကြၢ									
ြံၢ	ြံၢၢ်	ြံၢာ်	ြံၢၣ်	ြံၢၤ	ြံၢၥ်	ြံၢး	ြံၢၢ့်	ြံၢာ့်	ြံၢၣ့်
ကြံၢ									
ြု	ြုၢ်	ြုာ်	ြုၣ်	ြုၤ	ြုၥ်	ြုး	ြုၢ့်	ြုာ့်	ြုၣ့်
ကြု									
ြူ	ြူၢ်	ြူာ်	ြူၣ်	ြူၤ	ြူၥ်	ြူး	ြူၢ့်	ြူာ့်	ြူၣ့်
ကြူ									
ြိ	ြိၢ်	ြိာ်	ြိၣ်	ြိၤ	ြိၥ်	ြိး	ြိၢ့်	ြိာ့်	ြိၣ့်
ကြိ									
ြီ	ြီၢ်	ြီာ်	ြီၣ်	ြီၤ	ြီၥ်	ြီး	ြီၢ့်	ြီာ့်	ြီၣ့်
ကြီ									

ဆၢဖိ – ၃၁

ထၥ်ကျဲၣ့်	ပြံၢ်ပြံၢ်	စဲ့ပြၢၣ့်	ပြၥ်ပြၥ်
လၣ့်ပြၣ်	ပြူၥ်ပြူၥ်	ကြံၢၥ်အ့ၤ	ပြၢၣ့်ချံာ်
ပြံၣ်ပြၣ်	ကြဲၣ့်အဲ့ၢ်	ကြၣ်ကလၤ	ပြိၣ်ဒိၥ်
ယၣ့်ပြူၥ်ပြူၥ်	ချဲၣ့်ကြၣ့်ဆၢ	ပြီၣ်ထၢ့်ထံာ်	ပြံၣ်ကဒံၣ်
မၣ်ပြံၣ်ပြၣ်	ကြၣ့်ထမး	ဒီာ်ခြံၣ့်ခြံၣ့်	အၢ့်ပြိၥ်ပြိၥ်
ဒီာ်ပြၥ်ပြၥ်	ဆၢပၢၣ့်ဆၢပြၥ်		

ဆၢမၤလိၢ် – ၃၂

ၠါ	ၠၢ်	ၠၤ	ၠာ်	ၠး	ၠၣ်	ၠၤ့	ၠၥ်	ၠၦ်	ၠၥ့
ကၠါ									
ၠံ	ၠံၢ်	ၠံၤ	ၠံာ်	ၠံး	ၠံၣ်	ၠံၤ့	ၠံၥ်	ၠံၦ်	ၠံၥ့
ကၠံ									
ၠ့	ၠ့ၢ်	ၠ့ၤ	ၠ့ာ်				ၠ့ၥ်	ၠ့ၦ်	
ကၠ့									
ၠဲ	ၠဲၢ်	ၠဲၤ	ၠဲာ်	ၠဲး	ၠဲၣ်	ၠဲၤ့	ၠဲၥ်	ၠဲၦ်	ၠဲၥ့
ကၠဲ									
ၠၢ	ၠၢၢ်	ၠၢၤ	ၠၢာ်	ၠၢး	ၠၢၣ်	ၠၢၤ့	ၠၢၥ်	ၠၢၦ်	ၠၢၥ့
ကၠၢ									
ၠု	ၠုၢ်	ၠုၤ	ၠုာ်	ၠုး	ၠုၣ်	ၠုၤ့	ၠုၥ်	ၠုၦ်	ၠုၥ့
ကၠု									
ၠူ	ၠူၢ်	ၠူၤ	ၠူာ်	ၠူး	ၠူၣ်	ၠူၤ့	ၠူၥ်	ၠူၦ်	ၠူၥ့
ကၠူ									
ၠိ	ၠိၢ်	ၠိၤ	ၠိာ်	ၠိး	ၠိၣ်	ၠိၤ့	ၠိၥ်	ၠိၦ်	ၠိၥ့
ကၠိ									
ၠီ	ၠီၢ်	ၠီၤ	ၠီာ်	ၠီး	ၠီၣ်	ၠီၤ့	ၠီၥ်	ၠီၦ်	ၠီၥ့
ကၠီ									

ဆၧဖိ – ၃၂

ကူၩဒံၪ	ကူၧမ့ၩ	ကျူၧ့ဘျိၪ	ကျူၥလ့ၫ
ကိုၪထံ	ဆုၧ့ကုံၫ	ထုၥကိုၪ	ပျူၧ့ထ့ၫ
ဘူၩဘူၩ	ကူၧထဲၪ	ဖူၢဖၧၪ	ကိုၩကိုၩ
နိၥပျူၥ	မူၩမူၩ	လၪပိုၥ	ကူၪဖိၧ
ကူၧ့မုၫ	ထံၢပျူၥ	ပူၧလၪ	ပျူၧ့ထၧ့
လၪပူၧ	ဖူၫဖူၫ	ဘွၪထဲၪ	တမူၢ့
ကူၧၢ့ကူၧၢ့	ပူၧထါ	ဘိၥကူၧ	ဒံၧကူၧၪ
ထံၢကိုၧ့	လၪဘိုၩ	ဖျူၥမ့ၧ	ယၧကိုၪ
ဂဲၩမူၧမူၧ	ဂဲၩမွၧမွၧ	ကူၧလါခီၢ	ကျူၥပြၧၪဖျုံၩ
လၪတမူၢ့	လၪကူၪထး	ကူါထံၢဝၧၢ့	ကူၧဖၧၪမ့ၩ
ကူၩဘံၩထၧ့	ကူၧၪအဝၥ	ကျူၥယူၫထၧ့	ဘူၪဆၧဆၢ
ကူၧဒိၥချိၢ့	ခိၧချူ့ၧကိုၥ	မၩကူၧၢ့ကူၧၢ့	ပိုၥထၧ့ခွံၫ
ကဲၫဖၥဒိၧ	ဆၧလီၢ့ပိုၥ	ကူၧၪထၧ့ကိုၩထၧ့	ထၧ့အုၧထၧ့မှါ
ချူ့ၧထံၢကိုၧ့	ဆံကူၩ	ဆံၧကိုၧ့	

ဆၧမၩလိၧ – ၃၃ (NUMERAL ADJUNCTS)

ကဲၧ့ – ထံၢချိၫကကဲၧ့, ထံၢကကဲၧ့	the bend of a river	မြစ်တကွေ့
ကဲၪ – ဝၧကကဲၪ, ဒံၧ့ကကဲၪ	a strip of bamboo or wood	ဝါးတခြမ်း သစ်တခြမ်း
ကုၥ – ဝၧကကုၥ, ဒံၧ့ကကုၥ	a piece of bamboo or wood	ဝါးတပိုင်း သစ်တပိုင်း
ခဲၢ့ – ဒံၧ့မုကုခဲၢ့	a billet of firewood	ထင်းတချောင်းတစ
ခူၫ – နိၧခူၧကခူၫ	a stick	တုတ်တချောင်း
နံၧကခူၫ	a petticoat	ထမီတထည်
ခိၧ – ပနါကခိၧ	pairs	တရှင်း
ကျိၪကခိၧ	a gun	သေနတ်တလက်
လဲၧ့ကခိၧ	a cart	လှည်းတစီး
ခီၢ – ခၧ့နံၢခီၢ	sides of thing-two feet	ခြေနှစ်ဘက်
ချုၪ – ဂ့ကချုၪ, ဖျုံၩကချုၪ	coils	အခွေ
ခွၪ – ဖီၢကခွၪ	a garland of flowers	ပန်းတကုံး
ဂၩ – ပှၡၩတဂၩ	a rational being a person	လူတယောက်
ဂိၢ့ – မ့ၩအဲၪကဂိၢ့		တပေါင်း

ဂီၪ – ဘုၢကဂီၪ, ဂူၢဆၢကဂီၪ	**Two handfuls**	တကော်
စူၪ – ဘုၪကစူၪ, မ့ၭကစူၪ	**One handful**	တလက်ခုပ်
ဆၢ့ – ကဆၢ့နံၢဆၢ့	**Stories, flats**	အထပ်အဆင့်
ဆဲၬ – ဘုၪကဆဲၬ	**Ears of paddy**	စပါးနှံ
ဆၫၢ့ – လံၤကဆၫၢ့	**A verse**	သီချင်းတပုဒ်၊ စာတပုဒ်
ဆၪံၬ – ပှၪရှၬကဆၪံၬ	**Races, nations**	လူမျိုး
တၢ့ – ဘုၪကတၢ့	**Basket**	တတောင်း
ထံၪ – ဆၫချဲၬ့ကထံၪ	**Word**	တခွန်း၊ စကားတခွန်း
ထံၭ – ၥံၪ့ကထံၭ	**Tree**	ပင်၊ သစ်ပင်တပင်
ထုၪ့ – ဂံၪ့ထုၪ့ကထုၪ့	**Post**	တိုင်တတိုင်
ၥံၪ့ကထုၪ့	**Tree**	
ထု – ဝၪကထု	**Bundles**	တစည်း
ထူၢ – ချီၢကထူၢ	**Rolls**	လိပ်
ဒဲၭ – ထံၢကဒဲၭ	**Tide**	ဒီရေ
ဒုၬ – ထွံၪနံၢဒုၬ	**Quadrupeds**	ခြေလေးချောင်း
ဒိၬ့ – နံၢကဒိၬ့	**Bees**	ပျားအုံ
ထိၪအၥွံၪကဒိၬ့	**Nest**	အသိုက်
ဒီၪ့ – ဂံၪ့ဖိၪကဒီၪ့	**Groups of persons**	အိမ်ထောင်
ပိၬ့ – လီခၢ့ကပိၬ့	**Heap**	အပုံ
ဖၭ – ဖီၢနံၢဖၭ	**Flowers**	တပွင့်
ဖၫၬ့ – ပဲၬ့တရုၢ့ကဖၫၬ့	**Openings**	အပေါက်
ဖုၢ – ၥံၪ့ကဖုၢ	**Felled trees**	တတုံး
ဖျိၪ့ – ကဘၬ့ကဖျိၪ့, ချံၢကဖျိၪ့, လးဆၫၢ့နၬ့လဖျိၪ့, ဂံၪ့ကဖျိၪ့	**Spherical objects**	စင်း
ဘံၪ့ – ယၪလဘံၪ့, လံၤလဘံၪ့, ထိၪကဘံၪ့	**Flat thing, fish, letter, book, etc.**	
ဘီၬ့ – ဂုကဘီၬ့, ၥံၪ့ကဘီၬ့, ဝၪကဘီၬ့	**Cylindrical**	
မံၬ့ – ဆၫကမံၬ့	**a thing**	တမျိုးတမယ်
မီၢ့ – ဆၫချဲၬ့ကမီၢ့	**Word**	ခွန်း
ယီး, ယွ့ – ဆၫၥၭအွံၪလယွ့, လယီး	**Song poem**	
လး – ဆံၤလလး, ပုၭလလး	**Places**	တခင်း
တီၢ့ – မ့ၤၥၪလတီၢ့	**Eye**	လုံး

ကွံၡ – ထံၢကကွံၡ	A drink of water	ရေတကျိုက်

ဆၧမၣလိၧ – ၃၄

လၧ့ (၁)	ONE	တစ်
နံၢ (၂)	TWO	နှစ်
ၥၧ့ (၃)	THREE	သုံး
လံ (၄)	FOUR	လေး
ယဲ (၅)	FIVE	ငါး
ပူၢ (၆)	SIX	ခြောက်
နွၢ့ (၇)	SEVEN	ခုနစ်
ပိၤ (၈)	EIGHT	ရှစ်
ခွံၢ (၉)	NINE	ကိုး
ကဆံၢ (၁၀)	TEN	တဆယ်
ကယၣ (၁၀၀)	HUNDRED	ရာ
ကထီ့ (၁,၀၀၀)	THOUSAND	ထောင်
ကလၤ (၁၀,၀၀၀)	TEN THOUSAND	သောင်း
ကကုၡ (၁၀၀,၀၀၀)	LAC, LAKH	သိန်း
ကခွး (၁,၀၀၀,၀၀၀)	MILLION	သန်း
ကဘၣ့ (၁၀,၀၀၀,၀၀၀)	CRORE	ကုဋေ
ကစိၡ	A measure with the breadth of the fist with the thumb erected	တမိုက်
ကထၢ	One span	တထွာ
ကဖျ	One cubit	တတောင်
ကထၧၣ့		တောင်ဆုတ်
ကချဲ့	A measure with the arms extended	တလံ
ကဆံ	A measure of a circumference equal to that by joining together the thumb and third finger	တကိုင်
ကဖိၡ		တဘက်
ကကူၣ	Two sales	နှစ်စလယ်
ကတလိၡ	One sixteenth of a @	တင်း တပြည်
ဖဲၢနၤ	Half basket	တခွဲ
ကတၢ့, ကနၤ	One basket	တတင်း

ကထိၞ, ကရၟ	**One bag**	တအိတ်
အထီါ	**Height**	အမြင့်
အလနး	**Breadth**	အကျယ်၊ ပြက်၊ အနံ
အလီး	**Length**	အလျား
အလဲ	**Width**	အကျယ်
အဒၞပၚ	**Diameter**	အချင်း
အခိါ, အထး		ကွင်း
အဆွံ	**Shallowness**	အတိမ်
အဃိ	**Depth**	အနက်
အဆၚ	**Distance**	အကွာအဝေး
ဆိၚဆုၚ	**Apart**	ကွာဝေးသည်
ကရှၚ	**Ten kyat**	တဆယ်သား
ကဖး	**One viss**	တပိသာ
ကမၚါ	**Ten viss**	အချိန်တဆယ်၊ ဆယ်ပိသာ

မုန့ၚ **DAY**

အတုၚ	**SUNDAY**	တနင်္ဂနွေ
အစိၚ	**MONDAY**	တနင်္လာ
အၚ္ဂါ	**TUESDAY**	အင်္ဂါ
ပုၚတပ္ဂါ	**WEDNESDAY**	ဗုဒ္ဓဟူး
ပြိုၚပထံၚ	**THURSDAY**	ကြာသပတေး
အသၚ	**FRIDAY**	သောကြာ
ၝံၚဒီါ	**SATURDAY**	စနေ

လၢ

MONTH

တဖး		တပေါင်း
အတၢ		တန်ခူး
လၢယၤ		ကဆုန်
လၢနွံၤ		နယုန်
လၢပိၣ		ဝါဆို
လၢခူၣ		ဝါခေါင်
လၢဆံၤမု		တော်သလင်း
လၢဆံၤဆၪ		သီတင်းကျွတ်
လၢနူ့		တန်ဆောင်မုန်း
လၢလံၥ့		နတ္တော်
ထဲၤ့ခူဖိၪ		ပြာသို
ထဲၤ့ခူဒိၪ		တပို့တွဲ
လၢယိၣထၪ့	**New moon**	လဆန်း
လၢဝံၤ	**The last day before the new moon**	လကွယ်
လၢပွ့ၢ	**Full moon**	လပြည့်
လၢပွ့ၢလီး	**Past the full moon, the wane**	လဆုတ်
လၢရှလၥ့	**To wane of the moon**	

ဆ၂ဖိ – ၃၅
ထ၉လဖ၂

ဖှူ၁ဝ္စရှါကုိ္စ, ယးဒံ၇ကူစ
အီ၂ကိ၇နွါခလူ၊
ကဲ့နးနံ၂, လ၉ထဲ၇ခူစ
ယိဘိ၂ခလူ၊
ဒဲ၉ယ၊ကာစ ဒဲ၉ယ၊ကာစ
ထီ၇ဘ၇ ဒဲ၉ယ၊ကာစ
ဖိ၂ဆံစစဘွ၉ ဖီလံ၊ခေါ
ထီ၇ဘ၇ဖိဒီ၇ဘ၂
စဘွ၉အ၂ဂူစ စံစဆ၂၇လံ၊
ထီ၇ဘ၇ စံစဆ၂၇ဒံစ
စဘွ၉ ဆ၂၇နု၇မိကွ္စ "ဝ"
ထီ၇ဘ၇စီ၂လထွစ
မ့၊လ၇ယု၂ဘီ၂ ဒဲ၉ယ၊ကာစ
ထီ၇ဘ၇ ဒဲ၉ယ၊ကာစ
@ @ @ @

ခနီး
ဖိ၂ဆံစစဘွ၉ဝံနဲ၂ပ၂၉, ဆ၂အီ၂ပြ၉နနဲ၇

ဘု၂ချံါ	၁	ထိ၂
ရှ၂	၂	ဖှိ၂
စ့၉ကျိ၂	၃	ခွ၇လီါ
ဝ၂ကဲ၇	၄	ကုစ
နံါ	၅	ခူ၊
ပလူစ	၆	ဘံ၂လီါ.
စစခီါ	၇	ဘျံစ
ဖှီ၉	၈	ထံစ
ခ၂ဖံစ	၉	ဆီ၂လီါ.

ဆ၂လ၂ခဲ၇ထု၊, လံ၊ဆံါအူစ, ဂီ၇ယူစဆ၂ဝံလီါ.

ထံါဖှိ၂ဆံစခိ၊, ထီးထိစဘုစအ၂, ကဲ၂မါဆမံစ, လဆံစဘ၂လီါ.

မ့၊ဖှိ၂လွံ၉ထု၊, အီ၂စူစအ၂တစ, ကဲ၂မ၊**@**ခီ၇၁ံစ, လဆံစဘ၂လီါ.

လဖှုစဆုစမ့၊, ဆ၂၇လထ့စဘ၂, အီ၂ယံ၊**@**မ၂နီ၂, ကဲ၂ဆိ၉ကူ၂လီါ.

လိးပ၂ဒ၂၇ထံစ, ထီးဆ၂ဒွံစအ၂, အီ၂ယံ၊**@**မ၂နီ၂, ဖိးဝ့ါဒ၂လီါ.

လခါလခါ, ထီးခါထံၢ်ပး, ယဲၣ်ထုၤလၤးနီၢ်, ထီးဝ့ါဒၢ်လီၢ.

ထံါလၣ်ဆၣ်ယံၤ, မီၢ့ပွၢ်ခွံၤလီါ, ဘဲါနီၢ်စူၣ်စ့ၢ်, လၢၢ့ပွၢ်န္ဓါဘီၢ်.

အိၣ်**@@**ဖိၢ်ဆံၣ်ခိၤ, ဖိၤလိၤဖျိၣ့ဒိၢ့, ယိကိၢ့မၢ်လိၢ်, ကဲၢ်ဒိၢ်လါဆံၣ်.

ဖျိၣ်ဖိၢ်အဘ့ၢ်အဘၣ်

၁. ကၠၤဆၢဖ့ၢ်ဘၢ ထီးလူၤကျၢ်, ဖျိၣ်နူဘၢ် ဘ့ၢ်ဂ့ၢ်ဘၣ်ဘွၢ်
အဲၢ် ပှနဲၣ်ပိၣ် ကိၣ်အဂၢ်, လယိမ့ၤ ဒိၢ်ဆံၣ်အၢ်ရှၢ်

၂. ဘနီၢထိၢ့ လၢဖျိၣ်ဘၣ်ဖၢၣ်, မိအိၢ်ယံၢ်ဒဲ မိမၢ်ဆၢၣ်
မိအိၢ်ဘၢ်လိၤ အိၢ်ပွၢ်ပိၣ်, ဖံၣ်ဝိၣ်ဂူဂၢ်လၢဘၣ်လီၣ်

၃. ထိးရှ့ၢ်ထိးယၤ ဆၢအဲၢ်ဖၢၣ်, နးဆိၣ်ဖ့ၢ်ကၢ် ဆၢမၢ်အၢၣ်
နှ့ၢ်ထ့ၢ်ကၠၤဒဲ ကိၣ်ထ့ၢ်ရှိၣ်, ဘဲါဝိၣ် ကၠၤ မိအိၢ်က့ၢ်လီၣ်

၄. ကၠၤလူ ဖျိၣ်ဖိၢ် ဖိၤထွါမၢ်, လစ့ၢ်ရၢ့ ကၠၤဖိၢ် နးဂၢ်
ထီးဘၢ်ရှ့ၢ် လဘျၣ်လါလါ, ကိၣ်ထ့ၢ် ယွၢ် ဆၢတိၢ်ကဆါ

၅. ဆၢအတိၢ်ဇ့, ဒၢ်လၣ်ဘၢ, ဆၢမၢ်ကြၣ် လၢနမ့ၤယါ
မၢ်ဆိၢ့ထ့ၢ် ပဂဲးပဘၣ်, ပၢၣ်ဘၢ်လါ ပဘ့ၢ်ပဘၣ်

၆. ဂံ့ၢ်လဖျိၢ့ဒဲ ပုၤလလး, မွဲလဂၢ်ဂး လဂၢ်ဂး
အၢ်နဲၢ့ပွၢ်ပိၣ် လမၢ်လၢၣ်, ဘၣ်ကွံၢ်လီၢ့ကိၣ်ဖျှၣ်ဘၣ်ဖၢၣ်

၇. မံၢ့ဘၣ်နူဘၢ် လၢၢ့အ့ၢ်ဂး, မၢ်ဘိၢ့ ကၠၤဆၢအမုၤနေး
လၢဖျိၣ်ဖိၢ်ကိၣ်ဒိၢ့ အကျၢ်, ပှရှ့ၢ်ယၤလအိၢ် နးဂၢ်

၈. အိၢ်ပွၢ်ပိၣ် တိၢ်လီၣ်လိၤဘၣ်, ဖျိၣ်ဖိၢ်ဖိၣ် ဆၢရှ့ၢ်ဆၢနၣ်
အိၢ်လၢဂံ့ၢ်ဒိၢ်ချိၣ်ထိၢတၣ်, ဆၢအဲၢ်ပၢၣ် ကိၣ်ဂၢ်အဘၣ်

၉. ဂဲးဘၣ်ဆိၢ့ထုၤ, ဖျိၣ်ဖၣ်ထၤ, မွဲဆၢတိၢ် ဖျိၣ်အဲၢ်နၣ်မၤ
စူၢ်ဝဲၢ်ဆိၢ့ထုၤ လၢဖျိၣ်ဂး, မွဲဆၢတိၢ်လီၣ် ကၠၤဖ့ၢ်ထး

ဆ၊ရှ်ထံၔဝိၭ

ထံၢမၔန့ ပလၢ့ခံးဂၴ, ထီးပလၢ့ဖ၊ၴ ပထံၭလၴ
ဆ၊မိမၔဝၭ ဘဲၢနီ၂ဝိၭ, ပထံၔဝိၭ အဆ၊ဖိလေိ
ဖီ၂ဆံၭထံၔဝိၭ ဝၭဂ့ၔဘွၔ, ဖိ၂ဆံၭ မိကဲ၂ ပှၢ်ပံၢလၔ
ထံၔဝိၭ အ့၂ဒဲၴငၭငီၔနီ၂, ဖိ၂ဆံၭ မိကဲ၂ ပှအ၊ၴလီၢ
အီ@ဖိ၂အ၊့ပါ အထံၔဝိၭ, မၔန့ မိဖါ ဆ၊ကိ၊့ယိၭ
အ့၂ဖိ၂ မၔကြၴထိးဘ၂ဝၭ, ဖိ၂မိ ဒ၂ခီၴ ဆ၊ရှ၊့ယၤ

ဝၢ့ဂီၔ

၁. ထိ၂ဝၢ့ဂီၔဖိ၂ လၴဂၤကျၭ, လၴဆၢ့ ကျၭ လ၊လူမုၤဝၭ
၂. ဝၢ့ဂီၔဖိ၂ ထီးပွံၴ တရှါ, လၴယူလၴယီၢ့ ဆ၊ၢ့မုၤနါ
၃. လ၊န၊ၢ့လဖျဲၴ ပွံၴဝ့ၢဒ၂, လူဆ၊ၢ့နါ လဘျဲၔခိၭန၂
၄. ဘဲ၂အ၊ၔဝိၭ ပချဲၴဆ၊ၢ့နါ, အဲ၊့လိၤဆိၭချဲၴ မိလၴမါ

ပီးဖိ၂

၁. ရှ၂ဖိ၂ဂး ချဲၴဆ၊လဘု၊့, ဆ၊တီၔဂး ဝၭမဲ၂ဆ၊ၢ့ထု၊့
   ပှဘဲၢနီ၂မွဲ ပီးလဂၔ, ရှ၊့ဖိ၂ယၤဖိ၂ အဒု၂ဒၔ
၂. ဆ၊တီၔဂး လထိးမ့ၤလဲၔ, ဝၭမဲ၂ဂူၢဂၔမိဘူ၂ဂဲၔ
   ပှဘဲၢနီ၂မွဲ ပီးလဂၔ, မ၊ၢ့ပျီၔပျီၔ လ၊ပဝိၭကျၔ
၃. ဆ၊တီၔဂး ထိးဝံၢလဘု၊့, ခိဝီၔခါ အမ့ၤလၴယု၊့
   ပှဘဲၢနီ၂မွဲ ပီးလဂၔ, ပှလန့ကၔ လဆိၔရှၔ

ထံၭဝိၭအလၴလၭ

မိဝၭရှါဒဲ ဖါဝၭရှါ, ဖိ၂ဆံၭထံၔဝိၭ အလၴလၭ
အဆ၊အဲ၂ ယိနဲ၊့ ပ၊့လဲ၂, မိထ၊့ဘၭ ယွၔဆ၊အဲ၂နဲ၂
ထိးရှ၊့ထိးယၤ လထံ၂ၓး, အဆ၊အဲ၂ဒိ၂မၤဖိ၂ဂး
ဆိၢ့ဒ၂ ဖိ၂လံၔ ကဒိ၂ထ၊့, ဖိ၂ဂး နးဆိၭ မိဝၭန၊့
မိဖါဆ၊အဲ၂ ဖိ၂ပၭကၔ, ဖိ၂ဆံၭမိကဲ၂ရှၔပံၢလၔ

ဆ၊ကိ၊့ဝ့၂ကိ၊့ဘ၂

ကိ၊့ဝ့၂ကိ၊့ဘ၂ လ၊ပဂး, အ၊့ၓၤမၔန့ လထံ၂ၓး
ဆ၊ကိ၊့ဘ၂ဒဲ ဆ၊ကိ၊့ဝ့၂, လ၊ပဂး စူၭကီ၊့အီ၂က့၂
ဆ၊ကိ၊့ဝ့၂ လမံၴလါလါ, ဆ၊လူဒိ၂ ပဂး တရှါ
ဆ၊ကိ၊့ဝ့၂ ပလအ၊့ၓၤ, ပမိဒ၂ခီၴ ဆ၊ရှ၊့ယၤ
ဆ၊ကိ၊့ဝ့၂ လအီ၂နးဆံၭ, မိဘ၂ထိးဂူၢဂၔဆ၊့ဘံၭ
ပ@မိဒ၂ ဆ၊ရှ၊့ တရှါ, ပဆ၊ကိၭမံၴ မိလၴမါ

ဆၢ့ကလု့ၤ

၁. ဆၢ့ကလု့ၤ လၧအအၧ့ဖံၣ, မွဲဘၧနီၧ အၧဂၩစီၧဆံၣ
ယိထံၢယိဆၣ အမိပွါ, မွဲယွၩ ဆၧတဲၩ့အလၩ့လၣ
၂. ဆၢ့ကလု့ၤ လၧအအၧ့ဖံၣ, ယွၩဆၧအဲၧအဂး လဆံၣ
ထုၣ့နၥၣ နမိယဲးကြၩ့, ဆၧခံးဂၩ့ ဖါယွၩ တဲၩ့လၩ့
၃. ယွၩ ဖ့ၧလၢ့ ဆၢ့ကလု့ၤဂး, ဆၧမၧၢ့ဂဲၩ လဆိလလး
ဆၢ့ကလု့ၤ လၧယွၩဖိၤလိၤ, ထုၣ့နၥၣ ယဲးဝံၢဘၧခိၣ
၄. ဆၧခံးဂၩ့ ယွၩတဲၩ့လဖၧ, လူဒိၧပွၩပိၩ့ ယွၩမ့ၤယၢ
ခံးဂၩ့ လၧပတဲၩ့လၥ့ၧ, ဆၧမၩလိၧဂး ယွၩအီၧကၠ့ၧ

ရှၧဖိၧ

၁. ရှၧဖိၧ ဖၩ့ဖံၣလှ့ၢဖံၣလှ့ၢ, လၩ့ထီၢမၧဆံၣအၧနဝ့ၢ
လၩ့ဂၩနဝ့ၢ လိးမနံၩ, ထၧမူၣခိၧထၣလၧမူၣဘျံၣ
ရှၧဖိၧ ဖၩ့ဖံၣလှ့ၢဖံၣလှ့ၢ, လၩ့ထီၢမၧဆံၣအၧနဝ့ၢ
၂. ထီးမုလၩ့နူၤ အီၧခံၣပံၣ, ပံၩ့စီ့ၧလး ဆၧခံၣအီၧဘံၣ
ထီးနီၧနဖၩ့ဆၧခံၣကျၩ, ဖၩ့ထၧ့နဝ့ၢ ဖၩ့ထၧၢ့နၩ
ရှၧဖိၧ ဖၩ့ဖံၣလှ့ၢဖံၣလှ့ၢ, လၩ့ထီၢမၧဆံၣအၧနဝ့ၢ

လံၤဖျိၣလဖၬအခီၢပယီၢ
GLOSSARY

ဆၬဖီ – ၁

ကၣထၤ	**Tie**	ချည်ထား
ပနၢ	**Buffalo**	ကျွဲ
ဆၣထၤ	**To sew**	ချုပ်ထားသည်၊ အပ်နှင့်ချုပ်သည်
အဆၬ	**His**	သူ၏၊ သူ့
ဂၣဖၣ	**Walk**	လမ်းလျှောက်သည်
လၬထၣ	**Above**	အထက်၊ အပေါ်
ၥၣကၣ	**Tightness in chest**	ရင်ကြပ်သည်
နၣနၣ	**Very**	အလွန်၊ လွန်စွာ
ယၣထၤ	**To cling to**	တွယ်သည်၊ တွယ်ကပ်သည်
ၥၣရှၢ	**Aged, old**	အသက်ကြီးသော၊ အိုသော
ပှၥၣရှၢ	**old people**	အသက်ကြီးသူ
ဖၢယၢ	**Step-father**	ဘထွေး
လယၤ	**Rattan network a sling suspended at the end of a porter's yoke**	ဆိုင်း
မငၢ	**Good**	ကောင်းသည်
တရှၢ	**Surely, Certainly**	တကယ်
ၥၣဝၣ	**Palpitation of heart**	နှလုံးတုံခြင်း
နၣမၤ	**Very much**	အလွန်
ထနၢ	**Fence**	ဝင်း၊ စောင်ရန်း
ကခၢ	**Will break**	ကျိုးမည်
ဝၢထၤ	**To embrace**	ပိုက်ဘက်သည်
ကလၤ	**Ten thousand**	တသောင်း
တၣတၣ	**Quickly**	မြန်မြန်၊ လျင်မြန်စွာ
ဝၤဝၤ	**Around**	ပတ်လည်
ၥၣဆၣ	**Understanding heart**	သိမြင်နားလည်လွယ်သော
ပထၢ	**mercury**	ပြဒါး
ထမၤ	**Black-smith**	ပန်းဘဲ

ဒဝၢ	**A small land leech**	ကျွတ်
ဆၣပၤ	**Itch**	ယားနာ၊ ဝဲခြောက်
ဒရၢ	**Nauclea cordifolia**	ထိမ်ပင်
လါလါ	**Any**	မည်သည့်၊ တစုံတယောက်
ဆါဆါ	**Softly, gently**	ဖြေးညှင်းစွာ
ဆရၤ	**An earthen bowl**	အင်တုံ
ဖါကဆါ	**Divine father**	အဖဘုရား
ဖၢထယၢ	**To guess**	ရမ်းဆသည်၊ ခန့်မှန်းသည်
ယဒၢကၢ	**Tightness in my chest**	ကျွန်ုပ် ရင်ကြပ်သည်
ကၢစခၤ	**The short headed catfish (silundia gaugitica)**	ငါးမြင်း

Increase your word power

ခါ	**Break**	ကျိုးသည်
ခၢ	**Bedstead**	ခုတင်
	To shoot	ပစ်သည်
ဂါ	**Elderly woman**	အဒေါ်
ဂၤ	**To cross over as**	ကူးသည်
လၣ့ဂၤ	**To resemble as**	အသွင်တူသည်
ဂၢ	**To walk**	လမ်းလျှောက်သည်
ပၤ	**To winnow**	လှေ့သည်၊ ပြာသည်
ပၢ	**Industrious**	လုံ့လ ဝီရိယရှိသော
ဆါ	**Soft**	ပျော့သော
	Weak	အားနည်းသော
ဆၢ	**Soundness**	အောင်မြင်သော (သစ်စေ့)
	To sew	အပ်နှင့်ချုပ်သည်
ဒၢဆၢ	**Apply to person (have a sound mind)**	
ၡါ	**Old, mature**	အိုသော၊ ရင့်သော
ၡၤ	**Lead, A handnet**	ခဲ၊ ပိုက်
ထၢ	**Iron**	သံ
	Needle	အပ်

	Above	အပေါ်
	Nail	သံ (ငါးမူးတလက်မအစရှိသောသံ)
နါ	**Ear**	နား
	Blade	အသွား
ဖါ	**Father**	ဖခင်
ဖs	**Creak**	ကျွဲသည်
ယါ	**Sail**	ရွက်
ယɩ	**Torn, rent**	စုတ်သည်
ဝါ	**To paddle**	လှော်ခတ်သည်
ဝɩ	**To reach around**	
ဝs	**Shake**	လှုပ်သည်
၁s	**Itch**	ယားသည်
	Heart	နှလုံး
မɩ	**Son-in-law**	သားမက်
ရɩ	**Papyrus pangorel**	ဝက်လါ
လါ	**Contrivance for catching fish**	
အါ	**An interjection - Ah!**	
ဒs	**Thick (of liquid)**	အရည်ပြစ်သော
နɩ	**A basket**	တောင်း
နs	**Sword**	ဒါးရှည်
မါ	**A kind of disease, of nostril**	ဖွတ်စအိုနှာ (ပွတ်သိုနှာ)
	The last stage of larva previous to its becoming a fly	ယင်ဖြစ်ခါနီးအခြေသို့ရောက်နေသော လောက်ကောင်

ဆɹဖိ – ၂

ထယs	**To guess**	တွေးဆ ခန့်မှန်းသည်
ကɹမɩ	**Very difficult**	အလွန်ခက်သည်
ကခၢ	**One step**	တလှမ်း
ခɹလɩ	**Chin**	မေး၊ မေးစေ့
ဗɹထɩ(ဆုsဗɹထɩ)	**To hold off**	
ပမၢ	**Yoke**	ထမ်းပိုး

ဘၤဂၩ	Be infected	ကူးစက်သည်
ဝၭရှၢ	Spring with elastic force	ကန်သည်၊ ပြန်၍ကန်သည်
ပစၤ	Ghost	တစ္ဆေ
နှၢဂါ	Covetousness	အလိုရမက်ကြီးသော
လၤဖၭ	Tea	လဘက်
ထၭနှၤ	Magnet	သံလိုက်
ဆၣနှၤ	Evil spirit	နတ်ဆိုး
ကထၢ	One span	တထွာ
လၣယၢ	Forward	ရှေ့သို့
ဆၣရၢ	Teacher	ဆရာ
ဆၣဆၢ	Disease	အနာရောဂါ
အဖၢ	Male	အထီး
ထၭထၤ	To weave	ယက်ကန်းယက်သည်
ရၤရၤ	Noise as of something moving on dry leaves	သစ်ရွက်ခြောက်ပေါ်သွားသည့်အခါ မည်သံ
ယၤကၤ	Roasted fish	ငါးကင်
အဒၬ	Floor	ကြမ်းပြင်၊ ကြမ်းခင်း
မၬကၬ	Work (v)	အလုပ်လုပ်သည်
ရှၬဂၬ	A few man	လူအနည်းငယ်
လယၬ	One hundred	တရာ
လၬ့ဖၬဖၬ	Slightly sloping	အနည်းငယ်ဆင်ခြေလျောသော
လၬဘၤ	Fruit of Cicca macrocarpa	ဆီးဖြူသီး
ဆၣမၬ	Work (n)	အလုပ်
မၬဝၭ	To stir, to shake	လှုပ်သည်
မၬခါ	To break	ချိုးသည်
လၬအတၬ	April	တန်ခူး
ထါအကၤ	Difficult poem	ခက်သောလင်္ကာ
ဒၬလၣဝၤ	To lay floor with bamboo	ဝါးဖြင့်ကြမ်းခင်းသည်
ဘၤလဘၤ	Perhaps	စရာရှိသည်၊ ဘွယ်ရှိသည်
ရှၤလဖၤ	The stars	ကြယ်များ
ဆၣဘၤမၤ	Error, blunder, mistake	အမှား

နၣရၣသၤ	**Pine apple**	နာနတ်သီး
မၣကၤအၥၭ	**Make oneself difficult**	ခက်အောင် လုပ်နေသည်
ထမၢထမၢ	**Vainly**	
ယၤနုၭလဖၤ	**Sword fishes**	ငါးမန်းထားလွယ်များ
လဂၣလါလါ	**Any one, anybody**	တယောက်ယောက်၊ မည်သူမဆို
ၥၭၡါအမၢ	**Wife of the elder**	သက်ကြီးသူ၏ ခင်ပွန်း
ပနါအဖၢ	**Male Buffalo**	ကျွဲထီး
ဆရၢလဂၣ	**A teacher**	ဆရာတယောက်
ပှၡၣအဆၤ	**That which belongs to others**	သူတပါးနှင့်ဆိုင်သော
ပှၡၣအပၭ	**Industrious person**	ထကြွလုံ့လရှိသော
မၣကၣတၡါ	**Work earnestly**	တကယ်အလုပ်လုပ်သည်
ပကမၣကၣ	**We will work**	ကျွန်ုပ်တို့အလုပ်လုပ်မည်
ၥၭၡါလဂၣ	**An old man**	လူအိုတယောက်
ဒၤဆၤလၤယၢ	**Far seeing prescient**	အနာဂတ်ကိုသိသော
ပၭကၣနဖါ	**Respect your father**	သင့်ဖခင်ကို ရိုသေပါ

Increase your word power

ဆၤမၣ	**Work**	အလုပ်
အကၤ	**Difficult**	ခက်သော
ခၤ	**Bitter**	ခါးသော
ခၢ	**To step**	လှမ်းသည်
ခၣ	**Expensive**	အဘိုးများစွာပေးရသော၊ ဈေးကြီးသော
ဂၤ	**Evening**	ညနေ
ဂၣ	**Applied to persons,**	
ပှၡၣလဂၣ	**one man**	လူတယောက်
ဃၢ	**To use loud violent language in order to daunt**	ငေါက်ငမ်းသည်
ဃၣ	**Cage for fowls**	လှောင်အိမ်
စၣ	**-**	–
စၣထံၢ	**To go against the tide**	ရေဆန်
စၣလံၣ	**To go against the wind**	လေဆန်

အဆ	as much again	
အၣနဲ့လၣ့အၢ့နံၢစၤ	e.g., Twice as much as formerly	ယခင်ထက် နှစ်ဆ
စၣ	To fall of gaining	ရှုံးသည်
ဆၢ	Pain	နာသည်
ရှၤ	Few	နည်းသော
ရှၣ	Star	ကြယ်
ရှၢ	Pliable splints (bamboo)	နှီး
	Shy, timid	ကြောက်တတ်လန့်တတ်သော
	Lively	ရွှင်သော၊ ဖြတ်လတ်သော
ထၤ	To bet	လောင်းသည်၊ လောင်းကစားသည်
ထၣ	Loom	လက်ကန်း
ထၢ	To span	ထွာသည်
ဒၤ	Level	ညီညာသော
	Floor	အခင်း၊ ကြမ်းပြင်
ဒၣ	See	မြင်သည်
နှၢ (နှၢဖှူၢ)	Nose	နှာခေါင်း
နှၭ	Sword	ဓါး
နှၧ	Basket	တောင်း
	Count	ရေတွက်သည်
နှၤ	Night	ညဥ့်
ဖၢ	Affix, male, gender of animals	အထီး
ဘၣ	Hit in shooting	ထိသည်၊ မှန်သည်
	Be suitable	သင့်သည်၊ သင့်တော်သည်
	The mustard plant	မုန်ညင်း
ဘၤ	To worship	ရှိခိုးသည်
မၢ	Wife	မယား၊ ခင်ပွန်း
မၣ (ၥမၣ)	Alligator	မိကျောင်း
မၤ	Do	ပြုလုပ်သည်
ယၣ	Generic name for fish	ငါးမျိုးနှင့်ဆိုင်သောအမည်
ဆၣ့ယၣ	Flesh	အသား

ယၢ (မ့ၤယၢ)	**Front**	အရှေ့
ယၪ (လယၪ)	**One hundred**	တရာ
ရၣ (တရၣထၣ့)	**To spread out, as a bird the tail, open as a fan**	ဖြန့်သည်
ရၢ (မိရၢ)	**A pearl**	ပုလဲ
လၪ	**The moon, a lunar month**	လ၊ ဆီးဖြူပင်
လၣ	**Leaf**	အရွက်
လၢ	**Blue**	အပြာရောင်
လၢဖၣ့	**Swamp; a plain**	ကွင်း
ဝၪ	**Husband**	လင်ယောကျ်ား
ဝၣ	**Bamboo**	ဝါး
သၣ	**Fruit**	အသီး
	To bear (as fruit)	သီးသည်
	To breathe	အသက်ရှူသည်
သၪ (သၪထံၢ)	**To bale water**	ရေပက်သည်
အၣ	**Numerous, many**	များစွာသော

ဆၣဖိ – ၃

ကဆၢ့	**Elephant**	ဆင်
ခၣ့လး	**Footprint**	ခြေရာ
ထၢ့ဒၪ	**Rise against**	ပုန်ကန်ထကြွသည် တော်လှန်သည်
နၢ့ဆိ	**Self**	ကိုယ်တိုင်
ယနၢ့ဆိ	**Myself**	ကျွန်ုပ်ကိုယ်တိုင်
နနၢ့ဆိ	**Yourself**	သင်ကိုယ်တိုင်
အနၢ့ဆိ	**Himself**	သူကိုယ်တိုင်
ထၣ့ဘၭ	**Arrive at (in ascending)**	ရောက်သွားသည်
	To be complete	ပြည့်သည်
လဖး	**One viss**	တပိဿာ
အၣ့ပၤ	**To search; to look for**	ရှာသည်
အၣ့စၭ	**To invite**	အဖေါ်ခေါ်သည်
ခၢ့ဂၤ	**To cross over**	တဖက်သို့ဖြတ်ကူးသည်
ခၢ့ဖၤ	**To step over**	ကျော်၍သွားသည်

အၢ့စၢ့	**Ask**	မေးသည်
၁ၢ့ခၢ	**Priest**	ဘုန်းကြီး
အၢ့ကၢ	**Broil; roast**	ကင်သည်
ယၢ့၁ၣ	**Pitty to have compassion**	သနားသည်၊ ဂရုဏာသက်သည်
ဖၢ့လၤ	**Beneath; under**	အောက်၊ အောက်တွင်
ဆၢ့ဖၢ	**A cock**	ကြက်ဖ
ဂၢ့အၣ	**To cry holding breadth**	
ဆၢ့ပါ	**Lice of fowls**	ကြက်သန်း
အၣ့ထၣ့	**Be wide of an opening**	ဟလျက်ပွင့်နေသည်
၁မၢ့	**Deer**	သမင်
ဆၢ့ခါ	**To break by pushing**	တွန်း၍ချိုးသည်
ဆၢ့ထၢ့	**To push up**	အပေါ်သို့တွန်းသည်
အၣ့ထၢ့	**Placed on the back**	ပက်လက်
နၣထၢ့	**Grow more severe**	ပို၍တိုးလာဆိုးလာသည်
လၣ့ဖၣ	**Become separated**	ကွဲကွာနေသည်
လၣ့မါ	**Lost**	ပျောက်ဆုံးနေသည်
ကၣ့ကၣ	**To talk over**	နှီးနှောသည် ဆွေးနွေးသည်
လၣ့ဆၣ့	**Leaking**	ယိုသည်
ဆၢဂၣ့	**Picture**	ရုပ်ပုံ
ဆၢဂၣ့ဆၢဖၢ့	**Image**	ရုပ်တု
လၣ့ဂၤ	**Resemble**	တူသည်၊ အသွင်တူသည်
ရှၣ့ထၤ	**To place fence around**	ခြံကာထားသည်
လၣ့ဒၣ	**To precipitate; to sink to the bottom**	အနှစ်အနယ်ကျသည်
	To become dense (as liquid)	အရည်ပြစ်လာသည်
ဖၣ့နါ	**Spear blade**	လှံသွား
လၣ့ရှၢ	**Be divorced**	လင်မယားကွာခြင်း
ဝၣ့ဒၣ့	**Be circular**	ဝိုင်းသော၊ စက်ဝိုင်းပုံဖြစ်သော
ဝၣ့ခၣ့	**Circular**	ဝိုင်းသော
ဝၣ့ထၤ	**To surround**	ဝိုင်းထားသည်
ဝၣ့ထၢ့	**To spring up**	ကန်သည်၊ ပြန်၍ကန်သည်

ဘၢ့ဝၣ့	**Echo**	ပဲ့တင်
ဃၣ့ဘၢ	**Fruit of marian**	မရန်းသီး
လၣ့ဘၣ့	**To become yellow**	ဝါလာသည်
လၣ့ဆါ	**To become weak**	
လၣ့ရှၣ	**To decrease**	နည်းသွားသည် ဆုတ်လျော့သွားသည်
လၣ့ရှၢ့	**To become poor**	ဆင်းရဲသွားသည်
လၣ့ထး	**Left behind**	ကျန်ခဲ့သည်
လၣ့တရါ	**Spreading (applied to the branches of trees)**	
လၣ့လၤ	**To spill over**	ဖိတ်သည်
လၣ့လၢ့	**To have a miscarriage**	သားလျောသည်
လၣ့လဒ	**Miraculous**	အံ့သြဘွယ်သော အံ့ဘွယ်သရဲဖြစ်သော
ယၣ့ဘၢ	**Fruit of brinjal**	ခရမ်းသီး
ဘၣ့ဘၢ	**A species of bean**	ပဲပုဇွန်
ကၣ့ထၢ့	**To yawn**	သန်းသည်
ဖၣ့ထၢ့	**Begin to shine**	လင်းလာသည် တောက်ပလာသည်
ယၣ့ထၢ့	**To stretch forth**	ဆန့်တန်းသည်
အၣ့ထၢ့	**To gape**	ကြယ်စွာဟသည်
ဆးထၢ့ယါ	**To spread the sail**	ရွက်ဖွင့်သည်
ကၢ့ထၢ့ယါ	**same as**	
ဆၢထၢ့ထဒ	**Chicken pox**	ဝက်သက်
နၢ့ထၢ့ဘဒ	**To recover consciousness**	သတိရလာသည်
ဆရၢ့ပထး	**Register; account**	စာရင်း
လၣ့မါလနၣ့	**Some get lost**	တချို့ပျောက်သွားသည်
ထၢ့ရှါလၣ့ဖဒ	**To settle down in the married state and become separated**	အိမ်ထောင်ပြုပြီး အိုးအိမ်သစ်ဖြင့် ခွဲနေခြင်း
မဧၢဒဝၣ့ဒၣ့	**Somewhat circular**	ဝိုင်းသယောင်ယောင်
လၣ့ဂၤနၢ့ဆါ	**To resemble self**	မိမိကိုယ်နှင့်တူသော
ထၢ့ဘဒလတၢ့		တတင်းပြည့်သည်
ကဆၢ့ခၢ့လး	**Footprint of elephant**	ဆင်ခြေရာ

ကယးကဖး	**Majesty**	တန်ခိုးအာနုဘော်

ဆၣဖိ – ၄

ကံၣပၣ	**Thigh**	ပေါင်
စံၣစၣ	**Dirty**	ညစ်ပေသော
ဃံလႇ့	**To fall down; as stalk of paddy**	စပါးလဲသည်
ယံၣလၣ (ဂံၢလၣ)	**Thatch**	သက်ကယ်
ထံၢခံၢ	**Source of river**	မြစ်ဖျား
ဃံၢလႇ	**Pretty**	လှသော
ပံာၣ	**Bale fruit**	အုပ်ရှစ်သီး
ကဆံ	**The measure of a circumference equal to that by joining together the thumb and third finger**	တကိုင်
ထံၣဃး	**Always**	အစဉ်
ထံၢဂၣ့	**Salt water**	ရေငံ
ထံၢဃါ	**Animal cule in water**	ရေပိုးရေမွှား
ဒံၣလႇ့	**To lay eggs**	ဥသည်
နံၢဆံၢ	**Twenty**	နှစ်ဆယ်
မံၢမၣ	**Sleep, be sound asleep**	အိပ်ပျော်သည်
	Forgetful - be in reverie	တွေးဆငေးမောနေခြင်း
မံၢမး	**Dream**	အိပ်မက်သည်
နံဘၣ	**To laugh at**	ရယ်ခြင်းခံရသည်
	Ridicule - smile with contempt	ပြက်ရယ်ပြုခြင်းခံရသည်
အထံ	**Root - bulbous root**	သစ်ဥသစ်ဖု
ထံၢထၣ	**An estuary**	မြစ်ဝ
ထံၢလၣ	**Salt**	ဆား
ဖံထၣ့	**Melt to become liquid**	အရည်ပျော်သည်
နံၢဂႇ	**Two persons**	နှစ်ယောက်
ရှႇထံၣ	**A few words**	စကားအနည်းငယ်
ထဒထံၤ	**Scissors**	ကတ်ကြေး
မံႇာၣ	**Fruit of eugenic tree**	သပြေသီး
လးလံႇ	**Becoming as things**	ဟောင်းနွမ်းလာသည်

မံၤဆၪ	**To collect (as taxes)**	အခွန်ကောက်ခံသည်
ဝံၤဝံၭ	**To wring out**	လိမ်၍ညှစ်သည် (အဝတ်စိုမှရေ)
ဝံၭလၧ	**To put in**	ထည့်သည်
	To be infested with insects	ပိုးကျသည်
လၧလံၭ	**To become dull at the edge**	တုံးသည်
ဖံၢၥၭရှါ	**Old grandmother - grandame**	အဖွားအို
ဝံအၪထၫ	**To count more**	ပို၍ရေတွက်သည်
	To multiply	မြှောက်သည်
ဆၢၧဒံၪယၧ	**The yolk**	ကြက်ဥအနှစ်
ခံၤပနါ	**Grating to one's ear to be tired of hearing**	နားငြီးသည်
စံၭလၧၥၭ	**To speak of oneself**	မိမိကိုယ်ကိုပြောသည်
လၧမါပံၭ	**Lost**	ပျောက်သွားရော
အီၪလၧမါပံၭ	**Be silent**	တိတ်ဆိတ်စွာနေလော့
ဒံၭနါဒံၭ	**Wear ear ring**	နားတောင်းပန်သည်
အၫနုးဆံၭ	**Eat a bit**	နည်းနည်းလောက်စားပါ တဆိတ်စာစားပါ
ဘံၭဝံၭထၤ	**To squeeze out (as water from wet cloth)**	(အဝတ်စိုမှ) ရေကို ညှစ်ထားသည်
ဆၪဖယံၭ (ဖယံၭ)	**Allude hint**	ရည်စေါင်းခြင်း
အဲၧဝဲၭမူးဝံၢ နၫလုၤဘံၤ လဖျှၭဒံၭဆၪဖယံၭ	**The hermit, who practice the truth evenwhile being covered by the grass, is not out of the blame**	ကိုယ်ကို မြက်နွယ်ဖုံးသည့်တိုင်အောင် တရားကျင့်သော ရသေ့ပင်လျှင် အပြစ်တင်ခံရခြင်းမလွတ်
ထံၢလၧဝံၭ	**To dry up as water**	ရေခန်းသည်
လံၤဆၪဖံၭ	**Parchment**	သားရေပေါ်တွင်ရေးသောစာ
ဝံၤပကံၭ	**To twist tight and hard**	ကျစ်သည်
လံၔဝဝံၭ	**Whirlwind**	လေပွေ
ယၧယါဒံၭ	**To flap the wing up**	တောင်ပံခတ်သည်
မၧကနံၔ	**The cubeb piper - cubeb a creepr which resemble betel plant**	ပိတ်ချင်း
ရံၭဝၤဝၤ	**To girdle around (to girdle a tree)**	ပတ်လည်ရမ်းသည်၊ သင်းသတ်သည်
မၢဆမံၭ	**The ocean**	သမုဒ္ဒရာ

ဖယံၤ	**To blame**	အပြစ်တင်သည်
လံထ့ၢအၥၭ	**To change (as raiment)**	အဝတ်လဲသည်၊ ဝတ်စားတန်ဆာလဲသည်
ဝံထ့ၢနုၤထ့ၢ	**To count**	ရေတွက်သည်
ခံၭပံၭကလၤ	**Very dark**	အလွန်မှောင်မဲသော
ခံၭယုၩကလၤ		
ဆၧခံၭဆၧနုၩ	**Darkness**	မှောင်မိုက်
မၩယံၤမၩနုး	**To delay, to dawdle; be dilatory**	ဖင့်နွဲ့သည်၊ နှောင့်နှေးကြန့်ကြာစေသည်
ပှၡၩအဖံၤ	**A stingy person**	ကပ်စေးနဲသောသူ
ထံၢထံၢဆၥၭဆၥၭ	**Clearly**	ရှင်းလင်းစွာ၊ ကြည်လင်စွာ
ဆၧပံၢဆၧလၩ	**Beauty**	လှပခြင်း၊ ယဉ်ခြင်း
ဆံၤဘံၪနုၩဘံၪ	**Paddy or cultivated fields**	လယ်ယာများ
မၩလထံၪပး	**Work without ceasing**	အစဉ်လုပ်၊ အဆက်မပြတ်လုပ်
ဆၧအ့ၢအၪထ့ၢ	**Food is on the increase**	အစားအစာပေါမျာ်းလာသည်
ဆၧၥၭဝံလ့ၩမါ	**Starvation cease to exist**	ငတ်မွတ်ခြင်းမရှိတော့ပြီ

ဆၧဖိ – ၅

လ့ၩထံး	**Exact accurate**	တိကျသေချာသော
မံၢ့ၥၭ	**Satisfy**	စိတ်ကြေနပ်သည်
ဝံၢ့အ့ၢ	**To get a boil**	အနာစိမ်းပေါက်သည်
ပံ့ၩလး	**Everywhere**	နေရာတိုင်း
ထံးလ့ၩ	**To put in**	ထည့်သည်
ခံၢ့ၥၪ	**Weight**	အလေး
ဂံ့ၢလး	**Site of a house**	အိမ်နေရာ
	Womb	သားအိမ်
ဒံ့ၩခံၢ့	**To list to one side**	တဘက်သို့စောင်းသည် ယိုင်သည် တိမ်းသည်
လံၤဘံၢ့	**Chicken hawk**	သိမ်းငှက်
ခံးဂ့ၩ	**Appearance**	ပုံပန်းလက္ခဏာ
ဘံ့ၢထါ	**The crotch on a tree**	သစ်ပင်ခွကြား
ဘံ့ၢခၪ	**Ficus?**	ခအုမ်းပင်

	Evergreen shrub	ခအောင်း
ဝံၤဖံၥ	**The bark of a tree**	သစ်ပင်အခေါက်
အံၣ်ထံ	**The root of ginger**	ချင်းဥချင်းတက်
ဆၢ်ထံး	**Cock's comb**	ကြက်အမောက်
လၣ်လံၣ်	**Worn away by friction**	ပွန်းသည်
ဂံၣ်ဂၣ်	**To doubt**	ဒွိဟမကင်းဖြစ်သည်၊ စိတ်နှောင့်နှေးသည်
အၤဖံး	**To eat opium**	ဘိန်းစားသည်
ဘံၤစၤ	**To shut and open**	မျက်စိကိုဖွင့်လိုက်ပိတ်လိုက်ပြုလုပ်သည်
ဝံၢ်ဝၢ်	**To shake as the head**	ခေါင်းခါသည်
မံၣ်ၡါ (မံၣ်ၡါခွၢ)	**Father-in-law**	ယောက္ခမ၊ ယောက်ကျားသူ
ဒံၤဝံၥ	**The pulp of sesamum seed**	နှမ်းဖတ်
စံၣ်စံၣ်	**Cymbal**	လင်းကွင်း
ဝံၣ်ဝၣ်	**Round about, here, there, to and fro**	
စံၥဝံၣ်စံၥဝၣ်	**To speak in around about way**	ကွေ့ကောက်ပြောသည် ဟိုပြောသည်ပြော
လ့ဧဝံၣ်လ့ဧဝၣ်	**Go around here and there**	ဟိုသွားသည်သွား
ဆၢ်နံၢ်	**The crop of a fowl**	ကြက်စာလုတ်
ထံၫစံၣ်စံၣ်	**To strike cymbal**	လင်းကွင်းတီးသည်
ဒံၣ်လံၣ်ဘၪ	**A species of luffa**	သပွတ်ခဝဲအသီး
ဝံၢ်ဝံၢ်နံဧ	**Day after day, all day, daily**	နေ့တိုင်း၊ တနေ့ပြီးတနေ့
နံၤထၤဘၢ်	**New year**	နှစ်သစ်
လံၫဆံၢ်ယံၪ	**The holy bible**	သမ္မာကျမ်းစာ
မဧလၣ်ထံး	**To make exact**	သေချာတိကျအောင်ပြုလုပ်သည်
ဂံၤလးလလး	**A site of a house**	အိမ်နေရာတခု
အခံးအဂၣ်	**Feature**	ပုံပန်းသဏ္ဍာန်
ဒံၤဝံၥလဖး	**A viss of sesamum pulp**	နှမ်းဖတ်တပိဿာ
ထံးလၣ်လနၣ်	**Put in some**	တချို့ကိုထည့်ပါ
ဝံၤပၪလဘံၤ	**A plant of wood**	ပျဉ်ပျားတချပ်
လမံၣ်လါလါ	**Anything**	မည်သည့်အရာမဆို၊ တခုခု

ကဲဂၧ	Evening	ညနေ၊ ညနေချမ်း
ခဲဘၣ်	Animal resembling a squirrel	
လၣ်မဲၤ	To differ, unlike, different, to be singular	ခြားနားသော၊ ထူးခြားသော
ဆဲၤထံၢ	To draw water as from a well	ရေဆွဲသည်၊ ရေငင်သည်
လဲထၫ	To become wider	ကျယ်လာသည်
မဲၧခၫ	Grinders, the molar teeth	အံသွား
ယဲဆံၢ	Fifty	ငါးဆယ်
မဲၧထၫ	Spring up, vegetate	ပေါက်သည်၊ အစို့အညှောက်ထွက်သည်
ယဲယဲ	Brightly	တောက်ပစွာ
ဝဲၤခဲၤ	Open eyes	မျက်စိကြောင်သည်
လၣ်ဘဲၤ	Drooping as leaves	နွမ်းသည်၊ ညှိုးနွမ်းသည်
၁ၭလၣ်ဘဲၤ		စိတ်ညှိုးနွမ်းသည်
၁ၫဝဲၢ	To speak, about, again and again	တသသည်၊ တမ်းတသည်
ကၭဝဲ		
ခးဝဲၢ	World	ကမ္ဘာ
ၔဲၢလၣ်	To put things in order, to arrange	အစဉ်အလိုက်ထားသည်
ပဒဲၤ	Hare	ယုန်
လၣ်ဆဲၤ	Hanging, pendent	တွဲလဲကျသည်၊ တွဲလောင်းကျသည်
မၤနဲၤ	To tame	ယဉ်စေသည်
	Soothe	ကလေးချော့သည်
ရဲဝံၢ	A love potent, Charm to excite love	အနုဆေး
၁ၭၔဲၢ	To have severe pain in the chest	
အၫၔဲၤ	A clan feast	ကရင်ထုံးစံအတိုင်း ပြုလုပ်သည့် အပြစ်ဖြေပွဲ
ကဲၧကၤ (၁စပွၤ ၁၉း၇)	Too	အလွန်
အၫဝဲ	To catch fish with a kind of net	ငါးသက်သည်
ခံၢနဲၤ	Brother-in-law, sister-in-law	ယောက်ဖ၊ ခယ်မ
ပၧပဲၧ	Flat	ပြားသော

စဲၤထၢ	**To seal**	တံဆိပ်ခပ်သည်
ဘဲၤတလိၣ်	**Kind of leguminous plant**	ပဲစောင်းလျား
ဆ့ၢကအဲၤ	**Domestic fowl which resembles jungle fowl**	ကြက်တညင်
ဆၢ်ဂဲၢ်ဘၢ်	**Chillie**	ငြုတ်သီး
မၤကဲၢ်ထ့ၢ်	**To build up, to found**	ပြုလုပ်ဖန်တီးသည်၊ တည်ထောင်သည်
ဘၣ်ခဲၤထ့ၢ်	**Be in a rage**	ဒေါသထွက်သည်
ဆဲၤလ့ၤခ့ၢ်	**To suspend the feet**	ခြေကိုတွဲလောင်းချသည်
ဘံ့ၤကဲၤဘၢ်	**The mammouth bean, the fruit of the creeper**	ဂုဏ်ညှင်းသီး
ဆဲၢအလး	**To change place**	နေရာပြောင်းသည်
ဆၢ်စံၣ်ဝဲၤ	**Promise**	ကတိ
ဒဲၤယၢကၣ်	**Parrot**	ကြက်တူရွေး
ဆၢ်အဲၢ်တ့ၤ	**Sweetheart**	ရည်းစား
လ့ၢဝဲဒံၣ်	**Lightning flashes**	လျှပ်စစ်ပြက်သည်
ဝဲဘၣ်ရှၢ	**Old brother**	အသက်ကြီးသောအစ်ကို
ဆၢ်ဘၣ်မဲၢ်	**Fear**	ကြောက်ရွံ့ခြင်း
ဖဲဘဲၢခ့ၢ်	**To fold legs**	တင်ပှည်ခွေသည်
နဲၤလ့ၤအဘၣ်	**To have self-confidence**	မိမိကိုယ်ကိုယုံခြင်း
အဝံဆဲၤလ့ၤ	**to take root**	အမြစ်စွဲသည်၊ တွယ်သည်
ဒဲၤလ့ၤဘၣ်နၢ	**To beat ones chest, breast**	ရင်ပတ်တီးသည်
ဝံးဒဲတဝ့ၢ	**Town and village**	မြို့ရွာ
ဘရဲဘခၣ်	**Evil demons**	မကောင်းဆိုးဝါး၊ သရဲသဘက်
ဝံထံၣ်ပဲၤလၢ	**To narrate, tell one's ancestry**	ဆွေစဉ်မျိုးရိုးစဉ်ဆက်ကို ဖေါ်ပြသည်
အ့ၢ်လံ့ၤအ့ၢ်လဲၢ	**To hire**	ငှါးသည်၊ ငှါးရမ်းသည်
မၤဂဲၤအဘၣ်	**To shake oneself**	ကိုယ်ကိုလှုပ်သည်
ခဒဲၣ်	**Earthen lamp**	မီးခွက်
ရှၣ်လဲၢ	**Landslip on a river**	ကမ်းပြိုသည်
လ့ၤလဲၢ	**To fall down as the bank of a river**	ကမ်းပြိုသည်

Increase your word power

ဆၢဂဲၣဆၢဝၥ		လှုပ်ရှားခြင်း
ဆၢပဲၣ	Deer	ဒရယ်
ဆၢဒဲၣဘၥ	Sin	အပြစ်၊ ဒုစရိုက်
ခၢ့ဘံၣ့ကဲၣ	The knee cap	ဒူးဆစ်ဝုဏ်ညှင်း
ခဲၣဆ့ၥရှိၥ, ခဲၣရှိၥခဲၣရှုၣ့	Burst forth in a vigorous blaze	မီးတောက်မီးလျှံတက်သည်
ခဲၣဖံၤဖံၤလ့ါလ့ါ	To flicker	မှိတ်တုတ်မှိတ်တုတ်
ခဲၣလံၤခဲၣလုၤ	Be dazzling of a light	မကြည့်နိုင်အောင် တောက်လင်းသည်
ခဲၢ	dense	ထူထပ်သော
	Wind instrument	နှဲ
ဂဲၣ	To move, shake	လှုပ်သည်
ဂဲါ	To come	လာသည်
ဂဲၢ	Pungent to taste	စပ်သည်
စဲၣနဲၢ့ထၤ	To seal	တံဆိပ်ခပ်သည်

ဆၢဖိ – ၇

အပဲၣ့	Twin	အမွှာ
ဝၢခဲၣ့	Bamboo twig	ဝါးခက်
ဖၤဘဲၣ့	Blanket	စောင်
တဒဲၣ့	Steel	သံမဏိ
လၣ့စဲၣ့	Lean to one side, listing to one side	စောင်းနေသည်
ယၢဖဲၣ့	The large silure sheatfish	ငါးပတ်
ခဲၣခၢ့	A rod with a running noose for trapping birds	သုတ်ကိုင်း
ထဲၣ့ဖါ့	To branch off as a tree road or river	ဖြာထွက်သည့်အကိုင်း
မဲၣ့ပဲါ့	A little spare built man	လူဖလံ
လၣ့ထဲၣ့	To become compact compressed	သိပ်ဆင်းသွားသည်၊ ကျပ်သိပ်သွားသည်
ယၢဆဲၣ့	Dried fish	ငါးခြောက်
ဘၢထဲး	Get pinched	ညှပ်မိသည်
ခဲါ့ဒၥ	The bottom	အောက်ခြေခံ

ပဲးလၣ်	**To past noon**	မွန်းတိမ်း
ဆဲးလၣ်	**Exude, leak**	ယိုသည်
နံဝဲ့	**To laugh in an immoderate manner**	အလွန်အမင်း ဣန္ဒြေမဲ့စွာရယ်မောခြင်း
ဒၣ်လဲး	**Lizard**	အိမ်မြှောင်
ပဲၢ်ထၣ	**Very dry**	ခြောက်သွေ့သော
ပနဲၢ်	**Candle**	ဖယောင်းတိုင်
ခဲးထၤ	**To tie round bind**	ပတ်ချည်ထားသည်
ယဲးလၣ်	**To tread out**	နင်းသည် (စပါးနင်းသည်) နင်းနယ်သည်
အဂဲ့	**The edge**	အနား၊ ဇောင်း
ထဲၢ်ဒၣ်	**To weave basket**	တောင်းယက်သည်
နဲၢ်ဆၢ	**To forge**	ပန်းဘဲထုလုပ်သည်
ဘဲ့လၣ်	**To take off**	ချွတ်သည်
လဲ့ပၢ	**A cart wheel**	လှည်းဘီး
ဝဲၢ်စၣ်	**Honey of bee that lives in hollow trees**	သစ်ခေါင်းပျားရည်
ၥဲၢ်ခး	**Shan state**	ရှမ်းပြည်
လဲ့ရံၣ	**The axle of a cart**	လှည်းဝင်ရိုး
အဲ့ဂံၤ	**To have throbbing pain in joints**	အဆစ်ကိုက်ခဲသည်
ဝံၤကဲၣ်	**To twist**	လိမ်သည်
အ့ဝဲၣ်	**To stir**	ကျိုသည်
	To stir backward and forward	လှော်သည်
ၥၣ်ထဲၣ်	**To repeat**	ထပ်၍ဆိုသည်
အ့ရဲၣ်	**To eat in company**	အပေါင်းအဖော်များနှင့်စားသောက်သည်
ဝံၤစဲၣ်	**Twisted; not straight**	လိမ်စောင်းနေသည်
ထဲၣ်ထဲၣ်	**To go back**	ပြန်သွားသည်
နါကဲၣ်ထံၣ	**The temple**	နားထင်
ၥနဲၣ်ၥၢ	**Fruit of inga tree, Ingadulcis**	တည်းသီး
ဆၢကဲၣ်ယၤ	**A piece of cloth, rag**	ဝတ်၊ အဝတ်စုတ်
မဧစဲၣ်ထၤ	**Have it list to one side**	တဘက်သို့စောင်းထားသည်
ယးဒံၣ်ဆဲၣ်	**Norrow waist**	ခါးချည်းသည်

ဆံၫယဲၩလဲၢ	**How far**	မည်မျှဝေးသနည်း
ပဲၩတြါ့	**Door**	တံခါး
ဖဲးဖၤဘဲၩ	**To put on a blanket or shawl**	စောင်ချုံသည်
လံၪလၩထဲၩ	**Reversal of S-W monsoon**	အရှေ့လေတိုက်ခတ်ပြီး
ခၢ့ယဲးလး	**Foot stool**	ခြေတင်ခုံ
ဆၢ့ထဲးလၩ	**To press down**	ဖိချ ၊ နှိပ်ချသည်
ခရဲးခါ	**Time of threshing paddy**	တလင်းချိန်
နၢ့ဘဲၪဆဲၢ့	**The roselle plant**	ချဉ်ပေါင်
စဲၢ့တလဲး	**Run**	ပြေးသည်
ထၫဒဲါ့ဒိၩ	**A species of bignonia**	ကြောင်လျှာ
တဲၩဝဲၪနၥၫ	**Get yourself ready**	အသင့်ပြုလုပ်ထားပါ
ပှၡၪအဒဲၩ	**A vile person, a rouge**	လူပေလူတေ
ဖနဲၢ့အၥၫ	**To shirk**	အလုပ်ဝတ်တရားမှ လွှဲရှောင်သည်
ဆၢခၢအဲၢ့ထံၫ	**Gnashing of teeth**	အံသွားခဲကြိတ်သည်
ဆဲၢ့ဘၩလထံၫ	**Acacia tree**	စစ်ပင်တပင်
ခါ့ပၢ	**The broad part of the posterior**	တင်ပါး

Increase your word power

ခဲး	**To tie round, bind**	ချည်သည်
ခဲးစူၢဘျၫခၢ့	**To tie the wrist**	
ဂဲးဆါဘၫဆါ	**Weak**	အားနည်းသော
ဂဲးဆီၢ့	**Strong**	သန်မာသော
ဂဲးလိၤတ့ၫလိၤ	**To contradict**	အငြင်းအခုံဖြစ်သည်
စဲၩ	**Incline**	စောင်းသည်
စဲၢ့	**To run**	ပြေးသည်
စဲၢ့ထၢ့စဲၢ့လၩ	**To go out, to come in**	ထွက်ချီဝင်ချီ၊ တက်လိုက်ဆင်းလိုက်
ဆၢ့ထဲး	**To push against**	တွန်းထိုးညှပ်မိစေသည်
ဆံၢဝဲါ့	**A stoppage of urine**	ဆီးအောင့်သည်
ဆဲါထဲၩ	**To transcribe**	ရေးကူးယူသည်
ဘၢဆဲါ့	**To belong**	ဆိုင်သည် သက်ဆိုင်သည်
ဆဲၢ့ဆဲၢ့	**Sourish**	အနည်းငယ်ချဉ်သော

ဆဲၭယိ	To taste	မြည်းစမ်းသည်

ဆၧဖိ – ၈

ခိဘၩ့	Scorched	မီးကျွမ်းသော
စၩ့ဒိၪ	Wood oil	ကညင်ဆီ
ဆၩ့ဖိၪ	Chicken	ကြက်ကလေး
ဆၧခိ	Heat	အပူ
ရှါခိၪ	High shelf; over the head, a garret	စင်၊ သဘော်ကြမ်း
မိထံၭ	Pwo Karen	တလိုင်းကရင် မွန်ကရင်
ခိၭနၪ	Listen	နားထောင်
ဒိၪထ့	To become large, to grow	ကြီးပြင်းလာသည်
ခိၪထံၪ	The soft open part in the skull of a child	ငယ်ထိပ်
အ့ပိၪ	To char; to roast	ဖုတ်သည်၊ မီးအုံးသည်
နၭဆိၭ	Never	မည်သည့်အခါမျှ
ဆိဆိ	Now and then	ရံဖန်ရံခါ
ခိၪဖံၭ	The skin of the head	ဦးခေါင်းရေခွံ
	A pad used when carrying thing on a head	ခေါင်းခု
ထၭခိၪ(နိၭ)	Mouth	ပါးစပ်
မိဂါ	Aunt	အဒေါ်
ထိထ့	Put forth as flower buds	အဖူးအညွှန့်ထွက်သည်
နိၪဝၬ	Ladle	ယောက်မ
ခိၪခဲ့ၫ	Hesitate, mistake one end for the other	စနောင်းစနင်း (ပြောင်းပြန်)
ထ့ဖိၪ	To beget a child	ကလေးရသည်
ဖိၫဖိၫ	Proudly	ဝါကြွားခြင်း၊ စိတ်နေမြင့်ခြင်း
ယိဖၬ	Overlook by mistake	
တဆိ	A kind of tree used for firewood	ကနစို
ခဒိၭ	To spell	စာလုံးပေါင်းသည်
ဒိၪဖိၪ	Lamb	သိုးကလေး

ရိလၣ့	To pull down	ဖျက်ချသည်
ခိၤခဲါ့	The back of the neck, nape of the neck	လည်ကုပ်၊ ဇက်
ရှိၢထ့	To have eruption of pimples	ဝက်ခြံထွက်သည်
ဂိၤလၣ့	Thrust a stick into a hole	တွင်းထဲထိုးသွင်းသည်
ဆၢဖိၥ (ဖိါ့ဝါ)	Throw the arms about in affection	ပိုက်ဘက်သည်
ဂဲးလိၤ	To dispute	ငြင်းခုံသည်
ခိၢမိၤ	Hat made of bamboo	ခမောက်
ခိၥဆိၥ	mango blossoms	သရက်ပွင့်
ဆံထိၤ	To mix as rice and curry by squeezing	နယ်သည်
ကိၥခိၢ	On island	ကျွန်းပေါ်၌
ခရှိၥ	To shoot at random	ရမ်းဆ၍ပစ်သည်
အိၥရှါ	To pull apart	ဖြဲသည်၊ ဆွဲဖြဲသည်
ဖိၤဒိၣ့	To beat drum	ဗုံတီးသည်
မိရှါ	Body	ကိုယ်ခန္ဓာ
ဖိၤလိၤ	To make	ပြုလုပ်သည်
ကဆိၣရှၣ	For life	တသက်လုံး
ရှိပနံၤ	A sty boil	ဝက်ခြံ
ဆၢဝံၢဒိၢ	King of death	သေမင်း
ဆၢယိလါ	Hope	မျှော်လင့်ခြင်း
လိၢထ့ာၥ	To take another form to transmigrate	တဖြစ်ပြောင်းသည်
ဝံခိၢထံၥ	At first, originally	အစအဦး၊ အရင်းမူလ
ဘၢာၥလိၢ	soiled, defiled, dirtied	ညစ်ပေသည်၊ မစင်မကြယ်ဖြစ်သည်
ဆံထိၤယၢ	To salt fish	ငါးကိုဆားနယ်သည်
ဂ့ၢကိၥရှၥ	To cry aloud	အော်၍ငိုသည်
ယိၤအခိၤ	To catch by the neck with a running noose	
ဘိၥအၣ့ထ့ၢ	To turn face upwards	ပက်လက်လှန်သည်
ဝံၢတထိၤ	Pestilence	ကပ်ရောဂါကျ၍များစွာသေကျေခြင်း
ဝၢအဖိၤ	Bamboo-joints	ဝါးအဆစ်

ထိၢ်ခဲၢ့ဘိၣ်	**A kind of bramble; the bulf of which is thorny**	ခပ်ချို
နိၢ်ပၤထံၢ်	**The check**	ပါးသွယ်
မိလးဖါစၤ	**Footsteps of ancestors**	အရိုးအစည်
ထိထိခံၢ်ခံၢ်	**Darkly**	မှောင်မဲစွာ
ခိၢ်ယိလါဆၤ	**To expect, to wait for, with expectance**	စောင့်စား၊ စောင့်မျှော်သည်
ဆဲၢ့ဘိၢ်ဆဲၢ့ဘၤ့	**To have sour acrid taste**	ချဉ်သောအရသာ
ဆိၣ်လၤ့အၥၢ်	**To take an oath**	ကျမ်းရွတ်သည်၊ ကျမ်းကျိန်ဆိုသည်
ရှိၢစံၣ်ရှိၢလၤ	**To recall the spirit**	လိပ်ပြာခေါ်သည်
ထိၣ်လၤ့ထံၤဖါ	**To throw oneself down**	လဲချလိုက်သည်
ဖိၣ်ဒံၤဖိၣ်ၥၣ်	**Children**	ကလေးသူငယ်
ဘိၢ်ထ့ၣ်ဘိၢ်လၤ့	**To lift up and down**	အပေါ်မြောက်လိုက် အောက်ချလိုက်

Increase your word power

ခ့ယၣ်ခိၣ်	**Top of foot**	ခြေဖမိုး
ခံၣ်နိၢ	**Lava of mosquitoes**	ပိုးလောက်လန်း
ခံၢထိၢ်	**The top part**	အစွန်းအဖြား
ခိ	**Hot**	ပူသော
ခိၣ်မ့ၣ်	**The scab of a sore**	အနာဖေး
ခိၣ်	**Head**	ခေါင်း
ခိၣ်ထိၢ်	**The mouth of a bottle or cave**	အဝ
ခိၣ်ဒၤ့	**Top of the head**	ဦးခေါင်းထက်
ခိၢဘီၤ့	**The neck**	လည်ပင်း
ခိၢ်အဲၣ့	**Wait in order to bite**	ချောင်းကိုက်သည်
ဂ့ၣ်ခိၣ်	**Earth**	မြေကြီး
ဂ့ၣ်ခိၣ်ယၣ်ထံၣ့	**Rich soil**	ကောင်းသောမြေသား
ဂံ့ၣ်ခိၣ်	**Roof of a house**	အိမ်မိုး
ဂိ, ဂိပှၢ်	**To clear high land for cultivation**	စိုက်ပျိုးရန်ခုတ်ထွင်ရှင်းသည်
ဂိၢလိၤ, ဂိၢၥလိၤ	**Open with obstruction**	ယောင်းလောင်း
စံၢ်ဘိၢ်	**To abuse**	ဆဲသည်
အစိၣ်, အစ့ၣ်	**Corpse; carcass**	အသေကောင်

စိၢ	**Sledge**	တူမကြီး
	To peck	ဆိတ်သည်
စိၢခ့	**The hopea tree**	သင်္ကန်းပင်
စိၢခိၪ	**Pitch head foremost**	
စိၢထ့ၫ	**To stop (a steamer) at the shore**	ဆိုက်ကပ်သည်
ဆၬကိၫ	**Plan**	အကြံအစည်
ဆၬကိၫဘၪကိၫဉ့ၪ	**Wisdom**	ဉာဏ်ပညာ
ဆၬကဲၫမ့	**Scorpion**	ကင်းမြီးကောက်
ဆၬခိၢနၪ	**Obedience**	နားထောင်ခြင်း
ဆၬပါဖိၪ	**A midge**	တောခြင်ငယ်၊ ဖြုတ်
ဆၬရှိၩဆၬရှုး့	**Bushes**	ခြုံပုတ်
ဆၬဒိၪဆၬထး	**Beating**	ရိုက်နှက်ခြင်း
ဆၬဒိၢဆၬလၪ	**Vegetables**	ဟင်းသီးဟင်းရွက်
ဆၬဖိၪ	**Mosquito**	ခြင်
ဖိၢထံဖိၢဖၫ	**Midway**	လမ်းတဝက်၊ ခုလတ်၊ တဝက်တပျက်
ဆၬဘၢဝံလၨ့ဒိၭ	**Famine**	ဝတ်မှတ်ခြင်းဘေး
ဆၫကိၢဖံၨ့ (ဖံၧဒိၢခၭ)	**Butterfly**	လိပ်ပြာ
ဆၫရှၪခိၪ	**The roost of fowls**	ကြက်အိပ်စင်
ဆံထိၩ	**To foment as a wound**	ကျပ်ထုပ်ထိုးသည်
	To salt	ဆားနယ်သည်
ဆံၧဖိၩ	**Sugar cane**	ကြံ

ဆၬဖိ – ၉

ကိၫဘၪ	**Pellet for a bow**	လောက်စာလုံး
ဂိးဘံၪ	**Powdered wood resulting from dry-rot**	ပိုးမှုန့်
ရှိၨ့နိၫ	**Scum, moss**	ရေညှိ၊ အမြုပ်ညစ်
ဘၢကိၨ့	**Long lived**	အသက်ရှည်သော
	Hard to be killed	သတ်၍လွယ်လွယ်မသေ၊ အသက်ပြင်းသော
ပိၫလိၫ	**Round**	လုံးဝိုင်းသော
အၫဂိၫ	**To bake**	ပေါင်းသည်

ဘၢလိး	**To have small pox**	ကျောက်ပေါက်သည်
ဆံၢဒိၣ်	**The bladder**	ဆီးအိမ်
ထံၣ်ထိၣ်	**The eel**	ငါးရှဉ့်
ဒိၣ်ကိၣ်	**Crippled**	ကိုယ်လက်ဆွံ့သော
ဘိၣ်ဘၣ	**While, during**	စဉ်တွင်အခိုက်
ဆိၢ်ရှၢ	**Long to be old**	သက်ကြီးရွယ်အိုအဖြစ် တောင်းတသည်
ၥံၢ်ဆိး	**The ribs of a tree, the ridges of the stock of a tree descending into roots**	သစ်ပါးပျည်း
လၣ်ရှိး	**To taper to a point**	သွယ်သွားသည်
ပိၣ်ထၢ်	**To rebel**	တော်လှန်သည်
လိၣ်တိၣ်	**Shaven (of head)**	ခေါင်းတုံး
လိၢ်လၣ်	**To be infested with maggots**	လောက်ကျသည်၊ လောက်တက်သည်
ဝါပိၣ်	**To heap up (as paddy or rubbish)**	စုပုံသည်
မၤတိၣ်	**Caster oil plant**	ကြက်ဆူပင်
ဒဲၣနိး	**Water pot**	ရေအိုး
ခၣ်ဒိၣ်	**Cob-web**	ပင့်ကူအိမ်
ဝံၤဖိး	**To bore through**	ထွင်းဖောက်သည်
လိၣ်ခိၢ	**To shave the head**	ခေါင်းရိတ်သည်
ၥိၢ်စိၤ	**To send**	ပို့သည်
လံၤဒိၣ်	**Envelope**	စာအိတ်
အခိၢ်	**Breadth as of a garment**	ကွင်း
ဘိၢ်ထၢ်	**To become soft**	ပျော့ပွလာသည်
ကိၣ်ၥၢ	**To control breathing**	အသက်ရှူအောင့်ထားသည် အသက်အောင့်ထားသည်
ဖိၣ်ရှၢ်ၥၢ	**Fruit of the ramboutan the schelleh era**	ကြက်မောက်သီး
ရှိၣ်ရှိၤနိၣ	**To gargle**	အာခလောက်သည်
ထိၣဖအိၣ်	**skunk**	
ဆၢခိးဆၢတၤ	**Benefit**	အကျိုးကျေးဇူး
ဆၢကိၢ်ဆၢတဲၣ်	**Plan, design, scheme**	အကြံအစည်

ဖိးထံၢဖိးခး	**Go through the country**	
ဘိ့ဆဲၢ့ဘိ့ရှၢ့	**Naked in the state of nudity**	အဝတ်ချည်းစည်း ပလာဖြစ်သော
ဆၫဘိ့ဆၫထး	**Meritorious, action merit**	ကောင်းမှုကုသိုလ်
လိးအိၪလဲၢ့အိၪ	**Caves, natural caves in a mountain**	ကျောက်ခေါင်း၊ တောင်ခေါင်း
ထိးရှ့ထိးနၥ	**To suffer, hardship**	ဒုက္ခဆင်းရဲကိုခံသည်
ဆံၢပိၪ့လပိၪ့	**Tithe**	ဆယ်ပို့တပို့
လိးဝံၣလဲၢ့ဝံၣ	**Collective term for all rocks**	ကျောက်များ
ဝံ့နိၪ့ဝံ့ထဲၪ့	**Branches**	သစ်ကိုင်းသစ်ခက်
မၪနိၢ့မၪနၥ	**To afflict**	ဒုက္ခရောက်စေသည်၊ ညှဉ်းပန်းသည်

ဆၫဖီ – ၁၀

နီၢလဲၣ	**What**	ဘာလဲ
မဲၪထီၣ	**Bamboo pole used in punting boats**	ထိုးဝါး
လပီၪ	**Wave**	လှိုင်း
ထံၢဖီၢ	**Water spray**	ရေပန်း
ဘၣစီၣ	**Get wet**	စိုသည်
အီၣထီ	**To step**	ရပ်လိုက်သည်
ဘဲၢဃီၪ	**Like this**	ဤကဲ့သို့
ဝဲစီၪ	**Elder brother**	အစ်ကိုကြီး
ဝီၪဘံ့	**Cattle, bullock**	နွား
ကၣတီၪ	**Difficult**	ခက်သည်
ဖီလံၤ	**Read**	စာဖတ်သည်
ထီးဃီၪ	**Here**	သည်မှာ
ဒဲၪဘီၢ	**Make a noise by clapping the hands**	လက်ခုပ်တီး၍ အသံပြုသည်
စီၪစီၪ	**softly, gently**	ဖြည်းညှင်းစွာ
ဒီၣထ့	**To fold up**	အဝတ်အစားများကို ခေါက်သည်
လၫနီၣ	**There**	ဟိုမှာ
မၪဘီၢ	**To make noise**	အသံပြုလုပ်သည်၊ မြည်စေသည်
မိခိၤ	**A little while**	ခဏ
လဲၪလီ	**Rock to and fro (D-P) pronounce it, as**	

လၢလီၢ	To be loose not tight	
ဒီၣ်ထိ	Knife handle	ဒါးရိုး
လါခီၢ (ဝါလါခီၢ)	Both side	နှစ်ဘက်လုံး
လါခီၢလါခီၢ	Alternately this side and that	တလှည့်စီ
ထၢ့်ဖိၢ	Float, rise to the surface	ပေါ်သည်၊ ရေပေါ်သည်
တနိၢ	Mosquito net	ခြင်ထောင်
မၣ်တီၣ်တီၣ်	Do justly	ဖြောင့်မတ်စွာ ပြုလုပ်သည်
တကီၣ်ဖိၢ	Flower of water lily	ကြာပန်း
ထံၢကထိ (ထံၢကကဲၢ့်)	One bend or reach of a river	မြစ်တကွေ့
ထိၢ်ဝီၣ်ခဲၢ့	The red tailed pelican	
ဒံၤဖိၢ	To wear flower in the hair	ပန်းပန်သည်
နီၢလိၤၥၤ	To wrestle with one another	နပန်းသတ်ကြသည်
တဲ့တီၣ်ၥၢ်	water melon	ဖရဲသီး
ဒဲၣ်ခီၢဒဲၣ် (ကဒဲၣ်ကဒဲၣ်)	Mutually	
ခီၢပယီၢ	Meaning	အဓိပ္ပါယ်
ဂဲၢဂီၣ်ဂီၣ်	Come early	စောစောလာ
ဆၢ်ပီၣ်မိ	Female stag	ဆတ်မ
တခီၢလဲၢ်	Where to	ဘယ်ကိုလဲ
မၣ်ထီၢထၢ့်	To lengthen	ရှည်စေသည်၊ မြင့်စေသည်
ဖိၢထိၢ်ကိၤ		ပေါက်ပွင့်
ယီၢကၢ်ကံၤ	Quite easy	လွယ်ကူပါသည်
လီခၢ့ပိၣ့်	A pile of straw	ကောက်ရိုးပုံ
ၥၤထၢ့်ထီၢ	High minded	စိတ်နေမြင့်သော
ဘိၢ်ကဘၣ့်		
ရှၤဝီၣ်ထၢ့်	Red glow in the sky at sunrise and sun-set	
ဝၢ်လၣ့်ဘီၢ	A species of tree, the ambers	သောကပင်
ယၢ်ဘၣ့်ဘီၢ်	Tiger turmeric	ကျားနနွင်း
ဖိၢဆၢ့ယဲၣ်	A tree the wood of which is used for cross bow	
ဘၢ်အထိ	Happen to meet; come across by accident	

ဆၢ့ကတီၤ	To cackle as a hen before and after laying	ကတော်သည်၊ ကတောက်သည်
ကဲတဂီၣ်ခိၫ	The day after tomorrow	သဘက်ခါ
အီၣ်ဝံၤအီၣ်ဂၫ	To drink spirits	အရက်သောက်သည်
ရီၢရၢရီၢရၢ	Noise like something moving on dry leave	သစ်ရွက်ခြောက်များအပေါ်တွင် လျှောက်သွားသောအသံ
ဆၬဘီၪဆၬယီၢ	Prosperity	တိုးတက်ခြင်း၊ ချောင်ချိလာခြင်း
ခံးဒိၪဂၣ့ဂ့ၣ	A heavily built man	လုံးကြီးပေါက်လှ
ထီၢမံၢထီၢမၪ	To wonder	အံ့သြသည်
အၬ့ရဲၣ့အီၣ်ရဲၣ့	To eat and drink in company	အပေါင်းအဖော်များနှင့် စားသောက်ခြင်း
လီၣ်ဆိၣ်လၫဆိၣ် (ဆၬလီၣ်ဆိၣ်လၫဆိၣ်)	To relate old tradition	ရှေးသူဟောင်းတို့စကား
မၣ်ခိမၣ်ဝီၣ်	To worry	နှောက်ရှက်ညှင်းပန်းသည်
အီၪလၬယဝိၤ	Abide with me, stay with me	ကျွန်ုပ်နှင့်အတူနေပါ
လယံၫလမိ	Before long	မကြာမီ
ခၬ့လံခီၢ	Quadruped	ခြေလေးချောင်း
ခီၢ	A part, one side	တဘက်၊ တပိုင်း
	To be disengaged	အားသည်
	Whitlow-skin disease	နှင်းခူ
ဂိးရှၤဂိးရှီၢ	Brightly	တောက်ပစွာ
ဂီၣ်နၪခုၫ	Early morning	နက်စောစော
စီၣ်	Parents call their elder sons	မိဘများ သားဦးကိုခေါ်သောအမည်
ဆၬယီၣ်	Drought	မိုးနည်းပါးခြင်း
ဆၬယီၣ်ခၢ	Summer	နွေ
ဆၬအၬ့လံၫအၬ့လီၢ	Deceit	လိမ်လည်ခြင်း

ဆၬဖိ – ၁၁

ခနီး	A numerical figure	ဂဏာန်း
ကထီၢ့	One thousand	တထောင်
ကီၬ့ထၬ့	To become crooked, to bend	ကောက်တက်သည်
ကီၣ့ရှၢ့	To wear longyi	ပုဆိုးဝတ်သည်

ခံါစိၪ	**Top**	ထိပ်ဖျား
ခ့ကိၫ	**Third toe**	တတိယခြေချောင်း
ခိၤဘိၫ	**neck**	လည်ပင်း
ခိၢလိၫ	**mountain**	တောင်
ဂါ့စိၫ	**The ridge pole of a building**	ခေါင်တန်း
ဂဲါထိၫ	**Arrive**	ရောက်လာသည်
ရှိၫရှါ	**To speak in a riddle**	စကထာနှင့်ပြောသည်
ပိ့ၥၢ	**Fruit of dillenia tree**	စင်ပြွန်းသီး
နဲၫပိၫ	**Near by**	အနီးအနား
စံၣပိၪ	**Bladder**	စည်ဖေါင်း
ဆၢဘိၪ	**Bundle**	အထုပ်အပိုး
ဆိါမိၪ	**To think**	စဉ်းစားသည်
ဆိးလၫ	**Perch to alight**	နားသည်
တိ့လး	**A rough tray (or) salver standing on legs**	ဒေါင်းလန်း
တဆိး	**A kind of tree used for house post**	
တယိါ	**Implement for smoothing the outside of boats**	
ဆိါကဲၫ	**Disabled by disease**	
ဂဲးဆိၪ	**Strong**	အားသန်သော
ၥါထိး	**A harp**	စောင်း
လၫထိါ	**To be concave, depressed**	ခွက်သော၊ ချိုင့်သော၊ နိမ့်ကျသော
ၥၭခိါ	**A species of tree**	
ဘိ့အိၬ	**Pumelo, a species of lemon**	ကွဲကော
နးခိါ	**Body**	ကာယကိုယ်
ဖဲါထိါ	**Golden beads**	ရွှေပုတီး
ဂ့မိး	**Loud noise made by a company of people**	
ပနိါ	**Plummet**	ချိန်သီးကြိုး၊ ချိန်ထုပ်ကြိုး
ဂံ့ဒိၪ	**Family**	အိမ်ထောင်
မရိး	**Small pox, Depression in a paddy field**	ကျောက်ရောဂါ

ဖီးဖၭ	**Burst, crack with force**	ပေါက်ကွဲသည်
လၫ့ပီး	**To break down, to give way as a building**	ပြိုလဲသည်
အဒီ႑	**Angel**	ကောင်းကင်တမန်
	Messenger	စေတမန်
ထီးနီ႕	**There**	ထိုမှာ၊ ထိုတွင်
ထီးဝီ၃	**Copper**	ကြေးနီ
ဖီးပိ၃	**Reed**	ကျူပင်
မီးပ႕		မောင်းခွက်
ယၬမိ၃	**Small species of plantain it grows wild**	တောငှက်ပျော
ဘ႕ခိ၃	**Fall in with, meet with**	တွေ့ဆုံသည်
ထံ႑ထိ၃	**Trough**	ရေသွားလျှောက်
ထိ၃စိ၃	**To reach to**	သို့ရောက်သွားသည်
ဘ႕ဒိ၃	**To be like**	တူသည်
မိ႕ပိ၃	**The same**	ထပ်တူ၊ အတူတူဖြစ်သော
ပအိ၃	**White ant**	ချ
ထိ၃လိ၃	**The lang green plantain**	
လိ၃ခိ	**Be hot, as in fever**	ကိုယ်ပူသည်
ဝၬဖိ၃	**Surround**	ဝိုင်းပတ်သည်
အိ၃လၫ့	**To thrust the finger**	လက်နှင့်နှိုက်သည်
လိ၃ဆိး	**To pursue**	လိုက်သည်
၁ၭဘိ၃	**Dear, beloved**	အလွန်ချစ်မြတ်နိုးသော
အိ႕အိ၃	**Unsavoury**	အရသာမရှိသော၊ ပုပ်စပ်သော၊ ဟောင်သော
၁ၭရှိ၃	**Soul**	ဝိညာဉ်
အဒိ၃	**Example**	နမူနာ
ဒံ႕ဆိ၃	**Lay eggs occasionally**	ရံဖန်ရံခါဥသော
ဂိ၃ဖ႕ (လိၭဖ႕)	**Companion**	သူငယ်ချင်း
ဘိ၃ဝံၭ	**To drain off**	အရည်ငှဲ့သည်
ကၭတဖိး	**Cockup**	ကသပေါင်း
ကိ၃ယါထဲ၃	**Get better**	သက်သာလာသည်

ခဲၢ့ဖိၤဘီၣ့	**The convex part of the posterior**	တင်ဆုံ
ရှီၢ့လၣ့ခိၣ်	**To bow down**	ဦးညွှတ်သည်
ရှၣ်မ့ကီၣ့	**Comet**	ကြယ်တံခွန်
ဆၣ်ဂီးခၢ	**Winter**	ဆောင်းရာသီ
ဆၣ်အၣ့ဝီၣ့	**Chastistement**	ဆုံးမ ပဲ့ပြင်ခြင်း
ဆီၣ့ဆီထၣ့	**To elevate**	မြင့်တင်ခြင်း
တီၣ့လလီး	**A kind of tree**	
အခိလီၣ့	**Lump**	အတုံးအခဲ
ထီးခိၣ်ၥၣ်	**Bud of plantain**	ငှက်ပျောဖူး
ပီၢ့အၥၢ့	**New bellow**	လေမှုတ်ဖိုအသစ်
ပှလီးဆၣ်	**He who be witches**	ပြုစားသူ
ယၣ်ကၤရီး	**Catfish**	ငါးယောင်
ယီၣ့လၣ့ခၣ့	**To stretch down the foot**	ခြေဆင်းသည်
နီးပံၢလၣ	**Beautiful palace**	လှပခမ်းနားသောနန်းတော်
ဖံဆလီၢ့	**Willow tree**	မိုးမခပင်
နၢမီးလီၣ့	**Ridge of the nose**	နှာတံ
ၥံၣ်မိၤခီၢ့	**Pipe**	ဆေးတံ
ယိဆီၢ့မီၣ့	**To consider**	စဉ်းစားဆင်ခြင်သည်
မိၣ့ဖၤဒိၣ်	**A big jar**	စဉ့်အိုးကြီး
ၥနီၢထီၢ့	**A golden text**	ရွှေကျမ်းချက်၊ ရွှေကဲ့သို့ တန်ဘိုးရှိသော ဥပဒေ
ဘီၣ့ဘံၤထၤ	**To cover by wrapping**	လုံအောင်ပတ်ရစ်ထားသည်
ဒီၣ့လၣ့ဆၣ်	**To liken, compare**	နှိုင်းသည်
ဆၢ့အီၣ့အိၣ်	**A cock crows**	ကြက်တွန်သည်
အၥၤနီၣ့		အသက်ပြင်းသော
မီၣ့ဆၢ့နၢ	**Kyi-zi (gong)**	ကြေးစည်
လးဆီၣ့ဆီ	**Throne, raised seat**	ပလ္လင်
ၥဒၣ့ခီၣ့	**A lobster**	ပုဇွန်ထုပ်
ဘဲၣ့ဘီၣ့ထၤ	**Wind and made fast, to wind around**	ပတ်ရစ်သည်
လီၣ့ဖိၤခဲၢ့	**Follow after**	နောက်လိုက်သည်

ယၢဂူအီၣ်	**Ophidian**	ငါးမြွေထိုး
ကဲၢ်ကီၢ်ဝၣ်လဲၣ်	**Crooked**	တွန့်လိမ်ကောက်ကွေး
ဂၤဂီၣ်ဂၤစၢ	**To be ruined**	ပျက်စီးသည်၊ ပျက်စီးယိုယွင်းသည်
ၡီၢ်ဖံၤလၢထံၢ	**To quench fire by pouring water on it**	မီးကို ရေနှင့် လောင်းသတ်သည်
ပီးထၢ်ပီးလၣ်	**To throb or shoot (of pain)**	
ဆၢအီၢဆၢဆီၢ်	**Abode**	နေထိုင်ရာအရပ်
ဝံၢဆီၢ်ဝံၢနိၣ်	**To die by accident**	
လဲးထၢ်လဲးလီၣ်	**To go to and fro**	လူးလားပြန်ခတ်သွားသည်
ထံးလၣ်ထီၣ်လၣ်	**Exactly**	သေချာသည်၊ စေ့စပ်သည်
ကီၣ်ထၢ်ဒိၤထၢ်	**To wear**	ဝတ်ဆင်သည်
အစိၣ်အမၣ်	**Power**	တန်ခိုး
ယိလိၢမၤဒီၣ်	**To imitate, to follow as a pattern**	တုပသည် အတုယူသည်
ခိလီၢ်	**Lump**	အတုံး
ခီၢ်	**Land**	ကုန်း
	Outside	အပြင်
	The corporeal	ရုပ်
	Taxes	အခွန်အကောက်
ခီးယီၤ (ခီးဘိၣ်နဲၢ်ယီၤ)	**Till now**	ယခုတိုင်
ဂီၢ်	**Gaping**	ကွာဟသည်
ဆိၢဂ့ၤ	**To bless**	ကောင်းကြီးပေးသည်

ဆၢဖိ – ၁၂

နု့ကၤ	**To profit, benefit**	အကျိုးရှိသည်
အစ့ၤ	**His money**	သူ့ငွေ
ဆ့ၢနၣ်/ဆၢၢ်နၣ်	**Sit**	ထိုင်ပါ
ဒ့ၢမါ	**Debt**	ကြွေးမြီ
မ့ၤထံၣ် (ဝၢဖျၢ်)	**Glutinous rice cooked in bamboo**	ခဲလံ
ရ့ၤရ့ၤ	**To flow gently**	တသွင်သွင်စီးသည်
ယ့ၤထၢ်	**To become wider**	ကျယ်လာသည်

လ့ၣ်ပဲၢ့်	**To go round**	လှည့်သွားသည်
လ့ၢဒ့ၢ်	**To catch frogs by torch light**	မီးအုပ်ဖြင့်ဖားကို ဖမ်းသည်
လ့ၣ်လိၤလဲၣ်လိၤ	**Loose as the leg of a bench**	ချောင်နေသော
လ့ၢဖၣ့်	**To light, give a light, lighten**	လင်းစေသည်
နဝ့ၢ	**You**	သင်
ဝ့ၤထံၢ	**To bail water, to bail a boat**	ရေပက်သည်
ဒ့ၡသၢ်	**Betel nut**	ကွမ်းသီး
အ့ၡထၢ့်	**Split up**	အက်လာသည်၊ အက်ကွဲသည်
မ့ၢ်ခဲၢ့	**Fire brands**	ထင်းစ၊ မီးစ၊ မီးရှိသော ထင်းစ
မ့ၤခံၡ	**Dim sight**	မျက်စိမှုံသည်
မ့ၤရှၣ်	**The iris of the eye**	မျက်စိသူငယ်အိမ်
ဖ့ၢ်ဝံ	**To give first**	အဦးဆုံးပေးသည်
နၢ့ဃီၣ်	**This much**	ဤမျှလောက်
ဒ့ၣ်ဘိၣ့်	**The part in a line with the naval running downward**	ချက်တိုင်
ဒံၢ့ဆ့ၤ	**Green**	အစိမ်း
လၣ့်ထ့ၤ	**To fall down**	လိမ့်ကျသည်
ထ့ၡထၢ့်	**To pull out by the root**	နှုတ်သည်
ဆ့ၡက့ၡ	**To skewer**	တုတ်တံနှင့်ထိုးသည်
ပှ့ၤထိ	**Handle of a dah**	ဓါးရိုး
ဂၡပှ့ၤ	**To avoid, to shun**	ရှောင်သည်၊ ရှောင်ရှားသည်
ပံၣ့်လ့ၤ	**Everywhere**	နေရာတိုင်း
ဒရ့ၢ	**A species of plant used as a vegetable**	
ဒ့ၡကံၢ်	**Carve in metal or wood**	သတ္တုသစ်သားစသည် ထုထွင်းသည်
ထ့ၤဖၡ	**Break**	ကွဲသည်
ဆ့ၡဃီး	**To tattoo**	ထိုးကွင်းထိုးသည်
ဖ့ၤခါလၣ့်	**To cut down**	ခုတ်ချသည်၊ ချိုင်ချသည်
ဂ့ၣ်ဘၢ်စဲၢ်	**Good**	ကောင်းသည်
ဒၡခ့ၤနၣ်(နၢ့ၣ်)	**To cherish ill feeling against you**	သင့်ကို စိတ်ခုသည်
ဂ့လဘိၣ့်	**A cane**	ကြိမ်တချောင်း

ခ့ၢစံၢဖီး	**A leopard**	ကျားသစ်
ၥနၢ့ဝံၤ	**Rudder**	တက်မ
ပုၤအ့လံၣ	**An old garden**	တောင်ယာဟောင်း
မ့ၤထံၢနီၣ့	**Do not cry easily**	မျက်ရည်နိုင်သော
နၢ့ခိၪထံၪ	**Honey comb**	ပျားလပို့
ဆ့ၬၥံၪထံၪ	**To tattoo**	မင်ကြောင်ထိုးသည်
စ့ၣရ့ၢစၪ	**To give judgment against**	အရှုံးစီရင်ချက်ချသည်
မ့ၣခိဘၣ့	**Rice slightly burnt adhering to the bottom of the pot**	ထမင်းချိုး
နၢ့အဒ့ၣ	**The sting of bee**	ပျားအဆိပ်ဆူး
ဆၢ့ဆ့ၢဖိၪ	**A species of very small bird; the tallar?? bird**	နှံပြီစုတ်ငှက်
ဆၢ့ကလ့ၤ	**Earthworm**	တီကောင်
ကၥ့ၪယီၣ့	**An ass**	မြည်း
တ့ၬလိၤၥၬ	**To dispute one with another**	ငြင်းခုံကြသည်
လီၣ့ထ့ၤဒ့ၬ	**Very straight**	အလွန်ဖြောင့်သော
မ့ၤထံၢလၣ	**Looking glass**	မှန်
မ့ၤဘံၢ့ခၢ့ခၢ	**To die**	သေသည်
တခီး	**Goblet**	ရေတကောင်း

ဆၪဖိ – ၁၃

စၬခုၪ	**A mallet**	လက်ရိုက်၊ ဆောက်ပုတ်
ဝၪကုၬ	**A piece of bamboo**	ဝါးတပိုင်း
ခုၣ့ထၢ့	**To prop up**	ထောက်သည်၊ ထောက်ပင့်ထားသည်
လ့ၣပုၤ	**Go together**	အတူသွားသည်
ရှုၬဆ့ၪ	**To have jump as when sleeping**	အိပ်နေစဉ်လက်ခြေလှုပ်ခြင်း
ခုၣဆီး	**Rat trap**	ကြွက်ထောင်ချောက်
အီၪပုၤ	**To live together, to marry**	လက်ထပ်သည်၊ အိမ်ထောင်ပြုသည်
ဂုၪလၣ့	**To apply (medicine)**	လိမ်းသည်
ကကုၬ	**One lakh**	တသိန်း
ဖံၤမုၤ	**Dust**	မြေမှုန့်

ဘၢခုၣ	**To be caught in a trap**	ထောင်ချောက်တွင်မိသည်
ဂုၤဖၣ	**Side**	နံဘေး
လုၣ်ဖုၣ်	**Purple**	ခရမ်းရောင်
တိၢ့ဘုၢ	**To measure paddy**	စပါးခြင်သည်
ဘုၣ်ထၤ	**To be stickly, to run a ground (as a steamer)**	စေးကပ်နေသည်၊ သောင်တင်နေသည်
ထၢ့အုၣ်	**To become mouldy**	စိုထိုင်းလာသည်၊ မှိုတက်နေသော
ထိၣ်ဘုၣ်	**To adhere**	တွယ်ကပ်စေသည်၊ တို့ထားသည်
ဒ့ၢဘုၣ်	**Frog found on trees or in a house**	ဘားပျံ
ဖံၣ်ထုၣ်	**To twitch as an animal when trying to get rid of flies**	သားရေလှုပ်သည်
ဖုခၢ	**The mountain jackfruit tree**	တောင်ပိန္နဲ
ဖုၤထၤ	**To grasp**	ဆုပ်ကိုင်ထားသည်
ဒုၣ်နုၤ	**To let in, admit**	ဝင်စေသည်၊ ဝင်ခွင့်ပြုသည်
ဘုၢဖီး	**Parched rice**	ပေါက်ပေါက်
ဘီၢမု	**The largest species of tiger**	ကျားကြီးအမျိုးအစား
ထၢ့လုၣ်	**To become dark in colour**	ညိုမဲလာသည်
ထုၤထုၣ (ထုၤထွံ)	**Numb**	ထုံသည်
ယဲဒုၣ်	**Five**	ငါးကောင်
ဒုၣ်စိၣ	**To set on (as dogs)**	ရှူးတိုက်သည်
ဖ့ၢယု	**To send by another**	လူကြုံနှင့်ပေးလိုက်သည်
ဖှူၢရှါ	**Old man**	လူအို၊ အဖိုးအို
ဘုၣ်မ့ၢ	**To get fire by rubbing two sticks of bamboo splits together**	ဝါးနှစ်ခြမ်းကိုပွတ်၍ မီးကိုရစေသည်
ဘၢစုၣ်	**Hit against knock against collide**	တိုက်မိသည်
မုဖၣ	**North**	မြောက်အရပ်(ဘက်)
မုၢရှါ	**A married woman**	လက်ထပ်ပြီးမိန်းမ
ထံၢဒုၢ	**Muddy water**	ရေနောက်
ထီၣ့ဒုၢ	**To clench**	ဆုပ်သည်
ဖ့ၤဃုၣ်	**To cut taung-ya**	တောင်ယာခုတ်ထွင်သည်
ဖုၢဒၣ	**Flooring**	အခင်း

မုၢဂံ	**Last year**	လွန်ခဲ့သောနှစ်
ယၤဖုၢ	**The plantain tree**	ငှက်ပျောတုံး
လုအၣ့	**To feed, furnish with food for anyone**	ကျွေးမွေးသည်
ဖုၢထၣ့	**To jump up**	ခုန်လွှားသည်
ဖုၢထၢ့	**bear**	ဝက်ဝံ
လဲၤပုၤ	**To mix**	ရောစပ်သည်
ဆုၤဆုၤ	**One by one, each**	အသီးအသီး
ဃုာ်ပဲၤ	**To move aside**	ဖယ်ထားသည်
အုာ်ပုာ်	**Be damp**	စိုထိုင်းသည်
ဘီၣ့ကုာ်လုာ်	**Plump**	ဝဖြိုးသော
ဂံၤဂုလၢ့	**To shake down**	လှုပ်ချသည်
ဆ့ၣဖုဒၤ (ဖ့ၤဆ့)	**To open out and flatten a bamboo**	
ထာ်ပုာ်က့ာ်	**Safety pin**	တွယ်ချိတ်
ဒုၣဆၣအၣ့	**To fast**	အစာရှောင်သည်
ဆၣမုာ်ဆၣမၢ့	**Dirt**	အမှုံအမွှား
ဒုာ်အၣ့ဒုာ်အီၤ	**To feed**	စားစေသည်၊ ကျွေးသည်
ဆၣလုဆၣဖၤ	**An offering**	မီးရှို့ရာ ပူဇော်သကာ
ထၣ့လုာ်ထၣ့လၢ	**To become dark in colour; be blue and black**	ညိုမဲလာသည်
ဝးထုာ်ဝးလၢ့	**Off and on**	ကြက်အိပ်ကြက်နိုး
ဃုာ်နံၤဃုာ်ဃၢ့	**To put off to procrastinate**	နေ့ရွှေ့ရက်ရွှေ့လုပ်သည်
စုာ်ထံာ်လၢ့ခၣ့	**To stamp one's feet**	ခြေဆောင့်သည်
လ့ၤပုၤအိၣပုၤ	**To go together and stay together**	အတူနေအတူသွား
ဖုထံးဝဲထံး	**Real brothers**	ညီရင်းအစ်ကို
လုအၣ့လုအီၤ	**To feed**	ကျွေးမွေးသည်
ဃုာ်ထၣ့ဃုာ်လၢ့	**To move up and down**	အပေါ်ရွှေ့အောက်ရွှေ့လုပ်သည်
ခဲၤလံၤခဲၤလုၤ	**Be dazzling of a light**	မကြည့်နိုင်အောင်တောက်ပခြင်း
ခဲၤလုၤခဲၤလၢ	**Blaze with a dull light**	
ခုၤ	**Trap**	ထောင်ချောက်
ခုၤ (ရှ့ကခုၤ)	**Affix to some nouns, denotes**	

	one piece as	
ဂ့ၢ်အုၣ် (ဂ့ၢ်အုၣ်ဂ့ၢ်ထီၤ)	**To mourn, groan**	ညည်းတွားသည်၊ မြည်တမ်းသည်
ဂံၣ်ဂုခိၢ်	**To shake the head**	ခေါင်းခါသည်
ဂံၣ်ဂုလၣ့ထဲၣ့	**To press down by shaking**	ကြပ်သွားအောင် လှုပ်ချသည်
ဂ့ၣ်ထုၤ	**The best**	အကောင်းဆုံး
ဂု	**To winnow**	လှေ့သည်
ဂုၢ်	**To besmear**	သုတ်လိမ်းသည်
ဂုၤပွံၢ်(ဂံၤပွံၢ်)		နံရိုး
စုၢ်	**Poison**	အဆိပ်
စုၢ်စီၢ်	**To soak**	ရေတွင်နှစ်၍စိုစေသည်
စုၢ်ဘိ့ၢ်လၣ့	**To steep**	ရေစိမ်၍ပွစေသည်
စုၡ	**To bump**	ဆောင့်သည်
စုၡခွံၤ	**To cast away**	လွှင့်ပစ်သည်
စုၡထံၡလၣ့	**To dash down with force**	
စုၡထ့ဖၡ	**To dash open**	ဆောင့်ခွဲလိုက်သည်
စုၡပိၣ့	**To throw up into a heap**	စုပုံသည်
စုၡဘံၡ	**To throw over so as to cover**	စုပုံ၍ဖုံးသည်
ဆ့ၢ်ပံဘုၢ်	**To push down ripe paddy**	စပါးတွန်းလှဲသည်
ဆ့ၢ်လၣ့အုၡ	**To push underwater**	ရေထဲတွန်းချ၍ နှစ်စေသည်
ဆဲၢ်ခုၣ်	**To set a trap**	ထောင်ချောက်ထောင်သည်
ဆၢ်ယုမု	**Eclipse of the sun**	နေကျစ်ခြင်း
ဆၢ်လုဂံၢ့	**Temple**	ဗိမာန်တော်
ဆၢ်လုၡဖုၡ	**Purple, scarlet**	နီမောင်းသောအထည်
ဆုၡ	**To make sure by tying**	ကွပ်သည်
ဆီၣ့ဆုၣ်	**Apart far away**	အကွာအဝေး
ဂ့ၤ	**To rip open, slice of**	လှီးသည်

ဆၢ်ဖီ – ၁၄

ဂံၢ့ထုၢ့	**House post**	အိမ်တိုင်
ခိၢ်ဆုၢ့	**A stump**	သစ်ငုတ်
ဂုးဖုး	**Very calm**	အလွန်ငြိမ်သက်သော

ဆုးထၪ့	**Stretch out as rope**	ကြိုးတန်းသည်
တဖုး	**A kind of tree whose bark is used for dyeing clothes or threads**	မဒမ
ခိၪခုၪ့	**Pillow**	ခေါင်းအုံး
ထုၪ့ထိၭ	**To vibrate, shake**	လှုပ်သည်
ဘုၪ့ဖိး	**To cut a hole through; break through**	အိမ်ဖေါက်ထွင်းသည်
မၬ့ထုၪ့	**To bark at continuously**	အဆက်မပြတ်ဟောင်သည်
ဘုၪ့အိၬ		လှေထွင်းသည်
လုးယိ	**To find out by feeling**	စမ်းသည်
ဆုၪ့မိး	**Rice mortar**	ဆုံ
ခုၪ့ထၪ့	**To dig up**	တူးဖေါ်သည်
ဒုၪ့ဒံၪ	**Nits**	သန်းဥ
ဆၫအုၪ့	**Clouds**	မိုးတိမ်
ယုၬ့ဘၪ	**To sing**	သီဆိုသည် (နာမည်တမ်းတသည်)
ဆၫယုၬ့ဘၪ		သီချင်း
ဘၬ့မုး	**Empire**	ကေရာဇ်အုပ်စိုးသော တိုင်းပြည်
ဖုးထၪ့	**To exhume**	မြုပ်ထားသောအရာကို တူးဖေါ် ခြင်း
ဒုၪ့ထံၢ	**To draw water**	ရေခပ်သည်
ဒုၪ့ဘၪ	**Fruit of nauclea cadamba**	မအူသီး
အၪ့ထုၢ့	**To pick up**	ကောက်ယူသည်
ထုးထိၭ	**The globe fish pennant**	ငါးပူတင်း
မၬတုၬ့	**To frighten**	ချောက်လှန့်သည်
ခုးမိၢ့ (ခုးမိၢ့ခုးမိၢ့)		တခွန်းတခွန်း
ဆုၪ့ထိး	**Mortar for pounding chillies**	ငရုတ်ဆုံ
ဆုးလီၬ့ (လ့ၬဆုးလီၬ့)	**To go direct**	ရှေ့ဆက်သွား
မၬဂုး	**To make firm**	ခိုင်မြဲအောင်လုပ်သည်
ခုးထး	**Threaten to beat**	ရိုက်ပုတ်မည်ဟုကြိမ်းမောင်းသည်
ပုၢ့နၢအ့ၪ	**To blow the nose**	နှပ်ညစ်သည်
ခုးမၬဘံၢ	**Threaten to kill**	သတ်မည်ဟု ခြိမ်းချောက်သည်
ခိၣ်ဆုၪ့ထံၭ	**The lower end of the neck, the nape of the neck**	လည်ကုပ်

ဘၣ်ဆုးမ့ၤ	**Exactly**	အတော်၊ ထပ်တူကျသော (အတော်ကျသော)
	Opportune	အခိုက်ကြုံသော
ဘု့ထ့ၣ်ပါ့	**To make bamboo steps**	လှေခါးထစ်ပြုလုပ်သည်
ဖု့ၣ်ခိၣ်ဖု့ၣ်	**To put on a turban**	ခေါင်းပေါင်းပေါင်းသည်
ထု့ၣ်လၢ့်ဘၢ	**To be careful, be cautious**	သတိထားသည်
အ့ၣ်ဒု့ၣ်ထံၢ	**To fetch water**	ရေခပ်သည်
ခု့ၣ်ဘိၣ်ထ့ၣ်	**To dig up the ground**	မြေကိုတူးဆွသည်
ယု့ၢ်ဘၣ်နိၣ်	**To sing**	သီဆိုသည်
ခုးထံၣ်ခုးထံၣ်	**Ceasing at intervals**	တချက်တချက်
ဆၢ်အု့ၣ်ဆၢ်ခံၢ	**Cloudy**	မိုးအုံ့သော၊ တိမ်များ၍မှောင်သော
တု့ၢ်ထ့ၣ်တု့ၢ်လ့ၢ်	**Be in turmoil**	ထကြွသောင်းကျန်းသည်
ထုးဒံၢ်မဲ့ၢ်ပဲါ့	**A species of wasp about the size of a grain of dry rice**	ပဆုပ်ပနီ၊ ဆွတ်ပနီ
ဘု့ၣ်ခံၢလဲၢ်	**With all the heart**	စိတ်နှလုံး
ဘု့ၣ်ဆၢဘၢဆၢ	**Understanding heart**	အသိအမြင်ရှိသော
အု့ၢ်လ့ၢ်အိၣ်လ့ၢ်	**promise**	ဂတိသစ္စာပြုသည်
ဘု့ၣ်မံါ့ဘၢမံါ့	**Satisfy**	စိတ်ကြေနပ်သည်
ခ့ၣ်ဆု့ၣ်လၤ	**The large tendon behinds the knee**	
ခဲါ့ခု့ၣ်	**A thing used to raise one from the ground in sitting**	ခုံငယ်
ခုးမိါ့ခုးမိါ့		တခွန်းတခွန်း
ခိအု့ၢ်	**smart**	ပူစပ်သော
ဂံၢ်ဂု	**To shake with short and quick motion**	(ခေါင်း)ခါသည်
ဂဲထု့ၣ်	**To rise up**	ထသည်၊ နိုးထသည်
ဂုး	**Firm**	မြဲသော
ဂုးခၢ်ါ့		ခိုင်မြဲသော
ဆ့ၢထု့ၣ်ထု့ၣ်	**To stick up right**	တည့်မတ်စွာစိုက်ထူသည်
ဆ့ၢထု့ၣ်လ့ၢ်	**To set up right**	မတ်စွာစိုက်သည်
ဆၢ်မံါ့ဘု့ၣ်မံါ့ဘၢ	**Satisfaction**	ကြေနပ်ခြင်း
ဆၢ်ဘု့ၣ်ထ့ၣ်ဘၢဂဲါ့	**Hatred**	ဒေါသအမျက်ထားခြင်း

ဆၚဖီ – ၁၅

ဂူာဆာ	**Rice**	ဆန်
ခူၚထ့	**To smoke**	မီးခိုးထသည်
ခိၚစူဒ	**pointed**	ချွန်သော
ဂူဝာ့ (ဂူဝာ့ဖျိၚ့, ဂူဝာ့ဖျာ့)	**Cobra**	မြွေဟောက်
ခိၚဍူာ	**Hair**	ဆံပင်
ပူၚထံ	**Root of arum**	ပိန်းဥ
ဂူာဂဒ	**Other**	တခြား၊ အခြား
ယၚလူ	**The banded snakehead, the ophiocephalus striatus**	ငါးရံ့
ခိယေူ	**The gullet**	လည်ချောင်း
ပူာထိ့	**Six thousand**	ခြောက်ထောင်
ဂူာနံဇ	**Broken rice**	ဆန်ကွဲ
စူၚက့ဒ	**To ache in hand / Stiff and cramped when putting forth a continued effort**	လက်ကိုက်ခဲသည်၊ ညောင်းသည်
အူၚရှိာ (အူၚရှူၚ, အူၚဍူၚ)	**To blow with the mouth**	မှုတ်သည်
ဆူာလဒ့	**To put in, as things into boxes**	ထည့်သည်
ထူထူ	**Little by little in succession**	တဖြည်းဖြည်း၊ တရွေ့ရွေ့
နိၚထူ	**A skewer**	တံစို့
စူၚယာ	**The palm of the hand**	လက်ဝါး
ဆးလူၚ	**To size thread with rice water**	ချည်စာကျွေးသည်
ရှၚယူဒ	**Meteor**	ကြယ်ပျံ
စူၚမံဒ့	**Second finger**	လက်ခလယ်
ဒူဒယ့	**To respect**	ရိုသေသည်
စူၚရှာ	**To ache as the arm or hand (after writing or using it in any way)**	လက်ညောင်းသည်
ဒံၚကူဒ	**The shell of an egg**	ဥအခွံ
နံဂူၚ(နံဍူၚ)	**To laugh clandestinely**	တိတ်တိတ်ရယ်သည်
နိဒူၚ	**Asparagus**	ကညွတ်
ဘံၚဘူၚ	**Tangled**	ရှုပ်ထွေးသည်

လူၣ်ခူၣ်	**Ball of thread**	ချည်လုံး
၁ဉ်ဆူ	**The heritiera attenuata producing an edible fruit**	ကနစိုး
ဖံၢ်ဖူၢ်	**Grandparents**	ဘိုးဘွား
လဧ့စူဧ	**Narrowing to a point**	အဖျားသို့ရှူးသွားသည်
ရှူၣ်ရှူၣ်	**In a cool manner**	အေးအေး
လူၢ်ဖိး	**To bore with a hot iron**	သံပူနှင့်ဖေါက်သည်
လိးဘူၢ်	**Stones bricks or other props upon which rice pot is put whilst cooking**	ဖိုခနောက်
ဘူၢ်ဝဉ်	**Wash**	ဆေးသည်
ယဲဧ့လူၢ်	**To reel**	ချည်ငင်သည်
ယူယံၣ့်	**Ery sipelas**	အနမီး
ခဲးထူၤ	**To gird**	ခါးပန်းသည်၊ ပတ်သည်
ခိၣ်လူၤ	**Hat**	ဦးထုပ်
ခိလူဉ်	**Perplexed**	စိတ်ပူရှုပ်ထွေးလာသည်
ဂူဉ်ပဲၢ်	**To have stomach ache**	ဝမ်းနာသည်
ပူဉ်တဧ	**A four cornered basket with cover**	ဖာ
လဧ့ကူဉ်	**To bend down**	ကိုင်းကျ၊ ကောက်ကျ၊ ကွေးကျသည်
ဂူၤဘူၣ်	**Grind paddy**	စပါးကြိတ်သည်
ဂူဉ်ဖိၢ့်	**Belly**	ဝမ်းဗိုက်
စူၤခါ	**To cut down**	ခုတ်လှဲသည်
ဘၣ်ရှူဉ်	**Lest**	
ဂူဉ်ဂ့	**To whittle cane**	ကြိမ်ကိုသပ်သည်
ဆၢ့်ဘူဉ်	**Hen's nest**	ကြက်တွင်း
ရှူဉ်လဧ့	**To stroke downward**	သပ်ချသည်
ထူဉ်ယဲ	**To rub bright**	တောက်ပအောင် ပွတ်တိုက်သည်
ထံၤထူၤ (ကထံၤကထူၤ)	**To be strait**	ကျဉ်းကြပ်သော
ဆၣ်အူဉ်	**Monkey**	မျောက်
ရှူဉ်ရှၢ်	**To split**	
တဧ့ကူဉ်	**Cow shed**	နွားတင်းကုတ်
ဒံဉ်ဒူဉ်	**To twitch a thing with quick**	ပွတ်တိုက်

	motion	
ပလူၣ	**Jacket**	အင်္ကျီ
ဘၢပူၤ	**To hit an object, plumb in the middle**	အလယ်တည့်တည့်တွင်ထိသည်
မူၣထံၣ	**Horizon**	မိုးကုတ်စက်ဝိုင်း
ဖူၤဘုၢ	**To strike out paddy**	
လၧ့ထူၤ	**Be without descendants**	အဆက်အနွယ်ပြတ်သွားသည်
လူၤဘံၣ	**Excessive as**	
ခိလူၤဘံၣ	**Excessively hot**	အလွန်ပူသော
အွံၢဘိၢလူၤဘံၣ	**Extreme tasty**	အလွန်အရသာရှိသော
ပဒူၣ (ကွံၧခိၢ, ဘိၢ့ကွံၧ)	**The barrington racemosa**	ကျည်းပင်
ဘၢထူၤ	**Get a cut**	ရှသည်
ဖူၣဆၢ	**To turn in a lathe**	ပွတ်ခံသည်၊ ပွတ်တိုက်သည်
ဘူၣခိၣ	**Very near**	နီးကပ်သော (အနီးကလေး)
ယဲယူၤ (ယုၧ့ယဲ)	**Bright, glittering**	ပြောင်လက်သော၊ ထွန်းတောက်သော
ဘၢယူၣ	**Enough, sufficient**	တော်ပြီး
ယူၤစိၧ	**To hand to; to reach out and give**	လှမ်းပေးသည်၊ ကမ်းပေးသည်
ယူၤယူၤ	**Throb as sore**	
	Nod as in sleep	ငိုက်သည်
လမူၣ	**Tree that grows in tidal creek sonnetaria**	လမု
ပူၣပူၣ	**Hurriedly as in eating**	မြန်မြန်၊ သုတ်သုတ်(စား)
ဖူၤလူၣ (ဆၢချဲၧ့ဖူၤလူၣ)	**Very soft**	နူးညံ့သော
ယါဉူၣ	**Tobacco for chewing**	ငုံဆေး
လၧခူၣ	**July**	
ခီ့ဉူါခိၢ	**Dry land**	ကုန်းမြေ
ၦၤဂူါဆါ	**To winnow rice**	ဆန်ပြာသည်
ဆါ့မိဂူါ	**A brooding hen**	ဝပ်နေသောကြက်မ
ရှၢထူဂၢ	**The evening star**	သောကြာကြယ်
စူၢဖံၣခုၢ	**A cover for hand when holding hot things (a holder)**	လက်နှီး

ထီၣ့်ဒူၢ်စူၢ်	**To clench the fist**	လက်သီးဆုပ်သည်
ပူာ်တလူာ်	**Stunted**	ပုကွကွ
ကူာ်တရံာ်	**Circumcise**	အရေဖျားလှီးဖြတ်သည်
ဂူၤဝၢ့်ထီး	**To play on violin**	သရောထိုးသည်
ဆၢမၢလူၤ	**Law, commandment**	ပညတ်
ရှီၢ့်ကူာ်လၣ့်	**To bow down**	ဦးညွှတ်သည်
ထဲၢ့်ခူၤဒိၢ်	**January**	ပြာသို
ထူကဝ့ၢ်	**To ride on a horse**	မြင်းစီးသည်
နိၢ်ဖူၤရှူၢ်	**Fan**	ယပ်တောင်
ဆူာ်ဆူာ်မ့ၢ်	**To warm by the fire**	မီးလှုံသည်
ထူာ်ယိစိၣ်	**As far as eye can see**	မျက်စိတဆုံး
ဂူထၢ့်အၢထၢ့်		တိုးပွားများပြားလာသည်
ဆၢအူၢ်ဆၢပီၣ်	**A charm, a spell**	ဂါထာမန္တန်
ထၢ့်ဂူၢ်ထၢ့်ဂီၣ်	**Become red**	နီလာသည်
ဆၢယူဆၢယီၢ့်	**Loneliness, homesickness**	လွမ်းဘွယ်ဖြစ်သော၊ ဆိတ်ညံ့သော
ဖူါဝံၢ်ဖီါဝံၢ်	**All kinds of flowers**	ပန်းများ
အၢ့ပူါအၢ့ပၤ	**To search**	ရှာသည်
ဝရဖူါထီၢ့်	**Golden crown**	ရွှေသရဖူ
လူၤထူၤဆံၢ့်ဘၣ့်	**Wholey gone, entirely spent**	အကုန်လုံး၊ အကြွင်းမဲ့
အီၢ်စူာ်အီၢ်ရိၣ့်	**To live in company**	စုရုံးနေထိုင်သည်
ဆၢအၢ့ဂူၤနှ့	**To rob; to take by force**	လုယူသည်
ဆၢယူာ်ဆၢယၢ့်	**Respect**	ရိုသေလေးစားခြင်း
ဖံာ်ဘူာ်ယၢထံး	**Akin, kindred**	ဆွေမျိုးနီးစပ်
ခၢ့ဒူၢ်ဝၢ်	**The calf of the leg**	ခြေသလုံးကြွက်သား
ခၢ့လုၤခိၢ်	**Lap, the knee**	ဒူးခေါင်း
စူၢ်ခံါ	**Tip of fingers**	လက်ချောင်း
ခံာ်လၣ့်မံၤမူၤမံၤမူၤ	**Twilight**	ဆည်းဆာမှိန်သောအလင်းရောင်
ခဲးထူၤ	**To gird**	ခါးပတ်သည်
ခဲးထူာ်	**Juice of the sycamore**	သဖန်းစေး
ခူၣ်လၣ့်	**To bend of stalk of ripe paddy**	ငိုက်ကျသည်
ခူၢ်	**To vapour**	အငွေ့ပျံသည်

	To wind as thread on a ball	ပတ်ရစ်သည်
ခူၤ	To hew	ခုတ်သည်
ခူၫ	Iguana	ဖွတ်
ခိၢ်နူၤ	The brain	ဦးနှောက်
ဂံၤဂူၤလၣ့်	To press down	သိပ်ချသည်
ဂူ	Snake	မြွေ
ဂံၤဂူၤ	To file	တံစည်းနှင့်တိုက်သည်
ဂူဆၢ့ဒံၢ်		ကြက်ဥခိုးမြွေ
ဂူထံၢ	Water snake	ရေမြွေ
ဂူဝီၣ်ခိၢ်		
ဂူဘုၢ်	To clean paddy	လှေ့သည်၊ ပြာသည်
ဂူၢ်	To brood	ဝပ်သည်
ဂူၤ	To rub	ပွတ်တိုက်သည်
ဂူၫဖိၢ့	Abdomen	ဝမ်းပိုက်
ဂူၫလၣ့်, ဂူၫလ့ၣ်	To have a motion	ဓါတ်သွားသည်၊ ဝမ်းသွားသည်
ပၤဘုၢ်	To winnow paddy	
စံၫထ့အ့အူၫ	Praise	ချီးမွမ်းသည်
စူၣ်	Pointed	စူးချွန်သည်
စူၣ်ယၢ	Henceforth	ယခုမှစ၍
စူၢ်ကီၣ့်	The third finger	လက်ခလယ်
ဆၢ်ဆူၢ်	Thorn	ဆူး
ဆၢ်ဆုၢ်ဂိၤ	Malaria	ငှက်ဖျား
ဆၢ်ရှူၢဆၢ်ရှိၣ့်	Omniscient possessing mysterious and occult power	
ဆၢ်ဘူၢ်ဆၢ်ဘၢ်	Fruit	သစ်သီးဝလံ၊ အသီးအနှံ
ဆၢ်ဘူၫဆၢ်မၢ်	Sin, crime	အပြစ်
ဆၢ်အ့ဂူၢ်	A thief	သူခိုး
စူၢ်ခိၢ်	The fist	လက်သီး
စူၢ်ခိၫ	The wrist	လက်ကောက်ဝတ်
ဆၢ့ဆူၫ	Spur of a cock	ကြက်တက်
ဆၣ့်ဆၢ်နူထံၢ	To filter milk	နွားနို့စစ်သည်

ဆးလူၢ	To size thread with rice water	ချည်စာတင်သည်
ဆဲၢယူ	To trap a rat	ကြွက်ထောင်သည်
ခံၢထူၤ	leprosy	နူနာ
စူၩဆၢ	to be in fever	ဖျားနာသည်
ဆၢဆူဆၢနဲၣ	belief	ယုံကြည်ခြင်း

ဆၢဖိ – ၁၆

ကွၣ	Axe	ပုဆိန်
ဘွၣခိၢ	Head with white hair	ခေါင်းဖြူ
ယွၣလၣ့	To flow	စီးဆင်းသည်
ဘွၢခၢ့	Grinders	အံသွား
ယၣ့မွၣ	A species of soap-berry tree	
ခိဘွၢ	Burnt, to be scorched	တူးခြစ်သည်
ယိခွါ	Behold	ကြည့်လော့
မၣခွါ	Try	စမ်းကြည့်သည်
ခွၤထ့	To touch lightly	လက်ကုတ်သည်၊ တို့သည်
ဖ့ၤဆွၣ	To cut off obliquely	စောင်းရွေ့၍ခုတ်သည်
တွၩဆၢ	To cipher	တွက်ချက်သည်
ဖါယွၣ	God the father	ဖဘုရား
ဘွၢခိၢ	Grave	သင်းချိုင်း
ဘံၩဘွၩ	Be hoarse	အသံဝင်၊ အဲ့၊ ကွဲ
စပွၣ	King	ရှင်ဘုရင်
ၦၢ့ဘွၢ	Rungs of a ladder	လှေကားထစ်၊ လှေကာဆံ
ခွၤဝီၣ		သက်ရင်းပင်
တခွၢ	Cousin	တဝမ်းကွဲ
မိလွါ	Full grown but not ripe fruit	သစ်သီးဝမ်းရောင်
ဘွၢထီး	Charcoal	မီးသွေး
လၣ့ယွါ	Go below (as when aiming at an object)	ပစ်မှတ်အောက်ကျ
လၣ့ယွၣ	Float away	မျောသွားသည်
၁ကွၢ (ဖိၩဖၢ့မူ) (၁ကွၣမူ)	Midnight	သန်းခေါင်
ဘၢကွၩ	To be scratched	ကုတ်ခြစ်မိသည်

ဒံၣ်ခွါ	Testicles found within the abdomen, as those of cocks	
ဖိာ်ဂွါ	Toothless, we often designate a toothless person as ဖိာ်ဂွါ	သွားကျိုး
ဂွါပံၣ်	Teeth set on edge	သွားကျိန်းသည်
အွၣ်နုာ်	To force, an entrance into	
ဖၢ့ခွာ်	A wooden or bamboo pan to hold fire	မီးလင်းဖို
အယွ့ (ထၢခိၣ်လယွ့)	Verse, a verse of hymn	
ထွၣ်စူၣ်	To swing one's arm-in	လက်လွှဲသည်
ဘွၤထဲၣ်	To turn or become white	ဖြူလာသည်
အမွၤ	Unhusked grain of paddy in cleaned rice	စပါးလုံး
ယွၤနုာ်	To flow into	စီးဝင်သွားသည်
ဂွါဆါ	Toothache	သွားနာသည်
ခိာ်ဂွၢ်	To irritate of the throat	လည်ချောင်းနာသည်
တွၢ်ခနီး	To work out a sum	တွက်သည်
ခံၢနဲၤခွါ	Brother-in-law	ယောက်ဖ
ကွၢ်လၤ့ဆဲၤ	To suspend	တွဲလောင်းဆွဲထားသည်
လ့ၤစွၤဝ့ါ	To go creeping	တွားသွားသည်
ယွၤဒိၢ်မ့ာ်	Spectacles	မျက်မှန်
နဲၣ်စပွၤ	Sweet potato	ကန်စွန်းဥ
ဖိာ်ခၣ့်ဂွါ	A species of grass used as medicine	လင်းနေစုံး
ဖိၣ်သၣ်ခွါ	Young man	လူငယ်ယောကျာ်း
ဆီ့မီၣ့်ခွါ	To examine before taking action	မပြုလုပ်မီ စဉ်းစားစစ်ဆေးရန်
ဆၣ်အစွၣ်	A corpse; carcass	အသေကောင်
ဆၣ်ယိထဲၤ့ခွါထဲၤ့	To take care of	ကြည့်ရှုစောင့်ရှောက်ခြင်း
ဆၣ်ဆိၣ်ဂ့ၤဆိၣ်ဘွၤ	Blessing	ကောင်းကြီးမင်္ဂလာ
ဆၣ်အူၢ်ဆၣ်ဂွၤ့	Monkey	မျောက်
ဆၣ်ထိၣ်ဆၣ်တွၢ်	Measuring and ciphering	တိုင်းထွာတွက်ချက်ခြင်း
ခွာ်	To scratch	ကုတ်ခြစ်သည်
ခွၢ်	Wooden bowl	သစ်သားခွက်၊ ခွက်

စွၣ်	**Creep, go up on the belley**	တွားသွားသည်
ဆၢ့မိပွါ	**A hen**	ကြက်မ
ခွါ	**Masculine, gender**	အဖို

ဆၤဖိ – ၁၇

ခွး	**A suit at law**	တရားစွဲချက်၊ အမှု
ကၡကွၣ့်	**Fishing frog**	ငါးကျောက်ဖါး
ဝံၤ့ဆွၣ့်	**The queen lagerstramia**	ပျဉ်းမ
ခၤ့ခွါ့	**Bandy leg**	ခြေခွင်သည်
ဆိၣ့်ခွၣ့်	**Spindle**	
မ့ၤခွၣ့်	**The socket of the eye**	မျက်ကွင်း
ခွါ့လူၤ	**To reel thread**	
ကွၣ့်ထ့ၢ	**Mottled**	
ခွၣ့်ခွၣ့်	**Circular in shape**	ဝိုင်းဝိုင်း၊ ဝိုင်းသောပုံရှိသော
ခွၣ့်ဒၣ့်	**Circular**	ဝိုင်းသော
ဘွါ့နၤ့	**To cut grass**	မြက်ခုတ်သည်
ကွၤ့	**A pick-axe**	ပိန်းကောစသော လုံးထွင်းလျှေများကို ထွင်းရာတွင် သုံးသော ပေါက်ချွန်း
အခွၣ့်	**Circumference**	စက်ဝန်း
ဆူၢခွၣ့်		
ဆၤဘွၤ့	**Monkey (white eye-lid)**	မျောက်မျက်ကွင်းဖြူ
ထိၤကွၣ့်ခိၢ	**Bird with white stripe round the neck**	
ခွၣ့်ထ့ၢထၢ	**To surround**	ဝိုင်းထားသည်
ခဲါ့ခွး	**Brittocks**	တင်ပါးဆုံ
ခွၤ့	**To watch with an evil object**	

ဆၤဖိ – ၁၈

ကၡထွံၣ်	**To tie in knot**	ထုံးချည်သည်
ကံၡခွံၢ	**To wipe**	သုတ်သည်
ခိၤနွံါ	**The tuft of hair extending beyond the top knot**	ဆံမြိတ်

ခွံၢ်ယဲ	**Lizard which burrows in the ground**	
ဂါခွံၤ	**To pour out**	သွန်ပစ်သည်
အပွံၤ	**Intestine**	အူ
ခွံၤရှိၣ်	**To throw away**	ပစ်လိုက်သည်
အၢ့ပွံ	**To boil**	ပြုတ်သည်
ထုၣ်ခွံၤ	**To subtract**	နှုတ်ယူသည်
ထိၢ်လွံ	**Dove**	ခြိုးငှက်
ပွံၢ်ဆၢ်	**To sow**	ကြဲသည်
မ့ၣဆွံၢ်	**Stale rice**	ထမင်းကြမ်း
ဂိၣ်ပွံၢ်	**Collar-bone**	ညှပ်ရိုး၊ မြှပ်ရိုး
ကံၢ့ခွံၤ	**To break off, as a small piece from a larger**	ဖဲ့သည်၊ ချိုးဖဲ့သည်
ထံၢဆွံ (ထံၢဆူ)	**Shallow water**	ရေတိမ်
အိၢ်ပွံၣ်	**To rest**	နားသည်၊ နားနေသည်
ဒွံၣ်	**To rub as with the end of finger**	သုတ်သည်
နွံၢ, အနွံၢ	**Fringe**	အမြိတ်၊ အဝတ်ပန်းပွား
အိၢ်မွံၣ	**To stay as guest**	ဧည့်အဖြစ်နေသည် အာဂန္တုဖြစ်သည်
ဂၣ်ခွံၣ	**To crawl on all fours**	လေးဘက်တွားသည်
ထွံထၢ့	**To sprout, to come up as a plant**	အညောက်ပေါ်သည် ထွက်သည်
ထိၢ်ပွံၣ်	**Sparrow**	စာကလေး
ထွံၣလၣ့	**To kneel down**	ဒူးထောက်သည်
ပှမွံၣ	**Guest**	ဧည့်သည်
လွံၣပွံၢ်	**Very small**	အလွန်သေးသော
မွံၢမွံၢ	**Drizzle, fine rain**	မိုးညှင်း၊ မိုးသေးမိုးဖွား
ၥၣ်ဘွံၢ	**Citron, lime tree**	သံပုရာ
အွံၢ်ဘိၢ်	**Delicious, as food**	အလွန်အရသာရှိသော
လၣ့ဘွံၣ်	**To be wrinkled**	တွန့်သည်
လိးဘွံၢ်	**The blood of stone**	ကျောက်သွေး
ဘီၣ့ပွံၢ်	**Midrib of a leaf**	ရိုးတံ

ဖုလၪဘီၩပွံၪ		ကွမ်းရိုး
ဒံၨခွံၤ	To fly off or away	လွင့်သွားသည်၊ စင်သွားသည်
ထွံၪဖၢ	Male dog	ခွေးထီး
နံမွံၢ	To smile	ပြုံးသည်
ရွံန့	To choose	ရွေးချယ်သည်
ထွံၢလူၪ	To reel thread on shuttle	
ထွံၪပါ	Flea	ခွေးသန်း
ခိၥအွံၨ	To feel oppressed with heat	ပူအိုက်သော
ဆွံၪဘံၥထၤ	To stop up a hole	သိပ်၍အပေါက်ဝကို ပိတ်သည်
ထိၪထွံၨလၩ	To flow down with the tide	ဒီရေနှင့် မျှောချသည်
ထိၥဖၢဆွံၪ	Castrated boar	သင်းပြီးသောဝက်
ခွံၪၥ့ၥနၪ	The flying lizard	ပုတ်သင်ပျံ
စူၪပွံၪကဲၩ	Like being picked by the needle on the hand	လက်ကိုက်ခဲသည်
ဆၬၥၥပွံၢ	Happiness	ဝမ်းမြောက်ခြင်း
ထွံၪမၩစဲၨ	Hound hunting dog	အမဲလိုက်ခွေး
ၥွံၪခိလီၫ	Clotted blood	သွေးခဲ
ၥွံၤလံၪလၩ	To call a squirrel by imitating its squeal	
ထွံၨလၩဘၨ	To kneel down and worship	ဒူးထောက်၍ရှိခိုးသည်
အွံၨထုၥအွံၨလၩ	Sweat and become dry by turn	ချွေးထွက်လိုက်ပူလိုက်
ထွံၪအိၩယိၩ	The dog howls	ခွေးအူသည်
ခိၪပွံၪလဲၢ	The skull	ဦးခေါင်းခွံ
ခိၪပွံၪယံၩ	Headache	ခေါင်းကိုက်သည်
ခွံၨ	A cotton seeding mangle	
ခွံၪ	Chameleon	ပုတ်သင်
ခွံၢ	Nine	ကိုး
ဂူၥလၩပွံၪ	Miscarriage	ခလေးလျှောသည်
ပွံၤ, အပွံၤ	Intestine	အူ
ပွံၤၥၪ	Pepper	ငြုပ်ကောင်း
ပွံၪဆၬချံၢ	To sow seeds	မျိုးစေ့ကြဲသည်

ဆၫအွံၪဆၫယိၭ	**Burden**	ဝန်ထုပ်
ကွံၣ (ကမၢ)	**Lake**	အိုင်
ကွံၪ	**To feel titillation**	ယားသည်
ထွံအဲၣ့နဲၢ့		
ပွံၭသၭ	**Tired**	မောပန်းသည်
နၫၢ့ပွဲၪ	**Offensive smell, stink**	ပုပ်စပ်စော်နံသည်
ပွံၢလဲၫ့ကဲၫ့	**To be light; not heavy**	ပေါ့သော
ဆံၭခွံၬ (ဆံၭထူၬ)	**To fly off**	လွင့်စင်သွားသည်
ဆၢ့ပွံၪ (ဆၢ့ခဲၢ့)	**Cutaneous disease appearing as a white spot**	ညှင်း
ဆ့ၭပွံၪ	**To beat in (of rain)**	မိုးပက်သည်
အၫ့ပွံအၫ့ဖီၫ့	**To cook**	ချက်ပြုတ်သည်
အၫ့ပွံအၫ့ချၢ့	**To boil**	ပြုတ်သည်

ဆၫဖိ – ၁၉

ပွံၣ့	**To make a pleasant sound**	ကျူးရင့်သည်
ပွံၣ့သၪ	**Small bell**	ဆည်းလည်း (ဆွဲလွဲ)
လၢ့ပွံၣ့	**To thunder**	မိုးချုန်းသည်
ပွံၣ့ဘၪအမံၣ့	**To mention often someone's name**	နံမည်တသည်

ဆၫဖိ – ၂၀

က့ွၭဆဲၢ	**To transcribe**	ကူးရေးသည်
ဂူ့ပွၣ	**Viper**	မြွေပွေး
ဆ့ွၪဆါ	**The soft crab**	ဂဏန်းခွံပျော့
ပ့ွၣပီၣ့	**As much as, to be even equal**	ညီတူညီမျှ
န့ွၢဂၣ	**Seven person**	ခုနှစ်ယောက်
ဖ့ၢသ့ွၭ	**Husk, chaff**	ဖွဲကြမ်း
သ့ွၢထၭ	**Iron, chain**	သံကြိုး
ခ့ွၢခဲၢ့	**Bar of fishing hook**	ငါးမျှားထစ်
ခ့ွၭခွံၬ	**To scrape**	ခြစ်ပစ်သည်
ဆ့ွၢထိၫ့ (ဆွဲၢ့ထိၫ့)	**To carry a bag by suspending it on the shoulder**	အိတ်လွယ်သည်
တ့ွၣဘီၣ့	**Torch made of wood and oil**	မီးရှူး

	or made of bundle of sticks	
နႂၢၪ	**Jackfruit**	ပိန္နဲသီး
မၧပႂၧ	**To fill**	ပြည့်စေသည်
ရႂၧလၨ	**To lay down planks of a floor**	
ၢၭပႂၧ (ၢၭကၭ)	**To have sensation of fulness in the chest**	ရင်ကြပ်သည်
အၪ့လႂၢ	**To persuade**	သွေးဆောင်သည်
နီၨခႂၢ	**A kind of squirrel with a pointed nose**	
ခႂၭခွၭ	**To stir up**	မွှေသည်
ပႂလၨ	**To become thin**	ပိန်၍သွားသည်
ထႂၢခၪ့	**To lift the feet up and down, as in walking**	ခြေလှမ်းသည်
ဒႂၪဘုၪ	**To select the best kind of paddy**	စပါးရွေးသည်
ဘုၪ့ကႂၧ	**To cut out bees from a tree**	ပျားဖွတ်သည်
လၧပႂၧ	**Full moon**	လပြည့်
ဝၤဆႂံၤ	**All around**	ပတ်လည်
ၢႂၭခၪၤ	**To feel rough**	
အီၪကႂၧ	**To visit**	အလည်သွားသည်
ခႂၭထ့	**To draw one's attention, by touching**	လက်ကုတ်သည်
အယႂ	**Tune**	အသံ
ပႂၪထံၢ	**Rain water**	မိုးရည်
ခႂၢဘီၨ	**Fishing rod**	ငါးမျှားတံ
ဆၪ့ကႂၧလး	**Playground**	ကစားကွင်း
ခႂၢတဖုၤ	**A large fishing hook with a long line**	လက်ထွန်ငါးမျှား
ပႂဂၧလဲၪ	**How many person**	လူဘယ်နှစ်ယောက်လဲ
ပႂၧစီၨနီၨ	**To be heaping full**	ပြည့်ပေါက်နေသည်
ဒႂၪဖၨထၪ့	**To kindle, light up**	မီးထွန်းသည်
ခႂၭထၪ့ခႂံၤ	**To scrape**	ခြစ်သည်
ပႂၧအိၢ့အိၢ့	**Not quite full**	မပြည့်တပြည့်
ခႂၧကဆၢ့မဲၪ	**Trumpet made of an elephant's tusk**	ဆင်စွယ်ပဒိုး

ပ့ၠလၩ့ဆံၫယူၫ	To become thin and small	ပိန်ချုံးသွားသည်
ဘိ့ၫဝံၫပ့ၠၩဝံၫ	Pwes and feasts	ပွဲသဘင်များ
ပ့ၠၫခိၫပ့ၠၫနါ	Sterile place (desert)	ခြောက်သွေ့သောနေရာ
ထၫခိၫလယ့ၠ	A verse of song	သီချင်းတပုဒ်
ခ့ၠါ	A fishing hook	ငါးမျှား
ခ့ၠၫ	To sweep	အမှိုက်လှဲသည်
ခ့ၠၫလၩ့မ့ၩ	To dip rice out of the pot into a disk	ထမင်းခူးသည်
ဆၧဒုၫဒ့ၠၫ	Act of reviling	ကဲ့ရဲ့သည်
ခိဥ့ၠါထ့ၫ	To perspire	ချွေးထွက်သည်
ပ့ၠၩ	Full	ပြည့်သော
	Buy	ဝယ်သည်
ပ့ၠၩနီၫ	That much	ထိုမျှ
ပ့ၠၩယီၩ	as much as this	ဤမျှ
ပ့ၠၩလံၫ	To overflow	လျှံသည် ပြည့်လွန်သည်
ပ့ၠၩအ့ၫ	To buy for eating	ဝယ်စား
ပ့ၠၩအီၩ	To buy for drinking	ဝယ်သောက်
ပ့ၠၫ	To operate	ခွဲစိတ်သည်
စဲ့ၫက့ၠၩ	To walk for pleasure	အပျော်လမ်းလျှောက်သည်

ဆၧဖိ – ၂၁

ဘ့ၠဲၩထံ	The root of a species of pea / The root of goa bean	ပဲမြစ်၊ ပဲဆောင်ဝါမြစ်
ဒံၫပ့ၠဲး	Eggs inside fowls	ဥတိန်
ဘီၫပ့ၠဲၩ့	Leopard	ကျားသစ်
လၩ့က့ၠဲၫ	Loosening	ပြေကျသွားသည်
ဆ့ၠဲါ့နၫ	To gird on sword	ဓါးလွယ်သည်
က့ၠဲၫလၩ့	To untie	ဖြေသည်၊ ဖြေလွှတ်သည်
နၫခိၫဆ့ၠဲါ့	The point of a sword	ဓါးဦး
ခ့ၠဲၩ့အ့ၫ	To curl up oneself	ခွေနေသည်
ပ့ၠဲၩနးဆံၫ	Please make room	နေရာပေးပါ
ဘ့ၠဲၩတလိၫ	The leguminous plant; one that bears seeds in a pod	ပဲပုဇွန်

ထီးလဘွၣ	**One anna**	တပဲ
မွဲလါနၢ့	**But**	သို့သော်
မဲၣပွဲၣမုၧ	**A harlot**	ပြည့်တန်ဆာ
ပွဲဆိၭပွဲဘၣ့	**To pine away**	ပိန်ကြုံသော ပိန်ချုံးသော
ဂၭဖၭခွဲၣခွဲၣ	**Walks slowly**	နှေးနှေးလျှောက်သည်
ခူၧနွဲၬနွဲၬ (ညွဲၬညွဲၬ)	**Smoke slightly**	တငွေ့ငွေ့မီးခိုးသည်
ဆၧလီးဆၧဘွၣ	**Witchcraft**	စုန်းအတတ်၊ ပြုစားခြင်းအတတ်

ဆၧဖီ – ၂၂

ခၢ့အှၬ	**Not firm or strong**	မခိုင်မမြဲ
စၧၣ့ထၬ	**To tie**	ချည်ထား
ဆၧမၢ့	**Life**	အသက်ရှင်ခြင်း
ထိးဆၢ့	**To offer hospitality**	ဧည့်ခံကျွေးမွေးသည်
	To receive	လက်ခံသည်
ဒၧၣ့ထၧ့	**To conceive, become pregnant**	ကိုယ်ဝန်ရှိလာသည်
ဒိၣ့ယၧၣ့	**Small honey making bee**	
ခၧၣ့ယး	**Girdle**	ခါးပတ်
ပၧၣ့ပီ	**(Wealth property) paraphernalia**	ပစ္စည်းကိရိယာတန်ဆာ
စံၭဆၢ့	**To answer - To reply**	ပြန်ပြောသည် ဖြေဆိုသည်
ဆၢ့ကိၭ (အဝ့ၢကိၭဆၧ, ဆၢ့ကိၭ, ဆၢ့လူ)	**Call out at top of voice**	အသံကုန်ဟစ်သည်
ဆၢ့ထုၧ့	**To stand**	ရပ်သည်
ဆၧဆၧၣ့	**To rain**	မိုးရွာသည်
ဆၢ့ဝီၣ	**Red koemp fera**	ဂမုန်းနီ
ဒၧၣ့ဘၧၣ့	**To become pregnant by illicit intercourse**	မတရားသော မေထုန်ဖြင့် သန္ဓေရှိလာသည်
နါအၧၣ့	**Deaf**	နားပင်းသည်
ဂူၭခၢ့	**To be constipated**	ဝမ်းချုပ်သည်
နၢ့အုၧ	**Smell decayed**	အပုပ်နံ့နံသည် ပုပ်စော်နံသည်
ဆၢ့တံၣ့	**Become tense or taut as a rope**	တင်းနေသော (ကြိုးကဲ့သို့)
မၣဆၧၣ့	**To help**	မစသည်

ဆၢၤဝၢၤ	**Black koemp fera**	ဂမုန်းနက်
ဒံၢ်ဝၢၤ	**Black sesamum**	နှမ်းနက်
နါဖၢၣ်	**The nostrils**	နှာခေါင်းပေါက်
နၢၤဖဲၢၤ	**Smell filthy**	
နဲၢဝၢၤ	**The black yam**	မျောက်ဥအနက်မျိုး
နၢၤပံၢ	**Smell rank**	ညီစော်နံသည်
ဖၢၣ်မူၣ	**Soot**	ကျပ်ခိုး
မၣအၢၣ်	**To persecute**	ညင်းပန်းနှိပ်စက်သည်
ကမၢၤ	**Ten viss**	အချိန်တဆယ်
လၣ်ဘၢၣ်	**To sink**	နစ်မြုပ်သွားသည်
ဝၣဖၢး	**Want to vomit**	ပို့သည်
ပၢးထၢ်	**A flat rising of skin from a cutaneous affection, or the bite of an insect**	အပိန့်ထသည်
နၢၣ်ထၢၤ	**To persist in doing a thing**	မရမနေ၊ လက်မလျော့
ဖၢၣ်ဂိၤ	**Pot with perforated bottom**	ပေါင်းချောင်
မဲၢဝၢၤ	**A black mole**	မှဲ့မည်း
ဖိၢထၢၤ	**To pile up, as books**	တခုအပေါ်တခုထပ်နေသည်
ယၢၣ်ထၢ်	**To repeat often, make frequent mention of**	နာမည်တသည်
ရၢထုၢ်	**The palmyra tree**	ထန်းပင်
ရၢၤရၢၤ	**A large moving object as a ship elephant**	
ပရၢၤ	**News**	သတင်း
ပရၢၤထၢ်အလူ	**Send an order**	အမိန့်ထုတ်သည်
လါဖၢၣ်	**bamboo fish trap**	
ဖၢၤဆဲၢ်	**The swollen paddy stalk just previous to the appearance of the grain**	ကင်ပွန်းချဉ်
ခရၢၤ	**Fold, yard**	ဝင်း
ရၢးစၢး	**Uncivilised, savage, rude**	ရိုင်းစိုင်းသော
လၢးဖၢၣ်	**Low lying land, where water does not dry up**	
အၢ်ဘၢၣ်	**To roast a thing by putting it under live coals**	မီးအုံးသည်

ဖဘၢၩ	**Water duck, teal**	စစ်စလီ
ခဝၢၤ	**Circumference**	စက်ဝန်း
ထူၩလၢ့ (ထူၩယၢၣ့)	**Rich, wealthy**	ကြွယ်ဝသော
ဂူမ့ၢအၢၣ့	**A yellow snake whose bite is hot like fire**	မြွေမီး
ဆၤလၥၢ့	**Lion**	ခြင်္သေ့
ထၢ့ခံၫနဲၣ	**Sisters and brothers-in-law**	ယောက်ဖ၊ ခယ်မ
ကၩကပၢၣ့	**Butter fish**	ငါးတန်
နၢ့ခိဂဲ့	**Smell scorched**	တူး၊ ချစ်စော်နံသည်
ထၢ့မၢၣ့လၤ	**Related as uncle or aunt and nephew or niece**	တူဝရီး
နူကၢၣ့ထ့	**Have the breast overfilled with milk**	နို့သက်သည်
ဖၢၣ့ၥၩဆူၩ	**Between the roads**	လမ်းကြား
အလယၢး	**Weight**	အလေးချိန်
နၢ့ဆဲ့ဘၣ့	**To smell like something in a state of fermentation**	ချဉ်စော်နံသည်
မဲ့လၢၣ့ထံၩ	**The gum**	သွားဖုံး
ဒ္ဂၫထ့ခၢၣ့	**Teeth crowded together**	
အဲ့ခပၢၣ့	**Sodomy**	ယောက်ျားခြင်း (သို့မဟုတ်) တိရစ္ဆာန် နှင့် မေထုန် သံဝါသပြုသည်
လၣ့တရၢၣ့	**Vigorous, healthy of plant**	ဟုန်သည် (အပင်ကောင်းလွန်း၍)
မၤဆံၥၢ့	**Fennel flower**	စမုန်နက်
ဖီတမၢ့	**To make a dam**	တာဖို့သည်
ဆၢကယၢၣ့	**Ornaments**	ဝတ်စားတန်ဆာ
စံဖယၢး	**Nigella satvia**	စမုန်နက်
ခိလၢၣ့လၢၣ့	**Lukewarm**	နွေးသည်၊ မပူမအေး
ဆၢနၢ့မၢ့	**Perfume**	ရေမွှေး
	A pleasant smell, fragrance	မွှေးသော၊ မွှေးကြိုင်သောရနံ့
ဆၢ့အလး	**To complete a period to be a year old**	နှစ်တပတ်လည်
ထၢ့ခးယၫ	**The whole country**	တပြည်လုံး
ဒ့ၣဆၢ့ထ့	**To have a spasmodic tension of the muscles about the navel**	ချက်ကျောတင်းသည်

နါဖၢၣ်ကၣ်	**To have the nose stopped as with a cold**	နှာခေါင်းကြပ်သော
စၣ့ကလၢ့မု	**A kind of creeper**	
ထၪ့ၥၢ့ထၪ့ယဲ	**To become sun burnt**	အသားမဲမှောင်လာသည်၊ နေလောင်သည်
ဒံါပုၤမၢ့ပုၤ	**To die with and to live with**	သေအတူရှင်အတူ
စံၣ်အၢၣ့စံၣ်ဒ့ၢ	**To slander, traduce, villify**	အပနာမစကားပြောသည်
ဂ့ဆၢယၢၣ့ဆၢ	**To weep, to cry**	ငိုကြွေးသည်
ခံၣ်ဒၢ့ခံၣ်လၢ	**Black darkness**	မှောင်မဲနေသော
ဆၢမၢ့ကဆါ	**The lord of life**	အသက်သခင်
ဝှ့ဆၢၣ့ဒၣ်ဆၢၣ့	**To be patient**	စိတ်ရှည်သော
ထၢ့ထံၣထၢ့ဒိၣ်	**Connected as a friend**	သူငယ်ချင်းမိတ်ဆွေ
ပှထူၣ်ပှယၢၣ့	**Richman**	သူဌေး
ဒုၪ့ဒွၪစံၣ်အၢၣ့	**To revile**	ကဲ့ရဲ့ရှုတ်ချသည်
ပၢၣ့ထၤဝၣ့ထၤ	**To surround**	ဝိုင်းထားသည်
ဖၢ့လှ့ၣ်ဖၢ့ဘူၣ်	**To stroke gently**	ပွတ်သပ်သည်
ဖၢၣ့ဝှ့ဖၢၣ့ဒၣ်	**Roads**	လမ်း
ဂၢ့ထၪ့ၥၣလၣ့	**Be famous**	ကျော်ဇောသည်
မၣလၢ့မၣပွၣ	**To fulfill**	ပြည့်စုံစေသည်
ခုၪ့လၣ့ဘၢၣ့	**To bury**	မြှုပ်နှံသည်
ဂဲါဂၢၣ့	**To come with company**	အဖော်လုပ်၍လိုက်လာသည်
ဂၢ့	**Hear**	ကြားသည်
ဂၤံၪ	**To stimulate**	
ပဂၤံၪထၪ့	**To encourage**	နှိုးဆော်တိုက်တွန်းသည်
စၣ့ပခၢၣ့	**Sodomy**	ယောက်ျားခြင်း မေထုန်ဆက်ဆံခြင်း
စၢၣ့လၣ့ဆဲၣ	**To suspend**	တွဲလဲဆွဲထားသည်
စၢၣ့လၣ့ဒံါ	**To commit suicide by hanging**	လည်ဆွဲချသေသည်
စၢၣ့ဘံၪဒွံါ	**To tie a knot**	ထုံးသည်
ဆၪ့ဘံၣ်ဆၪ့ဘၢၣ့	**To make inconspicuous**	မထင်ပေါ်အောင်ပြုသည် ဖုံးဖိသည်
ဆၢလၣ့ဘၢၣ့	**To submerge**	ရေ၌နှစ်မြုပ်နေသောအရာ
ဆၢဆၢၣ့ခါ	**Rainy season**	မိုးအခါ၊ မိုးရာသီ

ဆꩻ့ယၢ	**Be face to face**	မျက်နှာခြင်းဆိုင်
ဆꩻဆꩻ့လ့		မိုးရွာချသည်၊ မိုးရွာသည်
ဆꩻဖꩻ့	**hole**	တွင်း
မဲ၊ꩻဝꩻ့မဲ၊ဝီꩼ	**Disfigurement**	
ဆꩻဒꩻထိꩻပရꩻ့	**Glad tidings, gospel**	ဝမ်းမြောက်ဘွယ်ရာ သတင်း
ဆꩻ့	**Boundary**	နယ်ခြား၊ နယ်နိမိတ်
	Sweet	ချိုသော
	Become tense	တင်းလာသည်
	Koempfera	ဂမုန်း
ဆꩻ့နꩻ့ကူ၊	**Sweet Koempfera**	ဂမုန်းမွှေး
ဂꩽခꩼ	**To uproot**	

ဆꩻဖိ – ၂၃

ဂ့ဖꩼ၊	**Short stature**	အရပ်နိမ့်သော
အꩼ၊နဲ၊	**Yes**	ဟုတ်သည်
ခꩼထ့	**To dig up something partially buried**	တဝက်တစိတ်မြုပ်နေသောအရာကို တူးသည်
တငꩼꩽ	**Oar**	လှော်တက်
တငꩼꩽချ်ၢ		လှေလှော်သည်
ဖꩼ၊ထီၢ	**Be of unequal lengths**	တိုရှည်ဖြစ်သော
ဖꩼ၊ခ့	**Short legged**	ခြေတိုသော
ထꩼ၊နꩼ	**Perpendicular straight upward**	မတ်မတ်
	to stand upright	တည့်မတ်စွာရပ်သည်
	To shoot straight upwards into air	အထက်သို့ မတ်စွာပစ်သည်
လ့ဖꩼ၊	**To decrease in length**	တိုသွားသည်
ဖိ၊ဒ၊ဘꩼꩼ	**The youngest son**	သားထွေး
မိဆꩼꩼဖါဆꩼꩼ		မိမျိုး ဘမျိုး
ဖꩼ၊နဲ့	**Shorter**	သာ၍တိုသော
အ၊လꩼ၊	**Too much**	များလွန်းသော
ဆꩼꩼဆꩾ		အမျိုးအနွယ်
ဖဒꩼꩽ	**To carry**	သယ်ဆောင်သွားသည်

တၢ်ၣ်လဖျိ့	**Apucca building**	တိုက်တလုံး
ပရၢ်ၣ်ဆၢ့	**Sweet lime**	သံပုရာချို
ကၢးတငၢ်ၣ်	**To row**	လှော်ခတ်သည်
ဒဲၣ်ကတၢ်ၣ	**The spring tide**	ရေထ
ပဂၢ်ၢထၢ့	**To encourage**	အားပေးသည်
ဝံၢခၢ်လၣ့	**Torn up by the root**	အမြစ်ကျွတ်ပြီးလဲကျသည်
လၢ်ၢခၢ့ဖၤ	**To transgress**	ကျူးလွန်သည်

ဆၢဖီ – ၂၄

ၥၣ်ခတၢ်ၣ	**Lustful; passionate**	တပ်မက်စိတ်၊ ယာဂစိတ်
လၢ်လဖၢ	**Tongues**	ဘာသာစကားများ
ကျၣ်ထၤ	**To cause to, adhere**	ကပ်ထားသည်
ချၤချၤ	**Quick**	မြန်မြန်
ဆၣ်ကျၣ်	**To patch, sew on, a patch**	ဖါသည်၊ ပိတ်သားထိုးသည်
ဒဲၣ်တျး	**Water stand**	ရေအိုးစင်
ဖံၢ့ချၢ	**Ashes**	ပြာ
ဖျါစုၢ	**Poisoned arrow**	ဆိပ်လူးမျှား
ဖျၣထၢ့	**To nail up**	
ခၢ့ဖျၤ	**To slip**	ခြေချော်သည်
ဝၢဖျၢ့	**A species of bamboo used in making lacquered work**	တင်းဝါး
ၥံၢကျၣ်	**A plaster**	ကပ်ဆေး
ချၣခိၢ	**Bald**	ခေါင်းတုံး
ချၢထံၢ	**Lye**	ပြာရည်
နိၢဖျၣ်	**Peg, spike**	ငုတ်
ဖျၣဖိး	**To bore through with a chisel**	စို့နှင့်ဖောက်သည်
ဘၢဖျၤ	**Graze, just hit**	လျှပ်ထိသည်
ဘျၢရှၢ	**Split into strips**	နှီးထိုးသည်
ၥံၢ့ကျၣ	**Among the trees**	သစ်တောထဲ
ချၣနၣ	**Completely gone**	အားလုံးကုန်သွားသည်
အၢ့ဖျါ	**To wash (as face)**	မျက်နှာသစ်သည်
ခၢ့ဖျၢ့	**Stocking**	ခြေစွပ်

တမျၢ့	Steep bank	ကမ်းပါးစောက်
လၣ့ချၣ	To be bald headed	ခေါင်းပြောင်သွားသည်
ချၣ့ထၬ့	To coil	ခွေသည်
လၣ့ချၢ့	To be loose	ချောင်သည်၊ လျော့သည်
ဝၪဖျၣ့	To stir up (as water)	ရေကိုလှုပ်သည်
စူၫဖျါ(ဖျါစူၫ)	A cubit	တတောင်
ထိးချၤ	Slack as a rope	လျော့သည်
ဖျါခွၢ	A species of tree, the grewia microcos	မြရာပင်
ဘၫဘျၪ	Be caught, as by a hook	ချိတ်မိသည်
ဘျၫထဲၣ့	Be healed, cured well again	ပျောက်ကင်းသည်
ယၫမျၣ့	Large barbuleless, cat fish	ငါးမြင်းရင်း
လၣ့ဖျၤ	To spring as a trap	
	To slip out of joint	အဆက်ပြုတ်သွားသည်
ပူၪဖျါ	To whittle an arrow	မျှားသပ်သည်
ယၫကျၪ	carp fish	ငါးနက်ပြာ
လၣ့ဖျၬ့	To fall in (as the lid of a pot)	ကျွံကျသည် (အိုးအဖုံးကျွံကျသည်)
ကျၣပှရှၣ	Looks like a man	လူနှင့်တူသည်
လူၤချၣနၣ	Entirely, completely gone	အားလုံးကုန်သွားသည်
ဖျၪဆုၪမ့ၤ	To wink	မျက်စိမှိတ်သည်၊ မျက်ရိပ်ပြသည်
ဘၬၣ့ဖျၫဒၫ	Very thin	အလွန်ပါးသော
ဘျၪလ့ၤလၣ့	To hang up as on a nail peg	ချိတ်ထားသည်
လၢ့ဖျၪဆၬ	To strike as lightning	မိုးကြိုးပစ်သည်
မီၫအဘျၫ	A false prophet	ပရောဖက်တု၊ ပရောဖက်အယောင်ဆောင်သူ
ယူခဲၢ့ကျၪ	Parasite	
ကျၪမ့ၣဆွံၢ	A kind of creeper zanonia	ကြီးအာပင်
ချၤအထၢ	To make a clucking sound with the tongue against the roof of the mouth	တက်ခေါက်သည်
ဖျၫခါနၢ	Bat with a crooked nose	လင်းနို့
ဆၬဖျၬ့ခဲၢ့	A trouser	ဘောင်းဘီ

ဆၢဖျါ့လိၤ	**Wedding, marriage**	လက်ထပ်ခြင်း၊ မင်္ဂလာဆောင်ခြင်း
ဆံာ့ဆာ့ပျၣ့	**Be quite clean**	အလွန်စင်သော
ယူၣဖျး	**To fly away in flight**	လန့်ပျံသည်
ဖျါမ့ခဲာ့	**The wing of an arrow**	မျှားရွက်
မံၣ့လၤကျၣ	**In the jungle**	တောထဲ
မံၢမးဖျၥဘာ့	**To dream**	အိပ်မက်သည်
ဘု့ဆၢဖျၥဆၢ	**To plant**	စိုက်ပျိုးသည်
ဖျၥခိၢဖျၥနါ	**To nod the head**	ခေါင်းညိတ်သည်
ဖျါဆၢဒဲၣဘာၥ	**To forgive sin**	အပြစ်လွှတ်သည်
ခဲာ့ကျၥ	**A stand for pot**	
ချၢ	**Wood ashes**	ပြာ
ချၤ	**To tap**	ခေါက်သည်
ချၥ	**A disease in children**	
ချာ့	**Loose**	ချောင်သော၊ လျော့သော
	Hot (of water)	ရေနွေး
ဆာ့ဒံၢအဖၣ့ဘျၢ	**The skin of the egg**	ကြက်ဥအခွံမြှေး
ဆံၤပျၣ့ဖၢၣ့	**Paddy field**	လယ်ပြင်

ဆၢဖိ – ၂၅

ကျံၣ့နံၣ့	**Completely, entirely**	အကုန်အစင်၊ အကြွင်းမဲ့
ခၥချံၤ	**To gird up the loins**	ခါးတောင်းကျိုက်သည်
ချံၢဖျံၣ	**A bow string**	လေးကြိုး
ချံၥကူၣ	**Turtle shell**	လိပ်ခွံ
ဆၢချံ့	**Cold**	အေးသော
ချံၥလိး	**Hard shelled turtle**	ဆေါက်လိပ်
ထူၤချံၢ	**To ride in a boat**	လှေစီးသည်
နီၣ့ချံး	**Very hard**	အလွန်မာသော
ဖိၣ့ဖျံၣ	**To braid a rope**	ကြိုးကျစ်သည်
ဘု့ချံၢ	**To hollow out a boat**	လှေထွင်းသည်
ဘျံၥဒၢ	**One end for the other or upside down**	ပြောင်းပြန်
ချံၢဘီၣ့	**The bow of the cross bow**	ဒူးလေးပြင်

ချံၢခိၪ	**The bow of a boat**	လှေဦး
ထၤဖျံၭ	**Awl**	စူး၊ လက်ပွတ်စူး
ထွံၪချံၢ	**Flea**	ခွေးသန်း
နါဖျံၫ	**The lobe of the ear**	နားသည်
လၨ့ချံး	**To roll down**	လိမ့်သွားသည်
ပျံၨ့ထၪ့	**To fly out (as an axe or dah while cutting)**	ခုတ်နေစဉ် အရိုးမှ ကျွတ်ထွက်သွားသည်
ချံၭရှၨ့, ချံၭရှၭ	**The large hard shelled turtle**	
ပျံၨ့ဒံၨ့	**Very stingy (obsolete)**	အလွန်စေးနဲသော
ဖဲချံၢ	**To paddle a boat**	လှေလှော်သည်
ဖျံၤဖိး	**To bore through with an awl**	လက်ပွတ်ဆူးနှင့်ဖေါက်သည်
ချံၪမိ	**The stem of the cross-bow**	လေးတူး
ထၭဖျံၫ	**Chain**	သံကြိုး
ချံၭထံၤ	**The soft shelled turtle**	လိပ်ကြည်
ထီၪချံၢ	**To punt a boat with a long pole**	ထိုးဝါးနှင့်လှေကို ထိုးသွားသည်
နိၭဖျံၫ	**Lip**	နှုတ်ခမ်း
ထံၢပျံၪ့	**To overflow**	ရေလျှံသည်
ခၭချံၢ	**To shoot a bow**	လေးပစ်သည်
ဘျံၭခိၪ	**Be overhead, higher than the head**	ခေါင်းအပေါ်ကျော်နေသည်
လဘျံၭ	**A sheet**	တရွက်
ချံၪမဲ့ၤဝဲၫ	**The trigger of a cross bow**	လေးခလုတ်
ပွံၪဆၬချံၢ	**To sow seed**	မျိုးစေ့ကြဲသည်
တဲၫချံၢဝါ	**To trim a paddle**	လှော်တက်ခုတ်သည်
ထိၪဖျံၭထံၢ	**Spittle**	တံထွေး
ချံၭလၨ့ထဲၨ့	**To have a relapse of sickness**	အနာပြန်၍နာခြင်း
ဆဲၫလၨ့ဖျံၫ	**To let down a rope**	ကြိုးချပေးသည်
ခါချံၭထၤ	**To turn up; bend up**	ခေါက်ထားသည်
ချံၢကနၢ့	**To thwarts of a boat**	လှေကန့်
ချံးအၥၭ	**To roll**	လိမ့်သွားသည်
ဆၢ့ဒံၪဘျံၭ	**White of eggs**	ကြက်ဥအကာ

ထိႇဘျုံႈဘျုႈ	**The swallow**	ပျံလွှား
နိၥဖျုံၤဆဲၤ	**Protrusive lips**	နှုတ်ခမ်းတွဲသည်
အီႇနီၣ့ချုံး	**To be hard**	မာသည်
အဆႇၢ့ပျုံၣ့	**To be dislocated**	အဆစ်လွဲသည်
ဆႇချုံႈဆႇဂီး	**The cold**	ချမ်းအေးသော
ချုံၥလၣ့ခႈ	**To kneel down**	ပုဆစ်တုပ်သည်
ချုံႇ	**Cross bow**	ဒူးလေး
ချုံၢ	**Boat**	လှေ
	Seed	အစေ့
မ့ၤချုံၢ	**Eye ball**	မျက်စေ့
ဒံႇချုံၢ	**Addled egg**	ကြက်ဥဆံချောင်
ချုံၥ	**Turtle**	လိပ်
	To fold up	ခေါက်သည်
ချုံႈ	**Spinning wheel**	ရစ်
ချုံႈဆူႇ	**A pestle**	ကျည်ပွေ့
ချုံႈဖျုံၤ	**String of a spindle**	
ချုံႈဘႇ	**Thread on the spindle**	
ချုံႈချုံႈ	**Gently**	အေးအေး
ချုံႈလၣ့	**Become cool**	အေးလာသည်
ချုံး	**Roll**	လိမ့်သည်
စိၥချုံၢ	**To dig out a canoe**	လှေထွင်းသည်
ဖျိဖျ့ၤ	**Be slimy**	ကျိချွဲသော

ဆႇဖိ – ၂၆

ဖျ့ၤစွ့ၥ	**Very soft**	အလွန်ပျော့သော
ဖျ့ၥထႈ	**Escape from**	လွတ်ထွက်သွားသည်၊ အချုပ်အနှောင်မှ လွတ်သွားသည်
လၣ့ဘျ့ၥ	**Be broken into fragment**	ကြေမွသွားသည်
ဂၥဖျ့ၥ	**To escape**	လွတ်သွားသည်
စိၥဘျ့ၥ	**To peck into pieces**	ဆိတ်ချေပစ်သည်
နိႇဖျ့ၥ	**A whip**	နှင်တံ

ထ့ဖျ့ၣ်	**Project to jut out**	(အစွန်း)ထွက်သည်
ဖျ့ၢ်	**To flog**	ရိုက်သည်
ဖီၣ့ဖျ့ၣ်	**Be free from, liberated**	လွတ်မြောက်သည်
ဖျ့ၣဖိၢ်	**The uvula**	လျှာခင်
ပူၣ်ဖျ့ၢ	**To smooth by whitting**	ချောအောင်သပ်သည်
ရှူၣ်ဖျ့ၢ	**To smooth**	လက်ဖြင့်ချောအောင်သပ်သည်
ပှဖီၣ့ဖျ့ၣ်	**Freeman**	လွတ်လပ်သောသူ
ဖျ့ၢလံၤကံၣ်	**Very smooth**	အလွန်ချောမွတ်သော
ဝံ့ဇၢ့ဖျ့ၣ	**A species of creeper**	
ဖျ့ၤလဘီၣ့	**A grass lizard**	ကင်းလိပ်ချော
ဖျ့ၣခ့ထံၣ်	**Root of tongue**	လျှာရင်း
ဖျ့ၣလၣ့ထု့	**To have tongue immovable as when near death**	လျှာခိုင် (မေးခိုင်)
လၣ့မုၤလၣ့ဘျ့ၣ် (လၣ့ဘျ့ၣ်လၣ့နူၤ)	**Broken into pieces**	ကြေမွသွားသည်
ဂံၤလၣ့ဘျ့ၣ်	**To compress into powder**	အမှုန့်ဖြစ်အောင်ကြိတ်သည်
စုၣ်လၣ့ဘျ့ၣ်	**To dash into pieces**	အစိတ်အမွှာဖြစ်အောင် ဆောင့်ချေလိုက်သည်

ဆၢဖိ – ၂၇

ဃိကျဲ့	**To give oblique glance of the eye**	မျက်စောင်းထိုးသည်
ချဲၣ့ခဲၢ်	**To tell a person what others say about him**	အတင်းပြောသည်
ဖျဲၢ်လ့ၤ	**Very quick**	အလွန်မြန်သော
ကျဲၣ့တံၣ်	**Earth oil**	ရေနံ
ဖျဲၣ့ဘီၣ့	**Handle of a harpoon**	မှိန်းရိုး
ကျဲၣ့စူၣ	**To point a spear**	ချွန်အောင်သွေးသည်
ချဲၣ့ဒု့	**To talk**	စကားပြောသည်
ဖျဲခိၢ်	**A species of plantain**	ရခိုင်ငှက်ပျော
ချဲၣ့ကြၣ့	**To talk nonsense**	ပြိန်ဖျင်းသောစကားကို ပြောသည်
ဘျဲၣ့အ့	**Be satisfied with food**	စား၍ဝပြီ
လၣ့ဘျဲၣ့	**Steep as a bank**	စောက်သော
လိးကျဲၣ့	**A whetstone**	ဓားသွေးကျောက်
လၣ့ဘျဲၢ်	**Remains over**	အကြွင်းအကျန်

ချ့ၢလၬ့	**To measure with arms extended**	လံသည်
ဘျဲၬစီၢ	**To scoop water with the hand to make wet**	
ကျဲၬ့အဲၣ့	**To sharpen**	သွေးသည်
ကချ့ၢ	**A fathom**	တလံ
ဖျဲၤစွဲ်ဒ	**Soft**	ပျော့အိနေသော
ချဲၬ့ဆၢ့	**To answer**	ပြန်ပြောသည်
ဘျဲၬ့ခွံၤ	**To cut off knots etc on bamboo**	အခက်အလက်များကို သင်ပစ်သည်
လူၢဖျဲၢ့	**Doubled and twisted thread**	နှစ်လွန်းတင်ကျစ်ထားသောချည်
၁ဒဖျဲၢ	**Quick tempered**	စိတ်မြန်သော
ချဲၬဘၢၬ့	**A sieve**	ဆန်ခါစိပ်
ဖျဲၢ့ကဲၬ့	**To wreathe tightly**	တင်းစွာကျစ်သည်
အီၢဖျဲၢ	**Born**	မွေးဖွားသည်
ချဲၬ့ဒီၬ့	**To mimic another's speech**	သူတပါးပြောသကဲ့သို့ လိုက်တု၍ပြောသည်
ချဲၬ့လၤံၢ	**To say more than is true**	မှန်သည်ထက်ပိုပြောသော
လၬ့ဘျဒ	**To be pendent**	တွဲလောင်းကျသည်
မၬဖျဲၢ	**To make haste**	မြန်စွာပြုလုပ်သည်
ချဲၬ့လိၢကွ့ၬ	**To joke, jest**	ပြောင်လှောင်၍ပြောသည်
ချဲၬ့ဘံၢဝွံၢ	**To whisper**	တိုးတိုးပြောသည်
ဖျဲးန့ခွံၤ (ဖျဲးန့ဆုၤ)	**To snatch away**	လုယူသည်
ချဲၬ့ဘုဒထၤ	**To stammer**	စကားထစ်သည်
မၬချ့ၢချ့ၢ	**To do quickly**	မြန်မြန်လုပ်
ချဲၬ့ခူဥူၢ	**To speak secretly**	လျှို့ဝှက်စွာပြောသည်
ချဲၬ့ရှ်ီၢရှ်ီၢ	**To talk slowly**	ဖြည်းဖြည်းပြောသည်
ချဲၬ့ပိၬအနိဒ	**To speak proudly**	ကြွားဝါ၍ပြောသည်
ချဲၬ့ဒုၣ့လိၤ၁ဒ	**To speak to each other, talk together**	စကားပြောကြသည်
ချဲၬ့မွံၢအနိဒ	**To talk in sleep**	အိပ်နေစဉ် ယောင်ယမ်း၍ပြောသည်
ချဲၬ့မွံၬချဲၬ့ရှ်ါ	**To speak with candour**	တည်ကြည်ပွင့်လင်းစွာပြောသည်
ချဲၬ့ဘၢအလၬ	**To backbite**	သူတထူးအတင်းပြောသည်

ဖျဲၣဒၢ်ခလူၤ	Wait	နေပါဦး
ဆၢ်ယူၤဆၢ်ဖျဲၣ့		စုံနတ်ဝိဇ္ဇာ
ကျဲၣ့မၣအဘၣ်	To pretend	ဟန်ဆောင်ကာပြောသည်
ကျဲၢ့ထၢ့အမ့ၤ	To lift up the eye	
အဘျဲၢ်အဆဲ	What is left over	အကြွင်းအကျန်
ချဲၣ	A winnowing fan	ဆန်ကော
ချဲၢ့ချဲၢ့	Speedily	မြန်မြန်
ချဲၣ့	To speak	စကားပြောသည်
ဆၢ်ကျဲၣ့ဖစီၣ့	Temptation	စုံစမ်းသွေးဆောင်ခြင်း
ဘၣ်မဲၢ်ဘၣ်ဖျဲၣ့	Fear	ကြောက်ရွံ့ခြင်း
ချဲၢ့ချံၣ်	Quickly	မြန်စွာ
ပျဲၣ့	To banter	ကျီစယ်သည်
ပျဲၣ့ပျီၣပျီၣ	To banter vainly	အလဟသကျီစယ်သည်
မံၢမၢ်မံၢဖျဲၣ့	To be sound asleep	အိပ်မောကျသည်

ဆၢ်ဖိ – ၂၈

ထံၢချိၤ	River	မြစ်
ဒိၣ်ချိၢ့	To turn the back	ကျောခိုင်းသည်
ထိၢ်ချိၣ့	A kind of parrot	
ဘျိၢ်ဆိ	Tasteless	အရသာပေါ့သော
ချိၢ့ဆဲၢ့	The sour banyan tree	ညောင်ချဉ်
စ့ၣကျိၢ့	A bracelet	လက်ကောက်
ဂၣ်ဖျိၣ်	To go astray	လမ်းလွှဲသွားသည်
ဆံကျိၣ	To mix	ရောသည်
ဖျိၤဝၢ်	A species of fruit	
ထၢ့ဖျိၣ်	To spring up, as a fountain	ယိုထွက်သည်
ဖျိၢ့ဒိၢ့	Wholly round	လုံးဝိုင်းသော
မ့ၣ်ဖျိၢ့	A grain of sand	သဲပွင့်
လၣ့ကျိၣ်	Peel of	အခွံကျွတ်သည်
ဝးဖျိၣ်	To lead astray	
ဘၣ်ဖျိ	The water dillenia	သပြု

ဖှိၤခိၫ	**A species of zingiber**	မိသာလင်
ဘှိၣ်အခိၤ	**To break the neck by bending the head**	ဂုပ်ချိုးသည်
ဒိၣ်ဖှိၣ်ခွံၤ	**To send away (as a thing one wishes to get rid of)**	အခြားသို့ပို့ပစ်လိုက်သည်
ချိၣ်ဆဲၫခိၫ	**The hollow of the back**	
ဒံၣ်မုချိး	**Large sticks of firewood**	ထင်းချောင်းကြီးများ
ဘုၫဖှိၤထၣ်	**The paddy shoots out**	စပါးထွက်သည်
ထံၫချိၣ်ၥၣ်	**Middle of stream**	မြစ်လယ်
ဖှိၤအမံၩ	**To give a name**	နာမည်မှည့်သည်
ထိၫပွၩချိၣ်	**The green pigeon**	ငှက်
အၣ်ကျိၩလၩ	**To season, mix**	
ယၫချိၣ်လၫ	**Banyan leaf fish**	ငါးဖယ်အောင်း
စၧၩဒိၫချိၫ	**To tie a knot**	
ဆံၫဖိၤကျိၣ်	**Field of sugar cane**	ကြံခင်း
ထၧၢ်ဖှိၣ်ယၢ	**The whole of any round thing**	တလုံးလုံး
ဖှိၣ်ဒိၣ်ခိၫ	**A hillock**	တောင်ပူစာ
ချိၫလဖၫ	**The shell fish; mollusk of which there are numberless**	ခရုများ
ချိၣ်ၥ္ဍ	**A kind of banyan tree**	
ဘှိၣ်ယၫလံၫခိၤ	**To turn summerset**	ကျွမ်းထိုးသည်
လၧဖှိၩလၧၥၢ်	**In old time**	ရှေးရှေးက၊ ရှေးမဆွက
လၩဘှိၣ်လၩဘှၣ်	**To suffer from debility**	ခြေမသယ်နိုင် လက်မသယ်နိုင်
ကျိၣ်လၩဒံၣ်ဖံၣ်	**To knock off the bark of a tree**	သစ်ခေါက်ခွာပစ်သည်
ကျိၫဒံၫစ့ၩဒံၫ	**Money**	ငွေကြေးပိုက်ဆံ
ချိၣ်လၩ	**To put down, lay down**	ချထားသည်
ထၣ်ဖှိၣ်	**To spring up as a fountain**	
မှိၤၥၫ	**Cannon ball**	အမြောက်ဆံ
ချဲၩကျိၣ်ထဲၩ	**To translate**	ဘာသာပြန်သည် အနက်ပြန်သည်
ချိၫ	**Snail, shell**	ခရု
ချိၣ်	**Feeding trough**	စားခွက်
ချိၢ်	**Back**	ကျော

ချိၩ့	**Banyan tree**	ညောင်ပင်
ချိ	**Cattle**	နွား
	Birth mark	မည့်၊ စာ၊ ယေ်မှတ်
လၣ့ချိၣ	**To warp**	ဟိုက်သွားသည်၊ ချိုင့်ဝင်သွားသည်
ချိၩ	**Mat**	ဖျာ
ချိၣ့	**A cross beam**	လျှောက်
ၪံ့နံၣချိၣ့	**Whole day**	တနေ့လုံး
ချိၣ့ထၤထွံၩ	**To tie up**	ခွေးကို ချည်ထားသည်
ချိး (ယူချိး)	**To swallow without chewing**	မဝါးဘဲမျိုချသည်
ဆၩချိၥလၣ့	**An offering or sacrifice (made at the foot of a tree)**	ခေါ်စာချသည်

ဆၩဖိ – ၂၉

ချိမိ	**A cow**	နွားမ
စီၢချိၣ	**Immodest**	ဣန္ဒြေမရှိသော
ဖိၢဖျိၢ့	**A species of water weed**	
ဖျိၣဘၩ	**Coconut, the fruit**	အုန်းသီး
မ့ၤဘျိၩ	**Blind**	ကန်းသော
မၣ့ချိး, မၤချိး	**Tamarind**	မန်ကျည်း
ယူၤချိ	**To tend or look after cow**	နွားကျောင်းသည်
ခၥကျိၣ့	**To fire a gun**	သေနတ်ပစ်သည်
မ့ဖျိး	**The stem of a tail**	မြီးတံ
ဖျိးလိၤဘၥ	**To miss one another**	မဆုံမိကြဘဲ လွဲသွားကြသည်
လဲၩ့ဖျိၣ့		လှည်းလမ်း
လၣ့ချိၣ	**To curve downwards**	ကွေးကျသွားသည်
ဆ့ၥဖျိၢ့	**To pierce or thrust through**	ထိုးဖေါက်သည်
ထဲၢ့ချိၩ	**To weave mat**	ဖျာယက်သည်
ဒံၩဘျိၣ့	**Ovary of fowls**	ကြက်ဥတိန်
ပျိၣပျိၣ	**Vain, empty**	အချည်းနှီး
ဖျိၣမိ	**Cockroach**	ပိုးဟပ်
ဖျိၢ့ထၩ့	**To lead to (as channel to a main river)**	ပေါက်သွားသည်၊ ရောက်သွားသည်

ဖျိးကူၣ်	**Be hump backed**	ခါးကုန်းသော
ခုးကျိၢ့	**Threaten to cut**	ခုတ်မည်ဟု ခြိမ်းခြောက်သည်
ဖျိးပွံၢ်		ကျောရိုး
ဖျိးထုၢ့, အစိၤ့	**The post which supports the ridge of a roof**	ခေါင်ထောက်
ကမျိါ့	**A betel box made of wood**	ကွမ်းအစ်
လၤ့ဖျိါ့	**Come into holes, as the bottom of a spot**	(အိုးဖင်) ကွဲကျသည်
မိၤကျိၤ	**Tobacco pipe**	ဆေးတံ
အွၢ်ဖျိါ့	**To force through, force the way through**	တိုး၍ထွက်သွားသည်
မျိၤမျိ	**Move gently to and fro**	
ဂူါဆါချိါ့	**Unbroken rice**	ဆန်လုံးတိ
ထုၣ်ဖျိၢ်ထၢ့	**To bring to light**	ထုတ်ဖေါ်သည်
ထူါထၢ့ချိၢ်	**To roll up a mat**	ဖျာလိပ်သည်
ဖျိၤ့လၤ့ထဲၤ့	**To decrease of fever**	အဖျားကျသွားသည်
အလူချိါ့	**Loud and pleasant voice**	အသံအောင်သော
မၤ့ချံးချိါ့	**The yellow varnish tree**	တောင်သလဲ
လံၤကျိါ့ကျိါ့	**Large eagle**	ဝံလိုင်ငှက်
ပှအၥၣ်ဖျိါ	**Generous**	ရက်ရောသောသူ
ပှပျိၤဖျှၣ်ဖိၢ်	**Free man**	
ဖျိၢ်ပံါဖျိၢ်လၤ	**Pretty in appearance**	ယဉ်သော၊ သပ်ယပ်သော
ဆၢ်ဒူၢ်ဆၢ်ဖျိး	**Tender shoots of vegetable**	နုသော အဖူးအညွန့်
ဖျိၤ့ထၢ့ဒၣ်ထၢ့	**To change clothes on the corpse**	အလောင်းကို အဝတ်လဲပေးသည်
အိၢ်ပျိၤအိၢ်ခိါ	**Be unoccupied**	အားလပ်နေသော
ကဆါ့အမျိၤ့	**Trunk of elephant**	ဆင်နှာမောင်း
ဘျိၤ့ဘျိၢ်အၥၣ်	**To roll about as when suffering severe pain**	လူးလိမ့်နေသည်
ဖျိၢ်ခၢ်းထံၢ်ခၢ်းထံၢ်	**To be visible at intervals**	တချက်တချက်ပေါ်လာသည်
ဖျိၢ်ကျံၣ်ကျၢၣ်ကျံၣ်ကျၢၣ်	**Be indistinct as a path**	
ဖျိၢ်ထၢ့	**Appear**	ပေါ်လာသည်

ဆၧဖိ – ၃၀

ဖျုၩလၢၣ်	To throw into as wood in the fire	ထင်းကိုမီးထဲထည့်သည်
ချုၤလၢၣ်	To turn down	မှောက်သည်
တဘျုၩ	Many, several	များစွာ၊ အမျိုးအပြား
ဖျုဖၪၣ်	Hades	သေမင်းပြည်
ချုၩန့	To over take	လိုက်၍မီသည်
ဘျုၠထံၢ	To dip water with a dipper	ရေခပ်ယူသည်
လၢၣ်ချုၤ	Be upset	မှောက်သည်၊ လှန်သည်
ချုၤဘၣ်ၩ	To screen with a cover to hide from side	ဖုံးအုပ်သည်
ဘျုၩလၢၣ်	To take off (as the shoes, garment)	ချွတ်သည်
လၢၣ်ဖျုၩ	To fall into	ပြုတ်ကျသည်
ဖျုထိၩ	To have epileptic fit	ဝက်ရူးနာ
ဘျုၤ်ၪထၪ်	To glance	
ချုၩခီၢ	Be at leisure	အားလပ်သော
ဝၪကျုၪ	Giant bamboo	ဝါးဘိုး
ခမျုၪး	Multitude	လူထုလူစု
ၿၪၣ်ဘျုၩ	A kind of bird	
ကျုၪၖကျုၪၖ	Often	မကြာခဏ
ချုၤထၤ	To shut up	အုပ်ထားသည်
ပျုၪၣ်ဘုၪ	To tread out paddy	စပါးနယ်သည်
စံၩဖျု		အရှုးဟုခေါ်သည်
ဖျုၢ/ဖျုၪၢ	A hornet	ပဆွတ်ပနီ
ဖျုၩဝံၪ	To climb up a tree	သစ်ပင်တက်သည်
ပျုၪၣ်လၢၣ်ဝၩ	To wallow as a buffalo	လူးသည်
ကျုၤ်ၪထၪ်မ့ၤ	To cast the eye upwards	
ပနါပျုၪၣ်	A buffalo wallow	ကျွဲလူးအိုင်
ဘိၩချုၤလၢၣ်	To over turn	မှောက်သည်
ကျုၤ်ၪလၢၣ်မ့ၤ	To cast the eye downwards	
ချုၤခိၪလူၤ	To wear a cap	ဦးထုပ်ဆောင်းသည်

ဘျုၭအဖံၭ	**Pull off the skin**	အရေခွံခွာသည်
ဘျု့ထၪ့ခွံၬ	**To dip water out of a pot**	(ရေကို) ခပ်ပစ်သည်
မံၢချုလၫ့	**Sleep on the face**	မှောက်အိပ်သည်
ဖျၪၢ့ကွၫ့ယး	**A wasp with yellow wings**	
ဖၫ့ကျံၢ့ကျၪၢ့	**To shine with a glittering light**	
ကျ့ၭစၪံၭမၫ	**Endeavour to do**	ကြိုးစား၍လုပ်သည်
မၫချုၭအဝၭ	**To make time to do a thing**	
ချုၭနု့လၪၫ့အု့ၬ	**Not over take**	မမှီတော့ချေ
ဖျုဝံၪပၪၫ့ဝံၪ	**Inhabitants of hades**	သေမင်းပြည်၌နေသောသူများ
ဂဲၫဖျုဂဲၫလိၬ	**To struggle**	အားကြိုးမာန်တက်ပြုလုပ်သည်
ဖျုၫခွၫ့	**A coil of rope**	ကြိုးခွေ

ဆၪဖီ – ၃၁

ထၭကြဲၫ့	**A file**	တစဦး
ပြံၪပြံၪ	**An eruption just appearing**	ကိုယ်ပေါ်တွင် ထွက်လာသော အဖုငယ်
စဲၪ့ပြၪၫ့	**To run a race**	ပြိုင်ပြေးသည်
ပြၭပြၭ	**Sound like clapping things together**	လက်ခုပ်တီးသံ
လၫ့ပြၫ	**To be scattered**	ကွဲပြားသွားသည်
ပြုၭပြုၭ	**To work or go in company**	တစုတရုံးတည်းပြုလုပ်သွားလာခြင်း
ကြၪံၭအု့ၬ	**Not worthy**	မသင့်လျော်
ပြၪၫ့ချံၢ	**To race with boats**	လှေပြိုင်သည်
ကြဲၫ့အဲၪ့	**To sharpen**	ထက်အောင်သွေးသည်
ကြၭထၬ	**To press together**	ကပ်ထားသည်
ပြိၫဒိၭ	**To spray upon a thing**	ရေမှုတ်ပက်သည်
ယၫ့ပြုၭပြုၭ	**A species of brinjal**	မြို့ပျက်ခါးရမ်း
ချဲၫ့ကြၫ့ဆၪ	**To talk nonsense**	အဓိပ္ပါယ်မရှိသောစကားပြောသည်
ပြီၫထၪ့ထံၢ	**To spray water from the mouth**	ပါးစပ်မှ ရေမှုတ်ထွက်သည်
ပြံၫကဒံၫ	**Very small**	အလွန်ငယ်သော
မၫပြံၫပြၫ	**Made to scatter**	ကွဲပြားစေသည်
ကြၫ့ထမး	**Inconsiderate in doing**	မဆင်ခြင်၊ မတိုင်းထွာဘဲပြုသည်

	anything	
ဘီၢခြိၣ့ခြိၣ့	Tinkling of a cymbal	လင်းကွင်းမြည်သံ

ဆၢဖီ – ၃၂

ဆၢပၢၣ့ဆၢပြၚ	Government	အစိုးရ
ကှၣဒံၣ့ (လဲၣပုၤ)	To mix, to compound medicines	ရောစပ်သည် ပေါင်းစပ်သည်
ကှၢ်မှ့ၣ	To turn rice pot	ထမင်းအိုးလှည့်သည်
ကှု့ဘျီၣ့	Lazy	ပျင်းရိသော
ကှူၚလု့ၤ	To drag	ဒရွတ်တိုက်ဆွဲသည်
ကှိၣ့ထံ	Arum root, bulbous root of arum	ဖှုံနှံဥ
ဆု့ကှံၤ	A mill used to husk grain	ကြိတ်ဆုံ
ထုၚကှီၣ့	To draw together as the mouth of a bag	ကျုံ့သွားအောင်ဆွဲသည်
ပှု့ထု့ၤ	To tear, rend, sever	ဆုတ်ဖြတ်သည်
ဘှၣဘှၣ	Gently	ပျော့ပြောင်းသော
ကှၢ်ထဲၣ့	To turn	လှည့်သည်
ဖှၢဖၢၣ့	In bazaar	ဈေးထဲ
ကှီၣကှီၣ	Slowly	ဖြေးဖြေး
နိၚပှူၚ	Foam (of mouth)	ပါးစပ်အမြှုပ်
မှၣမှၣ	Many in company	
လၣ့ပှိၚ	Over ripe rotten as fruit	အမှည့်လွန်၍ ပျော်လွန်းသော
ကှၣ့ဖိၢ်	A small hut	တဲကလေး
ကှၢၢ့မုၤ	Flour made from parched rice	ဆန်လှော်မှုံ
ထံၢပှူၚ	Foam	ရေမြှုပ်
ပှၢ်လၣ့	To spread out	အာသည်၊ ပွင့်သည်
ပှု့ထၢ့ (ချံၤထၢ့)	To cosset (of an infant)	
လၣ့ပှၢ်	To become loose	ပြေသွားသည်
ဖှုၤဖှုၤ	The sound of water splashing	ဖျိဖျိမြည်သော ရေသံ
ဘွၣ့ထဲၣ့	To mend; to repair	ပြင်သည်
ကှၢၢ့ကှၢၢ့	Simultaneously	တပြိုင်တည်း၊ အတူတကွ
ပှၢ်ထါ	Flat	ပြားသော

ဘိာ်ကူၢ် (ဘိာ်ဘၢ်ကူၢ်လီၣ့, ဘိာ်ကူၢ်လီၣ့ထဲၣ့)	**To put right**	လမ်းမှန်သို့လှည့်ပေးသည်
ဝံၢ်ကူၢၣ့ (ကံၢ်ကဲၣ့ဖိၢ်)	**The cassia faetida plant**	ဒန့်ကွဲ
ထံၢကျိၢ့	**Water course**	ရေကြောင်း
လၣ့ဘိုၣ်	**Drowsy**	ငိုက်မျည်းသော
ယၢ်ကိုၣ့	**Large gudgeon**	ငါးကြင်း
ဂဲၣ်မှၢ်မှၢ် (ဂဲၣ်မွှၢ်မွှၢ်)	**To wriggle about here and there**	ရှုရှုလှုပ်ရှားနေသည်
ကူၢ်လါခီၢ	**To turn from side to side**	တဘက်မှတဘက်သို့လှည့်သည်
ကျူာ်ပြၢၣ့ဖျံၣ်	**Tug of war**	လွန်ဆွဲသည်
လၣ့ကူၣ့ထး	**To be left uncultivated**	မစိုက်ပျိုးဘဲ ကျန်ခဲ့သောလယ်မြေ
ကုါထံၢ၁ၢ့	**Lion**	ခြင်္သေ့
ကူၢ်ဘံၣ်ထၢ့	**The wind blows**	လေတိုက်သည်
ကူၢၣ့အ၁ာ်	**To decorate one self**	ကိုယ်ကိုဆင်မြန်းသည်
ကျူာ်ယူၤထၢ့	**To elongate**	ရှည်လာအောင်ဆွဲသည်၊ ဆွဲဆန့်သည်
ဘူၣ့ဆၢ့ဆၢ	**To give medicine to receover from sickness**	ဆေးပေးကုသည်
ကူၢ်ဒိာ်ချိၢ့	**To turn the back upon**	ကျောခိုင်းသည်
ခိၢ်ခုၢ့ကိုာ်		ခေါင်းအုံးစွပ်
ပိုာ်ထၢ့ခွံၤ	**To vomit**	အန်ထုတ်သည်
ကဲုၤဖာ်ဒိၢ်	**God the almighty**	ကြီးမြတ်တော်မူသောအရှင်
ဆၢ့လီၢ့ပိုာ်	**Cholera**	ကာလဝမ်းရောဂါ
ကူၢၣ့ထၢ့ကိုၣ်ထၢ့	**To decorate**	ဆင်ယင်သည်
ထၢ့အုၢ်ထၢ့မှါ	**To become mouldy**	မှိုတက်သည်
ခုၢ့ထံၢကျိၢ့	**To dig a ditch**	ရေမြောင်းတူးသည်
ဆံကူၣ်	**To mix by squeezing together**	ညှစ်၍ရောသည်
ဆံၢ်ကျိၢ့	**Urethra**	ဆီးကြောင်း၊ ဆီးလမ်း

ဆၧဖီ – ၁

LESSON - 1

New words introduced (10 words)

ဆၧယီၩ, အယီၩ	**This** / ဤ	လီၢ	**Verbal particle indicating the close of a sentence**
ဆၧနီၪ, အနီၪ	**That** / ထို	လၧ	**From, to, at, on, by, with** / မှ၊ သို့၊ ၌၊ ပေါ်တွင်၊ အားဖြင့်၊ နှင့်
မွဲ	**Yes, it is so, yea** / ဟုတ်သည်	အ	**His, her, its** / ၏
မွဲအှၪ	**No** / မဟုတ်ပါ	ယဆၧ	**My, mine** / ကျွန်ုပ်၏
မွဲဧၪ	**Is it so** / ဟုတ်သလား		

ဆၧမၩလိၪ – ၁

၁	ကꩡထၪ ပနါ	ကျွဲကိုချည်ထား
၂	ဂꩡဖꩡ တꩡတꩡ	မြန်မြန်လမ်းလျှောက်
၃	မငါ တရှါ	တကယ်ကောင်းသည်
၄	၁ꩡဝꩡ နꩡမၪ	ရင်အလွန်တုန်သည်
၅	ယꩡထၪ အဖါ	သူ၏ဖခင်ကို တွယ်ကပ်နေသည်
၆	ဆꩡထၪ ဝၪဝၪ	ပတ်ပတ်လည်ချုပ်ထား
၇	လယၪ ကခါ	ဆိုင်းကျိုးသွားမည်
၈	ဖါယါ အဆၧ	ဘထွေး၏ဥစ္စာ
၉	၁ꩡကꩡ နꩡမၪ	ရင်အလွန်ကြပ်သည်
၁၀	ဝါထၪ ၁ꩡရှါ	သက်ကြီးသူကိုဖက်ထား

<table>
<tr><td rowspan="3">ဆႇယီႈ</td><td rowspan="12">မွဲ</td><td rowspan="4">ယ</td><td rowspan="2">ဖါဒရှါ</td><td rowspan="4">လီႃ</td></tr>
<tr></tr>
<tr><td rowspan="2">ပနါ</td></tr>
<tr><td rowspan="3">အယီႈ</td></tr>
<tr><td rowspan="4">န</td><td rowspan="2">ခရါ</td><td rowspan="4">ေၢ</td></tr>
<tr></tr>
<tr><td rowspan="3">ဆႇနိုၢ</td><td rowspan="2">ဆရႉ</td></tr>
<tr></tr>
<tr><td rowspan="4">အ</td><td rowspan="2">လယႉ</td><td rowspan="4">အ့ႉ</td></tr>
<tr><td rowspan="3">အနိုၢ</td></tr>
<tr><td rowspan="2">ခဒ</td></tr>
<tr></tr>
<tr><td rowspan="3">အယီႈ</td><td rowspan="6">မွဲ</td><td rowspan="2">၁ဒရှါ</td><td rowspan="6">အဆႇ</td><td rowspan="2">လီႃ</td></tr>
<tr></tr>
<tr><td rowspan="2">ယဖါ</td><td rowspan="2">ေၢ</td></tr>
<tr><td rowspan="3">အနိုၢ</td></tr>
<tr><td rowspan="2">ကဆါ</td><td rowspan="2">အ့ႉ</td></tr>
<tr></tr>
</table>

<table>
<tr><td rowspan="3">အယီႈ</td><td rowspan="6">မွဲ</td><td rowspan="2">န</td><td rowspan="6">ဆႇ</td><td rowspan="2">ေၢ</td></tr>
<tr></tr>
<tr><td rowspan="2">ယ</td><td rowspan="2">အ့ႉ</td></tr>
<tr><td rowspan="3">အနိုၢ</td></tr>
<tr><td rowspan="2">အ</td><td rowspan="2">လီႃ</td></tr>
<tr></tr>
</table>

<table>
<tr><td rowspan="2">ပနါ</td><td rowspan="3">ယီႈ</td><td rowspan="6">မွဲ</td><td rowspan="2">န</td><td rowspan="6">ဆႇ</td><td rowspan="2">အ့ႉ</td></tr>
<tr></tr>
<tr><td rowspan="2">ခရါ</td><td rowspan="2">အ</td><td rowspan="2">ေၢ</td></tr>
<tr><td rowspan="3">အယီႈ</td></tr>
<tr><td rowspan="2">လယႉ</td><td rowspan="2">ယ</td><td rowspan="2">လီႃ</td></tr>
<tr></tr>
</table>

<table>
<tr><td rowspan="2">ယ</td><td rowspan="2">ဂါ</td><td rowspan="6">အ</td><td rowspan="3">၁ဒကဒ</td><td rowspan="2">ေၢ</td></tr>
<tr></tr>
<tr><td rowspan="2">န</td><td rowspan="2">မႉ</td><td rowspan="2">အ့ႉ</td></tr>
<tr><td rowspan="3">၁ဒဝဒ</td></tr>
<tr><td rowspan="2">အ</td><td rowspan="2">ဖါ</td><td rowspan="2">လီႃ</td></tr>
<tr></tr>
</table>

၁	အယီႈမွဲ ယဖါ၁ဒရှါလီႃ	ဤသူ ကျွန်ုပ်၏ အသက်ကြီးသော ဖခင်ဖြစ်သည်
၂	အယီႈမွဲ ယဖါ၁ဒရှါေၢ	ဤသူ ကျွန်ုပ်၏ အသက်ကြီးသော ဖခင်ဖြစ်သလော
၃	အယီႈမွဲ ယဖါ၁ဒရှါအ့ႉ	ဤသူ ကျွန်ုပ်၏ အသက်ကြီးသော ဖခင်မဟုတ်ပါ
၄	အနိုၢမွဲ အခရါလီႃ	ထိုဟာသူ၏ထွန်ဖြစ်သည်
၅	အနိုၢမွဲ အခရါအ့ႉ	ထိုဟာသူ၏ထွန်တုံးမဟုတ်ပါ
၆	အနိုၢမွဲ အခရါေၢ	ထိုဟာသူ၏ထွန်တုံးဖြစ်သလော
၇	အယီႈမွဲ ၁ဒရှါအဆႇလီႃ	ဤဟာသည် သက်ကြီးသူ၏ ဥစ္စာဖြစ်သည်
၈	အယီႈမွဲ ၁ဒရှါအဆႇေၢ	ဤဟာသည် သက်ကြီးသူ၏ ဥစ္စာဖြစ်သလော

၉	အယီၔမွဲ ၥၵ်ရွါအဆၪအ့ၬ	ဤဟာသည် သက်ကြီးသူ၏ ဥစ္စာမဟုတ်ပါ
၁၀	ပနါယီၔမွဲ နဆၪဧျ	ဤကွဲသည် သင့်ကွဲလော
၁၁	ပနါယီၔမွဲ နဆၪလီၢ	ဤကွဲသည် သင့်ကွဲဖြစ်သည်
၁၂	ပနါယီၔမွဲ နဆၪအ့ၬ	ဤကွဲသည် သင့်ကွဲမဟုတ်ပါ
၁၃	ယဖါ အၥၵကၵဧျ	ကျွန်ုပ်၏ ဖခင် ရင်ကြပ်သလော
၁၄	ယဖါ အၥၵကၵအ့ၬ	ကျွန်ုပ်၏ ဖခင် ရင်မကြပ်ပါ
၁၅	ယဖါ အၥၵကၵလီၢ	ကျွန်ုပ်၏ ဖခင် ရင်ကြပ်သည်

ဆၪဖိ – ၂

LESSON - 2

New words introduced (7 words)

ပလၢ, ပလၢလဲၪ	**Who**	နၪၔ	**You**
	မည်သူ		သင့်ကို
ထီးယီၔ, ထယီၔ	**Here**	ထလဲၪ, ခီၢခီၢလဲၪ	**Where**
	ဤမှာ၊ သည်မှာ		အဘယ်နေရာမှာ
ထနီၪ, ထီးနီၪ	**There**	အီၪ	**Has, have, Is, are**
	ထိုမှာ		ရှိသည်၊ နေသည်
ယၪၔ	**Me**		
	ကျွန်ုပ်ကို		

ဆၪမၔလိၪ – ၂

၁	နထယၵဆၪ ဘၪဧျ	သင်မှန်းဆ၍ မှန်သလော
၂	ဆၪဆၢ ကဘၪဂၬ ပှရှၔ	သူတပါးကို ရောဂါ ကူးစက်မည်
၃	ပှမၔကၔ အၪဂၔလီၢ	လူများစွာ အလုပ်ကို လုပ်ကြသည်
၄	ပှဒၪဆၪလၪယၢ လဂၔ	အနာဂတ်ကို သိသောသူတယောက်
၅	န ဒၪဘၪ ယၪနၵလဖၪဧျ	သင် ငါးမန်းများကို တွေ့သလော
၆	ဘၪဒၔ လၪဝၪအ့ၬ	ဝါးဖြင့်မခင်းရ
၇	နမၔခါ ယလယၬဧျ	သင်သည် ကျွန်ုပ်၏ ဆိုင်းကို ချိုးပစ်သလော
၈	ၥၵ်ရွါ အလၔၥၪလဖၪ	သက်ကြီးသူ၏ ရှားဖြူသီးများ
၉	ဘၪမၔကၔ တရွါရွါလီၢ	အလုပ်ကို တကယ်လုပ်ရမည်
၁၀	ဘၪယၥၵ နၵမၬလီၢ	ကျွန်ုပ်နှင့်အလွန်သဘောတွေ့သည်။ ကျွန်ုပ် အလွန်သဘောကျသည်
၁၁	ဘၪလဘၪ မွဲနဆၪလီၢ	သင်၏ ဥစ္စာဖြစ်ကောင်းဖြစ်မည်
၁၂	ပှလၪအပၵနီၪ မၔကၔ တရွါလီၢ	ဝီရိယရှိသောသူသည် အလုပ်ကို တကယ်လုပ်သည်

၁၃	ပၥကၣ ပှၥၡါလဖၢ်	လူကြီးများကို ရှိသေပါ
၁၄	မၣကၢ် နၥနၥမၤလီၢ	သင် အလွန်ခဲယဉ်းစွာပြုနေသည်
၁၅	ဆရၢ အနၣရၣဝၢ်လဖၢ်	ဆရာ၏နာနတ်သီးများ

<table>
<tr><td rowspan="8">ပလၢ</td><td>အဆၢ်မၣ</td><td rowspan="8">လဲၢ်</td></tr>
<tr><td>မၣကၣ</td></tr>
<tr><td>ဒၢ်ယၢ်ၣ</td></tr>
<tr><td>မၣခါ</td></tr>
<tr><td>မၣဆၢ်မၣ</td></tr>
<tr><td>အဆၢ်</td></tr>
<tr><td>ထၥထၢ်</td></tr>
<tr><td>ကၥထၤ</td></tr>
</table>

<table>
<tr><td>န</td><td>ဘၢ်မၣကၣ</td><td>ခီၢခီၢလဲၢ်</td></tr>
<tr><td>ပှၡၣ</td><td>ဒၢ်ဆၢ်နၢ်</td><td>ထလဲၢ်</td></tr>
<tr><td>ယ</td><td>မၣဆၢ်မၣ</td><td>ထီးယီၣ</td></tr>
<tr><td>ဝၥၡါ</td><td>ကၥထၤပနါ</td><td>ထယီၣ</td></tr>
<tr><td></td><td>ဒၢ်ယၢ်လဖၢ်</td><td></td></tr>
</table>

<table>
<tr><td rowspan="3">ထီးယီၣ</td><td>လၣဝၢ်</td><td rowspan="6">အီၢ်</td><td rowspan="3">အၢ်မၤ</td><td rowspan="6">လီၢ</td></tr>
<tr><td>ဝဝၥ</td></tr>
<tr><td>ယၢ်နၥ</td></tr>
<tr><td rowspan="3">ထီးနီၢ်</td><td>ဆၢ်မၣ</td><td rowspan="3">ၡၣၡၣ</td></tr>
<tr><td>ဆရၢ</td></tr>
<tr><td>နၣရၣဝၢ်</td></tr>
</table>

<table>
<tr><td>န</td><td>ဆရၤ</td><td rowspan="4">အီၢ်</td><td>ခီၢခီၢလဲၢ်</td></tr>
<tr><td>ဝၥၡါ</td><td>ပနါ</td><td>ထလဲၢ်</td></tr>
<tr><td>ယဖါ</td><td>ယၢ်ကၢ်</td><td>ထီးယီၣ</td></tr>
<tr><td>အ</td><td>လယၤ</td><td>ထယီၣ</td></tr>
</table>

၁	ပလၢ အဆၢမၤလဲၣ်	မည်သူ့အလုပ်နည်း
၂	ပလၢ မၤကၢၤလဲၣ်	မည်သူသည် အလုပ်ကိုလုပ်သနည်း
၃	ပလၢ ဒၣ်ယၢၤလဲၣ်	ကျွန်ုပ်ကို မည်သူတွေ့သနည်း
၄	ပလၢ မၤခါလဲၣ်	မည်သူ ချိုးပစ်သနည်း
၅	ပလၢ ကၥ်ထၤလဲၣ်	မည်သူချည်ထားသနည်း
၁	န ဘၣ်မၤကၢၤ ထိးယီၤ	သင်သည် ဤနေရာတွင် အလုပ်ကိုလုပ်ရမည်
၂	ပှၡၤ ဒၣ် ဆၢနၣ် ထလဲၣ်	လူများသည် နတ်ဆိုးကို မည်သည့်နေရာတွင် တွေ့သနည်း
၃	ဝၥ်ၡါ မၤ ဆၢမၤ ထိးယီၤ	လူကြီးသည် အလုပ်ကို ဤနေရာတွင်လုပ်သည်
၄	ယ ကၥ်ထၤ ပနါ ထိးယီၤ	ကျွန်ုပ်သည် ကျွဲကို ဤနေရာတွင် ချည်ထားသည်

၁	ထိးယီၤ လၤဝၣ် အီၣ် အၣ်မၤလီၢ်	ဤနေရာတွင် ရွှားဖြူသီး အလွန်ပေါသည်
၂	ထိးနီၣ် ဝၥ်ၡါ အီၣ် ၡၤၡၤလီၢ်	ထိုနေရာတွင် သက်ကြီးသူ အနည်းငယ်သာရှိသည်
၃	ထယီၤ ဝဝၥ် အီၣ် အၣ်မၤလီၢ်	ဤနေရာတွင် ကျွတ်များစွာရှိသည်
၄	ထိးယီၤ ဆရၢ အီၣ် ၡၤၡၤလီၢ်	ဤနေရာတွင် ဆရာနည်းနည်းသာရှိပါသည်
၅	ထိးနီၣ် ဆၢမၤ အီၣ် အၣ်မၤလီၢ်	ထိုနေရာတွင် အလုပ်များစွာရှိသည်

၁	န ဆရၤ အီၣ်ထလဲၣ်	သင့်အင်ဒုံဘယ်မှာရှိသနည်း
၂	ဝၥ်ၡါ ပနါ အီၣ်ထိးယီၤ	သက်ကြီးသူ၏ ကျွဲသည် ဤနေရာတွင်ရှိသည်
၃	ယဖါ လယၤ အီၣ်ထလဲၣ်	ကျွန်ုပ်ဖခင်၏ ဆိုင်းသည် ဘယ်မှာရှိနည်း
၄	အယၣ်ကၣ် အီၣ်ထိးယီၤ	သူ၏ငါးကင်သည် ဤနေရာတွင်ရှိသည်

ဆၢဖိ – ၃

LESSON - 3

New words introduced (7 words)

နီၢ်လဲၣ်	**What**	ဘဲၢယီၤ	**Likethis**
	အဘယ်၊ ဘာလဲ		ဤသို့
ဆံၥ်လဲၣ်, ထီး	**When**	မိ	**Will, shall, wish, like**
	ဘယ်သောအခါ		လိမ့်မည်၊ ဆန္ဒရှိသည် စိတ်အလိုရှိသည်
မွဲဘၣ်နီၣ်, ဘၣ်နီၣ်	**Why**	လဂ့ၤ	**Don't**
	အဘယ်ကြောင့်		မပြုနှင့် မလုပ်နှင့်
ဘဲၢဉ့ၣ်လဲၣ်	**How**		
	မည်ကဲ့သို့		

၁	အယိၣ်မွဲ ကဆၢ့ ခ့လးအ့ၤ	ဤအရာသည် ဆင်ခြေရာမဟုတ်
၂	မွဲဘၢနီၢ နထၢ့ဒၣ်ယၢၣ်လဲၢ	သင်သည် အဘယ်ကြောင့် ငါ့အား ဆန့်ကျင်သနည်း
၃	ယဒၢဘၢ အနၢ့ဆါအ့ၤ	သူ့ကို ကျွန်ုပ်မတွေ့ရပါ
၄	ထၢ့ဘၣ်လဖးဧၤ	တပိသာ ပြည့်သလား
၅	ဖါ အ့ၢ့ၦၤ အပနါ ထလဲၢ	ဖခင်သည် သူ၏ ကျွဲကို အဘယ်နေရာမှာ ရှာသနည်း
၆	အ့ၢ့စၣ်ထၤ ပှ့ရှၣ် နးနၣ့	လူအချို့ကို အဖော်ခေါ်ထားပါ
၇	၁ၢ့ခါ အ့ၢ့ ဂၢဆၢ်အ့ၢ့အ့ၤ	ဘုန်းကြီးသည် နေ့လွဲညစာကို မစားပါ
၈	မွဲဘၢနီၢ နခၢ့ဖၤ ၁ၣ်ရှါလဲၢ	အဘယ်ကြောင့် သင်သည် သက်ကြီးသူကို ကျော်သွားရသနည်း
၉	နဒၢ ပှ့ရှၣ် ခၢ့ဂၤ လနၣ့ဧၤ	လူတချို့ ဖြတ်ကူးသွားသည်ကို သင်တွေ့သလော
၁၀	နဘၢအ့ၢ့စၢ့ ၁ၣ်ရှါလဖၢလိၢ	လူကြီးများကို သင် မေးမြန်းရမည်
၁၁	အ့ၢ့ကၢ ယၢ နးနၣ့	ငါးအချို့ကို ကင်ပါ
၁၂	အဆၢ်ယၢ့၁ၣ် အၢထၢ့	သူ၏ ဂရုဏာများလာသည်
၁၃	နလၣ့လၢ်ပှ့ရှၣ်အဖၢ့လၤဧၤ	သင်သည် သူတပါးအောက်တွင် ရောက်နေသလော
၁၄	ပလၢ မၣ်လၣ့မါ ယဆၢ်လဲၢ	မည်သူသည် ကျွန်ုပ်၏ ဥစ္စာကို ပျောက်ပစ်လိုက်သနည်း
၁၅	၁ၣ်ဘၢ့လဖၢ ဝၣ့မၣ် ဆၢ်မၣ်လိၢ	လူငယ်များသည် အလုပ်ကို ဝိုင်းလုပ်ကြသည်
၁၆	အဝ့ၢ အိၢဘၢ ရှ့ရှ့ယၤယၤအ့ၤ	သူသည် ဆင်းရဲနွမ်းပါးစွာ မနေရပါ
၁၇	နမိအိၢလၣ့ဖၣ် လၢ်ပၢ်ၣ်ဧၤ	သင်သည် ကျွန်ုပ်တို့နှင့် ခွဲခွာ၍နေလိုသလော
၁၈	နကၣ့ကၣ် ဆၢ်နီၢလဲၢ	သင်သည် မည်သည့်အကြောင်းကို ဆွေးနွေးသနည်း
၁၉	လၣ့ဂၤ အဖါဧၤ. လၣ့ဂၤ ပလၢလဲၢ	သူ၏ဖခင်နှင့်တူသလော၊ မည်သူနှင့်တူသနည်း
၂၀	မၣ်လၣ့ဆၣ့ အၢအၢ လဂ့ၣ်	များများအစက်မကျစေပါနှင့်
၂၁	မွဲဘၢနီၢ နရှၣ့ထၤ နဆၢ်မၣ်လးလဲၢ	သင်၏အလုပ်နေရာကို အဘယ်ကြောင့် ဝိုင်းထားသနည်း
၂၂	အလၢ လၣ့ဘၣ့ လနၣ့ဧၤ	အရွက်တချို့ ဝါလာသလော
၂၃	ယမိအ့ၢ့ဆၢ ယၣ့၁ၢ နးနၣ့	ခရမ်းသီးအချို့ကို ကျွန်ုပ်ရောင်းလိုသည်
၂၄	ဆၢ့ခါ တရၢ့လဖၢယိၣ် လဂ့ၣ်	ဤတံခါးများကို တွန်း၍မချိုးပါနှင့်
၂၅	ဆၢ့ထၢ့ယၢ်ၣ် လဂ့ၣ်	ငါ့အားတွန်း၍ မတင်ပါနှင့်
၂၆	အဆၢ်ဆၢ နၣ်ထၢ့ဧၤ	သူ၏ရောဂါ တိုးလာသလော
၂၇	ဆၢ်လၢ်အလၣ့ဒၣ်နီၢ ဂ့ၣ်အ့ၤ	အနှစ်အနယ်ကျသော အရာသည် မကောင်းပါ
၂၈	မၣ်လၣ့လၤ လဂ့ၣ်	မဖိတ်ကျစေနှင့်

၂၉	ယဒၢဘၣ် ဆၣ်လၤ်လၥလဖၣ်လီၢ်	ကျွန်ုပ်သည် အံ့သြဖွယ်သော အရာများကို တွေ့ရသည်
၃၀	အီၣ်လၤ်ထး လနၤ်လီၢ်	အချို့ ကြွင်းကျန်နေသည်

ပှၡၤ	မၤ	ဆၣ်	နီၣ်လဲၣ်
	ဒၣ်ဘၣ်		
န	အှၣ်ဘၣ်		
	အှၣ်ပၢ		
ၥၥရှိ	အှၣ်စှ		
	မၤခါ		
ဃ	ကၤ်ကၤ		
	ကၥထၢ		

ဖါ	ကအှၣ်ကၣ် ဃၣ်	ဆံၥလဲၣ်
ၥၥဘှ	ကအှၣ်စှၣ်ဃၣ်ၤ	
န	ကအှၣ်ပၢ ဆၣ်မၤ	
ၥၥရှိ	ကအှၣ်ဆၢ အပနိ	
ပှၡၤ	မၤခါ ထနိ	

ပလၢ	မိ	အှၣ်ဆၢ အပနိ	လဲၣ်
		မၤ ဆၣ်မၤ	
		အှ ဃၣ်နၥ	

ထီး	ၥၥရှိ	အှၣ်ဆၣ်အခၢ	နီၣ် လီၤဘၣ်ဃၣ်ၤ
		ကၥထၢ ပနိ	
	ဖါ	အှၣ်ကၣ် ဃၣ်	
	န	အှၣ်ပၢ ဆၢ်ဖၢ	
		အှၣ်စှ ၥၥဘှ	
	ပှၡၤ	မၤလၤမၤဖၤ်နၣ်ၤ	

နၭ	ကၪထၤ ပနၬ	ဘဲၢၥ့ၢလဲၢ
	ဆၪထၤ	
ၥၪၡါ	ဂၪဖၪ	
	ထၪထၢ	
	မၣကၣ	
အဖါ	မၣခါ ထနၬ	ဆံၪလဲၢ
	အ့ကၢ ယၢ	
ၦၡၣ	ဆးထ့ၢ ယါ	
	မၣလၣ့လၪ	
	ခ့ါဂၤ	

နၭ	ဘၢမၣ	ဘဲၢယီၣ	လီၢ
	ဘၢစံၪ		ဧၢ
	လီၣ		အ့ၤ

မွဲဘၢနီၢ	နၭ	မၣခါ ထနၬ	လဲၢ
		ၦၢထၤ အဝး	
	ဆရါ	ကၪထၤ ပနၬ	
		ဆၪထၤ ဝၤဝၤ	
	အဖါ	အ့ၦၤယၢၣ	
		အ့စၪယၢၣ	
	ၥၪၡါ	ဂ့ၢ	

၁	ၦၡၣ မၣ ဆၢနီၢလဲၢ	လူများ ဘာလုပ်ကြသနည်း
၂	နၭ အ့ဘၢ ဆၢနီၢလဲၢ	သင်သည် ဘာကို စားရသနည်း
၃	ၥၪၡါ ကၣ့ကၣ ဆၢနီၢလဲၢ	သက်ကြီးသူသည် ဘာကိုနှီးနှောသနည်း
၄	ၦၡၣ အ့ၦၤ ဆၢနီၢလဲၢ	လူများသည် ဘာကိုရှာကြသနည်း
၅	နၭ ကၪထၤ ဆၢနီၢလဲၢ	သင်သည် မည်သည့်အရာကို ချည်ထားသနည်း

၁	ဖါ ကအၤ့ကၢၫယၢၫ ဆံဒလဲၫ	ဖခင်သည် ငါးကို ဘယ်သောအခါ ကင်မည်နည်း
၂	ဝဒဘၤ့ ကအၤ့ဆၢ အပနါ ဆံဒလဲၫ	လူငယ်သည် သူ၏ကွဲ့ကို ဘယ်သောအခါ ရောင်းမည်နည်း
၃	ဝဒရှါ ကအၤ့စၤ့ယၫဧ ဆံဒလဲၫ	သက်ကြီးသူသည် ကျွန်ုပ်အား ဘယ်သောအခါ မေးမည်နည်း
၄	နကအၤ့ပၤ ဆၫမဧ ဆံဒလဲၫ	သင်သည် ဘယ်သောအခါ အလုပ်ကို ရှာမည်နည်း
၅	ဖါ မဧခါ ထနါ ဆံဒလဲၫ	ဖခင်သည် ခြံစည်းရိုးကို ဘယ်သောအခါ ချိုးပစ်သနည်း

၁	န ကဒထၤ ပနါ ဘဲါၥ့ၫလဲၫ	သင်သည် ကွဲ့ကို ဘယ်ကဲ့သို့ ချည်ထားသနည်း
၂	ပှရှဧ မဧကဧ ဘဲါၥ့ၫလဲၫ	သူများသည် ဘယ်ကဲ့သို့ အလုပ်ကို လုပ်ကြသနည်း
၃	ဆရၢ မဧလဧ့လဒ ဘဲါၥ့ၫလဲၫ	ဆရာသည် ဘယ်ကဲ့သို့ အံ့သြဘွယ်သောအရာကို ပြုလုပ်သနည်း
၄	အဖါ ဆးထၤ့ယါ ဘဲါၥ့ၫလဲၫ	သူ့ဖခင်သည် ရွက်ကို မည်ကဲ့သို့တင်သနည်း
၅	န ခါ့ဂၤ ဘဲါၥ့ၫလဲၫ	သင်သည် မည်ကဲ့သို့ ဖြတ်ကူးသနည်း

၁	ထီးဝဒရှါအၤ့ဆၫအခါနီၫ လီဧဘၫယၫဧ	သက်ကြီးသူသည် စားသောအခါ ကျွန်ုပ်ကိုပြောပါ
၂	ထီးပှရှဧအၤ့ကၫယၫနီၫ လီဧဘၫယၫဧ	လူများငါးကို ကင်သောအခါ ကျွန်ုပ်ကိုပြောပါ
၃	ထီးဝဒရှါအၤ့စၤ့ဝဒဘၤ့အခါနီၫ လီဧဘၫယၫဧ	သက်ကြီးသူသည် လူငယ်ကိုမေးသောအခါ ကျွန်ုပ်ကိုပြောပါ
၄	ထီးပှရှဧမဧလဧမဧဖဲ့နၫဧနီၫ လီဧဘၫယၫဧ	သူများသည် သင့်အားဂုဏ်ပြုသောအခါ ကျွန်ုပ်အားပြောပါ
၅	ထီးနကဒထၤပနါနီၫ လီဧဘၫယၫဧ	သင်သည် ကွဲ့ကိုချည်ထားသောအခါ ကျွန်ုပ်အားပြောပါ

၁	မွဲဘၫနီၫ နမဧခါ ထနါလဲၫ	အဘယ်ကြောင့် သင်သည် ဝင်းထရံကို ချိုးပစ်သနည်း
၂	မွဲဘၫနီၫ ဆရၢ ၿၫထၤ အဝးလဲၫ	အဘယ်ကြောင့် ဆရာသည် သူ၏ဝင်းကို တံကျင်လျှို၍ထားသနည်း
၃	မွဲဘၫနီၫ ဖါ ကဒထၤ ပနါလဲၫ	အဘယ်ကြောင့် ဖခင်သည် ကွဲ့ကိုချည်ထားသနည်း
၄	မွဲဘၫနီၫ ဝဒရှါ အၤ့ပၤ ယၫဧလဲၫ	အဘယ်ကြောင့် သက်ကြီးသူသည် ကျွန်ုပ်ကို ရှာသနည်း
၅	မွဲဘၫနီၫ နဂၤ့လဲၫ	အဘယ်ကြောင့် သင်သည် ငိုရသနည်း

ဆၢဖိ – ၄

LESSON - 4

New words introduced (8 words)

အဝ့ါ	**He**	လၢယါ, လၢယါခီါ	**In the future**
ဆံၤအၢလဲၢ, ဆံၤဒိၢလဲၢ	**How much**	ဘိၣ့ယီၣ, ဘိၣ့နဲ့ၢယီၣ	**Now**
အဘိၣ့ဘၤ, အထးဖၢၣ့	**While**	ထဒုၣဒုၣ, လဒုၣဒုၣ	**Which**
လၢခဲါ့, လၢခဲါ့ထဲၣ့	**Afterwards**	အဲၢဒိၤ	**Like**

၁	မၣဆါ ယကံၢပၢ လဂ့ၣ	ကျွန်ုပ်၏ ပေါင်ချန်ကို နာအောင်မလုပ်ပါနှင့်
၂	ပလါ မၣစံၢစၢ ယဆၢလဲၢ	ကျွန်ုပ်၏ ဥစ္စာကို မည်သူညစ်ပေစေသနည်း
၃	ယံၢလၢ ပံလၣ့ လနၣ့	သက်ငယ်တချို့လဲသည်
၄	မွဲဆၢပံါဆၢလၣ လၢနဂၤလီါ	သင့်အတွက် လှပတင့်တယ်ခြင်းဖြစ်သည်
၅	ဆၢအၢ့ဆါ ပံဝၢ ထလဲၢ	မည်သည့်နေရာတွင် အုပ်ရှစ်သီးကို ရောင်းသနည်း
၆	ပှအပၤနီၢ မၣ ဆၢမၣ လထံၢပးလီါ	လုံ့လဝီရိယရှိသောသူသည် အစဉ်အလုပ်လုပ်သည်
၇	ထံါဂါ့ အီၢထီးယီၣ လဝၣ့	ဤနေရာတွင် ရေငံတကွက်ရှိသည်
၈	ဆၢမၣဝံါ ထံါပါ ဘဲါဝ့ၢလဲၢ	ရေပိုးရေမွှားကို မည်ကဲ့သို့သတ်ရမည်နည်း
၉	လနံၣယီၣ ယဆါ့ ဒံၢလၣ့ အဒံၢအၢအ့ၤ	ယနေ့ ကျွန်ုပ်၏ ကြက်များစွာ မဥပါ
၁၀	အဝ့ါ မံါမၢအဝၤလီါ	သူ အိပ်ပျော်သွားသည်
၁၁	နမံါမး ဆၢနီၢလဲၢ	သင် ဘာကို အိပ်မက်သနည်း
၁၂	နံဘၢယၢၣ လဂ့ၣ	ငါ့ကို မရယ်ပါနှင့်
၁၃	ထံါလၢ ဖံထၢ့အ့ၤဧၢ	ဆားအရည်မပျော်ဘူးလား
၁၄	ပှရှၣနံါဂၣ အဆၢအၢ့လီါ	လူနှစ်ယောက်အတွက် အစာ
၁၅	အဝ့ါထးယၢၣ လၢထၤထံၤလီါ.	သူသည် ကျွန်ုပ်အား မီးညှပ်နှင့်ရိုက်သည်
၁၆	မံၣဝၢ အဘၢ့လဖၢ	သပြေသီးအနုများ
၁၇	ဆၢအလးလံၣလဖၢယီၣ မွဲနဆၢအ့ၤ	ဤအဟောင်းအနွမ်းများသည် သင့်ဥစ္စာမဟုတ်
၁၈	ဘဲါယီၣ ဝံၤလၣ့ဒံၤဧၢ	ယခုပိုးကျသေးသလော
၁၉	နထံၤလၣ့ ဆၢနီၢလဲၢ	သင်သည် မည်သည့်အရာကို ထည့်သနည်း
၂၀	ဖံါဝၤရှါယီၣ အလံၣအီၢ နးဂၣအ့ၤ	ဤအဖွားအို၌ မြေးတယောက်မျှ မရှိပါ
၂၁	နမိအၢ့ဆါ့ ဒံၢယၣ့ဧၢ	သင်သည် ကြက်ဥအနှစ်ကို စားလိုသလော
၂၂	ဆၢခံၤနနါအ့ၤဧၢ	သင် နားမညီးဘူးလား

၂၃	မွဲဘၤနီၤ နအီၤလၣ့မါပံၭလဲၤ	အဘယ်ကြောင့် သင်သည် ဆိတ်ဆိတ်နေသနည်း
၂၄	ပလၢ အနါဒံၭလဖၤယီၣလဲၤ	မည်သူ၏ နားတောင်းများနည်း
၂၅	ယအ့ၧဘၤ နးဆံၭအ့ၪ	ကျွန်ုပ်သည် စိုးစိမ့် မစားရပါ
၂၆	လၧလၣဝံၢအနံၣနီၤ ပှမၣကၢၣ နးဂၣအ့ၪ	ဥပုဒ်နေ့တွင် မည်သူမျှအလုပ်ကို မလုပ်ပါ
၂၇	ထံၢလၣ့ဝံၭ လနၣ့ၔ	ရေတချို့ ခန်းသွားပြီလော
၂၈	ဆၢ့ဖၢ ယၣ့ယါ အဒံၭ	ကြက်ဖသည် မိမိအတောင်ကိုခတ်သည်
၂၉	အ့ၤဆၢ နဆံၪဝံၤနၣဝံၤ လဂ့ၣ	သင်၏ လယ်ယာများကို မရောင်းပါနှင့်
၃၀	ဆၧဝၭဝံယဝၭ နၭမၪလီၢ	ကျွန်ုပ်သည် အလွန်ဆာမွတ်သည်
၃၁	ဝံၪပကံၭ ဘဲၢယီၣဝိၭ လဂ့ၣ	ဤကဲ့သို့ မကျစ်ပါနှင့်
၃၂	မၣယံၪမၣနး နဝၭ လဂ့ၣ	သင် ဖင့်စားဖင့်နွဲ့ မလုပ်ပါနှင့်
၃၃	အယီၣမွဲ ပှရှၣအဖံၪလဂၣလီၢ	ဤသူသည် စေးနဲသောသူတယောက်ဖြစ်သည်
၃၄	ပှအၤဂၣ မးဝံၢ လၧလၣဝံၢအနံၣနီၤလီၢ.	လက္ကယ်နေ့တွင် လူများစွာတို့သည် ဥပုဒ်စောင့်ကြသည်

န	(အဲၤဒိၭအ့ၤ)မိအ့ၤ	ဆံၭအၤလဲၤ.	ယ	အ့ၤဆၧ	အဘိၣဘၭနီၤ	ဖါမၣကၢၣလီၢ
	လၣ့ရှ့လၣ့ယၪ			မံၢမၤ		
ဝၭရှါ	အ့ၤနၣ့ဆၧအ့ၤ		ဝၭရှါ	ဆံၪဆၧ		
ပှရှၣ	ထွံၢလၤအီၤထးဒံၭ	ဆံၭဒိၤလဲၤ.	န	အ့ၤစၤ့ဆၧ	အခါနီၤ	
	မိမၣထံၪထၪနၣၤ			အ့ၤပၪဆၧ		
အဝ့ၢ	အဲၤဒိၭမၣကၢၣ		ပှရှၣ	ထၭထၤ		

လၧယၢ	ဆၧမၣ ကလၣ့ရှၣ	လီၢ.	လၧခဲၢ့	ပှမၣကၢၣ လထံၤပးလီၢ
	ဆၧအ့ၤ မိအီၤအၤထၤ့			ဆၧအ့ၤ အၤထၤ့ဝ့ၢဒၤလီၢ
	နမိဒၤဘၤ ဆၧလၣ့လၭ			အဝ့ၢ ဒၤဘၤ အဖါလီၢ
လၧယၢခီၢ	ဆၧဝၭဝံ ကလၣ့မါ		လၧခဲၢ့ထဲၣ့	ဝၭရှါလဖၤ မၣ ဆၧနီၤလဲၤ
	ဆၧအဲၤ မိလၣ့ရှၣ			ဖါ အ့ၤဆၢ အပနါလီၢ
	ဆၧထၢ့ဒၣ မိအၤထၤ့			အဝ့ၢ အ့ၤဘၤ အၤအၤလ့ၪလီၢ
				အဝ့ၢ မၣဝံၢလၣ့အဝၭလီၢ

ဘိၣ်ယီၤ	နအဲၣ်ဒိး ဆံးအၣ်လဲၣ်.	နအဲၣ်ဒိး	ထဒုၤဒုၤလဲၣ်
	ပှမၤဆၣ်မၤအၣ်ထူၣ်ဝ့ၢ်ဒၣ်လီၢ်.	ပှၢးရှါအဆၣ်	
	နအီၣ်ထလဲၣ်.		
ဘိၣ်နဲၣ်ယီၤ	ဆၣ်အှ့ အီၣ်ဒံးဧၣ်.	အဝ့ၢအှ့ဆၢ	
	အဝ့ၢအီၣ် ထီးယီၤအှ့ၤ.	နမၤခါ	
	အဝ့ၢမွဲ ၁းရှါလဂၤလီၢ်.		

၁	နမိအှ့ ဆံးအၣ်လဲၣ်	သင် ဘယ်မျှလောက် စားလိုသနည်း
၂	နထံၢလၣ် အီၣ်ထးဒံး ဆံးအၣ်လဲၣ်	သင်၏ ဆား မည်မျှ ကျန်ရှိသေးသနည်း
၃	ပှရှၤ မိမၤထံၤထၤနၣ်ၤ ဆံးအၣ်လဲၣ်	သူများသည် သင့်အား မည်မျှ အနှောက်အရှက်ပြုသနည်း
၄	ယအှ့ဆၣ် အဘိၣ်ဘးနီၣ် ဖါမၤကၤလီၢ	ကျွန်ုပ် စားနေစဉ်တွင် ဖခင်သည် အလုပ်ကို လုပ်နေသည်
၅	ပှရှၤဆံၤဆၣ် အဘိၣ်ဘးနီၣ် ဖါမၤကၤလီၢ	သူများ လယ်ထွန်နေစဉ်တွင် ဖခင်သည် အလုပ်ကို လုပ်သည်
၆	နမံၢမၣ်အခါနီၣ် ဖါမၤကၤလီၢ	သင်အိပ်ပျော်နေစဉ်တွင် ဖခင်သည် အလုပ်ကို လုပ်သည်
၇	လၢ်ယၢ ဆၢ်မၤ မိရှၤလၣ်လီၢ	အနာဂတ်အချိန်တွင် အလုပ်ရှားသွားလိမ့်မည်
၈	လၢ်ယၢလခီၢ နမိဒၣ်ဘၣ် ဆၢ်လၣ်လးလီၢ	နောင်အချိန်တွင် အံ့ဘွယ်ရာများကို သင်တွေ့ရလိမ့်မည်
၉	လၢ်ယၢ ဆၢ်၁းဝံ မိလၣ်မါလီၢ	နောင်အခါတွင် ဝတ်မွတ်ခြင်း ပျောက်သွားလိမ့်မည်
၁၀	လၢ်ခဲ့ၢ်ထဲၣ် ပှမၤကၤ လထံၣ်ၺးလီၢ	၎င်းင်းနောက် လူများသည် အလုပ်ကို ဇက်တိုက် လုပ်ကြသည်
၁၁	လၢ်ခဲ့ၢ် အဝ့ၢ အှ့ဘၣ် အၣ်အၣ်လှ့ၤလီၢ	ထို့နောက် သူသည် များစွာစားရလေသည်
၁၂	လၢ်ခဲ့ၢ် အဝ့ၢ ဒၣ်ဘၣ် အဖါလီၢ	ထို့နောက် သူသည် ဖခင်ကို တွေ့လေသည်
၁၃	ဘိၣ်ယီၤ နအဲၣ်ဒိး ဆံးအၣ်လဲၣ်	ယခု သင်သည် မည်မျှအလိုရှိသနည်း
၁၄	ဘိၣ်နဲၣ်ယီၤ ဆၣ်အှ့ အီၣ်ဒံးဧၣ်	ယခု စားစရာ ကျန်ရှိသေးသလော
၁၅	ဘိၣ်ယီၤ အဝ့ၢမွဲ ၁းရှါလဂၤလီၢ	အခုသူသည် လူကြီးတယောက် (အကြီးအကဲတယောက်) ဖြစ်သည်
၁၆	နအဲၣ်ဒိး ထဒုၤဒုၤလဲၣ်	ဘယ်အရာကို သင်အလိုရှိသနည်း
၁၇	ပှၢးရှါ အဆၣ် ထဒုၤဒုၤလဲၣ်	သက်ကြီးသူ၏ ဥစ္စာ ဘယ်အရာနည်း
၁၈	အဝ့ၢ အှ့ဆၢ ထဒုၤဒုၤလဲၣ်	ဘယ်အရာကို သူရောင်းသနည်း

ဆၢဖီ – ၅

LESSON - 5

New words introduced (6 words)

နဲၣ်	**Than**	အှၢ	**If**
လချုၣ်, ဒံၣ်ဘၢ	**Before**	ထီးဒၢပှလၢ	**Whoever**
လက္ၢကူၢ, လဘျုးဘျုး	**Sometimes**	ဘဲၢယီၤ, ဘဲၢယီၤဝိၣ် ဘဲၢနီၢ, ဘဲၢနီၢဝိၣ်	**Thus; like**
အဂဲးဘဲၢယီၤ, အကို့	**Because, as, for**		

၁	မၤလၢ့ထံး နဆၢရၢ့ နးဆံၣ်	သင်၏ စာရင်းကို အနည်းငယ် တိကျအောင်ပြုလုပ်ပါ
၂	ပလၢ ထံၤ စံၢ့စံၢ့ၣ့ၢလဲၢ	မည်သူသည် လင်းကွင်းကို တီးတတ်သနည်း
၃	ဆၢမံၢ့ၣ်အီၢလၢနၢၤအှၤ	သင်၌ကျေနပ်မှုမရှိပါ
၄	ဝံၢ့ အှၢနၢၤဧ	သင့်ကိုယ်တွင် အနာစိမ်းပေါက်သလော
၅	ပှမၤ နံၢ့ထၢ့ၣ်ၢ့ ပံၢ့အလးလီၢ	နေရာတိုင်းတွင် နှစ်သစ်ပွဲကို ကျင်းပသည်
၆	အယီၤမွဲ လံၤဆံၢ့ပံၢ လဘံၢ့လီၢ	ဤအရာသည် သမ္မာကျမ်းစာတအုပ်ဖြစ်သည်
၇	ထံးလၢ့ နဆၢ နးမံၢ့ လဂ့ၤ	သင်၏ဥစ္စာ ဘာမျှမထည့်ပါနှင့်
၈	အဝ့ၢ မၤလၢ့မါ ခံၢ့ၣ်ၢ လနၢ့	သူသည် အလေးအချို့ကို ဖျောက်ပစ်သည်
၉	ဂံၢ့လးယီၤမွဲ အဆၢဧ	ဤအိမ်နေရာသည် သူ၏ အိမ်နေရာလော
၁၀	ဒံၢ့ၣ်ံၣ်လဖး ဆံၣ်အှၢလဲၢ	နှမ်းဖတ်တပိသာ ဈေးမည်မျှနည်း
၁၁	ၣ်ၣ်ဘၢ့ လၢအခံးအဂၢ့ဂ့ၤ လဂၤ	ကိုယ်လုံးကိုယ်ပေါက်ကောင်းသော လူငယ်တယောက်
၁၂	အီၢဒံၢ့ခံၢ့ ဘဲၢယီၤဝိၣ် လဂ့ၤ	ဤကဲ့သို့ စောင်း၍မနေပါနှင့်
၁၃	ပလၢ အှၢ့ဆၢ အံၢ့ထံလဲၢ	မည်သူသည် ချင်းဥကို ရောင်းသနည်း
၁၄	အယီၤမွဲ ယမံၢ့ရှါလီၢ	ဤသူသည် ကျွန်ုပ်၏ ယောက်ခမဖြစ်သည်
၁၅	အဝ့ၢ ဝံၢ့ဝၢ့ အခိၢ	သူသည် ဦးခေါင်းကို လှုပ်သည်
၁၆	စံၣ်ဝံၢ့စံၣ်ဝၢ့ လဂ့ၤ, ဘၢယၣ်ၣ်အှၤ	ကွေ့ကောက်၍ မပြောနှင့် ကျွန်ုပ်မကြိုက်ပါ
၁၇	နမၤလၢ့လံၢ့ အဆၢဧ	သင်သည် သူ၏ ဥစ္စာကို ပွန်းစေသလော
၁၈	ပှအှၢ့ဖံးလဂၤယီၤ မွဲပလၢလဲၢ	ဤဘိန်းစားသည် မည်သူဖြစ်သနည်း
၁၉	အဆၢ့ဖၢယီၤ အထံးဂ့ၤအှၤ	သူ၏ ကြက်ဖအမေါက်မလှပါ
၂၀	မွဲဘၢနီၢ နမၤဂံၢ့ဂၢ့ ပၣ်ၣ်လဲၢ	သင်သည် အဘယ်ကြောင့် ကျွန်ုပ်တို့၏ စိတ်ကို ဒွိဟဖြစ်စေသနည်း
၂၁	လနံၢ့ယီၤ နအှၢ့ဘၢ ဒံၢ့လံၢ့ၣ်ၢဒံၣ်ဧ	ယခုနှစ်တွင် သင်သည် သဘွတ်သီးကို စားရသေးသလော

၂၂	အဝ့ၤ အ့ၢဆၤ ဝံ့ဖံၣ် အတၤ့လဖၢ	သူသည် သစ်ခေါက်အထူများကို ရောင်းသည်
၂၃	ဆၤ့လဘံ့ယီၣ အနံ့ၤကၣ်အ့ၫ	ဤကြက်အစာအိမ် မတင်းပါ
၂၄	မိအ့ ဆၣအ့ လမံ့ၣလါလါလီၤ	မည်သည့်စားစရာမဆို စားလိုသည်
၂၅	အယီၣမွဲ နဝံ့ပၢၫ	ဤဟာသည် သင်၏ ပျဉ်ပြားလော

လချုၣ်	ဖံထ့	ဒံၣ်ဘၢနီၢ	လီၣဘၢယၢၣ.	ထီးဒၢ	ပှလၣအမၣမၢဆၣနီၢ	မွဲပှမၣထံၫထၫလီၤ
	နအ့				ပှလၣအမၣလၣ့ဖါဆၣနီၢ	
	လၣ့ရှၣ				ပှလၣမၣခါဆၣနီၢ	
	ဝံၣ်ဝံၣ်					

န	ဒၢဘၢ	အၢနဲ့	ပၢၣ	အ့ၫ.	ပ	၁ၣ်လၣ့ဖၣ်	လဘျုၣ့ဘျုၣ့	လီၤ
ဖၢထံ	အဲၢဒိၣ်	ရှၣနဲ့	ယၢၣ	လီၤ.	ယ	ထၢ့ဒၣ၁ၣ်ရှါ	လကူၢကူၢ	
၁ၣ်ရှါ	နၢ့ထ့		ယဖါ			မၣဘၢမၢဆၣ		
	မၣကၣ					နၢ့ထ့နၢၣ		
						အၢ့ဘၢယၢ		

လဘျုၣ့ဘျုၣ့	ပ	မၣဆၣ နးမံၣ့အ့ၫ	မၣဆၣ လဘၢဘၢ	အကီၣ့	လၣ့ရှၢ့လၣ့ယၫဝ့ၤလီၤ
		အ့ၢဘၢဆၢ့ယၢလီၤ			
	ဖါ	အ့ၢလၫနၢၣလီၤ	အဝ့ၤ အီၢလၣ့ဖၣ်လၣပၢၣ		မၣဝံၣ့မၣဝၣ့အ၁ၣ်လီၤ
လကူၢကူၢ	၁ၣ်ရှါ	နၢ့ထ့ဘၢနၢၣ	လၣ့ရှၢ လၣအမၢ		
		မၣ ဆၣမၣ တရှါလီၤ			
	ဖၢထံ	မံၤမးဘၢနၢၣလီၤ	အ၁ၣ် လထံၢဘၢ		အဆၣလၣ့မါလီၤ

ကၣ်ထၫ	ဘဲၤယီၣ.	အ့ၢ	နမၣဆၣမၣ	ဘဲၤနီၢတၣ်	ဆၣပံၤဆၣလၣအီၢဝ့ၤလီၤ
ဂၣ်ဖၣ်			နမံၤနၣ့		
မၣကၣ			နကၣ်ထၫ		ပှဒၢဘၢဂ့ၣလီၤ
အၢ့စၢ့	ဘဲၤယီၣဝိၣ်.		နအၢ့	ဘဲၤနီၢဝိၣ်တၣ်	
ရှၣ့ထၫ			နထံးလၣ့		ပှမိအၢ့လၫနၢၣလီၤ
ထံးလၣ့					

<table>
<tr><td rowspan="6">အဝ့ၢ</td><td rowspan="2">မၩဆၧဘဲၢယီၩဝိၥ</td><td rowspan="6">ပှ့ၡၩ</td><td rowspan="3">ဝၥထ့ၧလီၢ.</td><td>ဆၧမၩအဝၥဘဲၢယီၩ</td><td rowspan="3">ကိၥဘျၩ့ဒ့ၥ</td><td rowspan="2">လီၢ</td></tr>
<tr><td>နမိအ့ၧဘၧ</td></tr>
<tr><td rowspan="2">မၩကၩဘဲၢယီၩ</td><td>ယမၩနၧၩ့ဆၧအ့ၧစ့ၧ</td><td rowspan="2">ဧၧ</td></tr>
<tr><td rowspan="3">နံဘၧလီၢ.</td><td>အဝ့ၢဘၧထိးစၧ</td><td rowspan="3">ကိၥဘျၩ့</td></tr>
<tr><td rowspan="2">မံၢ့ဝၥ</td><td>ပှန့ဘၧဆၧမၩဆၧၩ့</td><td rowspan="2">အ့ၤ</td></tr>
<tr><td>နမိအ့ၧဘၧ</td></tr>
<tr><td></td><td>မၩဘၧမၧဆၧ</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
</table>

၁	နဒၧဘၧ အၧနဲ့ၧ ယၧၩအ့ၤ	ကျွန်ုပ်ထက် သင်ပို၍ မတွေ့ရပါ
၂	ဖၢထံ အဲၧဒိၥ အၧနဲ့ၧ ယဖါလီၢ	ဦးကြီးသည် ဖခင်ထက်ပို၍ အလိုရှိသည်
၃	ဝၥရှ့ါ မၩကၩ အၧနဲ့ၧ ပၧၩလီၢ	သက်ကြီးသူသည် ကျွန်ုပ်တို့ထက် ပို၍အလုပ်လုပ်သည်
၄	ပဝၥ လၩ့ဖၥ လဘျၩ့ဘျၩ့လီၢ	တခါတလေ စိတ်ဝမ်းကွဲကြသည်
၅	ပ မၩမၧဆၧ လဘျၩ့ဘျၩ့လီၢ	တခါတလေ ကျွန်ုပ်တို့ အပြစ်ပြုကြသည်
၆	ယ န့ၧထ့ၧနၧၩ လဘျၩ့ဘျၩ့လီၢ	တခါတလေ သင့်အား ကျွန်ုပ်သတိရသည်
၇	လဘျၩ့ဘျၩ့ ပမၩဆၧ နးမံၩ့အ့ၤ	တခါတလေ ကျွန်ုပ်တို့ ဘာမျှမလုပ်ပါ
၈	လကူၧကူၧ ဖါ အ့ၧလၤနၧၩလီၢ	တခါတခါ ဖခင်သည် သင့်အား အပြစ်ဖေါ်ပြ ဆိုဆုံးမသည်
၉	လကူၧကူၧ ဖၢထံ မၩ ဆၧမၩ တရှ့ါရှ့ါလီၢ	တခါတလေ ဦးမင်းသည် တကယ်အလုပ်လုပ်သည်
၁၀	မၩဆၧ လဘၧဘၧအကိူၩ့ အဆၧ လၩ့မါလီၢ	မဟုတ်မမှန်သည်ကို ပြသောကြောင့် သူ ဥစ္စာပျောက်ဆုံးရသည်
၁၁	လၩ့ရှ့ၧလၧအမၧအကိူၩ့ လၩ့ရှ့ၧလၩ့ယၤဝ့ၢလီၢ	သူ၏ မိန်းမနှင့်ကွဲရ၍ ဆင်းရဲလေသည်
၁၂	အဝၥ လထံၧဘၧအကိူၩ့ မၩဝံၩ့မၩဝၩ့အဝၥလီၢ	စိတ်မနန့်သောကြောင့် ဟိုဟိုသည်သည်ပြုလုပ်သည်
၁၃	ကၥထၤ ဘဲၢယီၩဝိၥ	ဤကဲ့သို့ချည်ထား
၁၄	မၩကၩ ဘဲၢယီၩဝိၥ	ဤကဲ့သို့အလုပ်ကိုလုပ်
၁၅	အ့ၧစ့ၧ ဘဲၢယီၩ	ဤကဲ့သို့မေး
၁၆	နမၩဆၧမၩဘဲၢနီၧတၥ ပှမိအ့ၧလၤနၧၩလီၢ	သင်သည် အလုပ်ကို ဤကဲ့သို့လုပ်လျှင် သူများကြိမ်းမောင်းလိမ့်မည်
၁၇	အ့ၧနအ့ၧဘဲၢနီၧတၥ ဆၧဗံၢဆၧလၩ အီၧဝ့ၢလီၢ	ဤကဲ့သို့ သင်စားလျှင် တင့်တယ်ပါသည်
၁၈	အ့ၧနမံၢနၩ့ဘဲၢနီၧ ဆၧမိအ့ၧလၤနၧၩလီၢ	ဤကဲ့သို့ သင်အိပ်လျှင် သင့်အား သူများအပြစ်ဆိုလိမ့်မည်

ဆၧဖီ – ၆

LESSON - 6

New words introduced (9 Words)

ကိၭဘျုၪဒ့ၭ	**Every time**	လါနၤ့, လါနၤ့တၭ, လါနၤ့ဘိၪ	**Though, but although**
မွဲဘဲၢနီၩတၭ, မၪဝၭဘဲၢနီၩတၭ, အခိးမွဲဘဲၢနီၩတၭ	**Therefore**	ကိၭဂၪ	**Everyone**
ဆ့	**Also**	ထီးဒၩလး	**Anywhere**
ပံၪလ့ၤ, ပံၪပံၪလ့ၤ	**Every where**	လနၪ့	**Some**
လစီၠ့လါလါ	**Wherever**		

၁	ဆၧလၪ့ဆၢ့လၪ့မဲၪ အီၩအ့ၤ	ထူးခြားခြင်းမရှိပါ
၂	အဝ့ၢ နဲၪလၪ့အဝၭအ့ၤ	သူ့ကိုယ်သူ မယုံပါ
၃	အဝၭ မိထၠ့ဘၭ ယဲဆံၢလီၢ	သူ့ အသက်ငါးဆယ်ပြည့်တော့မည်
၄	ဆၧဖၪ့ယဲယဲနီၩ မွဲဆၧနီၩလဲၩ	လှဲ့လှဲ့လှဲ့လှဲ့နှင့် တောက်ပနေသောအရာသည် ဘာဖြစ်သနည်း
၅	ယဝၭလၪ့ဘဲၪ နၭမၤလီၢ	ကျွန်ုပ်စိတ်အားများစွာ လျော့သွားပါသည်
၆	ပှဘဲၢနၧၪအဝိၭနီၩ လၧခးဲၢယီၪ အီၩအ့ၤ	သင့်လိုလူ ကမ္ဘာပေါ်တွင်မရှိပါ
၇	ပှမၪနဲၪဖိၩဝၩ နးဂၪအ့ၤဧၩ	မည်သူမျှ ကလေးကို မချော့ဘူးလော
၈	မွဲဘၩနီၩ နအၠ့ပဲၪလဲၩ	သင် ဘာကြောင့် နတ်စားရသလဲ
၉	အယီၪမွဲ နခံၢနဲၪဧၩ	ဤသူသည် သင်၏ယောက်ဖလော
၁၀	ဆဲၪလၪ့ နခၠ့ ဘဲၢယီၪဝိၭ လဂ့ၪ	ဤကဲ့သို့ သင့်ခြေကို တွဲလွဲမချထားနှင့်
၁၁	ဖါ အၠ့ဝဲ ယၩဝ့ၩအ့ၤ	ဖခင်သည် ငါးမသက်တတ်ပါ
၁၂	ဆၢ့ဒံၩပဲၪဖၭလနၪ့လီၢ	ကြက်ဥတချို့ အက်ကွဲလာသည်
၁၃	အဆၧအဲၩတၪ့အီၩထလဲၩ	သူ၏ရည်းစား ဘယ်မှာရှိသနည်း
၁၄	နဲၩထံလဖးဆံၭအၩလဲၩ	မြောက်ဥ တပိဿာ ဘယ်စျေးဖြစ်သနည်း
၁၅	ယဝဲဝၭရှါအဝၭ ပဲၢနၭမၤလီၢ	ကျွန်ုပ်၏ အစ်ကိုသည် ရင်ပတ်အလွန်နာသည်
၁၆	ပှရှၪအဝ့ၢယီၪ အရဲဝံၢဂ့ၪ နၭနၭလ့ၤလီၢ	ဤသူ၏ အနုဆေး အလွန်ကောင်းသည်
၁၇	ဆၩဝၭမဲၩမိဖါလအီၩဘၩအကိုၪ့ အဝ့ၢ မၪဒဲၪဘၭဆၧလီၢ	သူသည် မိဘကို မကြောက်သောကြောင့် အပြစ်ကို ပြုလုပ်သည်
၁၈	ဆၧအၠ့လံၪ့အၠ့လဲၢ ဆၧမံၪ့ပနါ လၪ့ရှၪဝ့ၢလီၢ	ကျွဲနွားများကို ငှားခြင်းလျော့နည်းသွားသည်
၁၉	ပှလၧအနဲၪဝရဲဝခၭ အီၩလနၪ့လီၢ	သရဲသဘက်ကို ယုံကြည်သူတချို့ရှိသည်

၂၀	မၩဂဲၩ နသၥ လဂ့ၩ	သင့်ကိုယ်ကို မလှုပ်နှင့်
၂၁	ပလၢ မၩကဲၬထ့ၫ မၢဆမံၥလဲၬ	မည်သူသည် ပင်လယ်ကို ပြုလုပ်သနည်း
၂၂	မၩခဲၩထ့ၫအသၥ လဂ့ၩ	သူ့အားဒေါသထွက်အောင် မပြုလုပ်ပါနှင့်
၂၃	အဝံ ဆဲၩလၩ့ဒံၥအ့ၬ	အမြစ်မတွယ်သေးပါ
၂၄	ဆၬအ့ၫလဲၩထ့ၫအသၥ နၥမၬလီၢ	အပြောင်းအလဲများစွာရှိသည်
၂၅	အဝ့ၢ အ့ၫဆၢ လံၬဝံၬလဲဝံၬလီၢ	သူသည် စာအုပ်များကို ရောင်းသည်
၂၆	လၢ့ဝဲဒံၥ နၥနၥလ့ၬလီၢ	လျှပ်စစ်များစွာ ပြက်သည်
၂၇	လံၬလၬအဘၬ ဆၬစဲၩထၬနီၬ ပလၢ အဂၬလဲၬ	တံဆိပ်ခတ်နှိပ်ထားသောစာသည် မည်သူ့အတွက်နည်း
၂၈	ကၥဘံၥထၬ ပဲၩ့တရ့ၢ လဂ့ၩ	တံခါးကိုပိတ်၍မထားပါနှင့်
၂၉	ဘၬမၩခဲၩထၬ မ့ၬ ဘဲၢဝ့ၬလဲၬ	မီးကို မည်ကဲ့သို့ မွေးထားရသနည်း
၃၀	ဆၬဒဲၩဘၬ အနါၬ	သူ၏နားကို ရိုက်မိသလော
၃၁	ပှအ့ၫလဲၩ ဆၬနီၬလဲၬ	သူများ ဘာကိုလဲလှယ်ကြသနည်း
၃၂	အနါလဲ နၥမၬလဲၬ	သူ၏နားရွက်ကျယ်လှပါသည်တကား
၃၃	နဖါ လဲၩလၩ့ ဆၬနီၬလဲၬ	သင့်ဖခင် ဘာကိုရောစပ်သနည်း
၃၄	နမိအ့ၫဆၢ ဘဲၩတလိၥ ထလဲၬ	မည်သည့်နေရာတွင် သင်သည် ပဲစောင်းလျားကို စိုက်သနည်း
၃၅	ဆရၢ နဲၬလံၬၬ	ဆရာစာသင်သလော

န	ဂံၢ	ကိၥဘျၩ့ဒၥနီၬ	ဘၬလၬ	မၬဒံၢနံၩ
				ယလၥအီၬဘၬဂံ့ၫ
အဝ့ၢ				ယလ့ၩဆၬအခၢ

နလ့ၩ	လစီ့ၬလါလါနီၬ	နဘၬမၩကၩလီၢ
		နဘၬမၩအဲၬနသၥလီၢ
		နမိဒၬဘၬ ပှအရှ့ၫလီၢ
နအီၬ		နမိဒၬ ပှအီၬဝံအီၬဆံၩ့လီၢ
		နမိဒၬ ပှလၬအဲၬလၩ့ဒၬအသၥလီၢ

ယၤၣ	ဆ့	မွဲ	ဆရၢလဂၣလီၢ.	ပှဒၤဘၤ	ကျၥ	ပံၣ့ပံၣ့လ့ၤ	လီၢ
			ခးဆါလဂၣလီၢ.				
အဝ့ၢ			ပှနဲၣလၣ့ဘၥလဂၣလီၢ.		ထိၤရှုၤ		ဧၤ
			ပှနဲၣမၤဆၤလဂၣဧၤ.			ပံၣ့စီၤ့အလး	
နၤၣ			ပှလၤအနဲၣဘရဲဘခၥလီၢ.		ဝၤ		အ့ၤ

ဆၤအီၤဝံအီၤဆံၣ့	အီၤထၤ့	ပံၣ့ပံၣ့လ့ၤ	လီၢ
ဆၤဝံၢဆၤရှါ			
ဆၤထၢ့ဒၣ			ဧၤ
ဆၤဘၥမဲၤပှရှၣ			

ထီးဒၤလး	ယဖါအ့ၤအီၤ	နီၤ	ယဘၥမဲၤအ့ၤ
	နအ့ၤဝီၢ့ယၤၣ		

ပှ	ကိၥဂၣ	ဘၤမၣဆၤမၣလီၢ
		ဒၤဘၤနၤၣအ့ၤ
		အၤ့ဘၤဝ့ၢလီၢ
	လနၣ့	နၤ့ထၤ့ဆၤစံၥဝဲၣလီၢ
		နဲၣနၤၣအ့ၤ

အဝ့ၢမွဲ	ဘၥရှါ	လါနၢ့	မၣဆၤထံၢခးအဂးအ့ၤ
	ဆရၢ		ဆၤနဲၣအဝ့ၢအ့ၤ
	ခးဆါ		ဆၤဘၥမဲၤအဝ့ၢအ့ၤ
	ဆၤခၣ့		မၣဆၤကဲၤထၤ့နးမံၣ့အ့ၤ

မွဲဘဲၢနီၤတၥ	နဘၤအ့ၤပၤ ဆၤမၣလီၢ
အခိးမွဲဘဲၢနီၤတၥ	နဘၤအ့ၤယၢ နဖါလီၢ
မၣအဘၥဘဲၢနီၤတၥ	နဘၤအ့ၤလဲၣ နပနါလီၢ

၁	ဆၤမၣအဘၥဘဲၢယီၣ ကိၥဘျၣ့ဒ့ၥလီၢ	ခါတိုင်း ဤကဲ့သို့ဖြစ်ပျက်၏
၂	ပှန့ဘၤဆၤမၣ ကိၥဘျၣ့အ့ၤ	ခါတိုင်းအလုပ်ကိုမရပါ
၃	နဂဲၢ ကိၥဘျၣ့ဒ့ၥနီၤ ဘၤလၤမးဝံၢနံၣလီၢ	သင်လာတိုင်း ဥပုဒ်နေ့ဖြစ်နေပါသည်

၄	အဝ့ၢ်ဂဲၢ်ကိၡ်ဘျုးဒ့ၡ်နီၣ် ဘၣ်လၢ်ယလ့ၤဆၢ်အခါလီၢ်	သူလာတိုင်း ကျွန်ုပ် ခရီးထွက်သည်နှင့် ကြုံပါသည်
၅	နလ့ၤ လစီၤ်လါလါနီၣ် နဘၣ်မၤကၤလီၢ်	မည်သည့်အရပ်ကို သင်သွားသည်ဖြစ်စေ သင်သည်အလုပ်ကိုလုပ်ရမည်
၆	နအိၣ် လစီၤ်လါလါနီၣ် နမိဒၣ် ပှၤအရှၤ်လီၢ်	မည်သည့်အရပ်တွင်သင်နေသည်ဖြစ်စေ သင်သည်ဆင်းရဲသားများကိုသင်တွေ့ရမည်
၇	ယၤဆ့မ့ၢ် ဆရၢလၢဂၤလီၢ်	ကျွန်ုပ်လည်း ဆရာတယောက်ဖြစ်သည်
၈	အဝ့ၢ်ဆ့မ့ၢ် ပှၤလၢ်အနဲၤလၤ်ၥၡ်လၢဂၤလီၢ်	သူလည်းမိမိကိုယ်ကိုယုံသောသူတယောက်ဖြစ်သည်
၉	ပှၤဒၣ်ဘၣ် ကျၡ် ပံၤ်စီၤ်အလၤလီၢ်	ကျီးကန်းကို နေရာတိုင်းတွင် တွေ့ရသည်
၁၀	ပှၤဒၣ်ဘၣ် ဝၣ် ပံၤ်စီၤ်အလၤအှ့ၤ	ဝါးကိုနေရာတိုင်းတွင် မတွေ့ရပါ
၁၁	ဆၢ်အီၣ်ဝံအီၣ်ဆံၤ် အီၣ်ထၢ်ပံၤ်ပံၤ်လ့ၤလီၢ်	ဝတ်မွတ်ခြင်းသည် နေရာတကာတွင်ရှိလာသည်
၁၂	ဆၢ်ထၢ်ဒၤ အီၣ်ထၢ် ပံၤ်ပံၤ်လ့ၤလီၢ်	နေရာတကာတွင် ပဋိပက်ခတ်ရှိလာသည်
၁၃	ထီးဒၣ်လၤယဖါအှ့ၣ်အီၣ်နီၣ် ယၥၡ်မဲၣ်အှ့ၤ	မည်သည့်နေရာ၌မဆို ဖခင်ရှိလျှင် ကျွန်ုပ် မကြောက်ပါ
၁၄	ပှကိၡ်ဂၤ ဘၣ်မၤ ဆၢ်မၤလီၢ်	လူတိုင်းအလုပ်ကို လုပ်ရမည်
၁၅	ပှလနၤ် ဒၣ်ဘၣ် နၢ်ၤအှ့ၤ	လူတချို့ သင့်ကို မတွေ့ရပါ

ဆၢ်ဖီ – ၇

LESSON - 7

New words introduced (9 words)

ထီးယီၤလၢ်ယၢ, ထီးယီၤစူၤယၢခိၤ	**Henceforth**	နးဆံၡ်အှ့ၤ	**Not at all**
ထီးနီၣ်လကူၣ်, ထီးနီၣ်လဖၢၢ်, အခါထီးနီၣ်	**Then**	ဖိၡ်ဘိၡ်	**About**
ဘၣ်ခိၤ	**Lest**	ဘၣ်လဘၣ်	**Perhaps**
ဒဲ	**And**	လချုၡ်, ဒံၡ်ဘၣ်	**Before**
မ့ၢ်, အၢံၣ်	**Yes**		

၁	ဆၢ်ဒဲၤ ဘၣ် အနါကဲၤ်ထံၡ်ဧၢ်	သူ၏နားထင် ရိုက်ခံရသလော
၂	မၤစဲၤ်ထၤ နးဆံၡ်	အနည်းငယ်စောင်း၍ထားပါ
၃	ဆၢ်အှၤ်ဆၢ ဆၢ်ကဲၤ်ယၤ ထလဲၣ်	အထည်အလိပ် မည်သည့်နေရာတွင် ရောင်းသနည်း
၄	အခၢ်ၤ ဘၣ်ထဲး လၢ်ဆၢ်နီၣ်လဲၣ်	သူ၏ခြေထောက် ဘာနှင့်တိုက်မိသနည်း
၅	ပှမဲၤ်ပဲၤ်ဖိၣ်လဂၤယီၤ ပလၢ အဖိၣ်လဲၣ်	ဤလူဖလံလေးသည် မည်သူ၏ သားဖြစ်သနည်း
၆	ယၣ်ဆဲၤ်လဖး ဆံၡ်အၣ်လဲၣ်	ငါးခြောက်တပိဿာ ဘယ်လောက်လဲ

၇	ထံၢမိၡါ ထဲၣ့ဖှၢၥ ထီးယီၣ	မြစ်မကြီး ဤနေရာတွင် ဖြာထွက်သည်
၈	ဆၢ်ခဲးထၤ အယးဒံၣ့အှၤ	သူ၏ခါးကို မပတ်ချည်ထားပါ
၉	နှၣ့ဝံၢ်မံၣ့ဝံၢ် ပဲါထၥဒံၥအှၤ	မြက်များ မခြောက်သေးပါ
၁၀	အယီၣမွဲ ယၢ်ဖဲၣ့ဧၢ်	ဤဟာ ငါးဘတ်လော
၁၁	အဝ့ၢဝံၢ် အီၢ်ထယီၣ ထီးယဂ်ၢထဲၣ့ထဲၣ့လီၢ	ဤနေရာတွင် သူတို့ ကျွန်ုပ်ပြန်လာသည့်တိုင်အောင် နေသည်
၁၂	ပှအပဲၣ့ နံၢဂၣယီၣ အီၢ်လၢ်ခဲးယဲၣ့ဧၢ်	ဤအမွှာနှစ်ယောက်သည် တိုင်းတပါးတွင် နေကြသလော
၁၃	ဆၢ့်ထဲးလၣ့ လဂ့ၣ	ဖိ၍မချုပ်နှင့်
၁၄	မွဲဘၢ်နီၢ် န မၣစဲၣ့ထၤ နပၢ့လဲၢ်	အဘယ်ကြောင့် သင်သည် လှေကားကို စောင်းထားသနည်း
၁၅	ပှထမၤဖိၢ် နဲၢ့် ပှၤဝံၢ်ဖၣ့ဝံၢ်လီၢ	ပန်းဘဲသမားသည် ဒါးနှင့်လှံများကို ထုလုပ်သည်

လချုၥ	န	အှၢ်ဆၢ	ဒံၥဘၢ်	နလံၤ	နီၢ်	လီၣဘၢ်ယၢ်ၣ
	ဖါ	အှၢ်လဲၣ		ပနါ		အီၢ်ထီးယီၣ
	အဝ့ၢ	မၣန့		တလၢ		

ထီးယီၣလၢ်ယၢ	နမိဒၢ် ဆၢ်လၣ့လၥလီၢ
	ဆၢ်နဲၣမၢ် မိလၣ့မါလီၢ
ထီးယီၣစူၣယၢခိၤ	ဆၢ်နဲၣယွၣ မိလၣ့ရှၣလီၢ
	ဆၢ်အဲၢ်လၣ့ဒၢ်ပၥၥ မိအၢ်ထၢ့်လီၢ

ထီးနီၢ်လကၠၢ်	အဝ့ၢ ဒၢ်ထဲၣ့ အဆၢ်မၢ်လီၢ
	အဝ့ၢ အၥၥခဲၣထၢ့် ဒဲထၢ့ဒၣ အဝဲလီၢ
ထီးနီၢ်လဖၢ့်	ၥၥရှါ ဂဲၢဝ့ၢ လၢ်အနဲၣ့လီၢ
	အဝ့ၢ အှၢ်စၢ့် အဂဲးအဖးလီၢ

အခၢထီးနီၢ်	ပှဆံၢ့ပံၢ်လဖၢ် အီၢ်အၢ်ဂၣလီၢ
	ပှလၢ်အနဲၣၥရဲၥခၥ အီၢ် ပံၣ့စီၢ့်အလးလီၢ
	ပဆၢ်ဂဲၣဆၢ်ဝၥ အီၢ် နးမံၣ့အှၤ

မိဂၢမဧရှ့	ဘၢခိၤ	ပၢဧ.	မွဲ	ဆၢယီဧမွဲနဆၢဗေ
ဆၢမိယဲးသံၢ		နၢဧ		
မ့ၤမိမဲ		လၢအကို့ဧ.	အါၢ	အယီဧမွဲယဆၢလီၢ

မွဲ	ယဆၢလ့ဧမါလနဲ့ဧလီၢ	အဝ့ၢအဲၢယၢဧ	နးဆံဒအ့ၤ
		ယအ့ၢဘၢ	
	ပှၢ်ဧအ့ၢပၤနၢဧ	အဝ့ၢက့ဧကဧနဂဲး	
အါၢ	အယီဧမွဲ ယဖိၢလီၢ	ယနဲဧလ့ဧယသဒ	
	အနီၢမွဲ အဆၢ	လ့ဧဘဲဧ	

ဘၢလဘၢ	အဝ့ၢ မိထၢ့ဒဧယၢဧလီၢ	ပှၢ်ဧမိအီၢ	ဖိဒဘိဒ	ယဲလၤလီၢ
				နံၢဆံၢလီၢ
	ဆရၢ မိဂၢ ထီးယီဧလီၢ			ယဲဂဧလီၢ
	အဝ့ၢ မိစဲ့ၢထၢ့ လၢအဆၢမဧလီၢ	၁ဒရှ်		၁ဒဘ့ၢလဖၢ မဧ ဆၢမဧလီၢ
			ဒဲ	အလံဧလနဲ့ဧ ထဲ့ဧထဲ့ဧလီၢ
	၁ဒရှ် မိထဲ့ဧထဲ့ဧလီၢ			တဝၢ့ဆါလဖၢ ဂါဒၢယၢဧ

၁	လချူဒ နအ့ၢဆၢဒံဒဘၢနလံၤနီၢ လီဧဘၢယၢဧ	သင့်စာအုပ်ကို မရောင်းမီ ကျွန်ုပ်အား ပြောပါ
၂	လချူဒ ဖါအ့ၢလဲဧဒံဒဘၢပနါနီၢ လီဧဘၢယၢဧ	ဖခင်သည် ကျွဲကိုမလဲလှယ်မီ ကျွန်ုပ်ကို ပြောပါ
၃	ထီးယီဧလၢယၢ နမိဒၢဘၢ ဆၢလ့ဧလဒလီၢ	ယခုမှစ၍ သင်သည် အံ့ဩဖွယ်ရာများကို တွေ့ရမည်
၄	ထီးယီဧလၢယၢ ဆၢနဲဧမၢ မိလ့ဧမါလီၢ	ယခုမှစ၍ ဥပါဒ်များ ပျောက်ကွယ်သွားလိမ့်မည်
၅	ထီးနီၢလဖၢၢ့ အဝ့ၢ ဒၢထဲ့ဧ အဆၢမၢလီၢ	ထိုအခါသူသည် မိမိ၏ အပြစ်ကို မြင်လေသည်
၆	ထီးနီၢလကူၢ အဝ့ၢ အသဒခဲဧထၢ့ဝ့ၢဒၢလီၢ	ထိုအခါ သူသည် ဒေါသထွက်လေသည်
၇	အခါထနီၢ ပှဆံၢ့ပံၢ အီၢအၢဂဧလီၢ	ထိုအခါတွင် သန့်ရှင်းသူတို့များစွာရှိလေသည်
၈	အခါထနီၢ ပဆၢဂဲဧဆၢဝဒ အီၢနးမံ့ဧအ့ၤ	ထိုအချိန်အခါတွင် ကျွန်ုပ်တို့ လှုပ်ရှားမှုဘာမျှမရှိပါ
၉	ဆၢမိဂၢမဧရှ့ ဘၢခိၤနၢဧ	သင့်အား ဒုက္ခလာပေးမိမည်
၁၀	ဆၢမိယဲးသံၢ ဘၢခိၤယၢဧ	ကျွန်ုပ်အား နင်းသတ်မိမည်
၁၁	အါၢ, အယီဧမွဲ ယဆၢလီၢ	ဟုတ်ကဲ့ ဤဟာသည် ကျွန်ုပ်၏ ဥစ္စာဖြစ်ပါသည်
၁၂	မွဲ, ယဆၢ လ့ဧမါ လနဲ့ဧ	ဟုတ်ကဲ့ ကျွန်ုပ်၏ ဥစ္စာအချို့ ပျောက်ဆုံးသည်

၁၃	အဝ့ၢအဲၢယၢၩ နးဆံၪအ့ၤ	သူသည် ကျွန်ုပ်အား အနည်းငယ်မျှ မချစ်ပါ
၁၄	ယနဲၩလၩ့ယၥၪ နးဆံၪအ့ၤ	ကျွန်ုပ် ကိုယ်ကို ကျွန်ုပ် အနည်းငယ်မျှ မယုံကြည်ပါ
၁၅	ဘၢလဘၢ အဝ့ၢ မိထၢ့ဒၩနၢၩလီၢ	သူသည် သင့်အား ဆန့်ကျင်ကောင်း ဆန့်ကျင်လိမ့်မည်

ဆၢဖိ – ၈

LESSON - 8

New words introduced (11 words)

ဒၢလ့ၤ	**Even**	နးဆိၪ, နးဆိၪအ့ၤ	**Never**
လထံၢၿး, လထံၢၿးလဘီၩ့ၿး	**Always**	ယွၩ, ကၠဲၤ	**God**
အဆိၩဆိၩအကူၢကူၢ	**Forever**	လၢဖျိၩ့	**In old time**
လံၩလံၩ	**Ever since**	၃့ၢ	**Can**
လကူၢၿး, လဘျၩ့ၿး	**At the same time**	၃့ၢအ့ၤ	**Cannot**
လၢခဲ့ၢလၢယၢ	**Hereafter**		

၁	ဖိၢသၢ အ့ၢမ့ၩခိဘၩ့ၜ	ကလေးသည် ထမင်းချိုးကို စားသလော
၂	ပှအ့ၢဆၢ စၩ့ဝိၢ ထီးယီၩ	လူများ ကညင်ဆီ ဤနေရာတွင် ရောင်းသည်
၃	ဆၢ့ဖိၢ ဖၪထၢ့ လနၩ့ဒံၪလီၢ	ကြက်ကလေး အချို့ ပေါက်ပြီ
၄	လၢဆၢခိခၢနီၢ ပှရှၩ မၩကၩ လၢဂၢလၩ့လခီၢလီၢ	နွေရာသီတွင် လူများအလုပ်ကို ညနေတွင် လုပ်ကြသည်
၅	ယဖါမွဲ ပှမိထံၪဖိၢ လဂၩလီၢ	ကျွန်ုပ်၏ ဖခင်သည် မှန်ကရင်တယောက်ဖြစ်သည်
၆	ဖိၢသၢ ဘၢခိၪနၢ ၁ၪရှါလီၢ	ကလေးသူငယ်သည် သက်ကြီးသူကို နားထောင်ရမည်
၇	၁ံ့ၢလထံၪယီၩ ဒိၢထၢ့နု့အ့ၤ	ဤသစ်ပင်တပင်သည် ကြီးထွားခြင်းမရှိပါ
၈	န အ့ၢပိၢအ့ၢ ဆၢမံၩ့ယၢၜ.	သင်သည် အမဲသားကို မီးတွင်ဖုတ်၍ စားသလော
၉	ဖိၢသၢ အခိၢထံၢ ရှါဒံၪအ့ၤ	ကလေး၏ ငယ်ထိပ်မရင့်သေးပါ
၁၀	ဆၢဘဲၢယီၩဝိၪ မၩနးဆိၪ လဂ့ၩ	ဤကဲ့သို့ ဘယ်သောအခါမျှ မလုပ်ပါနှင့်
၁၁	အဝ့ၢ ဂဲၢလၢပအီၢ ဆိဆိလီၢ	သူသည် ကျွန်ုပ်ထံသို့ ခဏခဏလာသည်
၁၂	လနံ့ၢယီၩ ၁ံ့ၢလဖၢ ထိထၢ့ ဂ့ၩနၪမၤလီၢ	ယခုနှစ် သစ်ပင်များတို့သည် ရွက်နုများစွာပေါက်သည်
၁၃	ဘၢအီၢခိၪ ထီးယီၩၜ	ဤနေရာတွင် စောင့်နေရမည်လော
၁၄	ဆၢဂဲးလိၤ အီၢထၢ့ တရှါလီၢ	အငြင်းအခုန် တကယ်ရှိလာသည်
၁၅	နဘၢအီၢထီးယီၩ လဆိၩရှၩအ့ၤ	ဤနေရာတွင် သင်သည် တသက်လုံးမနေရပါ

ဖါ	ဒၢလ့ၤ	ဘၢမၤဆၢမၤလီၢ်.	အဝ့ၢ	မိအီၤလၢပဝိၣ်	လထံၤၦၤလီၢ
နၤ		ဘၢမၤလိၢဆၢလီၢ်.	ယွၤ	မိယိထဲၣ်နၤ	
ဝၣ်ၡါ		မၤမၢဆၢလီၢ်.	ဝၣ်ၡါ	နၣ်ထၣ်ပၤ	
ဆရၢ		ဘၢအၣ်ပဲၤဧၢ.	ဖါ	ဆိၢဂ့ၤအဖိၢလဖၢ	

အီၢဝဲၤလၢဖျိၣ်	လံၤလံၤအိၤ	နမိအီၢ ထီးယီၤ	လၣ်ဆိၤလၣ်ကူၢဧၢ
ယၥ့ၢယၢအဝ့ၢလၢအဖိၢဝၢ		အဝ့ၢကဲၢဘၢပဒိၢ	
အီၢလၢပဝိၣ်လၢအဖိၢဝၢ		ဆၢကၢဆၢဂဲၤဘၢပၤ	လၣ်ဆိၤလၣ်ကူၢအ့ၤ
လၣ်ဖၣ်လၢပၤလၢအထၣ်ရှၤဝ့ၢ		နမိကဲၢ ပခိၢပနါ	

အဝ့ၢ မိစဲၣ်ဒၢနၤ	နးဆိၣ်အ့ၤ.	လကူၢၦး	နီၢ	ပှမၤဆၢမၤနံၢမံၣ်ဝ့ၢအ့ၤ
ဆၢဘဲၢယီၤဝိၣ် ပှရှၤဒၢဘၢ				နမၤ ကဆါနံၢဂၤဆၢမၤဝ့ၢအ့ၤ
ပှဒၢဘၢ ဝရဲဝခၣ်		လဘျၣ်ၦး		ပအၣ်ၦၤ ပှယဲဆံၢအဂးဆၢမၤဝ့ၢအ့ၤ
ပကၣ်ကၤနလၤ				

လၢခဲၢ်လၢယၢ	ဆၢဘဲၢယီၤ နမိဒၢဘၢလီၢ်.
	ဆၢပၣ်ကၤဝၣ်ရှါ မိလၣ်ရှၤလီၢ်.
	ဆၢအဲၢ မိလၣ်ရှၤလီၢ်. ဆၢအဲၢလၣ်ဝၣ် မိအၢထၣ်လီၢ်.
	ဆၢဒိၣ်နဲၣ်ယွၤ မိလၣ်မါလီၢ်.

၁	ဝၣ်ရှါ ဒၢလ့ၤ ဘၢမၤ ဆၢမၤလီၢ	သက်ကြီးသူပင်လျှင် အလုပ်ကို လုပ်ရသည်
၂	ဆရၢ ဒၢလ့ၤ ဘၢမၤလိၢဆၢလီၢ	ဆရာပင်လျှင် စာကိုသင်ကြားရသည်
၃	အဝ့ၢ မိအီၢလၢပဝိၣ် လထံၤၦၤလီၢ	သူသည် ကျွန်ုပ်တို့နှင့် အတူထာဝရနေမည်
၄	ယွၤ မိယိထဲၣ်နၤ လထံၤၦၤလီၢ	ဘုရားသခင်သည် သင့်အား အစဉ်ကြည့်ရှုတော်မူသည်
၅	အီၢဝဲၤ လၢဖျိၣ်လံၤလံၤအိၤ	ရှေးအခါကပင်ရှိသည်
၆	ယဝ့ၢယၢ အဝ့ၢ လၢအဖိၢဝၢ လံၤလံၤအိၤ	သူ့အား ငယ်စဉ်ကလေးဘဝကပင်သိသည်
၇	နမိအီၢ ထီးယီၤ လၣ်ဆိၤလၣ်ကူၢဧၢ	သင်သည်ဤနေရာတွင် ထာဝစဉ်နေမည်လော
၈	အဝ့ၢ မိကဲၢ ပခိၢပနါ လၣ်ဆိၤလၣ်ကူၢအ့ၤ	သူသည် ကျွန်ုပ်တို့၏ ခေါင်းဆောင် ထာဝစဉ်ဖြစ်မည်မဟုတ်
၉	အဝ့ၢ မိစဲၣ်ဒၢနၤ နးဆိၣ်အ့ၤ	သူသည် သင့်အား ဘယ်တော့မျှ စွန့်၍မထား
၁၀	ပှဒၢဘၢ ဝရဲဝခၣ် နးဆိၣ်အ့ၤ	လူများသည် သရဲတခါမျှ မတွေ့ဘူးပါ

၁၁	လက္ၤၣဖးနီၣ ပှမၪဆၣမၪ နံၢမံၩ့ၣအ့ၤ	တချိန်တည်းတွင် လူများသည် အလုပ်နှစ်ခုကို မလုပ်နိုင်ပါ
၁၂	လဘျုၩဖးနီၣ နမၪ ကဆါနံၢဂၪဆၣမၪၣအ့ၤ	တခါတည်းတွင် အရှင်နှစ်ဦး၏ အစေကို မခံနိုင်
၁၃	လၣခဲၢ့လၣယၢ ဆၣပဒကၪဝဒရှါ မိလၩ့ရှၪလီၢ	နောင်အခါတွင် လူကြီးကို ရှိသေမှု နည်းသွားလိမ့်မည်
၁၄	လၣခဲၢ့လၣယၢ ဆၣဒိဒနဲၩ့ယွၪ မိလၩ့ရှၪလီၢ	နောင်အခါတွင် ဘုရားကို အားထားမှု နည်းသွားမည်

ဆၣဖိ – ၉

LESSON - 9

New words introduced (8 words)

နှ	**Get**	ခီဒၣလၣ, ခီလၣ	**Since**
နှအ့ၤ	**Do not get**	ထီးဒၣပှလၣ	**Whosoever, Whoever**
ဂီၩ	**Finish**	ကဆံဒဆံဒ, လဆံဒဆံဒ	**A little**
ကြၢ်ဒ	**Ought**	အဘိၩဆၣၩ	**Between**
အ့ၣလမွဲဘၣ	**If not, otherwise**		

၁	ဝဒရှါလဂၪယီၪ အဝဒကိၩ နဒမၤလီၢ	ဤသက်ကြီးသူတယောက်သည် အလွန်အသက်ရှည်သည်
၂	ပှရှၪ ဘၣလိး လနၩ့ဧၣ	လူတချို့ ကျောက်ပေါက်သလော
၃	ပှဒိၩကိၩဖိၣလဂၪယီၪ မွဲပလၢအဖိၣလဲၣ	ဤကိုယ်လက်ဆွံ့သောသူသည် မည်သူ၏ သားဖြစ်သနည်း
၄	အဝ့ၢ ဂဲၢလၣပှအ့မှ့ၪ အဘိၩဘဒလီၢ	လူများထမင်းစားနေစဉ် သူလာသည်
၅	ဝံ့လထံဒယီၪ အဆိးဂ့ၪ တရှါလီၢ	ဤသစ်ကပင်၏ ပါးပျဉ်းအလွန်ကောင်းသည်
၆	အဝ့ၢ အ့ဂိၢ့ မှ့ၪအဲၩ့ဧၣ	သူသည် ကောက်ညှင်းကို ပေါင်းသလော
၇	ယၣလၣလိ့လၩ့နီၣ ပှရှၪအ့အ့ၤ	လောက်တွယ်သော ငါးကို လူများမစားကြပါ
၈	ဆၣအ့ဆၢ လံၤဒိၩ ထလဲၣ	စာအိပ်ကို သူများ ဘယ်မှာ ရောင်းသနည်း
၉	ထီးယီၪ မၤတိၩ ကဲၣထ့ ဂ့ၪမၤလီၢ	ဤနေရာတွင် ကြက်ဆူပင် ကောင်းကောင်းပေါက်သည်
၁၀	မွဲဘၣ နလိၩနခိၣလဲၣ	အဘယ်ကြောင့် သင့်ခေါင်းကို ရိတ်သနည်း
၁၁	အဝ့ၢ ဝိ့စိၪ ဆၣနီၣလဲၣ	သူသည် ဘာကိုပို့လိုက်သနည်း
၁၂	ဝဒရှါလၣအခိၣလိၩတိၩနီၣ မွဲနဖါဧၣ	ခေါင်းတုန်းနေသော သက်ကြီးသူသည် သင့်ဖခင်လော
၁၃	လၩ့ရှိးထဲၩ့လၣ အထိၤနၣလခီၢ	အဖျားဘက်သို့ ရှူးသွားသည်
၁၄	ယကိၩ့ဝၣ ယံၤယံၤနှအ့ၤ	ကျွန်ုပ် အသက်ကို ကြာမြင့်စွာ အောင့်မထားနိုင်ပါ
၁၅	ဖိၣဝၣ ရှိၩ့ရှိၤအနိဒ.	သူငယ် အာခလောက်သည်

ဖိၣ်သၣ်နှ့ဘၣ်	ခိၣ်ဖၫ	ဧၤ	ၥၫဘၣ့ဝံၣ်	ကြၢၫ	ခိၫနၣ်ၥၫရှါလီၢ်
ယနှ့ဘၣ်			ဖိၣ်သၣ်ဝံၣ်		ယိထဲၣ့ မိဖါလီၢ်
အဝ့ၢနှ့ဘၣ်		အှၤ	ပ		နှ့ထ့ၣထဲၣ့ ဆၣ်စံၫဝဲၣ်လဖၣ်လီၢ်

ခီၢလၣ်	အဝ့ၢနဲၣ်ထဲၣ့ယွၣ်နီၣ်	အီၣ်ဒဲ ဆၣ်ၥၫထိၤ လထံၣ်ဗးလီၢ်
	အဝ့ၢနှ့ဘၣ်ဆၣ်မၣ်နီၣ်	ယမၣ်ဆၣ် နးမံၣ့အှၤ
ခီၢဒၣ်လၣ်	ပထ့ၣ်ရှါလၣ့ဖၫနီၣ်	
	ပနှ့ဘၣ်ပဖိၣ်ဝဲရှါနီၣ်	ထံၣ်ၥိၫ အၣ်ထ့ၣဝ့ၢဒၣ်လီၢ်

ထီးလၣ့နၥၫ	အှ့ၣ်လမွဲဘၣ်	နဆၣ်အဂ့ၣ် မိလၣ့မါလီၢ်
		နမိထီၣ့လၣ်ခံၫအလးလီၢ်
မၣ်ဆံၢ့ထ့ၣ်နၥၫ		နၥံၣ် မိဒၣ်ဘၣ် ယွၣ်အှ့ၤ
		နၥံၣ် မိလၣ့ထံၣ်ဖါလီၢ်

ဝံးနံၢဝံး	အဘိၣ့ဆၣ့နီၣ်	အီၣ်နှ့ၢ ရှိၤၥံၣ်ရှၣ့ၥံၣ်လီၢ်
ဆၣ်အလးနံၢလး		အီၣ်နှ့ၢ ဆံၤၥံၣ်နၣ်ၥံၣ်လီၢ်
ဝံးဒဲတဝၢ့		အီၣ်နှ့ၢ လိးၥံၣ်လဲၢ့ၥံၣ်လီၢ်

ထီးဒၣ်ပှ့လၣ်	အမၣ် ဆၣ်ဒဲၣ်ဘၫနီၣ် မိၥံၢဝ့ၢလီၢ်
	အမၣ်ကၣ်နီၣ် မိအှ့ၣ်ဘၣ်လီၢ်
	အၥၫဆံၢ့နီၣ် မိဒၣ်ဘၣ်ယွၣ်လီၢ်
	အအှ့ၣ်ကံၣ့ဆၣ်နီၣ် မိနှ့ဘၣ်လီၢ်
	မၣ်ကဲၣ့ အနါနီၣ် မိဘၣ်ရှ့ၣ်လီၢ်
	အထိးအၥၫ လဘၣ်ဘၣ်နီၣ် ဆၣ်မိနဲၣ်အဝ့ၢအှ့ၤ

အဲၣ်ဒိၫဒၣ်ဘၣ်	လဆံၫဆံၫ	လီၢ်
ၥၫအီၣ်မၣ်ကၣ်		
မိအှ့ၣ်	ကဆံၫဆံၫ	ဧၣ်

၁	ဖိၣ်သၣ် နှ့ဘၣ် ခိၣ်ဖၫဧၣ်	ကလေးဆုရသလော
၂	ယ နှ့ဘၣ် ခိၣ်ဖၫအှ့ၤ	ကျွန်ုပ် ဆုမရပါ
၃	ပကြၢၫခိၫနၣ် ၥၫရှါလဖၣ်လီၢ်	ကျွန်ုပ်တို့သည် သက်ကြီးသူတို့ကို နားထောင်သင့်သည်

၄	၁ဒဘၢ့ၥ၂ ကြၢ်ဒနၢ့ထၢ့ထဲၣ့ ဆၢစံဒဝဲၣ်လဖၢလီၢ်	လူငယ်များသည် လူကြီးသူမများ ပြောခဲ့သောအရာကို သတိရသင့်သည်
၅	ခီၢ်လၢအဝ့ၢနဲ့ဘၢဆၢမၣ်နီၢ် အီၢဒဲ ဆၢ၁ဒထိၤလီၢ်	သူသည် အလုပ်ရကထဲက ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာရှိနေသည်
၆	ခီၢ်ဒၢလၢပထၢ့ရှါလၣ့ဖဒနီၢ် ယမၣ်ဆၢနးမံၣ့အှၤ	ကျွန်ုပ်တို့ အိမ်ထောင်ကျသည့်နေ့မှစ၍ ကျွန်ုပ် ဘာအလုပ်မှ မလုပ်ပါ
၇	ထီးလၣ့န၁ဒ အှၢလမွဲဘၢ နဆၢ မိလၣ့မါလီၢ်	သတိထားပါ သို့မဟုတ်လျှင် သင်၏ ဥစ္စာပျောက်မည်
၈	မၣ်ဆံ၊ထၢ့န၁ဒ အှၢလမွဲဘၢ နဒၢဘၢယွၣ်အှၤ	သင်၏ စိတ်ကို သန့်ရှင်းအောင်ပြုလုပ်ပါ သို့မဟုတ်ပါက သင်သည် ဘုရားကိုမတွေ့ရ
၉	ဝံးနံ၊ဝံး အဘိၣ့ဆၢၣ့နီၢ် အီၢန့၊ ရှိၤဝံၢရှၣ့ဝံၢလီၢ်	မြို့နှစ်မြို့ကြားတွင် ခြံတောများသာရှိသည်
၁၀	ဝံးဒဲတဝ့၊ အဘိၣ့ဆၢၣ့နီၢ် အီၢန့၊ ဆံၤဝံၢနၣ်ဝံၢလီၢ်	မြို့နှင့်ရွာကြားတွင် လယ်များသာရှိသည်
၁၁	ထီးဒၢ ပှလၢအမၣ်ဆၢဒဲၣ်ဘဒနီၢ် မိဝံ၊ဝ့၊လီၢ်	မည်သူမဆို အပြစ်ပြုလျှင် သေရမည်
၁၂	ထီးဒၢ ပှလၢအမၣ်ကၣ်နီၢ် မိအှၢ့ဘၢလီၢ်	မည်သူမဆို အလုပ်လုပ်လျှင် စားရမည်
၁၃	အဲၢဒိဒ ဒၢဘၢ လဆံဒဆံဒလီၢ်	အနည်းငယ်တွေ့လိုသည်
၁၄	၁ဒအီၢ မၣ်ကၣ် လဆံဒဆံဒလီၢ်	အနည်းငယ် အလုပ်လုပ်လိုစိတ်ရှိသည်

ဆၢဖိ – ၁၀

LESSON - 10

New words introduced (words)

ဒၢခလူၤ, ဒၢဝ့၊ခလူၤ	**Let be, let it be** ရှိပါစေ	အၢအၢလှ့ၤ	**much**
ကဲၢ, ကဲၢအှ့ၤ	**Can; unable**	ဘဲ၊ဒိဒ	**So that, in order that**
လၢံၢ(ထလၢ့၊, လါကဲၢကၣ်)	**Too**	ဝါ, ဝါအှ့ၤ	**Scarcely**
တဘျုဒ	**Several**	လၢအံၣ်လၢအိၣ်, ထီးအံၣ်ထီးအိၣ်	**Here; there**
ဒိၢဒိၢလှ့ၤ	**Greatly**		

၁	အဝ့၊ မၣ်ခါ ယမဲၣ်ထီၢဧ	ကျွန်ုပ်၏ ထိုးဝါးကို သူချိုးသလော
၂	ယရှု့ ဘၢစီၢအှ့ၤ	ကျွန်ုပ်၏ ပုဆိုးမစိုပါ
၃	အီၢထိ နဆၢမၣ် လနံၣ်ယီၣ်	ယနေ့သင်၏အလုပ်ကို ရပ်လိုက်ပါ
၄	ဝဲစီၣ် မၣ်လိၢ လံၤ ဂ့ၣ်ဂ့ၣ်လီၢ်	အစ်ကိုကြီးသည် စာကို ကောင်းမွန်စွာသင်သည်

၅	ဝံ့ၬဘၬ ထၬ့ဖီၫ လၬထံၫဖၫ့ခိၬ	သစ်သီးသည် ရေပေါ်တွင်ပေါ်သည်
၆	ဝီၪဘံၬ့ အၬ့ဘၬ အဆၫဒံၭအှ့ၩ	နွားအစာမစားရသေးပါ
၇	ဘီၬ့ထၩ လၬစၭခီၫ လဂ့ၪ	စက္ကူဖြင့် မထုပ်ထားပါနှင့်
၈	မၪဘီၫ နးဆံၭ လဂ့ၪ	အနည်းငယ်မျှအသံမပြုပါနှင့်
၉	အဝ့ၫ ကၠၬအဘၭ လါခီၫလါခီၫလီၫ	သူသည် ဟိုဘက်သည်ဘက် စောင်းသည်
၁၀	အီၬထီးယီၪ မိခိၩဖိၬ	ဤနေရာတွင် တခဏနေပါ
၁၁	ပှခံးဒိၬဂ့ၪထီၫလဂၪ	ကိုယ်လုံးကြီး၍ အရပ်မြင့်သောသူတယောက်

အီၬ	ဒၬခလှူၩ	ပှဂဲၫနးဂၪဒံၭအှ့ၩ	မံၫ	ဒၬဝ့ၫခလှူၩ	ဆၬဖၪ့ထၬ့ဒံၭအှ့ၩ
မံၫ		ကဘၪ့ထိၪ့ဒံၭအှ့ၩ			ကဘၪ့စဲၬ့ထၬ့ဒံၭအှ့ၩ
ထဲၪ့		ယဆၬမၪခီၫဒံၭအှ့ၩ	အၬ့		အဖါဂဲၫဒံၭအှ့ၩ
အၬ့		အဝ့ၫမိထဲၪ့ဘိၪ့ယီၪအှ့ၩ			ပမိထဲၪ့ဘိၪ့ယီၪဒံၭအှ့ၩ
		အဝ့ၫမိဖီလံၩဒံၭ			

အှ့ၬ	န	ဖီလံၩ	ကဲၬနီၬ	အီၬဒဲ အခိးအတၪလီၫ
	အဝ့ၫ			
	ဖိၬဘၬ	မၪဆၬမၪ		
	ယ			

အှ့ၬ	ပ	နဲၪ	လံၬနီၬ	ကဲၬထၬ့ ဆၬခိဆၬဝီၪလီၫ.	ဂ့ၪလၬ	ပ	ဂးအှ့
	န	အၬ့ဆၬအၬ				န	
ထီး	ပှရှၪ	မံၫနၭ				ပှရှၪ	
		အီၪဆၬအၬ					

ဖိၬဘၬ	တဘျုၭဂၪ	ဒၬဘၬ	ဆၬဂ့ၪလီၫ.	အဝ့ၫ	ဘၭထၬ့ယၬၪ	ဒိၬဒိၬလှ့ၩ
ပှရှၪ		ယိဘၬ			အဲၬဒိၭမၪကၪ	
ဘၭရှါ					အဲၬဒိၭဆၬလၪဆၬဖၪ့	

ဘဲၢဝိး	မိဒၣဘၣယွၤနီၢ ဘၣမၤဆံၢပသး.	နဆၤမၤဃီၤ	ပှၤ အဲၣမၤဝဲၢအ့ၤ
	မိနှဘၣဆၤဆိၣဂ့ၤနီၢ ဘၣအ့ၣကံ့ၤ.		ပှၤ မၤဘၣဝဲၢအ့ၤ
	မိအ့ၣဘၣဆၤအ့ၣနီၢ ဘၣမၤကၤ.		အဝ့ၢ မၤဘ့ၣဝဲၢအ့ၤ
	မိကဲၣဒိၣနီၢ ဘၣကိ့ၣဆၤလီၢ.		ပှၤ နဲၤဝဲၢအ့ၤ

လ့ၤ	လၤအံၤလၤအိၤလဂ့ၤ.
မ့ဲဘၣနီၢနလ့ၤ	လၤအံၤလၤအိၤလဲၣ.

၁	မံၢဒၣခလူၤ အဝ့ၢ မိဖိလံၤဒံး	အိပ်နေပါဦး သူသည် စာကိုဖတ်လိုသေးသည်
၂	အီၣဒၣဝ့ၢခလူၤ ဆၤဖၣထ့ၣဒံးအ့ၤ	နေပါစေဦး မိုးမလင်းသေးပါ
၃	အ့ၣအဝ့ၢမၤဆၤမၤကဲၣနီၢ မိအ့ၣဘၣလီၢ	သူသည် အလုပ်ကို လုပ်နိုင်လျှင် စားရမည်
၄	အ့ၣနဖိလံၤကဲၣနီၢ အီၣဒဲ အခိးအတၤလီၢ	သင်သည် စာကိုဖတ်နိုင်လျှင် ကျေးဇူးရှိမည်
၅	ထိးပအ့ၣဆၤအၣလၢံၣနီၢ ဂ့ၤလၤပဂးအ့ၤ	ကျွန်ုပ်တို့သည် အစာကို စားကြူးလျှင် ကျွန်ုပ်တို့အတွက် မကောင်းပါ
၆	အ့ၣနအီၤဆၤအၣလၢံၣနီၢ ကဲၣထ့ၣ ဆၤခိဆၤဝီၤ လၤနဂးလီၢ	သင်သည် သောက်စားကြူးလျှင် ဒုက္ခတွေ့မည်

ဆၤဖိ – ၁၁

LESSON - 11

New words introduced (10 words)

တဒတဒ, ဖျဲၣဖျဲၣ	**Quickly**	ရှီၣရှီၣ	**Slowly; weakly**
နဒနဒလ့ၤ, နဒလ့ၤ	**Very much**	ချုံၢချုံၢ	**Speedily, quickly**
တီၤတီၤ	**Straight, ahead; justly**	ဘၣဘၣ	**Moderately**
ထူထူ	**Little by little**	လ့ၤ	**Go**
စီၤစီၤ	**Softly, gently**	ချဲ့ၤ	**Speak**

၁	ပလၢ ဘိ့ၣလိၣ ခနီးလဲၣ	မည်သူသည် ဂဏာန်းသချ်ာကို ပြသနည်း
၂	ၥဒခိၣကထိၢအခိၣနီၢ မ့ဲအဃီၤ	စစ်သားတထောင်၏ ဗိုလ်သည်သူဖြစ်သည်
၃	ပှၤ ဂဲၢထိ့ၤ လနၣဒံးလီၢ	လူတချို့သာရောက်သည်
၄	ပှအီၣလၤနနဲၤဃိၤလဖၣနီၢ မ့ဲပှမၤဆံၤဖိၣလီၢ	သင့်အနီးအနားရှိသူများသည် လယ်သမားများ

		ဖြစ်ကြသည်
၅	ယဆီၢ့မီ့ဆၤ ဘၤအှ့ၥ	ကျွန်ုပ်တွေး၍မရပါ၊ ကျွန်ုပ်စဉ်းစား၍မရပါ
၆	ဆၤဘီ့ယီၣမွဲ ပလၢအဆၤလဲၤ	ဤအထုပ်သည် မည်သူ၏ အထုပ်ဖြစ်သနည်း
၇	ပှဂဲးဆီ့ အီၤ အၤဂၣလီၢ	အားသန်သောသူများစွာရှိသည်
၈	ဆၤနံၢမံၣ့ယီၣ မီၢ့ပီၣ့လိၥဝဒလီၢ	ဤအရာနှစ်ခုသည် အတူတူဖြစ်သည်
၉	ဆၤနီၤ မၣဆီ့ထၤ့ နဂဲးလဲၤ	သင့်ကို အားတက်စေသောအရာကား အဘယ်နည်း
၁၀	အယီၣမွဲ အဖိၤဝဒဘီၣ့ လဂၣလီၢ	ဤသူသည် သူ၏ချစ်သားဖြစ်သည်
၁၁	ဆၢ့ဖၢ အီၣ့အိၤဒံဒအှ့ၥ	ကြက်ဖမတွန်သေးပါ
၁၂	အယီၣမွဲ နတခီးဧၤ	ဤဟာသင့်ရေတကောင်းဖြစ်သလော
၁၃	ယဂံၤ့ လၣ့ပီး လကဲၣ့	ကျွန်ုပ်၏ အိမ်တပိုင်းပြိုကျသွားသည်
၁၄	နိၤထိၣ့ယီၣ ဘၤဆၤဖိၥလိၥဝ့ၢ လၤထီးဘၣ့လီၢ	ဤဖွန်းကို ကြေးဝါဖြင့်ပြုလုပ်သည်
၁၅	အလီၣ့ ခိကဆံဒလီၢ	သူ၌အဖျားအနည်းငယ်ရှိသည်

မၣ	တဒတဒ	ကဘၣ ကစဲၤ့ထၤ့လီၢ.	အဝဒခဲၣထၤ့	နဒနဒလှ့ၥ.	ချဲၣ့ဆၤ	စီၣစီၣ	လီၢ
			ယဖါဆၢ				
အၤ့	ဖျဲၤဖျဲၤ	နၣရံၣ မိဘၤလီၢ.	ဝဒထိၥ	နဒလှ့ၥ.	ဂဒဖဒ		ဧၤ
လှ့ၣ		ဆရၢ မိဂဲၢလီၢ.	ဆၤခိ		ဂဲၢဝ့ၢ		အှ့ၥ

လှ့ၣလၤ	မုခံၢ့လခီၢ	တီၣတီၣ.	မၣဆၤ	တီၣတီၣလီၢ.	မၣလဲထၤ့ အကၣလး	ထူထူလီၢ
	မုထၤ့လခီၢ				ဘၤလှ့ၣလၤယၢ	
	မုဖၣလခီၢ		လီၣဆၤ		ဆၤဘီၤထၤ့ယီၤထၤ့	
	မုနုၥလခီၢ				အဆၤအဲၤအၤထၤ့	

ဂဒဖဒဆၤ	ရှိၤရှိၤလီၢ.	ဒဲၣ	ဆါဆါလီၢ.	လှ့ၣ	ချဲၢ့ချဲၢ	ဂ့ၣ	ဘၤဘၤ
				မၣ			
		မၣအဝဒ				အၤ့	
အၤ့ဆၤ				စဲၤ့			
		ချဲၣ့ဆၤ		အၤ့		နဲၣ	

၁	အၬတၥတၥ နၧရံၧ မိဘၪလီၫ	မြန်မြန်စားပါ နာရီတော်လှပြီ
၂	လ့ၧဖျဲၪဖျဲၪ ကဘၧ့ မိစဲၬထၬလီၫ	မြန်မြန်သွားပါ သင်းဘောထွက်တော့မည်
၃	အဝၥခဲၧထၬ နၥနၥလ့ၬ အကိုၧ့ ဂၬဝ့ၫလီၫ	ဒေါသအလွန်ထွက်သောကြောင့် ငိုကြွေးလေသည်
၄	ယဖါဆၫ နၥနၥလ့ၬ အကိုၧ့ ယထၬဆၪမၧအ့ၬ	ကျွန်ုပ်၏ ဖခင် အလွန်နာဖျားသောကြောင့် အလုပ်သို့မသွားပါ
၅	အဝ့ၫ ချဲၧ့ဆၪ စီၧစီၧလီၫ	သူသည် ဖြေးညှင်းစွာပြောသည်
၆	ဘၪလ့ၧ လၪမုခံၫလခီၫ တီၧတီၧလီၫ	တောင်ဘက်သို့ တည့်တည့်သွားရမည်
၇	ဖိၪဝၪ လီၧဆၪ တီၧတီၧလီၫ	ကလေးသည် ဖြောင့်မှန်စွာ ပြောဆိုသည်
၈	အဝ့ၫ မၧလဲထၬ အကၧလး ထူထူလီၫ	သူသည် အလုပ်ခွင်ကို တဖြေးဖြေး ချဲ့ထွင်သည်
၉	အဝ့ၫ အၬဆၪ ရှိၫရှိၫဝ့ၪအ့ၬ	သူသည် နှေးနှေးမစားတတ်ပါ
၁၀	စဲၬချဲၫချဲၫ လဂ့ၧ, နမိလၧ့ထံၧဖါလီၫ	မြန်မြန်မပြေးနှင့် ချော်လဲလိမ့်မည်
၁၁	အဆၪအဲၪ အၪထၬ ထူထူလီၫ	သူ၏မေတ္တာသည် တဖြည်းဖြည်း တိုးပွားလာသည်
၁၂	လ့ၧချဲၫချဲၫ ဆၪမိကၥဘံၥတရ့ၫလီၫ	တံခါးပိတ်တော့မည် မြန်မြန်သွားပါ
၁၃	ဆၪကဲၧ့ယၬယီၧ ဂ့ၧဘၪဘၪလီၫ	ဤပိတ်သည် သင့်ရုံသာကောင်းသည်
၁၄	အၬဘၪဘၪ အဂဲးဘဲၫယီၧ ဆၪအၬလၪနအၬနီၪ မွဲအဂ့ၧအ့ၬ	သင့်ရုံတော်ရုံသာစားပါ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် သင်စားသောအစာသည် မကောင်းပါ

ဆၪဖီ – ၁၂

LESSON - 12

New words introduced (10 words)

လါလါ	**Any**	ပျီၧပျီၧ	**Valueless**
ကူၪ့ကူၪ့	**Simultaneously**	ပြူၥပြူၥ	**To work or go in company**
ကိုၧကိုၧ	**Gently; softly**	ပူၥပူၥ	**Hurriedly, as in eating**
ကျၪၧကျၪၧ	**Often**	ပြၥပြၥ	**Sounding like; clapping thing together**
ဆုၬဆုၬ	**Each, one by one**	စူၪ	**Hard**

၁	ယွၧ ဆိၪဂ့ၧပၪၧ လထံၪၿးလီၫ	ဘုရားသခင်သည် ကျွန်ုပ်တို့အား အစဉ်မစသည် ကောင်းကြီးပေးသည်
၂	ဆၪယီၧမွဲ ဆၪမၧ လၪအန့ကၧဆၪအ့ၬ	ဤဟာသည် အကျိုးရှိသောအရာ မဟုတ်ပါ
၃	ယမိဆ့ၫနၧ့(ဆၪၫနၧ့)လၪအနဲၧ့ထံၥလီၫ	သူ၏အနားတွင် ကျွန်ုပ်ထိုင်လိုသည်
၄	ပှလၪဒ့ၪမါလအီၪဘၪနီၪ အီၪရှုၧဂၧလီၫ	ကြွေးမရှိသောသူ အနည်းငယ်သာရှိပါသည်
၅	လ့ၧၿဲၫ တဝၫအနီၪ လဂ့ၧ	ထိုရွာကိုပတ်ပြီးမသွားပါနှင့်
၆	နဝ့ၫ နမၧလိၪဘၪ လံၬ ဂ့ၧဂ့ၧလီၫ	သင်သည်ကား ပညာကို ကောင်းစွာသင်ကြားရသည်

၇	ဝဲစီၤ လ့ၤဝ့ၣ ထံၢ်အှၣ	အစ်ကိုကြီးရေသွား၍မပက်ပါ
၈	အီၣ်ကဲ့ၣ် မှၣ်ခဲ့ၢ် လၢဖိၣ်ဘၣ်အနဲ့ၤ လဂ့ၤ	ကလေးအနားတွင် မီးစကို မထားပါနှင့်
၉	အဝ့ၢ် ထ့ၥ နှ့ ထလဲၣ်	သူသည် မြက်ကို ဘယ်မှာနှုတ်သနည်း
၁၀	ဖိၣ်ဘၣ် လၤ့ထ့ၣ လၢဗၢ့လီၤ့	ကလေးသည် လေ့ကားပေါ်မှလိမ့်ကျသည်
၁၁	ယမိဆ့ၥယီးအှၣ	ကျွန်ုပ် ထိုးကွင်းမထိုးလိုပါ
၁၂	ပလၢ် ဖ့ၣခါလၤ့ ဝံ့လထံၥယီၤလဲၣ်	ဤသစ်တပင်ကို မည်သူခုတ်လှဲလိုက်သနည်း
၁၃	ပှလၢအဘၥခ့ၣနေ့ၢၤနီၣ် မွဲအဝ့ၢ်ဧ	သင့်အားစိတ်ခုနေသူကား ဤသူလော
၁၄	အဝ့ၢ် တွၥခနီးဘၣ် ဂ့ၤဘၣ်စဲၣ်လီၢ်	သူသည် ဂဏာန်းသင်္ချာကို ကောင်းစွာတွက်နိုင်သည်
၁၅	ဝ့ၥဘၣ်လဖး ဆံၥအၣ်လဲၣ်	ကွမ်းသီး တပိဿာ ဈေး မည်မျှနည်း

နမၤဆၢလမံၤ့			မၤကၤ		ဂၥဖၥ	
အှ့ၣ်နအဲၣ်ဒိၥလမံၤ့	လါလါနီၣ်	လီၤဘၣ်ပၢၤ.	အှ့ၣ်	ကူၢ့ကူၢ့	အီၣ်ကဲ့ၣ်လၤ့	ကီၤကီၤ
နအီၣ်လစီ့ၣ်			လ့ၤ		လ့ၤ	

ယဆၢအဲၣ်နီၣ်နအီၣ်ကဲ့ၣ်ဆၢ		လ့ၤလၢယၢ် ပြူၥပြူၥ
အဝ့ၢ်စီၣ်ယၢၤဆၢ	ပျီၤပျီၤ.	အှ့ၣ် ပူၥပူၥ
		ဒဲၤအစူၣ် ပြၥပြၥ
ဂၢ့ခိၣ်အဆၢလၤဆၢဖၤ့နီၣ်မွဲ		နဲ့ဘၣ်လဂၤ ရှ့ၣ် နံၢ်ဘံ့ၣ် ဆုၣဆုၣလီၢ်

၁	နမၤ ဆၢလမံၤ့လါလါနီၣ် လီၤဘၣ်ယၢၤ	သင် မည်သည့်အရာမဆို ပြုလုပ်လျှင် ကျွန်ုပ်အား ပြောပါ
၂	ပဘၣ်မၤကၤ ကူၢ့ကူၢ့လီၢ်	ကျွန်ုပ်တို့သည် အလုပ်ကို တပြိုင်တည်း လုပ်ကြရမည်
၃	အီၣ်ကဲ့ၣ်လၤ့ ကီၤကီၤ	ဖြေးညင်းစွာ ချထားပါ
၄	အဝ့ၢ်အီၣ်ကဲ့ၣ်ယၢၤ ဆၢပျီၤပျီၤလီၢ်	သူသည် ကျွန်ုပ်ကို အလကားထားသည်
၅	ပှရှၤ နဲ့ဘၣ် လဂၤ ရှ့ၣ်လဘံ့ၣ် ဆုၣဆုၣလီၢ်	လူတယောက်လျှင် ပုဆိုးတထည်စီရကြသည်
၆	အဝ့ၢ်ဘံၣ် ဒဲၤအစူၣ် ပြၥပြၥလီၢ်	သူတို့သည် လက်ခုပ်ကို ညီညာစွာ တီးကြသည်
၇	အှ့ၣ်ပူၥပူၥ နၤရံၤ မိဘၣ်လီၢ်	မြန်မြန်စားပါ နာရီတော်လှပြီ
၈	အဝ့ၢ်ဘံၣ် လ့ၤလၢယၢ် ပြူၥပြူၥလီၢ်	သူတို့သည် ရှေ့သို့ ညီညာဖြဖြသွားကြသည်
၉	အှ့ၣ်နအဲၣ်ဒိၥ လမံၤ့လါလါနီၣ် လီၤဘၣ်ယၢၤ	သင်သည် တခုခုကိုအလိုရှိလျှင် ကျွန်ုပ်အားပြောပါ

ဆၢ်ဖှိ – ၁၃

LESSON - 13

New words introduced (10 words)

ကၢ်ကၢ်ဂဲၣဂဲၣ	**With great difficulty**	ရှ့ၢ်ရှ့ၢ်ယၤယၤ	**Poorly**
ခံၢခံၢထံၣ်ထံၣ်	**Absent-minded**	ဃံၢဃံၢလၣလၣ	**Prettily**
ထံၢထံၢဆၣ်ဆၣ်, ထံၢထံၢရ့ၢရ့ၢ, ထံၢထံၢကျၣကျၣ, ယံၣယံၣရှီ့ၣရှီ့ၣ	**Clearly**	မုၤမုၤရှူၢ်ရှူၢ်	**Pleasantly**
အၢ်အၢ်ဂီဂီ	**Greatly, abundantly**	တီၣတီၣလီ့ၣလီ့ၣ	**Justly**
ပျ့ၣပျ့ၣလဲလဲ	**Spacious**	ဖၢ်ၣ – အဖၢ်ၣ	**Inside** အထဲ

၁	ပလၢ အဝၢ်ကုၣ်လဲၢ်	မည်သူ၏ ဝါးအပိုင်းအစနည်း
၂	ယစၣ်ခုၢ် အီၢ်အှ့ၤ	ငါ၌ လက်ရိုက်မရှိပါ
၃	ဖါ မိလ့ၣပုၤလၢ်နၢ်ၣ ဘၢ်ယိၢ်ဆၢ် အလၤအီၢ်အှ့ၤ	ဖခင်သည် သင်နှင့်အတူသွားမည် မစိုးရိမ်ပါနှင့်
၄	အဝ့ၢအီၢ်ပုၤဂီ့ၣ နးကူၢ်ဒံၣ်အှ့ၤ	သူတခါမျှ လက်မထပ်ရသေးပါ
၅	ဝဲစီၣ လ့ၣတိ့ၢ်ဘုၢ်ဧၢ်	အစ်ကိုသည် စပါးကိုသွား၍ချင်သလော
၆	ဆၢ်ဆ့ၣ်အဂုၤဖၣ လၢ်ဆၢ်နီၢ်လဲၢ်	သူ၏ နံဘေးကို မည်သည့်အရာနှင့် ထိုးလိုက်သနည်း
၇	ကဘၣ့ ဘုၣ်ထၤထလဲၢ်	သဘော်သည် ဘယ်နေရာတွင် ညှိနေသနည်း
၈	နစံၣ် နခ့ၢ်ထုၤထုၣနီၢ် နဖါ့ၢ်ယၢဧၢ်	သင့်ခြေများထုံနေသည်ကို သင့်ဖခင်သိသလော
၉	ဝိၢ်ယီၣ ဘၢ်ဒုၣ်နုၤထၤ လၢ်ပလၢ့ဖၢ်ၣ့ဧၢ်	ဤဆီကို ပုလင်းထဲထည့်ထားရမည်လော
၁၀	ပလၢ ခၣ်ဝံၢ ဘီၢ်မုလဒုၣယီၣလဲၢ်	ဤကျားကြီးကို မည်သူပစ်သတ်သနည်း
၁၁	နအ့ၢ်ဘၢ် ဘုၢ်ဖီးဒံၣ်ဧၢ်	သင်သည် ပေါက်ပေါက်ကို စားရသေးသလော
၁၂	မံၢယီၣ အဲ့ၢ်နု့ ဒ့ၢ်ဘုၣ်လဘံၢ့	ကြောင်သည် ဘားပုံတကောင်ကို ကိုက်၍ရသည်
၁၃	ဝံ့ၢ်ဖုခၢ် ကဲၢ်ထ့ၢ် ထီးယီၣ လနၣ့	တောင်ပိန္နဲပင်တချို့ ဤနေရာတွင် ပေါက်သည်
၁၄	ဒုၣ်ဝိၣ်ဝ့ၢ လၢ်ဆၢ်ကီ့ၣဆၢ်ဝိၣ် အဝီၣလုၣ်ဖုၤလီၢ	နီမောင်းသော အဝတ်ကို သူ့အား ဝတ်ဆင်၍ပေးသည်
၁၅	န ဘုၣ် မ့ၢ် ဘဲၢဒ့ၢ်လဲၢ်	သင်သည် မီးကို မည်ကဲ့သို့ ပွတ်သနည်း

ဘၣမၪ	ကၣကၣဂဲၪဂဲၪ.	ကဲၣထၣ့	ဂ့ၪဂ့ၪဘၣဘၣ.	လီၪဆၫ	တီၪတီၪလီၪ့လီၪ့
ဘၣအီၣ		ထီၪ့စိၪ		ချဲၪ့ဆၫ	
ဘၣလ့ၪ		ဒၣခီ့လိၤဝၥ		မၪဆၫ	
ဘၣဖိၤလိၤ		ထဲၪ့ထီၪ့			

ဒၣဘၣ	ထံၢထံၢကျၪကျၪ	အ့ၤ.	ဂဲၢဆိၤဝ့ၢ	အၣအၣဂီဂီ.	နု့ဘၣဝ့ၢဆၫအလး	ပျၪ့ပျၪ့လဲလဲ
နၣဝ့ၣ	ထံၢထံၢရၣ့ရၣ့		နု့ဘၣဝ့ၢ		မိအီၣဝ့ၢလၫဆၫအလး	
ဖျိၣ	ထံၢထံၢဆၥဆၥ		ကဲၣထၣ့			

အီၣဘၣ	ရှ့ရှ့ယၤယၤ	အီၣပုၤဘၣဝ့ၢ	ပံၢပံၢလၪလၪ.	အီၣဘၣ	မုၤမုၤရှူၣရှူၣ
အၣ့ဘၣ		ကီၪ့ဝိၥထၣ့ဝ့ၢ		မၪကၪဘၣဝ့ၢ	
ဘၣလ့ၪဆၫ				လ့ၪဘၣဝ့ၢ	
ဘၣမၪဆၫ					

၁	ပအီၣဘၣ ကၣကၣဂဲၪဂဲၪအ့ၤ	ကျွန်ုပ်တို့သည် ခက်ခက်ခဲခဲမနေကြရပါ
၂	ကဲၣထၣ့ကဲၣထီၣ ဂ့ၪဂ့ၪဘၣဘၣလီၢ	ကောင်းကောင်းမွန်မွန် ဖြစ်ထွန်းပါသည်
၃	အဝ့ၢ လီၪဆၫ တီၪတီၪလီၪ့လီၪ့လီၢ	သူသည် မှန်မှန်ကန်ကန်ပြောသည်
၄	ယဒၣဘၣ ထံၢထံၢကျၪကျၪလီၢ	ကျွန်ုပ်သည် ရှင်းရှင်းလင်းလင်း မြင်ရပါသည်
၅	အဝ့ၢ ဖိၣ့နု့ ယၣ အၣအၣဂီဂီလီၢ	သူသည် ငါးများစွာကို ဖမ်း၍ရသည်
၆	ပနု့ဘၣ ဆၫအလး ပျၪ့ပျၪ့လဲလဲလီၢ	ကျွန်ုပ်တို့သည် နေရာကျယ်ကျယ်ဝန်းဝန်းကိုရပါသည်
၇	အဝ့ၢဝံၣ အီၣဘၣ ရှ့ရှ့ယၤယၤ နးကူၣအ့ၤ	သူတို့သည် ဆင်းဆင်းရဲရဲ တခါမျှ မနေရပါ
၈	အဝ့ၢ အီၣပုၤဘၣဝ့ၢ ပံၢပံၢလၪလၪလီၢ	သူသည် တင့်တင့်တယ်တယ် ထိမ်းမြားလက်ထပ်ရပါသည်
၉	အီၣဘၣ မုၤမုၤရှူၣရှူၣ နးကူၣအ့ၤဧၣ	အေးအေးချမ်းချမ်း တခါမျှ မနေရပါသလော
၁၀	အၥရှါနၥလံၣ အကို့ၪ ဆၫမၪအၥ ခံၢခံၢထံၥထံၥ လၫအဂးလီၢ	အလွန် အသက်ကြီးရင့်သဖြင့် သူ့အတွက် မေ့မေ့လျော့လျော့ဖြစ်ကုန်ပြီ

ဆၬဖိ – ၁၄

LESSON - 14

New words introduced (9 words)

ခံၭပံၭ, ခံၭပံၭကလၤ, ခံၭယုၫကလၤ, ခံၭသၬၢ့ခံၭလၢ	**Very dark**	ဘွၫကူၫ, ဘွၫရှူၬဒူၬ	**Very white**
လၬၩအ့ၤ	**No more**	လူၤချၫနၫ, လူၤလံၩတံၩ, လူၤကျံၩနံၩ, လူၤထူၭဆံၪဘၩ	**Entirely gone**
လီၩထီၩ, လီၩထ့ၤဒ့ၭ	**Very straight**	ပွ့ဆိးပွ့ဘၩ, ပွ့လၩဆံၭယူၭ	**To become very thin**
ပွံၢလဲၬ့ကဲၬ့	**Light**	ဖျိၬ့, လဖျိၬ့	**One round piece** အလုံး တလုံး
ဖှျၢလံၤကံၭ	**Very smooth**		

၁	ၥံၬ့တဖုး ကဲၬထၬ့ လၬပၬ့လဲၬအနဲၩလီၢ	ပင်လယ်အနားတွင် မဓမပင် ပေါက်သည်
၂	ဆုးလၩတနီၢ အလံၫယီၫလဲၬ	ခြင်ထောင်အဟောင်းကို မထောင်ပါနှင့်
၃	ပလၢ ဆုးထၬ့ ဖျူၫယီၫလဲၬ	ဤကြိုးကို မည်သူတန်းသနည်း
၄	ယခိၬခုၬ့ အီၬ တဘျုၭဖျိၬ့လီၢ	ကျွန်ုပ်၏ ခေါင်းအုံးအတော်များများရှိသည်
၅	အဝ့ၢ ချဲၩဆၬ ခုးမီၪခုးမီၪလီၢ	သူသည် စကားကို တခွန်းတခွန်းသာပြောသည်
၆	ၥၭရှိ ဖုးထၬ့ အစ့ၫရှုးလဖၬ	သက်ကြီးသူသည် သူ၏ငွေခွက်များကို တူးဖေါ်သည်
၇	ဆၬအုၬ့ထၬ့ နၭနၭလှ့ၤလီၢ	မိုးသားအလွန်တက်သည်
၈	နခုၬ့ထၬ့ ၥံၬ့ဝံလဖၬေ	သင်သည် သစ်မြစ်များကိုတူးသလော
၉	အၬ့ထု့ကိၬ့ ခိၭသၬလဖၬယီၫ	ဤသရက်သီးများကို ကောက်ယူပြီး စုပုံထားပါ
၁၀	မၫတုၩ ဖိၬသၬ လဂ့ၫ	ကလေးများကို မခြောက်လှန့်ပါနှင့်

ဆၬအီၬ	ခံၭပံၭ	အကို့ၫ	ပလ့ၫဆၬၥ့ၬနးစီၬ့အ့ၤ.	ဖ့ၢမုၤလနၤနီၬ	အီၬပွံၢလဲၬ့ကဲၬ့
	ခံၭပံၭကလၤ		ပဒၬဆၬၥ့ၬနးမံၩအ့ၤ.	ကံၭဖိၬလနၤနီၬ	
	ခံၭယုၫကလၤ		ပဂၭဖၭၥ့ၬလၬၩအ့ၤ.	ၥံၬ့လၢအပဲၬ့လနၤနီၬ	
	ခံၭသၬၢ့ခံၭလၢ				

ဆၬကဲၩယၤလဖၬယီၫ	အီၬ	ဘွၫကူၫ	လီၢ.	ဆၬအီၬထး နးမံၩလၬၩအ့ၤ	အဝ့ၢထဲၩဆိၤ	ခွံၤလူၤထူၭဆံၪဘၩလီၢ
					ပှ့ရှၫမၫန့	
စၭခီၢလဖၬယီၫ		ဘွၫရှူၬဒူၬ			မ့ၬအ့ၬ	

မ့ၣ်ဝံၤယၤဝံၤ	လူၤချူၣ်နၣ်	အကိုၣ့	ဆၢဒ့ၣ်အ့ၣ်ဘၢပှၢ်ရှၣ်လၢၣ့အ့ၤ.	ကီၤအဝၣ်	အကိုၣ့	ပွလၣ့ဆံၣ်ယူၣ် နၣ်မၤလီၢ်
	လူၤလံၣ့တံၣ့			အီၤလမုၤဘၢ		
ဆၢအ့ၣ်ဆၢအီၣ်	လူၤကျုံၣ့နံၣ်		ပှအ့ၣ့ဘၢဆၢနုးမံၣ့လၢၣ့အ့ၤ.	ဒၤနှဆၢဆၢ		

ဆၢလၢအ	ပွဆိးပွဘၣ့	မွဲပလၢအဆၢလဲၤ
ပနါလၢအ		မွဲနဖါအဆၢဧၤ
ဝီၣ်ဘံၣ့လၢအ	လဖၢယီၣ်	မွဲဆၢမိမၣ်ဝံၢအ့ၣ့အဂၤဧၤ

ဝၢကိၣ်ဘီၣ့နီၤအီၤ	လီၣ့ထီၣ့လီၢ်
ဂံၣ့ထုၣ့လဖၢယီၣ်အီၤ	လီၣ့ထ့ၤဒ့ၣ်လီၢ်

၁	ဆၢအီၤခံၣ်ပံၣ်ကလၤအကိုၣ့ ပလ့ၣ်ဆၢဝ့ၤ နးစီၣ့အ့ၤ	မှောင်မဲနေ၍ ကျွန်ုပ်တို့ ဘယ်ကိုမျှ မသွားတတ်ပါ
၂	ဝံၣ့လၢလနၤနီၤ အီၤပွဲၢလဲၣ့ကဲၣ့လီၢ်	သစ်ရွက်တတောင်းသည် အလွန်ပေါ့၏
၃	ဆၢကဲၣ့ယၤယီၣ် အီၤဘွၣ်ရှူၤဒုၤလီၢ်	ဤပိတ် (အထည်)သည် ဖြူဖွေးနေပါသည်
၄	ဆၢအီၤထး နးမံၣ့လၢၣ့အ့ၤ, ဆၢမၣ်နှခွံၤ လူၤထူၣ်ဆံၢ့ဘၣ့လီၢ်	အကုန်ယူသွားသဖြင့် ဘာမျှမကျန်ပါ
၅	ဆၢအ့ၣ့လူၤခွံၤလံၣ့တံၣ့အကိုၣ့ ပှအ့ၣ့ဘၢဆၢ နးမံၣ့လၢၣ့အ့ၤ	အားလုံးကုန်စင်အောင်စားလိုက်၍ ဘာမျှမကျန်ပါ
၆	အီၤလမုၤဘၢအကိုၣ့ ပွလၣ့ဆံၣ်ယူၣ် နၣ်မၤလီၢ်	နေမကောင်းသောကြောင့် ပိန်ချုံးသွားသည်
၇	ပနါလၢအပွဆိးပွလၣ့လဖၢယီၣ် မွဲပလၢအဆၢလဲၤ	ပိန်ကြုံနေသောကျွဲများသည် မည်သူဟာနည်း
၈	ဝၢကိၣ်ဘီၣ့ဒ့ၣ်နီၤ အီၤလီၣ့ထ့ၤဒ့ၣ်လီၢ်	ဝါးလုံးတိုင်း ဖြောင့်တန်းနေပါသည်
၉	အဝ့ၢ ဂဲၢလုအ့ၣ့လုအီၣ် ပှရှၣ့ဖိၤလဖၢ ကိၣ်နံၣ့လီၢ်	နှစ်စဉ် ဆင်းရဲသားများကို သူလာ၍ ကျွေးမွေးသည်
၁၀	အဝ့ၢ မံၢနှ ဝးထုၤဝးလၣ့လီၢ်	သူ ကြက်အိပ်ကြက်နိုးအိပ်သည်

ဆၢဖိ – ၁၅

LESSON - 15

New words introduced (12 words)

ဘၢ့ဖျၢဒၢ	**Very thin**	နီၤ့ချံး	**Very hard**
ဒၢ့ထံၥ, တၢ့ဘံၥဘံၥ	**Very thick**	ဆၢၢ့တံၤ့လ့ၤ, ဆၢၤ့တံၤ့နံၤ့လ့ၤ	**Very tense/ taut**
ယဲၤ့ယိၤ, ယဲၤ့ဘံၢယဲၤ့ယိၤ	**Very far**	ရှါကဲ့ၥ	**Very old**
ဝီၤကိုၢ, ဂီၤကိုၢ	**Very red**	ရှၤခိၤ	**Very few**
ဘၢ့ဖျံၥဒံၥ	**Very young**	ခွံၤရှိၥ	**To throw away**
ဆံၥခိၥ, ပှၢတိၥတ့ၤ, ပြံၤကဒံၤ	**Very small**	ဆၢချဲၤ့	**Words**

၁	ပအၢ့ဘၢ ဂူၢဆၢ အဂ့ၤလီၢ	ကျွန်ုပ်တို့သည် ဆန်အကောင်းကို စားသည်
၂	မ့ၢခူၢထ့ၢ နၥမၤလီၢ	မီးခိုး အလွန်ထသည်
၃	ယ ဒိၢဘံၢ ဂူဘၢ့ လဘီၤ့	ကျွန်ုပ်သည် မြွေဟောက်တကောင်ကို ရိုက်သတ်သည်
၄	နနဲၤ ပှဂူၢဂၤ အဆၢချဲၤ့ဧၢ	သူတထူး၏ စကားကို သင်ယုံသလော
၅	ယခိၤယူဆၢ နၥမၤလီၢ	ကျွန်ုပ်၏လည်ချောင်းအလွန်နာသည်
၆	ပန့ဘၢ ဂူၢနံၥ နးတၢ့အ့ၤ	ကျွန်ုပ်တို့ ဆန်ကွဲတတင်းမျှ မရပါ
၇	ဆူၢလၤ့ နးမံၤ့ လဂ့ၤ	ဘာကိုမျှမထည့်နှင့်
၈	အဝ့ၢ လိၤ့ အခိၢဘူၢဧၢ	သူသည် သူ၏ဆံပင်ကို ရိတ်သလော
၉	မၤန့ ဘံၢ့ကူၥ လၢအခိၢစူၤနီၢ	အဖျားချွန်သော သစ်ပိုင်းကို ယူပါ
၁၀	အဝ့ၢ အၢ့ဘူၢဝၥ အဆၢကီၤ့ဆၢဘိၥလီၢ	သူသည် အဝတ်အစားများကို လျှော်ဖွတ်သည်

<table>
<tr><td>စၥခီၢလဖၢယီၤအီၢ</td><td rowspan="3">ဘၢ့ဖျၢဒၢ</td><td rowspan="3">လီၢ.</td><td rowspan="2">နရှ့ယီၤ အယၢအီၢ</td><td rowspan="2">တၢ့ဘံၥဘံၥလီၢ</td></tr>
<tr><td>အီၢန့ဆၢ</td></tr>
<tr><td>ယန့ဘၢ ဆၢကဲၤ့ယၤအ</td><td>ကီၤ့ဘိၥဝ့ၢန့ၢ ဆဲၢ့ရှ့အ</td><td>ဒၢ့ထံၥလီၢ</td></tr>
</table>

<table>
<tr><td>တဝ့နီၢအီၢ</td><td>ယဲၤ့ယိၤ</td><td rowspan="2">လၢဝံးနီၢလီၢ.</td></tr>
<tr><td>အီၢ</td><td>ယဲၤ့ဘံၢယဲၤ့ယိၤ</td></tr>
</table>

အမ့ၤဝၤနီၤအီၤ	ဝီၣ်ကိၢ်	လီၢ.	ယဒိၥန့ၢ်ဘၤ	ရှၣ်ခိၤလီၢ.	ဖျၢၣ်ယီၣ်အီၤ	ဆၢ့ၢ်တံၣ်နီၤလီၢ်
			ဖ့ၤလၢ်ပၢၣ်			
အဖံၥအယၤအီၤ	ဂီၣ်ကိၢ်		အဘၥအီၤ			ဆၢ့ၢ်တံၣ်နံၣ်လီၢ်

ကိၤလၢအ	နီၣ်ချံးနီၤ	ပလၢအဆၢလဲၤ.	ဖိၤဘၤ	ဆံၥခိၥ	လဖၤဘ့ၤယၢဆၢနးမံၣ်အှၤ
လီးလၢအ			ဆၢ		လဖၤနီၤ ဒုၥအီၤထ့ၤဆၢဘၥထိၤဘ့ၤလီၢ်

ဒံၤဘၤအ	ပ့ၢ်တိၥတ့ၣ်	လဖၤနီၤ	ဘၤခွံၤရှိၥဧၤ
ဆၢအချံၢ်	ပြံၣ်ကဒံၣ်	လနၣ်နီၤ	
		ထီးအလူၤနီၤ	

၁	ယန့ၢ်ဘၤ ဆၢကဲၣ်ယၤ အဘၢၣ်ဖျၢဒၤလီၢ်	ကျွန်ုပ်သည် ပိတ်ပါးကိုသာရသည်
၂	ယရှ့ၤယီၣ် အယၤအီၤတ့ၤဘံၥဝံၥလီၢ်	ကျွန်ုပ်၏ ပုဆိုးအသားသည် ထူပိန်းနေသည်
၃	ကီၣ်ဝိၥဝ့ၢ်န့ၢ် ဆဲၢ်ရှ့ၤ အဒၢၣ်ထံၥလီၢ်	ပုဆိုးအကြီးအထူပိန်းများကိုသာဝတ်သည်
၄	တဝၢ်နီၤ အီၤယဲၣ်ယိၤ လၢဝံးနီၤလီၢ.	ရွာသည် မြို့မှအလွန်ဝေးသည်
၅	အီၤယဲၣ်ဘံၢ်ယဲၣ်ယိၤ လၢဝံးနီၤလီၢ.	မြို့မှ အလွန်ဝေးသောနေရာတွင်ရှိသည်
၆	အဖံၥအယၤနီၤ အီၤဝီၣ်ကိၢ်လီၢ်	သူ၏အသားအရေမှာ နီရဲနေသည်
၇	ယဒိၥန့ၢ်ဘၤ ရှၣ်ခိၤလီၢ်	ကျွန်ုပ် အနည်းငယ်သာရသည်
၈	ဖျၢၣ်ယီၣ် အီၤဆၢ့ၢ်တံၣ်နံၣ်လီၢ်	ကြိုးသည် အလွန်တင်းနေသည်
၉	ဖိၤဘၤဆံၥခိၥလဖၤ ဘ့ၤယၢဆၢ နးမံၣ်အှၤ	ကလေးသူငယ်များသည် ဘာကိုမျှမသိနားမလည်ပါ
၁၀	ဆၢဘၤအပ့ၢ်တိၥတ့ၣ်လဖၤနီၤ ဘၤခွံၤရှိၥခွံၤလီၢ်	အလွန်သေးငယ်သောအသီးများကို ပစ်လိုက်ရမည်

ဆၢဖိ – ၁၆

LESSON - 16

New words introduced (12 words)

ပ့ွၣ်စီၣ့်နီၣ့်	**To be heaping full**	ချှ့ချူၥ်	**Very loose**
ပ့ွၣ်အိၤ့အိၤ့	**Not quite full**	ခွဲၣ်ခွဲၣ်	**Slowly**
နၢၣ့်ထၢၤ့	**Very persistent**	ဂဲၣ်မှၢမှၢ, ဂဲၣ်မွၢမွၢ	**To wriggle about here and there**
ၡၣ်ထုၤ	**at least**	ဂီၣ်နၢခုၤ	**Early morning**
ဖျ့ၤစ့ွၥ်, ဖျဲၤစွဲၥ်	**Very soft**	ပၣ့်ပဲး	**Very level**
ဝၤဆ့ွၤ	**all around**	အကျၣ်	**In, amidst**
ကူၥ်ကွံၣ်	**Bending (back)**		

၁	အဝ့ၤ တွၥ်ခနီး ဘၢအ့ၤ	သူသည် သချိုကို မတွက်တတ်ပါ
၂	ဖါယွၣ် မိမၣ်ဆၢၣ့်နၢၣ်လီၤ	ဘုရားသခင်သည် သင့်ကိုမစလိမ့်မည်
၃	ဆၢဘွၢခိၢ လမွဲဘၢ ပဂံၤ့	သင်းချိုင်းတွင်းသည် ကျွန်ုပ်တို့၏အိမ်မဟုတ်ပါ
၄	နၤကွၤ အၤ့ အဆၤ လၢမုနၣ်လီၤ	လင်းဝက်သည် ညအခါ အစာစားသည်
၅	ဃၤ့ဘွၢခါ လဘီၣ့်	လှေကားထစ်တချောင်းကျိုးသည်
၆	အၤ့ဘၢ ခိၥ်ဘၢ အမိလွါ လနၣ့်ယူၥ်	သရက်သီး ဝမ်းရောင်တချို့ကို စားရပြီ
၇	ဆၢလၣ့်ဆံၥ်လၣ့်ယွါ အီၢထၤ့ ဃံၣ့်စီၤ့အလးလီၤ	နေရာတိုင်းတွင် ဆုတ်လျှော့ခြင်းရှိသည်
၈	ဂဲၤ အီၢရှိၣ့် လၢဖိၥ်ဖၤ့မုဘကွၢမုလဂ့ၣ်	ညဥ့်နက်သန်းခေါင်အချိန်၌ မလာပါနှင့်
၉	ဘၢကွၥ် လၢဆၢနီၢလဲၢ	မည်သည့်အရာနှင့် ခြစ်မိသနည်း
၁၀	ဖါဖိၤလိၤ ဖၤ့ခွၤအဘၤ့ ဂီၣ့်ယူၥ်	ဖခင်သည် မီးဖိုအသစ်ကို ပြုလုပ်၍ ပြီးပြီ

ဘှၢလနၤယီၣ် – ပ့ွၣ်အိၤ့အိၤ့လီၤ, ပ့ွၣ်စီၣ့်နီၣ့်လီၤ.

ပလိၢအ	ၡၣ်ထုၤ	ယဲဂၣ်လီၤ.	မ့ၣ်အ	ဖျ့ၤစ့ွၥ်	နီၢ	၁ၥ်ၡါအဂး
ဘၢဂဲၤအ		နံၤဂၣ်.		ဖျဲၤစွဲၥ်		ပအၤ့ဘ့ၢအ့ၤ
အ		ယဲထီၤ့.				

ထံၤအီၢ	ဝၤဆ့ွၤ	အဂံၤ့လီၤ.	၁ၥ်ၡါအယးဒံၣ့် – ကူၥ်ကွံၣ် – လဂၣ်ယီၣ်, နီၢ – မွဲပလၤလဲၢ
၁ံၤ့အီၢ		အကၣ်လးလီၤ.	

အဝ့ၤချဲၣ့်ဆၢအခၤနီၢ	ပှၡၣ်	ဂဲၣ်မှၢမှၢလီၤ.	ပှဘၢလ့ၣ်ဆၢ	ဂီၣ်နၢခုၤလီၤ
	ဖိၢဘၢ	ဂဲၣ်မွၢမွၢ.	ပဘၢမၣ်ကၣ်	

၁	ဘၣ်လနၤဃီၢ် ပှၢ်အိၣ်အိၣ်လီၤ	စပါးတတင်း အနည်းငယ် ဟောက်နေသည်
၂	ဘၣ်လနၤဃီၢ် ပှၢ်စီၣ့နီၣ့လီၤ	စပါးတတင်း ပြည့်ရှံသာရှိသည်
၃	ပလိၣ် အရှၢ်ထုၤ ပှရှၢ် ယဲဂၢ်လီၤ	ကျွန်ုပ်တို့သည် လူအနည်းဆုံး ငါးယောက်လိုသည်
၄	မ့ၢ်အဖျှၤစွ့ဒနီၣ် ၁ဒရှၢ အဂၤလီၤ	ပျော့သောထမင်းသည် သက်ကြီးသူအတွက်ဖြစ်သည်
၅	၁ံၣ့အီၣ် ဝၤဆ္ဒၤ လၢအကၢ်လၤလီၤ	သစ်ပင်များသည် သူ၏အလုပ်ခွင်ကို ဝိုင်းရံလျက်ရှိသည်
၆	၁ဒရှၢ လၢအယၤဒံၣ့ကူဒကွံၢ် လဂၢ်ဃီၢ် မွဲနဖါလဲ	ခါးကုန်းသောသက်ကြီးသူသည် သင့်ဖခင်လော
၇	နကဒထၤ လါနၢ့ အီၣ်ချၢ့ချူဒလီၤ	သင် ချည်ထားသော်လည်း ချောင်ချောင်လေးရှိသည်
၈	ဂၢ့ခိၣ်ဃီၢ် ဆၣ်လၢ့အိၣ့လၢ့ထိၢ့ အီၣ်အှၤ, အီၣ်ဃၢ့ပဲၤလီၤ	ဤမြေကြီးသည် ချိုင့်ဝန်းမရှိ ညီညာလျက်ရှိသည်
၉	အဝ့ၢ ဂဒဖဒ ခွဲၢ်ခွဲၢ်လီၤ	သူသည်နွေးကွေးစွာလျှောက်သည်

ဆၣ်ဖိ – ၁၇

LESSON - 17

New words introduced (8 words)

အီၣ်ဂီၣ့အီၣ်စၢ	**To be wasted, unused**
အၣ့လီၤအၣ့ဒွါ	**To borrow**
အၣ့ရဲၣ့အီၢ်ရဲၣ့	**To eat and drink in company**
အၣ့ယိၣ်အၣ့ၥၣ်	**Be anxious**
အၣ့ဂူၤအၣ့ဂဲၢ့	**To rob**
အဒူဒအၥဲၣ့	**dignity, majesty, glory and power**
ယိဆၣ်လံၤလံၤ	**To look about here and there**
ယူယံၣ့ဘျုၢ့ယံၣ့	**Very quiet; lonely**
ဆၣ်ဆၣ့	**Rain**

၁	ပှစ့ၢ်ရၢ့ခွဒလဂၢ်ဃီၢ် မွဲနဖါလဲ	ဤတရားသူကြီးသည် သင်၏ ဖခင်ဖြစ်သလော
၂	ယၢ်ကဒကွၣ့အနိဒ အီၣ်ဖဒလဲလီၤ	ငါးကျောက်ဖါးပါးစပ်သည် ကျယ်သည်
၃	ထီၤဃီၢ် ၁ံၣ့ဆွၣ့ ကဲၣ်ထၣ့မဲၣ်ထၣ့နၣ့အှၤ	ဤနေရာတွင် ပျဉ်းမပင် မပေါက်နိုင်ပါ
၄	ဝဲစီၢ် လ့ၢ်ၥွၢ့ နၣ့ လဂၢ်ဃးလီၤ	အစ်ကိုကြီးတယောက်တည်း မြက်သွား၍ခုတ်သည်
၅	ပှလနၣ့ အီၢ် ဆၣ်ၥွၣ့အၥွံၣ်လီၤ	လူတချို့ မျောက်မျက်ကွင်းဖြူ၏ သွေးကို သောက်သည်
၆	ယခဒနၣ့ ထိၣ်ကွၣ့ခိၤ လဘံၣ့	ကျွန်ုပ် ဟောစ်တကောင်ကို ပစ်၍ရသည်
၇	ဆၣ်ခိၥအွဲၢ် နဒမၤလီၤ	အလွန်ပူအိုက်သည်

၈	အဝ့ၢ် ဂံၢ်ဆိၤ ထဒခွၣ့ လနး	သူသည် သံကွင်းတချို့ကို ယူလာသည်
၉	ခွၣ့ထ့ၤထၤ လၢဘ့ၢ်ထီးနီၢ	မီးသွေးဖြင့်ဝိုင်း၍ ခြစ်ထားပါ
၁၀	ဆၢထးအခဲ့ၢ်ခွး လၢနိၢကဲၣ့	သူ၏တင်ဆုံကို ဝါးခက်ဖြင့် ရိုက်သည်

ဘံ့ဖုၢ်လဖၢယီၣ်	အီၢဂီၣ့အီၢစၢ	လၢထံၢ်ကျၣ်လီၢ်
ဝၢကဲၣ့လဖၢယီၣ်		လၢဆၢဆၢၣ့ကျၣ်လီၢ်
ပထးလဖၢယီၣ်		လၢနၢ့အကျၣ်လီၢ်

ထီးယီၣ်ဆၢ	အၢ့လီးအၢ့ဒွၢ်	အီၢအ့ၤ
		အီၢအၢမၤလီၢ်
ပှၢ		အီၢအၢနဲၢ့လးအဂၣ်

ပှၢမိ	အၢ့ရဲၣ့အီၣ်ရဲၣ့	လနၣ်ယီၣ်
ပှၢအဲၢဒိး		ကဲၢဂီၣ်ခိၤ
ပဒိၢဘံၢမိ		နးကူၢဒီး

ဆၢ	အၢ့ယိၢအၢ့ဘၢ	အီၢနဒမၤလီၢ်
နဂၤဆၢ		
ဖိၢဘၢအဂၤဆၢ		အီၢနးမံၣ့အ့ၤ

ဘိၣ့ယီၣ်ဆၢ	အၢ့ဂူၤအၢ့ဂဲၢ့	လၣ့ရှၣ်ဝ့ၢ်ဒၢ
		အၢထၢ့ဝ့ၢ်လီၢ်
ဆၢ		အီၢအ့ၤ

ပှၢဒၢဘၢယွၣ်	အဘူဒအဘဲၢ့.	အဝ့ၢ်	ယိဆၢလံၢ်လံၢ်	အ့ၤ
				လီၢ်
ပှၢဆံၢ့ပံၢလဖၢဒၢဘၢယွၣ်		မွဲဘၢနီၢန		လဲၢ
ယွၣ်ဒုဒနဲၢဖျိၢ				ၔၢ

ဆၢယီၣ်မွဲဆၢ	ယူယံၣ့ဘျၢ့ယံၣ့တရှ်	လၢပဂၤလီၢ်.
		လၢဘဒရှါအဂၤ.
ဆၢ	အလးယူယံၣ့ဘျၢ့ယံၣ့	လၢနဂၤလီၢ်.

၁	ဝံ့ဖုၢ်လဖၢ်ယီၣ် အီၤဂီၣ်အီၤစၢ် လၢထံၢ်ကျၢၣ်လီၤ	ဤသစ်တုံးများသည် မိုးရေထဲတွင် ပျက်စီးနေသည်
၂	ထီးယီၣ် ဆၢအၢ့လီးအၢ့ဒ္ဂၤ အီၢ်အ့ၤ	ဤနေရာတွင် အချေးအငှါးမရှိ
၃	ပှမိအၢ့ရဲၣ်အီၣ်ရဲၣ် လနံၣ်ယီၣ်	ယနေ့လူများ ပျော်ပွဲစားကြလိမ့်မည်
၄	လၢနကၤနီၢ် ဆၢအၢ့ယိၢ်အၢ့ၥၢ် အီၢ်နးမံၣ်အ့ၤ	သင့်အတွက် ဘာမျှစိုးရိမ်စရာမရှိ
၅	ဘိၣ်ယီၣ် ဆၢအၢ့ဂူၤအၢ့ဂဲၤ လၣ်ရှၣ်ထဲၣ်ယူၥ်	ယခု လုယက်တိုက်ခိုက်ခြင်း နည်းသွားပြီ
၆	ပှရှၣ် ဒၢဘၢ် ယွၣ်အဘူၥ်အဘဲ့လီၤ	လူတို့သည် ဘုရားသခင်၏ ဘုန်းတန်ခိုးတော်ကို မြင်ရသည်
၇	မ့ဘၢ်နီၢ် နယိဆၢလံၤလံၤလဲၢ်	အဘယ်ကြောင့် သင်သည် ဟိုကြည့်သည်ကြည့်လုပ်ရသနည်း
၈	ဆၢယီၣ်မ့ဲ ဆၢအလၤယူယံၣ်ဘျုၤယံၣ် လၢယကၤလီၤ	ဤနေရာသည် ကျွန်ုပ်အဖို့ ဆိပ်ညိမ်သောနေရာ ဖြစ်သည်

ဆၢဖိ – ၁၈

LESSON - 18

New words introduced (9 words)

ဆၢပှံၢ်ဆၢနၢၣ်	**Bones**	နးဆိဖိၢ်	**A short interval of time, or a moment**
ခုးဆိၥ်ခုးဆိၥ်	**Now and then**	နးဖၢၤဒိၥ်, နးဘျၣ်ဒိၥ်	**Once again**
ဆံၥ်ခိၥ်	**Very small**	နးစီၤ	**Somewhere**
ဆၢပှံၥ်ဆၢထၣ်	**Fatigue**	နၢ့ဂီၣ်	**Same, equal**
ဆၢအှံၢ်ဆၢဆၢၤ	**Sweetness**		

၁	န ကၥ်ထွံၣ်ထၤ လူၢ် လနၣ်ဧၢ	အပ်ချည်တချို့ကို သင် ထုံးချည်၍ ထားသလော
၂	ကံၥ်ခွံၤ အမ့ၤထံၤနီၢ်	သူ၏ မျက်ရည်ကို သုတ်လိုက်ပါ
၃	အခိၢ်နွံၤနီၢ် ထီၤလၢံၢ်အ့ၤ	သူ၏ ဆံပင်အမြိတ် မရှည်လွန်းပါ
၄	ဂါခွံၤ ထံၤအပံၢ်နီၢ် လဂ့ၣ်	ရေအကြည်ကို မလောင်းပစ်ပါနှင့်
၅	အ့ၢ်ပွံ ဆၢဒံၢ် နးနၣ်	ကြက်ဥအချို့ကို ပြုတ်ပါ
၆	မိဒုၥ်အ့ၢ်နၢၣ် ထိၥ်အပွံၤ ဒဲအဘု့ လနၣ်	သင့်အား ဝက်အူစုံသည်းစုံအချို့ကို ကျွေးပါမည်
၇	ထုၥ်ခွံၤ အၢ်အၢ် လဂ့ၣ်	များများမနှုတ်ယူပါနှင့်
၈	နမိကူၥ်ဘၢ် ဘဲၢ်နပှံၢ်ဆၢအဝိၥ်လီၤ	သင်သည် စိုက်သည့်အတိုင်း ရိတ်သိမ်းရမည်
၉	မ့ၣ်ဆွံၢ် အီၢ်ထးလၢၣ်အ့ၤ	ထမင်းကြမ်း မကျန်တော့ပါ
၁၀	အဂိၥ်ပွံၢ် ခါ လဘီၣ်	သူ၏ နံရိုးတချောင်းကျိုးသည်

အီၫထးနၢ့	ဆၫပွံၫဆၫနၫၣ့လီၢ.	ဆၫမၣအာၥ	ခုးဆိၥခုးဆိၥလီၢ
ထွံၫအၫ့		၀ံၥလၣ့	
ဒၫဘၫနၢ့		နၢ့ဘၫ	

အီၫပွံၥ	နးဆိဖိၫ.	ဆၫအွံၫဆၫဆၫၢ့	လၫပဂးနီၫ	ဘၫဆၫဖိၤလိၤ၀့ၢ လၫပခးဖၫၣ့လီၢ
အီၫထီးယီၣ			လၫပှကိၥဂၣအဂးနီၫ	
မံၢ			လၫပအၫ့ဘၫနီၫ	

ဆၫဒဲၣဘၥ	လၫအဆံၥခိၥနီၫ	ကဲၫထၫ့ဆၫဖၥဒိၫလၫခဲၢ့ထဲၣ့လီၢ
ဆၫဘၫမၫ		
ပဆိၢ့လၫနမိဂဲၢ		

မၣ	နးဖၫၢ့ဒိၥ.	အီၫကၫ့ထၤ	နးစိၫ့
		အၫ့ပၤ နလး	
အၫ့	နးဘျၣ့ဒိၥ.	လ့ၣမၣ ဆၫမၣ	
ကွၥထဲၣ့		အီၫကၫ့ထး	

ဆံၤလး	နၢ့ဂီၣ့နဆၫနီၫ	ပဒၫအ့ၤ
ကျိၫစ့ၣ		အီၫလၫပၫၣအ့ၤ
ချံၢဖၥဒိၫ		

၁	အီၫထးနၢ့ ဆၫအပွံၫအနၫၣ့လီၢ	အရိုးများသာ ကျန်တော့သည်
၂	ဆၫမၣအာၥ ခုးဆိၥခုးဆိၥလီၢ	မကြာခဏဖြစ်ပေါ်သည်
၃	အီၫပွံၥ ထီးယီၣ နးဆိဖိၫ	ဤနေရာတွင် ခဏနားပါ
၄	ဆၫအွံၫဆၫဆၫၢ့ လၫပဂးနီၫ ဆၫဖိၤလိၤ လၫပခးဖၫၣ့လီၢ	ကျွန်ုပ်တို့အဖို့ အရသာနှင့် ပြည့်စုံသော စားဘွယ်များသည် ပြည်တွင်း၌ ပြုလုပ်သည်
၅	ဆၫဒဲၣဘၥ လၫအဆံၥခိၥနီၫ ကဲၫထၫ့ ဆၫဖၥဒိၫ လၫခဲၢ့ထဲၣ့လီၢ	သေးငယ်သော အပြစ်သည် နောက်ဆုံးတွင် အပြစ်ကြီးဖြစ်လာလေသည်
၆	အၫ့ပၤ နလး နးစိၫ့ဘီၫ	တနေရာရာတွင် သင်၏နေရာကိုရှာပါ
၇	ဆံၤလး နၢ့ဂီၣ့နဆၫနီၫ အီၫလၫပၫၣအ့ၤ	သင်၏ လယ်မြေလောက် ကျွန်ုပ်တို့တွင် မရှိပါ
၈	ဆၫပွံၥဆၫထၣ့ နၥလံၤအကြိၣ့ အ၀့ၢ ဂၥဖၥနၫၣ့လၫၣ့အ့ၤ	အလွန်မောပန်းသောကြောင့် သူသည် လမ်းမလျှောက်နိုင်တော့ပါ

ဆၢဖိ – ၁၉

LESSON - 19

New words introduced (8 words)

ခးထံၣ်ခးထံၣ်	**At intervals**	ဘၣ်ထံၢ်ဘၣ်ထီး, ဘၣ်ထီးဘၣ်ထံၢ်, ဘၣ်ဒိၣ်ဘၣ်ထံၢ်	**Be wounded, hit**
ကျံၢ်ကျၢ်ကျံၢ်ကျၢ်	**Be indistinct**	မံၢဆိမံၢခံၢ	**Be sleepy**
ဒုၣ်ဒုၣ်	**Dimly**	မိၤလံၤမိၤလံၤ	**To smile**
ဘံၢ်ဘၣ်ၤဘံၢ်ဘၣ်ၤ	**Be partially concealed**	ဃၣ်ၤဃၣ်ၤ	**Peaceably, quietly**

၁	ထိၣ်လဖၢ် ပွဲၤ ထၣ်နံၤဃၢ	ငှက်များတို့သည် တနေ့လုံးကျူးရင့်ကြသည်
၂	အဝ့ၢ စၣ်ၤထၤ ပွဲၤဘၣ် အၣ်ဖျိၣ် လၣ်အဆၣ်မံၤ အခိၤဘိၤ	သူသည် ချူကလေးများစွာကို သူ၏ နွားလှည်းပင်းတွင် ချည်ထားသည်
၃	ပှအၣ်ဂၤ ပွဲၤဘၣ် နမံၤ	လူအများသင့်နာမည်ကို တကြသည်
၄	နနါဂၣ်ၢ် လၢပွဲၤဆၣ်ဧ	သင်သည် မိုးချုန်းသံကို ကြားသလော

ဝါချံၢနၣ်ၤ	ခးထံၣ်ခးထံၣ်လီၢ	ဆၣ်လၣ်အဖျိၣ်	ဒုၣ်ဒုၣ်နီၣ်	အီၣ်ဃဲၤဃိၤလၣ်ပၣ်ၤ
ဖျၢ်ဝ့ၢ		ခိၣ်လီၤလၣ်အဖျိၣ်		
အဝ့ၢချဲၤ		ဝံၣ်လၣ်အဖျိၣ်		

ဖျိၣ်	ကျံၢ်ကျၢ်ကျံၢ်ကျၢ်	အကိၣ်ၤမွဲ	ဆၣ်နီၣ်လဲၣ်နီၣ် ပလီၤဘၣ်အှၤ
			ဘီၣ်ဧၣ်နီၣ် ပစံၢ်ဒ့ၣ်အှၤ
	ဘံၢ်ဘၣ်ၤဘံၢ်ဘၣ်ၤ		ပှရှၤဧ မွဲအှၤဧၣ်နီၣ် ပစံၢ်ဒ့ၣ်အှၤ

ပှလၢအ	ဘၣ်ထံၢ်ဘၣ်ထီး	နီၣ်	အီၣ်ထလဲၣ်
	ဘၣ်ထီးဘၣ်ထံၢ်	လဖၣ်နီၣ်	အီၣ်ရှၤရှၤလီၢ
	ဘၣ်ဒိၣ်ဘၣ်ထံၢ်		ဘျၣ်ထဲၤလနၤယူၢ်

ပှ	မံၢဆိမံၢခံၢ	လူၤယူၢ်	နဘၣ်ဆၣ်အၣ်	အကိၤ	နံဝံၢ မိၤလံၤမိၤလံၤလီၢ
		လနၤ	လၤဘၣ်ဝ့ၢ		
ဝၢ်ရှါဝံၣ်		နးဂၤအှၤ	အဆၣ်မၤဂီၤဝ့ၢ		

၁	အဝ့ၢ ချဲ့ခၞးထံၚခၞးထံၚလဳ	သူသည် တချက်တချက်သာပြောသည်
၂	ဆၞလၞအဖျီၚ ဒုၚဒုၚနီၚ မွဲဆၞနီၚလဲၚ	မှုံမှုံမှိုင်းမှိုင်းတွေ့ရသောအရာကား မည်သည့်အရာနည်း
၃	ဖျီၚ ကျံၞကျၞကျံၞကျၞလဳ, ပဒၚဘၚ ကျုဲအှ	ဝိုးဝါးသာမြင်ရ၍ ထင်ရှားခြင်းမရှိပါ
၄	ဖျီၚ ဘံၞဘၞဲ့ဘံၞဘၞဲ့ အကြို့မွဲ ဆၞနီၚလဲၚနီၚ ပလီဲဍ့ၚအှ	တပိုင်းတစသာ ပေါ်သောကြောင့် ဘာဖြစ်သည်ကို မပြောနိုင်ပါ
၅	ပှလၞအဘၚထံၞဘၚထီးနီၚ အီၚရှဲရှဲလဳ	ထိခိုက်သောသူ အနည်းငယ်သာရှိသည်
၆	ပှရှဲ မံၢဆိုမံၢခံ့ လူယူၞ	သူများငိုက်မျည်းကုန်ပြီး
၇	နဘၚဆၞအှအကြို့ နံဝ့ၢ မိဲလံမိဲလံလဳ	စားစရာကိုရသောကြောင့် ပြုံးရွှင်နေသည်
၈	ဆၞလၞအဖျီၚ ဒုၚဒုၚနီၚ မွဲခိၚလီ့ဍေ	ရေးရေးမြင်ရသောအရာသည် တောင်ဖြစ်သလော

ဆၞဖိ – ၂၀

LESSON - 20

New words introduced (7 words)

ဖံၞဖံၞလ့ၢလ့ၢ	**Glimmmer, shine faintly with intermission**	ဘုဲဘုဲ	**Gently, slowly**
ဖံၢဆိုဲဖူၢဆိုဲ	**In the days or times of our ancestors**	မလဲၚ	**Exclamatory particle**
ဖံၞဘူၞယၚထံး	**Akin, kindred (of human being)**	ဂုဲမလဲၚ	**how good it is**
ဘူၞခိၞ	**Very near, close by**	မိခိ, မိခိ	**A short time, a little while**

၁	အှလီးယၞဲ စ့ဲ နး္ရှဲ	ကျွန်ုပ်အား ငွေတဆယ်ချေးပါ
၂	နဖိ့နှ ဆွၚဆါ ပွဘံ့လဲၚ	သင်သည် ဂဏာန်း ဘယ်နှစ်ကောင်ဖမ်း၍ ရသနည်း
၃	ယနှဘၚ ပွဲဗိဲ့နၞဲလဳ	ကျွန်ုပ်သည် သင်ရရှိသလောက်ရပါသည်
၄	ဆၞယီဲမွဲ ပှန္ဂါဂဲ အဆၞမဲ	ဤဟာသည် လူခုနှစ်ယောက်လုပ်အားဖြစ်သည်
၅	စၞဲထဲ လၞ္ဂါထၞ လဂုဲ	သံကြိုးဖြင့်ချည်၍ မထားနှင့်
၆	ဂါခွံ ဖ့ၢ္ဂၞလဖၚယီဲ	ဤဖွဲကြမ်းများကို လောင်းပစ်လိုက်ပါ
၇	ဘုၞထဲ လၞ္ခၢခဲ့လဳ	ငါးများထစ်နှင့် ညှိနေသည်
၈	ပွဲအှနှဆၞ နးမံ့အှ	ဝယ်၍ဘာမျှမရပါ
၉	ဆၞဖ့ၚလ့ၢယၞဲ ပွဲနီၚလဳ.	ဤမျှသာ ကျွန်ုပ်အား ပေးသည်
၁၀	ခိ္ဂါလလဲ့ဘၚနီၚပအှဘၚအှ.	ချွေးမထွက်လျှင် မစားရပါ

မ့ၢ်ဒိၣ့လၢအဖၣ့	ဖံၣ်ဖံၣ်လှၢလှၢနီၢ်	မွဲယဆၢလီၢ
ပနံ့ၢ်လၢအဖၣ့		
ခဒဲၣ်ဖၣ့		မွဲယဆၢအှၤ
ဆၢအီၢ်ဝဲၣလၢ	ဖံၢဆိၣဖျူၢဆိၣနီၢ်	
ဆၢမၣအၢဒၣ်လၢ		ပှၢ်ယၢလူၤအှၤ

အဝ့ၢပိၣထ့ၢ်လၢ	ဖံၣ်ဘူၣ်ယၢ်ထံၣ်ကျၣလီၢ.	အဆၢမၣလၤနီၢ်အီၢ်	ဘူၣ်ခိၣ်	လၢဝံၤခိၢ်လီၢ
မိအီၢ်ဝ့ၢလၢ		အတဝၢနီၢ်အီၢ်		
ဝံၢဝ့ၢလၢ		ယအီၢ်		

နဆၢယီၣ	ဂ့ၣမၤလဲၢ်.	မိခိၤ	ပလၢဂဲၢလဲၢ်.	အဝ့ၢ	ချဲၣ့ဆၢ	ဘ့ၣဘ့ၣလီၢ
	အၢၣ့မၤလဲၢ်.		ပလၢအီၢ်လဲၢ်.			
	ယီၢမၤလဲၢ်.	မီခိၤ			လီၣဆၢ	
	ဖျဲၢ်မၤလဲၢ်.		ပလၢမၣန့ယဆၢလဲၢ်.			

၁	မ့ၢ်ဒိၣ့ လၢအဖၣ့ဖံၣ်ဖံၣ်လှၢလှၢနီၢ် မွဲယဆၢအှၤ	မှိတ်တုတ်မှိတ်တုတ်လင်းနေသော မီးခွက်သည် ကျွန်ုပ်ဟာမဟုတ်
၂	ဆၢအီၢ်ဝဲၣ လၢဖံၢဆိၣဖျူၢဆိၣနီၢ် ပှၢ်ယၢအှၤ	ဘိုးဘွားတို့လက်ထက်ကရှိသောအရာအားလုံးကို ကျွန်ုပ်တို့ မသိပါ
၃	အဝ့ၢ ပိၣထ့ၢ် လၢဖံၣဘူၣ်ယၢ်ထံၣ် အကျၣလီၢ	သူသည် သွေးရင်းသားရင်းထဲတွင် ကြီးပြင်းသည်
၄	အတဝၢနီၢ် အီၢ်ဘူၣ်ခိၣ် လၢဝံၤတခိၣ့လီၢ	သူ၏ရွာသည် ရန်ကုန်မြို့နှင့်နီးသည်
၅	အဝ့ၢ ချဲၣ့ဆၢ ဘ့ၣဘ့ၣလီၢ	သူသည် သိမ်မွေ့စွာ စကားကိုပြောသည်
၆	နလှၣဆၢ ဖျဲၢ်မၤလဲၢ်	သင်သွားဒါ မြန်လှပါတကား
၇	မီခိၤ နစံၣ် နမိမံၢ ထီးယီၣ	ခုဘဲ သင်သည် ဤနေရာတွင် အိပ်လိုသည်ဟုပြောသည်
၈	ခိၣ်ယၢၣ ထီးယီၣ မီခိၤ	ဤနေရာတွင် ကျွန်ုပ်အား ခဏစောင့်ပါ

ဆၤဖိ – ၂၁

LESSON - 21

New words introduced (10 words)

ရိလၣ်	**To pull down**	လၣ်ယွါ	**Below the mark**
ယၤလၣ်	**To tear down**	ရုၤရုၤ	**To flow gently**
ယုၢယါ	**Be accustomed or habituated to**	ရူာ်ရူာ် – ကျူာ်လှ့ၤရူာ်ရူာ်	**Drag along without stopping**
ယှူၤယှူၤ	**Throb as a sore nod as in sleep**	လၤးလၤး	**Just the same**
ယွါ – နါကဲၤ့နါယွါ	**Stubborn**	ရှူၤရှူၤ – လံၣ်ဂဲၢရှူၤရှူၤ	**Wind blows with a steady breeze**

၁	ပှအ့ဆၢ ဘွဲၣ်ထံ ထလဲၤ	ပဲမြစ်ဘယ်မှာရောင်းသနည်း
၂	အဒံၤပွဲး အီၤ တဘျုာ် ဖျိ့ၤလီၢ	ဥတိန်အတော်များများရှိသည်
၃	ဘီၤပွဲၣ် အဲ့ၤဝံၢ ဆၤမံၣ်လဒုၣ်	ကျားသစ်သည် နွားတကောင်ကို ကိုက်သတ်သည်
၄	ဆၢ့ဖိၤ အီၤလၤအမိအဒံာ် ဆွဲၢ့လၤ	ကြက်ကလေးသည် မိခင်၏ အတောင်အောက်တွင်ရှိသည်
၅	ဖျူၣ်လၤနစၤၣ်ထၤနီၤ လၣ်ကွဲၤလှူၤယှူာ်	သင်ချည်ထားသောကြိုးများ ပြေကျကုန်ပြီး
၆	ဘၤဆွဲၢ့နာ် ဘဲၢဝ့ၤလဲၤ	ဒါးကို မည်ကဲ့သို့ လွယ်ရမည်နည်း
၇	ဆ့ာ်ဖိးဝ့ၢ လၤအနာ်ခိၤဆွဲၢ့	ဒါးဦးဖြင့် ထိုးဖေါက်သည်
၈	လနံၤ့ယီၣ် ဘွဲၣ်တလိာ်သၤ ဂ့ၣ်မၤလီၢ	ယခုနှစ် ပဲပုဇွန် အလွန်သီးသည်
၉	ဖါဖ့ၤလၢ့ယၤၣ် ထီးလဘွဲၣ်	ဖခင်သည် ကျွန်ုပ်အား ပိုက်ဆံတပဲကိုပေးသည်
၁၀	အဝ့ၢမွဲ ယဖါသာ်ရှါလီၢ	သူသည် ကျွန်ုပ်၏ ဖခင်ဖြစ်သည်

ဖါ	ရိလၣ်	ပနါတၣ်ကူာ်	အဝ့ၢအီၤ	ယုၢယါ	ထီးယီၣ်အှ့ၤ
		အဂံၤ့			
ဘာ်ရှါ		အဘုၤဖၢ့	ဂံၢ		

အဖၤၣ်လၤးအဲၤ့စူာ်	ယှူယှူလီၢ.	ဝီၤ့ထဲၣ်ပှလၤ	နါကဲၤ့နါယွါလဖၤနီၤ.	ထံၢ ယွၣ်လၣ်	ရှ့ၤရှ့ၤလီၢ
အဝ့ၢဖျာ်အခိၤ		ဘၤအၤ့ဝီၤ့ပှ		ထံၢဖိၤချိၤ ယွၣ်လၣ်	

မွဲဘၤနီၤ နကျူာ်လှ့ၤ	ရူာ်ရူာ်	လၤဖံာ်ဖၢ့ခိၤလဲၤ.
ပလၢ အၤ့မၤ့ နကျူာ်လှ့ၤ		ဘဲၢယီၣ်ဝိာ်လဲၤ

ဆ၊@	လးလးဒိ\$**@**လ၊ၞအုၗ.	မိမၕဆ၊မၕ	ရှူ၂ရှူ၂လိၫ
@	လးလး**@**လိၫ.	မိအိ၂ဝ့ၫ	
ဆ၊န@		လံၕဂဲၫ	

၁	၁ဒရှါ ရိလၞ အဘု၂ဖၢ့လိၫ	သက်ကြီးသူသည် သူ၏ စပါးကျီကိုဖျက်သည်
၂	အဝ့ၫ အိ၂ယုၫယါ ထိးယိၕအုၗ	သူသည် ဤနေရာတွင် နေလေ့နေထမရှိပါ
၃	ဒိ၂့ထဲၞ ပုလ၊အနါကဲ၂့နါယွါလဖ၂နိ၂	နားကောက်သောသူများကို ဆုံးမပါ
၄	ထံၫ ယွၕလၞ ရှုၗရှုၗလိၫ	ရေတသွင်သွင်စီးနေသည်
၅	ဆ၊ကျူဒလ့ၗ အရှု၂့ ရှူဒရှူဒ လ၊ဖံဒဖၢ့ခိ၂	သူ၏ပုဆိုးကို မြေပေါ်တွင် ဒရွတ်တိုက်ဆွဲသည်
၆	မိမၕ ဆ၊မၕ ရှူ၂ရှူ၂လိၫ	အလုပ်ကိုအေးအေးလုပ်လိုသည်

ဆ၊ဖိ – ၂၂
LESSON - 22
New words introduced (10 words)

လိၕဆိၕပွၕလ့ၕ	**To tell a person about another's bad behaviour**	၁့နၕချိၞ	**All through the night**
ဝးထုၗဝးလၞ	**off and on**	၁ံၫဆိ၂့၁ံၫနိၞ, ၁ံၫ၁အုဒ	**To die by accident**
ဝဲၕခဲၕ	**Open eyes**	၁ံၫထုအု၂လံၞ	**To die in great number**
၁ဒဒံၞဒၞ, ၁ဒဂံၞဂၞ	**Be in doubt**	၁၊၂့ဘံၕ	**Quite black**
လၞဂူၗ	**Severely**	၁၊၂့၁၊၂့	**Darkly**

၁	ချံၫခ၊၂့လ၊ၞအုၗ	လှေမနိုင်တော့ပါ
၂	စ၊ၞထၗ ပု့ရှၕအဆ၊မ၂ လဂ့ၕ	သူများအပြစ်ကို မချည်ထားနှင့်
၃	ယွၕမွဲ ဆ၊မ၊၂့ အကဆါလိၫ	ဘုရားရှင်သည် အသက်သခင်ဖြစ်သည်
၄	ဘ၂ထိးဆ၊၂့ ပွ့ဂၕလဲ၂	ဘယ်နှစ်ယောက် လက်ခံရမည်နည်း
၅	အထိဒ မိဒ၊ၞထ၊့ယူဒ	သူ၏ ဝက်မဗီးရှိလာပြီ
၆	န့ဘ၂ ဆ၊စံဒဆ၊၂့ဒံဒအုၗ	ပြန်ကြားစာ မရသေးပါ
၇	ဆ၊၂့ထု၂့ လ၊အနဲၞနိ၂	သူ၏ အနား၌ရပ်နေပါ
၈	ဆ၊ဆ၊ၞ ဖဲထ၊့ယူဒ	မိုးစဲသွားပြီ
၉	ပုဒ၊ၞဘ၊ၞဖိ၂ယိၕ အ၊ၞ နဒမၗလိၫ	ဤတလင်သားကလေးသည် အလွန်ဆိုးသည်
၁၀	နါအ၊ၞအကိုၞ နါဂ၊၂့ဆ၊ နးမံၞအုၗ	နားပင်းသောကြောင့် ဘာမျှမကြားရပါ

ဂၤပှၤ	ဆၢလီၤဆိၣ်ပှ့ၢ်လှၣ်.	ပမံၢ်နှ့	ဝးထုၤဝးလၣ့်လီၢ်
နနဲၣ်အ		ဖိၢဘၢမံၢ်	
		ဖါမံၢ်	

ဖိၢဘၢစ့ၢထဲအမ့ၤအီၢ	ဝဲၣ်ခဲၣ်လီၢ်	၁ၤဒံၣ့်ဒၣ့်	အလးအီၢအှ့ၤ
မံၢ်အှ့ၤစ့ၢထဲအမ့ၤအီၢ		၁ၤဂံၣ့်ဂၣ့်	

အလိၣ့်	လၣ့်ဂူၤနိၢ်လီၢ်.	ပမၣ်ကၣ်	၁ၢ့နၣ်ချိၣ့်လီၢ်
အ၁ၤထ့ၢ		အဝ့ၢ်ဖိလံၤ	
		အဝ့ၢ်ခိၤဆၢ	

ပှ	ဝံၢ်ဆိ့ၢဝံၢ်နိၣ့်	အၢထ့ၢဝ့ၢ်လီၢ်	ဆၢ၁ၤဝံလၣ့်ဒိၣ်	အီၢဝ့ၢ်အကိၣ့်	ပှဝံၢ်ထုအှ့ၢလံၣ့်နိၢ်လီၢ်.
	ဝံၢ်၁အုၤ	အီၢကိၤနံၣ်လီၢ်	ဆၢဝံဆၢခၤ		
			ဆၢ၁ုၤဆၢယၣ်		

ပှလၢအယၢ	မၣ်၁ၤ၁ၢ့၁ၢ့နိၢ	မွဲခိၢလၣ်လီၢ်
	၁ၢ့ဘံၣ်နိၢ	

၁	နနဲၣ် အဆၢလီၤဆိၣ်ပှ့ၢ်လှၣ်ဧၢ	သူတထူးအကြောင်း သူပြောသည်ကို သင်ယုံသလော
၂	ပမံၢ်နှ့ ဝးထုၤဝးလၣ့်လီၢ်	ကျွန်ုပ်တို့သည် ကြက်အိပ်ကြက်နိုးအိပ်၍ရသည်
၃	ဖိၢဘၢ စ့ၢထဲအမ့ၤ အီၢဝဲၣ်ခဲၣ်လီၢ်	ခလေးသည် မျက်စိများကို ဖွင့်ထားသည်မှာ ပြူးနေပါသည်
၄	န၁ၤဒံၣ့်ဒၣ့် အလးအီၢအှ့ၤ	သင့်စိတ်ဒွိဟရှိရန် မလိုပါ
၅	အ၁ၤထ့ၢ လၣ့်ဂူၤနိၢ်လီၢ်.	သူသည် ဒေါသအလွန်ထွက်သည်
၆	အဝ့ၢ် ဖိ လံၤ၁ၢ့နၣ်ချိၣ့်လီၢ်	သူတညလုံးစာကိုဖတ်သည်
၇	ပှဝံၢ်ဆိ့ၢဝံၢ်နိၣ့် အီၢကိၤနံၣ်လီၢ်	မတော်တဆထိခိုက်ပြီး သေရသူများနေ့တိုင်းရှိသည်
၈	ဆၢ၁ၤဝံလၣ့်ဒိၣ် အီၢဝ့ၢ်အကိၣ့် ပှဝံၢ်ထုအှ့ၢလံၣ့်နိၢ်လီၢ်.	ဇတ်မွတ်ခေါင်းပါးခြင်းဘေးကြောင့် လူများစွာသေသည်
၉	ပှလၢအယၢ၁ၢ့ဘံၣ်နိၢ မွဲခိၢလၣ်လီၢ်	အသားမဲထူသောသူသည် ကုလားဖြစ်သည်
၁၀	ပှရှၣ်လၢအယၢ မၣ်အ၁ၤ ၁ၢ့၁ၢ့နိၢ မွဲယဝိၤလီၢ်	အသားအနည်းငယ်နက်သောသူသည် ကျွန်ုပ်၏ သူငယ်ချင်းဖြစ်သည်။ အသားနက်သယောင်ယောင်ရှိသောသူသည်

		ကျွန်ုပ်၏ သူငယ်ချင်းဖြစ်သည်။

ဆၫဖိ – ၂၃

၁	လံၬဒဲကွံၬ ခိၣ်နၫ အလူ မၤကၢံ	လေနှင့်အိုင်တို့သည် သူ၏အမိန့်ကို နာခံပါတကား
၂	လံၬအှူၫဆီ့ နၣလၢံၫအကို့ၬ ဝံ့ၣဂၣခၢံလနၬ့	လေအလွန်ပြင်းသောကြောင့် သစ်တချို့ အမြစ်ကျွတ်သည်
၃	အဂၬ့ ဖၢံၫနဲ့ အဝဲလီၢ	သူ့အစ်ကိုထက် အရပ်နိမ့်သည်
၄	အၢံၫနဲၫ ယဘၣနၨ့ထး ထီးအလူၤလီၢ	ဟုတ်ကဲ့၊ ကျွန်ုပ်သည် အားလုံးကို မေ့ထားခဲ့ပြီး
၅	အဝ့ၢ တငၢံၣ ချံၢဝ့ၫအှ့ၤ	သူသည်လှေကိုလှော်ခတ်၍မတတ်
၆	နဆၫၢ့ထု့ထၢံၫနၢံဝ့ၫအှ့ၤေၫ	သင်သည် မတ်မတ်ရ၍ မရသလော
၇	မၬလၬ့ဖၢံၫ အလီး နးဆံၣ	အလျားကို အနည်းငယ်တိုလိုက်ပါ
၈	ဆၫဆိၫဂ့ၬ အၫလၢံၫ လၫနဂး	သင့်အဖို့ကောင်းကြီး မင်္ဂလာများလွန်းပြီး
၉	ပှၤလၫအမၬဒိၫထ့ၫ အဆၢံၬအဆၤလဖၫ	မိမိလူမျိုးတိုးတက်အောင် ဆောင်ရွက်သူများ
၁၀	ဘၫလ့ၬဖဒၢံၣ လၫချံၢေၫ.	လှေနှင့်သွား၍ သယ်ယူရမည်လော

ဆၫဖိ – ၂၄

၁	ဆၫကျၢၣထၤဆၫဂၬ့လဖၫ လၫဆၫဒီ့လီၬ့	အရုပ်များကို နံရံပေါ်တွင် ကပ်ထားသည်
၂	အ့ၫချၤချၤ(ချဲၢ့ချဲၢ့)ဘီၫ	မြန်မြန်စားပါ
၃	ဖါ ဖိၤလိၤ ဒဲၣတျး ဂီၬ့ယူၣ	ဖခင်သည် ရေအိုးစင်ကို ဆောက်၍ပြီးပြီ
၄	မၬန့ ဖံၢ့ချၢ လၫဖၢ့ခွၤဖၫၬ့နီၫ	မီးဖိုထဲမှ ပြာကိုယူပါ
၅	ဖျၬထ့ၫဝ့ၢ လၫစူၫယၢထု့ အလီၬ့	လက်ဝါးကပ်တိုင်ပေါ်တွင် ရိုက်ထားသည်
၆	အခ့ၫဖျၤဒဲ လၬ့ထံၬဖါဝ့ၢဒၫလီၢ	သူခြေချော်၍ လဲကျသွားသည်
၇	ဆၫဖိၤလိၤဒၬ့ လၫဝၫဖျၢ့လီၢ	တောင်းကို တင်းဝါးဖြင့်ယက်လုပ်သလော
၈	ဝံၫကျၢၣယီၬ မွဲနဆၫေၫ	ဤဟာသင်၏ကပ်ဆေးလော
၉	ပှချၬခိၫလဂၬယီၬ မွဲယဝဲလီၢ	ဤခေါင်းတုံးသောသူသည် ကျွန်ုပ်၏ အစ်ကိုဖြစ်သည်
၁၀	ချၢထံၢ အီၫထး လနၬ့ဒံၣ	ပြာရည်တချို့ကျန်နေသေးသည်

ဆၢဖိ – ၂၅

၁	မ့ၢ အ့ၣ်ခွံၤလူၤ ကျံၣ်နံၣ်(လံၣ်တံၣ်)လီၤ	အကုန်အစင် ကျွမ်းလောင်လေသည်
၂	ဘၢဖျံၤဖိး လၢဆၢနီၢလဲၢ	ဘာနှင့်ဖေါက်ရမည်နည်း
၃	ခဒန့ ထိၢဘျံၣ်ဘျၣ် လဘံၣ်	ပျံလွှားတကောင်ကို ပစ်၍ရသည်
၄	ဆၢချံၣ်ဆၢဂီး နဒနဒလ့ၤလီၤ	အလွန်ချမ်းအေးသည်
၅	ထီးနဆၢ့နၣ်နီၢ ချံဒလၣ် နခၢ့ဘီၤ	သင်ထိုင်သောအခါ ဒူးထောက်ပါ
၆	အစူၢအဆၢ့ ပျံၣ်ဧၢ	သူ့လက်ဆစ်ပြုတ်သွားသလော
၇	ကိၢယီၣ အီၢနီၣ်ချံးလီၤ	ဤမှုန့်အလွန်မာသည်
၈	နအ့ၣ်ပွၣ ထဒဖျံၣအဘၢ့ဧၢ	သင် သံကြိုးအသစ်ကို ဝယ်သလော
၉	ချံဒထံၤအကူၣနီၢ နီၣ် ဘဲၢချံဒလိးအကူၣအ့ၤ	ဇင်းကျောလိပ်ခွံသည် ဆောက်လိပ်အခွံကဲ့သို့မမာပါ
၁၀	ပလၢ မၣထ့ၤ ယချံၢဖျံၣလဲၢ	လှေကြိုးကို မည်သူဖြတ်ပစ်သနည်း

ဆၢဖိ – ၂၆

၁	နထိၢ ဂဒဖျ့ဒ လနၣ်	သင်၏ ငှက်အချို့ လွတ်ထွက်သွားသည်
၂	ဆၢ့ စိဒဘျ့ဒ ဖီၢလဖၢယီၣ လူၤယူဒ	ကြက်သည် ဤပန်းများကို ဆိတ်ချေပစ်လိုက်သည်
၃	အဝ့ၢ အ့ၣ်မ့ၣ အဖျ့ၤစွဒဘ့ၢအ့ၤ	အလွန်ပျော့သောထမင်းကို သူမစားတတ်ပါ
၄	ခွဒခွံၤဆၢ အဖျိဖျ့ၣလဖၢယီၣ	အညှိအချွဲများကို ခြစ်ပစ်ပါ
၅	ယ မၣလၣ်ဘျ့ဒ နဆၢအ့ၤ	သင့်ဟာကို ကျွန်ုပ် မကြေမွစေပါ
၆	နီၢဖျ့ၢယီၣ မွဲယဆၢလီၤ	ဤနှင်တံသည် ကျွန်ုပ်၏ ဥစ္စာဖြစ်သည်
၇	ဝဲနးဖျ့ၢအဖိၢ လၢဝၢကဲၣ်	အစ်မကြီးသည် သူ၏ခလေးကို ဝါးခြမ်းဖြင့်ရိုက်သည်
၈	ယွၣ မၣဖိၣ်ဖျ့ဒပၢၣ လၢဆၢဝံၢအဖၢၣ်လီၤ	သေခြင်းထဲမှ ကျွန်ုပ်တို့အား ဘုရားသခင်ကယ်မသည်
၉	ဘၢပူဒဖျ့ၢ ဝၢကဲၣ်လဖၢယီၣဧၢ	ဤဝါးခြမ်းများကို ချောအောင်သပ်ရမည်လော
၁၀	ရှူဒဖျ့ၢ လၢနစူၢနီၢ	သင့်လက်ဖြင့်ပွတ်သပ်ရမည်

ဆၢဖိ – ၂၇

၁	အဝ့ၢ် ယိကျဲ့ယၢၤ	သူသည် ကျွန်ုပ်ကို မျက်စောင်းထိုး၍ကြည့်သည်
၂	ဂၤပှၤ ပှၤလၢအချုးခဲၢ်ဆၢဘ့ၢ်နီၢ်	သူတပါးအကြောင်းကို ပြောတတ်သောသူအား ရှောင်ရှားပါ
၃	ကျဲၤတံၤလၢဖး ဆံၤအၢလဲၢ်	ရေနံတပိသာဘယ်လောက်လဲ
၄	ဖျဲၤဘီၤယီၤ ဖၢ်လၢ်ၢ	ဤမိုန်းရိုးတိုလွန်းသည်
၅	အဝ့ၢ် ကျဲၤစူၤထီ အဖျဲၤလီၢ်	သူသည် သူ၏ မိုန်းကို ချွန်နေအောင် သွေးထားသည်
၆	ချဲၤဒုးနဲၣ် လၢခိၣ်လၢဘၣ်လၢခီၢ်ဧ	သင်တို့အား အင်္ဂလိပ်လို ပြောသလော
၇	မ့ဲဘၢနီၢ် နချဲၤကြၢးဆၢလဲၢ်	အဘယ်ကြောင့် သင်သည် ရှင်းပြစွာပြောသနည်း
၈	အၢၤဘျဲၤဘ့ၢ်အှၤ	စား၍မဝတော့ပါ
၉	ဆၢလၢၤဘျဲၤ နၤလၢ်အကီၤ ပလ့ၤဘ့ၢ်အှၤ	အလွန်နိမ့်လျှောနေသောကြောင့် ကျွန်ုပ်တို့သွား၍မရပါ
၁၀	အယီၤမ့ဲ နလိၤကျဲၤအှၤ	ဤဟာသည် သင်၏ခါးသွေးကျောက်မဟုတ်ပါ

ဆၢဖိ – ၂၈

၁	ထံၢချံလၢဖၢ် ယွၤလၢ လၢပှၤလဲၢ်ဖၢၤ	မြစ်များ ပင်လယ်ထဲ စီးဆင်းသည်
၂	ဒိၤချံၢနၣ်ၤ ဘဲၢယီၤဝိၤ လဂ့ၤ	ဤကဲ့သို့ ကျောခိုင်း၍မနေပါနှင့်
၃	ထိၢ်ချံၤနီၢ် လၤဂၤ ထိၢ်ကံၢ်အှၤ	ကတ္တဝါသည် ကြက်တူရွေးနှင့်မတူပါ
၄	ဘၢ့ယီၤ အီၢ်ဘျိၢ်ဆိလီၢ်	ဤဟင်းသည် အရသာပေါ့ရွှတ်သည်
၅	ချိၣ်ဆဲၣ်နီၢ် လၤဂၤ ချိၣ်ဘ့ၢ်ရှဧ	ညောင်ချည်သည် ညောင်သပြေနှင့် တူသလော
၆	ပှၤဂၤဖျိၤ ဖၢၤဘၤ လနၤ	လူတချို့ လမ်းမှားသွားသည်
၇	ဝဲနး အစ့ၤကျိၣ်(ထဲၤပ့ၢ်)လၤမါအှၤ	အစ်မကြီး ငွေလက်ကောက် မပျောက်ပါ
၈	ဆၢဖျိၤအမံၤ ဘဲၢဘ့ၢ်လဲၢ်	သူ့နာမည်ကို ဘယ်သို့မှည့်ခေါ်သနည်း
၉	ချိၣ်ဒိၤဘၢ် နးဖျိၣ်အှၤ	သဖန်းပင်တလုံးမျှ မသီးပါ
၁၀	ဂၢ့ခိၢ်ယီၤ အီၢ်ဖျိၣ်ဒိၣ်လီၢ်	ကမ္ဘာသည် လုံးဝိုင်းနေသည်

ဆၬဖိ – ၂၉

၁	ယမိအ့ၪဆၢ ချီမိ နးဒုၣ	ကျွန်ုပ်သည် နွားမတကောင်ရောင်းလိုသည်
၂	ပှမုၪလၬအစီၢချီၣလဂၣ	အိမ်ခြေမရှိသောမိန်းမတယောက်
၃	ဆၬအ့ၪဆၢဖျိၣဘၪ ထလဲၪ	အုန်းသီးကို ဘယ်မှာရောင်းသနည်း
၄	ပှမ့ၤဘျိၪ အီၪ အၬဂၣလီၢ	မျက်မမြင်များစွာရှိသည်
၅	မၣ့ချိၣ့ဘၪလဖး ဆံၥအၬလဲၪ	မကျည်းသီးတပိသာ ဘယ်ဈေးနည်း
၆	ပှယူၤချိ အီၪ နးဂၣအ့ၤ	နွားကိုကျောင်းမည့်သူတယောက်မျှမရှိပါ
၇	ယ ခၥ ကျိၣ့ဘ့ၪအ့ၤ	ကျွန်ုပ်သေနပ်ကိုမပစ်တတ်ပါ
၈	ဆၬအဲ့ၪထၤ နချိအမ့ဖျိး	သင့်နွားမြီးထူးကို ကိုက်ထားသည်
၉	အ့ၪယုချိ လဂ့ၣ	မဝါးဘဲမျိုမချနှင့်
၁၀	လဲ့ၪဖျိၣ့ယီၣ ဂၥဂီၣ့လူၤယူၥ	လှည်းလမ်းပျက်ကုန်ပြီး

ဆၬဖိ – ၃၀

၁	ဖျူၣလၣ့ ဘံ့ၪမုလဖၬယီၣ	ဤထင်းများကို မီးဆိုက်ပါ
၂	ပှရှၣအီၪ တဘျူၥဂၣလီၢ	လူအတော်များများရှိသည်
၃	ပှအီၪလၬဖျူဖၬၣ့လဖၬနီၪ ပဝံထ့ၪလူၤအ့ၤ	သင်းချိုင်းတွင်းတွင်ရှိသောသူများကိုရေတွက်၍မကုန်နိုင်ပါ
၄	ပချူၥန့ ကဘၣ့ နးဖျိ့ၪအ့ၤ	သဘော်တစင်းမျှမမှီတော့ပါ
၅	န ဘျူ့ၪ ထံၢ လၬဆၬနီၪလဲၪ	သင်သည် ရေကို ဘာနှင့်ခပ်သနည်း
၆	ကဘၣ့ လၣ့ချူၤလဖျိ့ၪ	သဘော်တစင်း မှောက်သွားသည်
၇	ဘျူၥလၣ့ နခ့ၪဖံၥနီၪ	သင်၏ ဘိနပ်ချွတ်လိုက်ပါ
၈	မီၢ့အခိၪ ကျၥလၣ့ထ့ၤ လၬထံၢကျၣ	စဥ့်အိုးဖုံး ရေထဲကျသွားသည်
၉	ယဘူၣ့ ဆၬဆၢဖျူထိၥဘ့ၪအ့ၤ	ဝက်ရူးနာကို ကျွန်ုပ် မကုတတ်ပါ
၁၀	ဆၬမၣအၬအကိူၣ့ ပချူၥပခီၢဘ့ၪလၬၣ့အ့ၤ	အလုပ်များသောကြောင့် ကျွန်ုပ်တို့ အားသည်မရှိပါ

ဆၧဖိ – ၃၁

၁	အဝ့ၢ အၧ့ပွၣ ထၥကျဲၣ့(ထၥဂ့ၤ)ဧၧ	သူသည် တစ်ဦးကို ဝယ်သလော
၂	အဝ့ၢ မိစဲ့ပြၧၣ့လၧနၧၣ	သူသည် သင်နှင့် အပြေးပြိုင်လိုသည်
၃	ဒုၧဒၣလဖၧ ပြၣ်ပြၣ်လူၤယူၥ	ရန်သူများ ကွဲပြားလွင့်စင်ကုန်ပြီး
၄	အဝ့ၢ ဒဲၣအစူၧ ပြၥပြၥလီၢ	သူသည် သူ၏လက်ကိုတီးသည်
၅	ဆၧမၣယိၣ ကြၢ်ၥလၧနၧၣအ့ၤ	ဤအလုပ်သည် သင်နှင့်မသင့်တော်ပါ
၆	အဝ့ၢပြိၣ(ရှိၢ) ဒိၥယၧၣ လၧထံၢ	သူသည် ငါ့ကိုရေနှင့်မှုတ်သည်
၇	ယ ဒုၧ့ထၤ ယၣ့ပြူၥပြူၥ လနၣ့	ကျွန်ုပ် မြို့ပျက်ခါးရမ်းတချို့ကို စိုက်ထားသည်
၈	မၣကြၣ့ထမး ယွၣ လဂ့ၣ	ဘုရားသခင်ကို မခန့်မငြားမပြုနှင့်
၉	အဝ့ၢ အၧ့ပြိၥပြိၥလီၢ	သူအတူတကွစားသည်
၁၀	ဆၧပြၣ်ကဒံၣဖိၧလဖၧယိၣ အီၧထးဒၧဝ့ၢ	အလွန်သေးနုပ်သောအရာများ ကျန်ခဲ့ပါစေ

ဆၧဖိ – ၃၂

၁	နကူၧ ဖၧၣ့မ့ၣ ဂိၣ့ယူၥဧၧ	သင်ထမင်းအိုးကို လှည့်ပြီးပြီလော
၂	အီၧကူၧ့အီၧဘျိၣ့ လဂ့ၣ	ပျင်းပျင်းရိရိမနေပါနှင့်
၃	ဂဲၢထဲၣ့ ကျူၥလ့ၤ ဝၧထဲၣ့ လနၣ့	ဝါးကိုင်းတချို့ကိုဆွဲခဲ့ပါ
၄	အၧ့ဘၧ ကိုၣ့ထံဒံၥဧၧ.	ဖျုံဥစားရသေးသလော
၅	ဖါ အၧ့ပွၣ ဆုၧ့ကူၤ အဘၢ့	ဖခင်သည် ကြိတ်ဆုံအသစ်ကို ဝယ်သည်
၆	လၧဖွၢဖၧၣ့နီၧ ဆၧအၧ့ဆၢ ဆၧကိၥမံၣ့လီၢ	စျေးထဲတွင် ကုန်မျိုးစုံရောင်းသည်
၇	ဆၧပူၧ့(ကူၤ)ထ့ၤ ဖိၧဘၧ အဖဲၢထိၢ့	ကလေး ရွှေဆွဲကြိုးကို ဆွဲ၍ဖြတ်သည်
၈	ကံၥခွံၤ ဆၧအပူၥလဖၧနီၧ	အမြုပ်များကို သုတ်လိုက်ပါ
၉	မံၢ့လၢံၧအကိုၣ့ လၣ့ပှိၥလူၤယူၥ	မှည့်လွန်း၍ ပျော့အိကုန်ပြီး
၁၀	ယကူၧၧ့မုၤ အီၧထး လဆံၥဒံၥ	ကျွန်ုပ်၏ ဆန်လှော်မှုန့်အနည်းငယ်ကျန်သေးသည်

Lesson 1, This, That, Yes, No, Is it?, From/To, Its, My
ဆၢယီၤ ဆၢနီၣ် မ့ၢ် မ့ၢ်အ့ၤ မ့ၢ်ဧါ လီၢ် လၢ အ ယဆၢ
Lesson 2, Who, Here, There, Me, You, Where, Have/Are
ပလၢ ထီးယီၤ ထီးနီၣ် ယၤ နၤ ထလဲၣ် ခီၢ်ခီၢ်လဲၣ် အိၣ်
Lesson 3, What, When, Why, How, Likethis, Will/Shall, Don't
နီၢ်လဲၣ် ဆံၢ်လဲၣ် မ့ၢ်ဘၣ်နီၣ် ဘဲၣ်ဝ့ၣ်လဲၣ် ဘဲၢ်ယီၤ မိ လဂ့ၤ
Lesson 4, He, How Much, While, Afterwards, Future, Now, Which, Like
အဝ့ၢ ဆံၢ်အၣ်လဲၣ် အဘိၤဘၢ် အထးဖၢၤ လၢခဲၢ် လၢယၢ ဘိၤယီၤ ထဒုၤဒုၤ အဲၣ်ဒိၢ်

Lesson 5, Than, Before, Sometimes, Because, If, Whoever, Thus
နဲၣ်ၤ လချူၢ် လဘျုၤဘျုၤ အကြီၤ အ့ၣ် ထီးဒၣ်ပှၤလၢ ဘဲၢ်ယီၤဒိၢ်
Lesson 6, Everytime, Therefore, Also, Everywhere, Wherever, Though, Everyone, Anywhere, Some
ကိၢ်ဘျုၤဒ့ၢ် မ့ၢ်ဘဲၢ်နီၣ်တၢ် ဆ့ ဟံၤလ့ၤ လစီၤလါလါ လါနၢ့ ကိၢ်ဂၤ ထီးဒၣ်လး လနၤ
Lesson 7, Henceforth, Then, Lest, And, Yes, Not at all, About, Perhaps, Before
ထီးယီၤလၢယၢ ထီးနီၣ်လကၠၣ် ဘၣ်ခ့ၤ ဒဲ မ့ၢ် နးဆံၢ်အ့ၤ ဖိၢ်ဘိၢ် ဘၣ်လဘၣ် လချူၢ်
Lesson 8, Even, Always, Forever, Ever since, Same time, Hereafter, Never, God, In old time, Can, Cannot
ဒၣ်လ့ၤ လထံၣ်ဟး အဆိၤဆိၤအကၠၣ်ကၠၣ် လံၤလံၤ လကၠၣ်ဟး လၢခဲၢ်လၢယၢ နးဆိၢ် ယွၤ လၢဖျိၤ ဝ့ၣ် ဝ့ၣ်အ့ၤ

Lesson 9, Get, Don't get, Finish, Ought, If not, Since, Whoever, Little, Between
န့ န့အ့ၤ ဂီၤ ကြၢၢ် အ့ၣ်လမ့ၢ်ဘၣ် ခီၢ်ဒၣ်လၢ ထီးဒၣ်ပှၤလၢ ကဆံၢ်ဆံၢ် အဘိၤဆၢၤ
Lesson 10, Let it be, Able/Unable, Too, Several, Greatly, Much, In order that, Scarcely, Here/there
ဒၣ်ခလှု ကဲၣ် ကဲၣ်အ့ၤ လၤံ တဘျူၢ် ဒိၣ်ဒိၣ်လ့ၤ အၣ်အၣ်လ့ၤ ဘဲၢ်ဒိၢ် ဝါ ဝါအ့ၤ လၢအံၤလၢအိၤ ထီးအံၤထီးအိၤ
Lesson 11, Quickly, Very much, Straight, Little by Little, Softly/Gently, Slowly/Weakly, Speedily/Quickly, Moderately, Go, Speak
တၢ်တၢ် ဖျဲၣ်ဖျဲၣ် နၢ်နၢ်လ့ၤ တီၤတီၤ ထူထူ စီၤစီၤ ရှီၣ်ရှီၣ် ချံ့ချံ့ ဘၣ်ဘၣ် လ့ၤ ချံၤ
Lesson 12, Any, Simultaneously, Gently/Softly, Often, Each/One-by-One, Valueless, Work in company, Hurriedly in eating, Clapping together, Hard
လါလါ ကှၢ်ကှၢ် ကိုၤကိုၤ ကျၤကျၤ ဆုၤဆုၤ ပျီၤပျီၤ ပြူၢ်ပြူၢ် ပူၢ်ပူၢ် ပြၢ်ပြၢ် စူၣ်

Lesson 13, Difficulty, Absent-minded, Clearly, Greatly, Spacious, Poorly, Prettily, Pleasantly, Justly, Inside
ကၣ်ကၣ်ဂဲၤဂဲၤ ခံၢ်ခံၢ်ထံၢ်ထံၢ် ထံၢ်ထံၢ်ဆၢ်ဆၢ် အၣ်အၣ်ဂီဂီ ပျုၤပျုၤလဲလဲ ရှ့ၤရှ့ၤယၤယၤ ဟံၢ်ဟံၢ်လၤလၤ မုၤမုၤရှူၣ်ရှူၣ် တီၤတီၤလီၤလီၤ အဖၢၤ
Lesson 14, Very Dark, No more, Very Straight, Light, Very Smooth, Very White, Entirely gone, Very Thin, One Round Piece
ခံၢ်ပံၢ်ကလၤ,ခံၢ်ဘၢ့ခံၢ်လၢ လၢၤအ့ၤ လီၤထိၤ ဖှံၢ်လဲၣ်ကဲၣ် ဖျှၢလံၤကံၢ် ဘွၤကုၤ,ဘွၤရှူၣ်ဒူၣ် လူၤချုၤနၤ,လူၤလံၤတံၤ ဖွ့ဆိုးဖွ့ဘၤ,ဖွ့လၤဆံၢ် ဖျိၣ်
Lesson 15, Very Thin, Very Thick, Very Far, Very Red, Very Hard, Very Tense/Taut, Very Old, Very Few, Very Young, Very Small, To Thrown Away, Words/Talk
ဘၢၤဖျၣ်ဒၣ် ဒၢၤထံၢ် ယဲၤယိၤ ဝိၤကြီၢ် နိၤချံး ဆၢ့တံၤလ့ၤ ရှါကၠၢ် ရှၤခိၤ ဘၣ်ဖျံၢ်ဒံၢ် ဆံၢ်ခိၢ်,ပြုၤကဒံၤ,ပှၢတိၢ်တ့ၤ ခွံၤရှိၢ် ဆၢချုံၤ
Lesson 16, Heaping Full, Not quite full, Very Persistent, At least, Very Soft, All around, Bending, Very Loose, Slowly, Wriggle, Early Morning, Very Level, Amidst
ပွ့စီၤနီၤ ပွ့ၤအိၢ့အိၢ့ နၢၤထၢ့ ရှၤထုၤ ဖျှၤစွ့ၢ်,ဖျဲစွဲၢ် ဝၤဆွ့ၤ ကူၢ်ကွံၤ ချ့ၢ်ချူၢ် ခွဲၤခွဲၤ ဂဲၤမှၣ်မှၣ်,ဂဲၤမွၣ်မွၣ် ဂီၤနၣ်ခုၤ ဟၤပဲး အကျုၤ

Lesson 17, Unused/Wasted, Borrow, Eat/Drink in company, Anxious, Rob, Dignity/Glory/Power, Look about, Quiet/Lonely, Rain
အိၣ်ဂီၤအိၣ်စၢ အ့ၣ်လီးအ့ၣ်ဒ့ၢ အ့ၣ်ရဲၤအီၤရဲၤ အ့ၣ်ယိၣ်အ့ၣ်ဘၣ် အ့ၣ်ဂူၤအ့ၣ်ဂဲ့ အဘူၢ်အဘဲ့ ယိဆၢလံၢ်လံၢ် ယူယံၤဘျ့ၤယံၤ ဆၢဆၢၤ
Lesson 18, Bones, Now and then, Very small, Fatigue, Sweetness, Interval of Time, Once Again, Somewhere, Same/Equal
ဆၢပွံၣ်ဆၢနၢၤ ခုၤဆိၢ်ခုၤဆိၢ် ဆံၢ်ခိၢ် ဆၢပွံၢ်ဆၢထၤ ဆၢအွံၣ်ဆၢဆၢ့ နးဆိဖိၣ် နးဖၢ့ဒီၢ်,နးဘျုၤဒီၢ် နးစီၤ နၢ့ဂီၤ
Lesson 19, Intervals, Indistinct, Dimly, Partially Concealed, Be Wounded, Be Sleepy, To Smile, Peaceably/Quietly
ခၢးထံၣ်ခၢးထံၣ် ကျုၢ်ကျုၢ်ကျုၢ်ကျုၢ် ဒုၣ်ဒုၣ် ဘံၢ်ဘၢၤဘံၢ်ဘၢၤ ဘၣ်ထံၢ်ဘၣ်ထီး,ဘၣ်ဒိၣ်ဘၣ်ထံၢ် မံၢ်ဆိၤမံၢ်ခံ့ မိၤလံၤမိၤလံၤ ယၢၤယၢၤ
Lesson 20, Glimmering/Shine, Days of Ancestors, Kindred, Very near/Close by, Gently/Slowly, Exclamatory Particle, How good it is, A short time/little while
ဖံၢ်ဖံၢ်လ့ၢလ့ၢ ဖံၢ်ဆိၤဖှူၢ်ဆိၤ ဖံၢ်ဘူၢ်ယၢထံး ဘူၢ်ခိၢ် ဘုၤဘုၤ မၤလဲၣ် ဂ့ၤမၤလဲၣ် မီခိၤ,မိခိၤ

Lesson 21, Pull down, Tear down, Accustomed to, Throb, Stubborn, Below the mark, Flow Gently, Drag along, Just the Same, Wind Blows
ရိလၤ ယၤလၤ ယုၢယါ ယူၤယူၤ နါကဲၣ်နါယွါ လၤယွါ ရ့ၤရ့ၤ ရှူၢ်ရှူၢ်,ကျူၢ်လ့ၤရှူၢ်ရှူၢ် လးလး ရှူၣ်ရှူၣ်
Lesson 22, Talk about bad behavior, Off /On, Open eye, In Doubt, Severely, All Night, Accidental, Dead in great number, Black, Dark
လီၤဆိၤပွ့ၤလ့ၤ ဝးထုၤဝးလၤ ဝဲၤခဲၤ ဘၢ်ဒံၤဒၤ လၤဂူၤ ဘ့နၤချီၤ ဘံၢ်ဆီၣ်ဘံၢ်နီၤ ဘံၢ်ထုအ့ၣ်လံၤ ဘၢ့ဘံၤ ဘၢ့ဘၢ့